

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૌપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમક ૫૭ કિંમત ૫½/-

પ્રાંથનામ સૌરાષ્ટ્ર દેશાળી ઇતિહાસ
ભાગ ૧લો

વર્ગીક

VI
BHAGAVADGITA
(KATIAWAR)

PART I.

BHAGAVANLALA SAMPATARAMA.

ARA UMAPASANKARA

Defect

૫૮

સૌરાષ્ટ્ર દેશનો ઇતિહાસ.

ભાગ ૧ સો.

પ્રથમ ગ્રંથના વખતથી તે ઈ. સ. ૧૬૦૦ સુધી.

૧૯૧૨.

ભગવાનલાલ સંપતરામ

અધિકારી

અને

કૃપાસંકર ઉભયાસંકરે

મળીને

છપાવી પ્રગટ કર્યો

મુંબઈમાં

મણપત કૃષ્ણજીના છાપખાનામાં

વિ. સં. ૧૯૨૪

ઈ. સ. ૧૯૧૨.

TO

**ĀZUM GAURISĀNKARA UDAYASĀNKARA OZZA,
PRIME MINISTER TO HIS HIGHNESS
THE THAKOR OF BHOWNUGUR**

BY

FOR HIS

BY

THE AUTHOR

આનંદ ગૌરીશંકર ઉદયશંકર જોડા,

ભાવનગરના મુખ્ય મથાન,

સાહેબ,

ભાવનગરનો શાળ્ય કારભાર આપ ઉત્તમરીતે અધાવોડો, વિલાને અને
શ્રેયકારોને આપ ઓદાર્યતાથી આશય આપોડો, કેળવણીની પ્રવૃત્તિ
કરવામાં આપની સૂચનાથી અંતઃકરણ પૂર્વક અભિરુચિ છે માટે
આપને આ શ્રેય હું મહોદી નમ્રતાથી અર્પણ કરું છું.

ભગવાનસાલ સુધનરામ

અયડગાં

શ્રેષ્ઠ પ્રગટ કરનારની મરનાવેના.

અમો આ જગો જાણવાને જરા દિલગીર ઉમેડે આ શ્રેષ્ઠ જગ્યા
જવાનો આરંભ કર્યો પછી ગુરુજી અમારે જાનેને મુંબઈ જોડી નોકરી
આર્થે કાઢિયાવાડમાં જવા ફરજ પડી. તેથી પછવાડે આ કથનાં પુરૂ
સુધારવાનું કામ અમોએ જી શખ્તને સંવિધું તે શખ્તથી તે કામમાં જ-
રાજર જણ નહી રહ્યાને પીધે આ કથનાં જે ત્રણ પેઢનાં પ્રકરણોમાં મળી
ગુરો રહી ચર્ચ છે. એ ગુરોનું સુદિપત કરી અમોએ શ્રેષ્ઠની પાઠન
દાંડ્ય છે, તેથી ઉમેદ છે કે વાંચનાર સાહેબો જે ઉત્તર પાન આપી
વાંચશે.

૨ આ શ્રેષ્ઠ પ્રગટ કરવામાં અમોને પહેલે દરને બાજનજરના દીવાન
આજમ જવરીનંદર ઉદયશંકર અને ખીજે દરને જ્યુનાગદના મુખ્ય.
અધિકારી જમાદાર શેખ બાવદીન બાઈ અને સાલે દિંદી તરફથી આ-
જમ મળ્યો છે.—

અંચ રચનારની મરનાવના.

ઈતિહાસ સંબંધી કાંઈપણ વિશેષ ટીકા કર્યા પહેલાં એટલું તો કું
 મેં બહુકથી કહું છું કે એ તત્ત્વવાદી ને કામદા થાય છે તે કાંઈ નેવા
 તેવા માને માધારણ પંક્તિના નથી. શુદ્ધે શુદ્ધે વાચ્ય પોતાના અને પા-
 રકા દેશોમાં રાજ્યોની ઉચ્ચ પાયણ, અને એવાજ ખીલ રહોટા બના-
 વોથી ભોકોની આબજી હામતમાં ફેરફાર થઈ, તેની ભોકોના સ્વાભાવ,
 નીતિ અને ચીતરવાજ વિગેરે ઉપર ને અસર થાય છે તે સર્વનો ચીતાર
 આપણને તેને દેશોના ઇતિહાસોમાંથી મળી આવે છે. ઇતિહાસ “અ-
 રં શું છે” તે પ્રગટ કરે છે અને નીતિનો બોધ કરે છે. ભૂપર આપણે
 કોઈ દેશનો ઇતિહાસ વાંચતા હોઈએ છ ત્યારે જાણે એમજ બાકું
 હોયની કે તે દેશનો એક હજારો વર્ષનો ભેટલો કોશો પોતાની નજરે
 જોયેલી વાતો કહી, આપણને એક ટુનીવાદાર તરીકે આપણાં ઝાઝેર અને
 ખાનગી આચરણોમાં, કેટલીએક ધણી અવતરની ચિંતામાંથી સવા અ-
 સર કરે તેવી ચીતે ભજામણ કરે છે. રૂંક સુપરેલી પ્રજાને પોતાના દેશના
 ઇતિહાસના મંથો હોય છે. આપણો હિંદુસ્થાન પ્રાચિન કાળથી કળા
 કોશળ્યમાં પ્રખ્યાત છતાં આ બાબતમાં ધણો પાછળ છે, એટલે, હિંદુ-
 સ્થાનના ઇતિહાસના મંથો નેવા જોઈએ તેવા નથી.

હિંદુસ્થાનના ખીલ ભાગોની પેઠે આ ચૌરાષ્ટનો ઇતિહાસ પણ
 ધણુંકરી થાય અંધકારમાં છે. ધીવાન રણછોડજીની બનાવેલી ચૌરાષ્ટી ત-
 વાગીમ વજર ફારશી, સંરકુત, યુજરાતી, કીંતા ચારણી ભાષામાં કોઈ એ-
 વો કથ નથી કે તેને આપણે આખા ચૌરાષ્ટના ઇતિહાસની ઉપમા આ-
 વી મળીએ. ધીવાન રણછોડજીએ ગિરનારના ચુકાસમાં અને ત્યારપછી
 જુનાપદમાં ધણેલા બાદશાહી હાકમોનાં નામની આરંભમાં લુખી દીપ
 આવી, જુનાબદ્ અને તવાનગર કે ને ગાયે તેના કુટબને વિશેષ કરી સં-
 બંધ હતો તે નિ સરખાનોના અર્વાચીન ઇતિહાસનો ફારશી ભાષામાં એ-
 ક કેપ ૨૦.

નોંધ: ને.

આપણે છે. તોપણ ૧૯૨૦
 ૧૯૨૧, એને કુકન મોંઘ ૨૦

210

210
210
210

માત્ર લોકોનું આકાષણું અને જેમ, એ જોતાં અવગત નેત્રે ડાઘેલ કરી
 ધણી ચાલી ફરેલ મળવી છે. નૌરાઈના ઈતિહાસ
 વાંકેશ્વરી છે કે તેને પ્રેમમાંથી મેં મારી અવગત
 રોગથી વિષ્ણુ થઈ નહોતો ને વગર આ
 ઈતિહાસ વિશે એક શ્રી

આશરે છે એક :

કામ આવ ડોડી ડોડી તો નહીં પણ કાંઈ આપે કે વાતમાં ફેરવે કોઈ આપે
 થી. તે કામ માથે લેવા મને વિચાર થયો. પણ મજબુદાર મનુષ્યને આપે
 મારે તે વખત પૂરતો અગિય નહીં હતો, તેમ મારું બખાણુ બેઠક પડ્યું કર
 થઈ નહીં! એ વિશે ફોનેલ શક હતો તો કોઈપણ યોગ્યો મહેનતથી એક
 કા કરેલા કાગળો હું લેવા અગ્રિમિત અને અત્યાશયમાણુશને એકદમ ઝોલી
 દે એ તે વખત હતો અંભવિત બાંધું નહીં, તેથી મેં તે લેવાનો તે કાગળોની તે
 શહેરે વાણે મંગળી ન કરતાં કાંઈ શુદ્ધોત્તર શોધ અપાવ્યો. વડીલ ધીરજ
 લાલ મધુરાંદાસ કે જે મળી હુને આ કાગળો મદદ અપાવામાં અત્યંત સહય
 પૂર્વક હોંઝ મારે મારે તેમનો આપે. તેમની આપે
 ઈશ્વરીમાંથી અને સીકાશ્વરી ખી
 યાવાડને આપે
 મેં આ વિશે
 મદદ ને

આપે કોઈ

આપે અવગત

આપે કોઈ

$$x_1^* = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}, \quad x_2^* = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}.$$

સમજાવે. કરચન બંધાણી, સુસ્ત, અને કાંઈ ભટકતી ચાલનો જણાયો, નોપણ તેના જેવો રમરણચક્તીવાળો માણસ હજી મેં કોઈ જોયો નથી. તે જે વખત પોતાની રેમરણ ચક્તિનો અપુટ ખજાનો ઉખેળી મારા મવા-લોના જવાબ દેવા મેંદો તે વખત થોડા અવકાશને લીધે જરૂર જોયું જતાંત મળ્યું એટલે હુંજ બખતો બંધ થયો પણ તેની ખરચી તુરત ખુટી એમ કુ-ને ન જાયું જખાવવાના કામમાં તે એવો તો ચોકસ હતો કે તે પાસેથી મ-ને ભાટબોકોના ચોપડાની ચુદા સુધારવા થયું જરૂરનું થઈ . નો પણ કેટલાએક સવાલોના જવાબ દેતાં પેટેલાં જરા વેમ નાજ કાજ નિમત કાઢાડી દરબારને પુછવા જતા હતા, પણ પાછા આવી ત્યારે તેઓ કાંઈ પણ વેમ રાખ્યા નહોત જખાવતા ત્યારે હુંને એમ મા-લુમ પડતું કે દરબાર તેમને ખુદા મનથી જખાવવા ભજામણ કરેછે. આ જગે મારે કેહેવું જોઈએછ કે આવા કામમાં મદદ આપવામાં આલા-ખાચર જેવા હોંશીબા અને નિર્મળ વિચારના કાઠીવાવાડના ચરદારોમાંથી, ખીલ ભાયજેજ મળી આવશે. એ વિશે દાં ભાજી દાજીએ પોતાના જસધણના શિલાવિખને લગતા નિબંધમાં બોગમે ધ્યાંચ આકુધી રાએલ એશીયાદીક ચોસાઈદીની સમા આગળ જે ટીકા કરીછે તેથી વિશેષ ખાતરી થશે.

આ અંધના બિજ પ્રકરણના બહુાજ ઉપયોગી જતાંત માટે આંહી માટે દાં ભાજીદાજીનો આભાર માનવો જોઈએ. હું કાઠીવાવાડ વિશે કાંઈ જાણુછજી તે જાંબળી તેઓએ ખુશ થઈ બગોબગ કેટલાએક બિવસ સુધી રાજીએ પોતાના જીમતી વખતમાંથી ખોટી થઈ, પોતાના કરેલા શોષ ઉપરથી તથા ખીલ અંધમાંથી મેળવેલી વાકેફગારીથી, હુંને જે જ-ખાણું, તેથીજ કરીને હું એ ઉપયોગી જતાંત બોકો આગળ મુકવા આ-વખત શક્તિમાન થયો છજી.

અંધ રચી શકાય તેટલું જતાંત બિજ કયાં પછી હુંને આ કામમાં મારા મિત્ર કૃપાર્થકરની મદદ લેવા જરૂર પડી. હુંને મારી નોકરીનું કામ કરતાં એટલો અવકાશ નહતો કે કાઠીવાવાડમાંથી મેળવેલા જથ્થા બંધ છુટક છુટક કાગળો માંથી ઉપયોગી જતાંત તારવી રહ્યા પછી, તેને યોગ્ય કમમાં મોડવતાં જે ખરડા નેવાર થાય તેને ચાફ કરવા અંને વખતે મ-

૧૦. એ તો બુદ્ધિશીલતા વાળી
 ૧૧. એ તો પણ તે કામમાં મારા
 ૧૨. તેવી રીતે ફતેહ પામ્યો હૈય

૧૩. અજબત આ બાબતમાં કંઈ બહાર પડ્યા પડ્યા

૧૪. રૂઢી હુને કાંઈ વખતે વખત યોગ્ય સુચનાઓ મ-
 ૧૫. ને એ તો મારો બાળ પ્રગટ કરતી વખત તે સુચનાઓ ઉપર હું મોટી
 ૧૬. ખુશીને સાથ ધ્યાન આપીશ. આ મેંયનું કેટલુંએક જ્ઞાતિ તો મેં ફક્ત સાચ-
 ૧૭. ના માનવાનું, કેટલી અને આગળ તપ્ત આ વિષયને સ્વતંત્ર યોધકોને હ-

૧૮. તે

૧૯. તે

૨૦. પણ મને મોટી નથી. આ રચના દેખીકે દેખકયાઓ સીધા છે તે માની
 ૨૧. કોઈ કોઈ તો તદ્દન માનવા નેથી નથી તો પણ તે કયા તે વખતના બોકોનો
 ૨૨. વિચાર અને રીત રવાના બાલુવા ધણી કામની થઈ પડે છે. એ-
 ૨૩. માંની કેટલીકને ખરી વાતો સાથે મેં બંધ હોય છે. એ દેખકયાઓને
 ૨૪. આ દેશના લોકો પોતામાંની કેટલીક રીત રવાનાનાં મુખ કારણ તરીકે
 ૨૫. ગણે છે. અજબત તેવી વાતોથી મેં મેંયનો ધણી બાળ રોક્યો નથી
 ૨૬. તો પણ આવ લીધા વગર રહ્યો નથી. ને પુરાવા ઉપરથી આ મેંય રચ્યો
 ૨૭. કેટલાએક તો એવા પ્રકારના છે કે તે ઉપર આપણથી નેવો

૨૮. ને ચકનો નથી, તો પણ જ્યાંહાં સુધી એ વિશે કાંઈ
 ૨૯. તો જ્યાંહાં સુધી આવી લોક પ્રતિષ્ઠિ વાતો આજ

૩૦. તેવી રીતે ફતેહ પામ્યો હૈય

મોટા ભાગના લોકો જાણતા નથી કે હાલમાં આ સંસ્થામાંથી જે વા-
 નિષ્કાસ છે તેજ વાતો વિશે આ વિષયને લગતા નવા મોંઘા-
 ના નિર્ણયો પૂરાવા મળી આવ્યાથી ચૂકી જાય છે. પણ તેવા અનિર્ણયો
 જ હાલમાં ચાલે છે. હાલમાં રાહ જોઈ લેવી
 તે બાહર પાડવી જ જાય છે. વાંચનાર
 મુદ્દરથી અને તેમાં વિશેષ કરી કાર્ડિયોલોજીમાં આ રીતે જાણના કો-
 ડી સાર્વજનિક માલિકને કોઈ નવીન પ્રત્યેક મળી આવેથી ચહેરાની કરી
 મોકલશે તો હું તે ઉપર મારા ખાસ બાજમાં જાણી રીતે જાણ આવશે.

ભગવાનલાલ સંપતિરામ.

અનુક્રમણિકા.

મકરણ ૧ છું.

ઐરાટ્ર દેશનાં જુદે જુદે વખત નામ, સરહદ, } ૧ થી ૧૬
અને તેનાં પવિત્ર સ્થળવિશે

મકરણ ૨ છું.

ઐરાટ્રમાં મોરી, મવન, શક, યુમ, અને વલ્લભી નગરના રાજાઓનો
અમલ.

- ૧ ઐરાટ્રમાં સૂર્ય ચંદ્ર વંશના રાજાઓના અમલવિશે પુરાણમાંથી ૧૭
- ૨ ઐરાટ્રમાં મોરી વંશના રાજાઓનો અમલ અને તેઓનો
ગ્રીક લોકો સાથે સંબંધ. ૧૮
- ૩ ચંદ્રયુગની રાત્ર્યખાની પાટલીપુત્ર નગરી. ૨૦
- ૪ ચંદ્રયુગ અગર ગ્રીક સંષકારોનો સેલ્સકોટ્ઝ રાજા ૨૬
- ૫ તેના રાત્ર્યનો વિસ્તાર અને ઐરાટ્રમાં તેના અમલની નીચાંત્રી ૨૦
- ૬ બિદુસાર અને અચોક રાજા ૨૨
- ૭ અચોક રાજાના કોપાવેલા શિલાષિખોમાંથી તેનું પૂર્ણાંત . . ૨૩
- ૮ અચોકના રાત્ર્યનો વિસ્તાર અને ઐરાટ્રમાં ગ્રીક ગવરનર . . ૨૪
- ૯ બોક્ક બર્મનો પ્રચાર કરના અચોકની કોશીશો ૨૫
- ૧૦ અચોકના મોત પછી તેના રાત્ર્યના વિભાગ ૨૫
- ૧૧ ઐરાટ્ર વિગેરે હિદુસ્થાનના પશ્ચિમદેશોમાં ગ્રીક લોકોનો
ફેલાવ ૨૬
- ૧૨ શક લોકોને હાથે બાક્ટ્રીયાના ગ્રીક રાત્ર્યની આપ્પર અને
શકલોકોનો હિદુસ્થાનના પશ્ચિમ ભાગમાં ફેલાવ ૨૭
- ૧૩ શકલોકોનો કનીસ્ક અને બાટમોકોનો કનકથેન રાજા . . ૨૮
- ૧૪ વિક્રમ રાજા તરફથી ઐરાટ્રનાં ભાવકલાદને મવાબંદરની
ભાગીર ૨૯
- ૧૫ ઐરાટ્રમાં શકલોકોના ફેલાવવિશે મહાત્મ્યમાંથી

અન્ય
પી કાકતર બાઉનો

અન્ય વિશે જોન ગ્રંથમાંથી	૩૮
અન્યની કથા	૪૦
અન્ય જીવિત કથા	૪૧
૧૧. યોગેશ્વરી માનેશા સ્વસ્થભીના નાશના વખત પછી પણ	૪૨
અને યોગેશ્વરીના પ્રમાણો	૪૩
અને યોગેશ્વરીના સુવર્ણમાં નાશના	૪૪
યોગેશ્વરી ગણમાળામાંથી	૪૫

મહારાજ ૩ જી.

યોગેશ્વરીમાં કાકતર ને કાંટીયા અગર બડાપક જાતીના લોકોએ	
તેઓમાંના પછા જુના નેકવા, વાળા, ચોરા, આહરે બા-	
જમીયા અને મેર રજાની લોકોવિશે	
૨૮. માતમીમદીની આખરમાં આ દેશમાં કહી રહી જાતીના બ-	૫૦
અને તેઓના બાહેબોડોનાં જસાંત	૫૧
૫૩, ૫૪ ને વિશે બેકોમાંથી મળે	૫૨
૫૫, ૫૬ ને કહવા	૫૫
૫૭ વાળા લોકો	૫૭
૫૮ ને વાળાના ઓગ અગર આખર	
અગર આખર ને	
અગર આખર અગર	

૩૭ ચૌરા જોડોનો પ્રભાવમાં નાથ અને ત્યારથી તેઓની
પંચાશરમાં રચાયા.

મકરણ ઠ પૂં.

૩૮ કલ્યાણીના લશકરથી પંચાશરના ચૌરા રાજની આપ્ત	૬૮
૩૯ વનરાજનો જન્મ અને અણહિલવાડના રાજ્યની રચાયા	૭૨
૪૦ અણહિલવાડના ચૌરા રાજ.	૭૩
૪૧ ચૌરા પંથના હેલા રાજ ઝાંમતામિહનું મુળરાજને હાથે મોત.	૭૪
૪૨ ચૌરાદ્ર અને કચ્છમાં ચૌરા જોડોનો સર્વોપરી અમલ	૭૫
૪૩ અણહિલવાડનો પેલેલો મોલકી રાજ મુળરાજ.	૭૬
૪૪ ગિરનારના યાદવ અગર મુડાગમા રાજ.	૭૭
૪૫ તેઓની આ દેશમાં રચાયા થઈ તેનો વખત.	૮૨
૪૬ અણહિલવાડની ક્ષેત્રથી ગિરનારના રાજનું મોત.	૮૩
૪૭ પંથનીના મહરિષિ વિશે રાજમાળામાંથી.	૮૪
૪૮ મહરિષુના મરણ પછી ગિરનારના તત્ત ઉપર નૌપણુની રચાયા.	૮૬
૪૯ નેમનના રક્ષામુ અર્થે નૌપણુની શિષમાં મરાઈ.	૮૭
૫૦ નૌપણુના વખતમાં ચૌરાદ્રમાં જુદા જુદા અમલ.	૮૮
૫૧ નેહવા અને વાળા જોડો.	૮૯
૫૨ ગિરનારનો પેલેલો મંડલીક અને તેના વખતમાં મહમુદ ગિજનવીની ઝોમનાથ ઉપર મરાઈ	૯૦
૫૩ મંડાલાના કોજામાં હવેલા બીનોવ દિગ્ગ મંડનમાળીની મરાઈ	૯૧
૫૪ મુજતાબ તરફથી આપ્ત રચાયા.	૯૨
૫૫ બીમદેવનો ચૌરાદ્રમાં અમલ.	૯૩
૫૬ પેલેલા મંડલીક પછીના ગિરનારના રાજ.	૯૪
૫૭ કરણ ચૌલકી.	૯૫
૫૮ પાટડીમાં જાણાઓની રચાયા.	
૫૯ મિહરાજની બાલ્યાવસ્થામાં તે	

... ૨૦૬
... ૨૦૮
... ૨૧૦
... ૨૧૧

... બીજા સુદના બીજા પંચમી તારીખે ૧૯૬૬
... વખતમાં તેના પીતૃકાંડોને બાંધવું. ...
... રાજાની રાજ્ય સત્તા અને પાટણમાં બાંધવાની થાણે ૧૧૬
... નાણું ૬૬.
... અને તે વખતમાં પરમાર, રાહોડ, ...

... અને બંધાયેલ, તે સમયે રાજ્ય સંચાલી રચાયતા.
... વાંચેલા. ...
... રાજ્ય સંચાલી અને રાજ્યના ...

... વાંચેલામાં ...
... તેઓને હક્કિય ...
... વાંચેલામાં ...

૨૦ ૧૦
૨૧ ૧૧
૨૨ ૧૨

... ૧૨૪

૯૧ વામના નામની આજ્ઞા	૧૨૮
૯૨ કરણુ ત્રાપેમાં અને તેના વખતમાં અનુદિલવાડના હિંદુ રાત્રીની આખર	૧૧
૯૩ માધવ અને કેશવ નામના કરણના જે કારખારી	૧૨૮
૯૪ વામનાસ્થળીના રાત્રીઓ વિશે શિક્ષા લેખમાંથી	૧૨૯
૯૫ ઓખા અને તાપેરમાં રાહોડ લોકોની સ્થાપના	૧૩૦
૯૬ ઉના દેલવાડના પ્રાસાણોના રાત્રીની આખર	૧૩૧
૯૭ ઓખાના વાપેર અને વાટેલ	૧૩૨
૯૮ મુકાસમા રાત્રીના આશય તળે પંચાંગમાં ગોહેલ વંશની સ્થાપના	૧૧
૯૯ વાળા રાત્રી	૧૩૫
૯૯ એભલના વખતમાં કાયસ્થ અને વાલમ પ્રાસાણુ વચ્ચે ટંકો	૧૩૮
૯૫ રાણુ ગોહેલને હાથે વળામાંથી વાળાના રાત્રીની આખર	૧૪૦

મકરણુ ૩ મુ.

મુસલમાની રાત્રીની વખત.

૯૬ ઔરાટમાં મુસલમાનોના પેહેલવેલા કુમલા	૧૪૧
૯૭ વાપેલાના પ્રબળથી અણુદિલવાડમાંથી બાદશાહી ચાણુ	
અસરું	૧
૯૮ ઔરાટના મોટા બાગમાં ગોરી બાદશાહનું રાત્રી	૧૧
૯૯ અલાઉદ્દીન ખીલજીની ફોજથી હિંદુદેવાલયોની ખગાળી	૧૪૮
૧૦૦ તે વખતનાં ઔરાટનાં રાત્રી (નકશા સાથે)	૧૧
૧૦૧ ધીર ને વર નયનઅશાહની સવારી અને તેમાં મોખરાણું મોત.	૧૪૬
૧૦૨ હમીર ગોહેલ અને વેગડાનું એમનાયના રક્ષણમાં મોત.	૧૪૮
૧૦૩ સમસાનની દીવ, માંચરોળ વિગેરેમાં ફેલેલ.	૧૦૬
૧૦૪ તેની ગિરનારના માહેવાળ સાથે લડાઈ	૧૦૧
૧૦૫ સમસાનની નેતવોર ઉપર સવારી અને તેમાં સાંપરાજ વાળાનું મરણ.	
૧૦૬ વાળાઓની શા	

સાચા જીવન માટે જીવનના દરેક ક્ષણને સચોટ રીતે જીવવાનું જોઈએ. આ માટે જીવનના દરેક ક્ષણને સચોટ રીતે જીવવાનું જોઈએ.

સા. ૧૬૨
સા. ૧૬૩
સા. ૧૬૪
સા. ૧૬૫
સા. ૧૬૬
સા. ૧૬૭
સા. ૧૬૮
સા. ૧૬૯
સા. ૧૭૦
સા. ૧૭૧
સા. ૧૭૨
સા. ૧૭૩
સા. ૧૭૪
સા. ૧૭૫
સા. ૧૭૬
સા. ૧૭૭
સા. ૧૭૮
સા. ૧૭૯
સા. ૧૮૦
સા. ૧૮૧
સા. ૧૮૨
સા. ૧૮૩
સા. ૧૮૪
સા. ૧૮૫
સા. ૧૮૬
સા. ૧૮૭
સા. ૧૮૮
સા. ૧૮૯
સા. ૧૯૦
સા. ૧૯૧
સા. ૧૯૨
સા. ૧૯૩
સા. ૧૯૪
સા. ૧૯૫
સા. ૧૯૬
સા. ૧૯૭
સા. ૧૯૮
સા. ૧૯૯
સા. ૨૦૦

અને તે વખત મંડલીકના રાજ્યની આગળ

- ૧૩૨ મંડલીકનું રાજ્ય જવાનાં કારણ વિગેરે ૧૧
- ૧૩૩ મહમદ બેગડાની ઓળખમાં સવારી ૧૮૧
- ૧૩૪ વાધેર અને વાહજ વચ્ચે લડાઈ અને હારિકામાં વાધેરની
રથાપના ૧૮૨
- ૧૩૫ મહમદશાના ગયા પછી જુનાગઢમાં શાહજાદા બલીતની
નેમાયુક
- ૧૩૬ મરવેયા અને ખીજ નહાની શાખાના મુદ્દાસમા
- ૧૩૭ બાહાદુરશાહનું કેરલીમિક વખત દીવમાં આવવું અને તે
વખતના ઔરાંગઝા શાહુદાર ૧૮૪
- ૧૩૮ બાહાદુરશાનું પાર્ટીગીસ લોકોને હાથે દગેથી મોત ૧૯
- ૧૩૯ મહમુદ બનીદખાન ૧૮૫
- ૧૪૦ જમરાવજીની મરદારી તથે ઔરઠમાં જડેલની રથાપના ૧૯
- ૧૪૧ રાણુરાજના નેહવાના રાજ્યની આખર અને ઉત્તર ઔરાંગઝાં
જડેલના રાજ્યનો ફેલાવ ૧૮૯
- ૧૪૨ ઉત્તરમાં નવાનગરની રથાપના ૧૯
- ૧૪૩ મોલિસલામ અને ખીજ ઉત્તરી ગયેલા રાજપુત
- ૧૪૪ અકબરની ફોજથી યુજરાતની બાદશાહીની આખર
- ૧૪૫ નવાનગરમાં પ્રથમ પેઢેલું કોરીનું અલણ ૧૫૬
- ૧૪૬ હજીવદ તથા શીવાણીના ખાલા ૧૬૩
- ૧૪૭ સિહોરમાં વિગાજ ગોલેલની રથાપના ૧૬૪
- ૧૪૮ અકબરની છત પેઢેલાં યુજરાતના રાજ્યની અખવરથા ૧૬૭
- ૧૪૯ યુજરાતના બહોબરત મારે અકબર તરફથી કાંઈ વખત ડો-
કારમલની નેમાયુક ૧૭
- ૧૫૦ બાદશાહ પાંચેથી મુજફ્ફરનું બાગવું અને તેનો બાગ
- ૧૫૧ જુનાગઢ ઉપર બાદશાહી ફોજનો ઘેરો
- ૧૫૨ મુજફ્ફરને જામ તથા લોમા ખુમાણનો આમય ૧૭૦
- ૧૫૩ જામ અને બાદશાહી ફોજ વચ્ચે જુઅરમોરી નામની લડાઈ
- ૧૫૪ જામ નવાની ગામના અમલદાર કોરાની ગામનાગઢ ઉપર દબેલ ૧૭

સૌરાષ્ટ્ર દેશનો ઇતિહાસ.

મકરણ ૧ લું

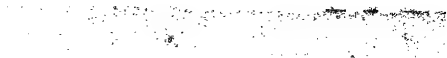
સૌરાષ્ટ્ર દેશનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ,

અને તેનાં પવિત્ર સ્થળ વિષે.

૧ આપણા પ્રાચીન અને જુના શિલાલેખ ઉપરથી જાણાય છે કે આ
જુલરાત દ્વીપકલ્પ જે હાલમાં કાઠિયાવાડ નામથી વધારે પ્રસિદ્ધ છે, તેનું
જુના વખતથી ચાલતું આવેલું નામ સૌરાષ્ટ્ર અથવા સુરાષ્ટ્ર છે. શીક
અને ચીન દેશના લેખમાંથી પણ એજ નામ મળી આવે છે. મુઘલમાંન
લોકોએ આદેશને પોતાના ગ્રંથોમાં સૌરાષ્ટ્ર ઉપરથી અપભ્રંશ થયેલા સૌરઠ
નામથી લખ્યો છે. સુરાષ્ટ્ર એ શબ્દનો અર્થ સુ અટલે મારો અને ષ્ટ્ર
એટલે દેશ એ ઉપરથી મારો દેશ એવો થાય છે. તેનું મારા પાછું તેની
ફળદ્રુપતાને લીધે હતું કે પવિત્રતાને લીધે એ નષ્ટ કેહેવાનું નથી. કેટલાક
અંગરેજ લેખકારો સૌરાષ્ટ્ર એટલે સૂર્ય પૂજક લોકોનો દેશ એવો અર્થ કહે
છે, પણ શબ્દની એ વ્યુત્પત્તિ અસ્કૃત વ્યાકરણના નિયમ પ્રમાણે થતી નથી.
આ દેશનું કાઠિયાવાડ નામ મરાઠા લોકોના વખતમાં પડ્યું છે. ત્યારે
આ દેશમાં મરાઠા લોકોનાં લગ્નકર ઉપરાંત બીજા આવવા ભાગ્યા ત્યારે
આદેશમાં બહુ ટંકાપોર અને હુઠારાની ચાલથી મશહૂર એવા બહુ
કાઠી જમીદારો તેઓના જોવામાં આવ્યા, તેથી તેઓએ આ દેશનું
કાઠિયાવાડ, એટલે કાઠી લોકોની વાડ, અથવા પ્રાંત નામ આપ્યું. પછી
વાડેથી આદેશનો રાજ્ય કારભાર મરાઠા પાસેથી અંગરેજ સરકારના
હાથમાં આવ્યો તેમજ આજુ, તેથી દીનજીવીન તેનું
નવું અને જુના વખત

કાઠિયાવાડ નામ વધારે મ-

સૌરાષ્ટ્રનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ,

સોનાં છુદેછુદે વખત નામ, સરહદ અને તેનાં પવિત્ર સ્થળવિશે. ૩

આ બધાં સ્થળો અને વિસ્તારમાં પ્રભાસ ક્ષેત્રની પહેલ બાર ચોક્કસ લાંબા
કહી, મધ્યપૂરીને એ ક્ષેત્રમાં ગણીએ. આ ઉપરથી
પ્રભાસક્ષેત્ર અને દારિકાં ક્ષેત્ર બંનેની સરહદ ઉપર
સીપકલનો પશ્ચિમ ભાગ માપવપુર અને ભાદર એ સરહદથી
સંબંધિત થયો છે. આ દરેક ક્ષેત્રની સંબંધિત પોઠખાઈ મન-
દાસજીએ કહી છે. આથી સરહદનાં સ્થાનો અને સ્થાનોએ
પામે છે. આ ઉપરથી
જિલ્લા નામથી ચૌરાઈનો

વાવળા પાટા અંતર્યામી અને તેની પાસેનાં કેટલાંક પરગણાં કહ્યાં છે.
આ દેશના લોકો પણ એમજ સમજે છે, પણ એ વિચાર તેઓમાં
પાણકરી મહાત્મ્યોએજ ઉત્પન્ન કર્યો હશે. મહાત્મ્ય કરતાં જુના શ્રેય ભા-
રત અને પુરાણમાં દારિકાં ક્ષેત્રનાં કુશાવર્ત, આતર્ણ વીરેર નામો કહ્યાં
છે, પણ તેની સરહદ વિશે કશું નથી. એ જોતાં સરહદ વિશે કેવળ મહા-

100

100

100

100

... ..

... ..
... ..
... ..

સોનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ અને તેનાં પવિત્ર સ્થળાવશે. ૩

૧૬.

એ આખો ઔરાણ આંબખાનો ફો-
 એમ જણાવે છે. અને હારિકાં કોતળી બાહર કહો-
 તોપણ તે છે. ઔકરા રેવત કપરથી રેવતાચળ ફેર-
 વાયછે. આંહી એક કુડ છે તેને રેવતી કુડ કરી કહેછે. આ કુડ ઉપર
 રેવતની કન્યા રેવતી અને તેમના પતી બ્રહ્મદેવનું મંદિરછે. હવે જો આ-
 નર્તી રાજ્યએ છતેલા છે. તેનો ને જા-
 થમાં આનર્તના દોકરા. આ રાજ્યમાં
 અગર આનર્ત દેશમાં છે. આજુબ નથી
 તોપણ તેને નગરખંડમાંથી એક પાખા પ્રમાણનો આવાર મળ્યાથી બાઠ-
 લી મનલજ સિદ્ધ કરવામાં તે છેક અગર કચ્છા વગર ગહવું નથી. નગર-
 ખંડમાં ઔરાણની બાહરના સ્થળ વ. કહ્યું છે. એ
 જોતાં તો યુગરાત પણ આનર્તમાં છે. દેશ ન હો-
 ય. પણ આ દેશનું ઔરાણ નામ મા- રામાં આ-
 વેછે, અને તે એટલું બધું પ્રસિદ્ધ છે કે જ્યુતાચકના જળ જગની પાસે
 સદીના રૂદ્રદામાના શિલા લેખમાં આનર્તનામ નમણું હતતો આજ
 એમજ કહેત કે આ દેશનું આનર્ત નામ કુસ પુરાણ અને મહાભારત
 પ્રસિદ્ધ થયું છે. એ લેખમાં યુવિગ્રાકને ઔરાણ અને આનર્ત નો અભિ-
 કારી કરી લખ્યો છે. એ જોતાં આનર્ત તે વખત કોઈ ઔરાણને બનતો
 અગર મેંની પડોશનો દેશ હશે. ઔરાણને બગતા ત્રણદેશ કચ્છ, ગુજ-
 રાત, અને લાટ દેશમાં આનર્ત નામથી કયો ઓળખાતો હશે એ
 આપણે વિચારીએ. જે વખતના શિલા લેખમાંથી આનર્ત નામ મળે
 આવેછે તેજ વખતના શિલા લેખમાં નર્મદાની દક્ષિણના દેશને બાઠે-
 થત કરી લખ્યો છે, અને કચ્છ તો મહાભારત મુદી ઔરાણમાં જ ગણાવે
 હોય એમ જણાયછે. કેમકે શ્રીકે. ૧
 હૃદ ખંભાતના અખાતથી તે શિકુ-
 રાની નર્મદાજળ વહી જાય છે. કચ્છ તરફ

સોનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ અને તેનાં પવિત્ર સ્થળાવશે. ૩

અને માધવપ્રકાશ

પાંચ છે કે આ-

ને એ-

નારી

૩

૨૪.

૧૬૫૧

૧૬૫૨ ને

૨ ત્યારે શુભરાત,

૧૬૫૩ ના પછી

૧૬૫૪ ના પછી નામથી આપણા આપણે, અને એજ વખત

કેવળ પણ જોશો માથી જુદો પડ્યો છે. વજ્રભીતગરની અવજ આ

પણ છે. ૧૬૫૪ ના પછી મહારાજાના ઉદકે આપણે જોશો ના. ૧૬૫૫ ના પછી

૧૬૫૬

૧૬૫૭ ના પછી

૧૬૫૮ ના પછી

૧૬૫૯ ના પછી

૧૬૬૦

૧૬૬૧

૧૬૬૨ ના પછી

૧૬૬૩ ના પછી

૧૬૬૪ ના પછી

૧૬૬૫

सोऽनां सुदेवुदे वज्रत नाम, सरलद व्यने तेनां धविन स्थणविरो. *

सोऽनां सुदेवुदे वज्रत नाम, सरलद व्यने तेनां धविन स्थणविरो. *

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

$$f(x) = \int_0^x f(t) dt.$$

સોનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ અને તેનાં પવિત્ર સ્થળોવિશે. ૧૧

આ.૧ જો. પૂર્વ ભાગમાં કોઈ તીર્થ ન હોવા ને લીધે તે વિશે કોઈ જણાવું નથી. ફક્ત એટલું જણવામાં છે કે વચ્ચલા જમાનામાં સૌરાષ્ટ્રની પૂર્વના બે પ્રાંતો પેચાબ અને ભાલ એ નામથી ઓળખાતા હતા. જેમ જેમ ઉત્તર પૂર્વમાંથી આ દેશમાં નવાં રજૂતો લીગેરનાં દોળાં આવી વસ્યાં, તેમ તેમ તેઓ ઉપરથી જે ભાગમાં તેઓ વસ્યાં, ભાગનાં હાલાર, જા-ભાવાડ, મોહિલવાડ, બાબરીવાવાડ, કાકીવાવાડ, લીગેરે અર્વાચીન નામો પડ્યાં; પણ તે નામો તેઓના વખત સાથેજ સંબંધ રાખેલું, તે પહેલાંન વિભાગોવિશે કોઈ જણવામાં નથી.

૭ સૌરાષ્ટ્રનાં ચેકડો સ્થળ મહાત્મ્યોમાં પવિત્ર ગણાયેલું, —; દ્વારિકા, પ્રભાસ, ગિરનાર, સદામાપુત્રી (પોરબંદર) માધવપોર, મૂળ-દ્વારિકા, ગુર્જણસ્વામ, શત્રુંજય, લીગેર. આ તીર્થોમાં ઘણું પવિત્ર અને આ દેહસ્થાનમાં પ્રસિદ્ધ એવાં મુખ્ય આર સ્થળોં છે. દ્વારિકા અને પ્રભાસ યાદાણુ ધર્મનાં જોડોમાં, અને શત્રુંજય તથા ગિરનાર, જેન ધર્મનાં જોડોમાં મહોટાં તીર્થનાં સ્થળોં ગણાયેલું.

હાલમાં ઓખામંડલમાં એક સ્થળ દ્વારિકાના પવિત્ર નામથી આપ્ત દેહસ્થાનમાં પ્રસિદ્ધ છે તે કોઈ જુના વખતનું દ્વારિકાં નથી. આ સ્થળને આ પવિત્ર નામ અર્વાચીન વખતમાં મળ્યું જણાયેલું. ઓખામાં આલગી દંતકથા ઉપરથી જણાયેલું કે પ્રથમ આ ભાગમાં કાળા જાતીના આંચીવા લુટારા વસતા હતા, જેઓની પીડાથી કોઈ માણસ ઓખાના ઘાટી ત્રાડીવાળા અરણ્યમાં આવી શકતું નહતું. કોઈ કાળ પછી તેઓમાં વળત જોડો આવી વસ્યા. થોડાવખત પછી ત્યારે આ ભાગમાં ચૌરા જોડો આવી વસ્યા, ત્યારથી આ ભાગમાં કોઈ વસતી થઈ, અને જોડો જતા સાથે આવવા લાગ્યા. જતારાં જોડો ઉપર કો દેગ-વ્યાથી ઓખાના રાજને મહોટી પેદાશ થવા માંડી. કે
કરી ઈ. ૨૦ ની પેઢેલી પીછ શદીમાં આ ભાગમાં ૨
ઈ. ૨૦ ની દત્તની સદીથી આ ભાગમાં દેહસ્થાન.

1000

1000

1000

1000

1000

1000

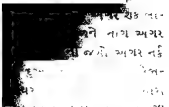
સોનાં જુદેજુદે વખત નામ, સરહદ અને તેનાં પવિત્ર સ્થળવિશે. ૧૩

પ્ર. ૧ હું.	મારે જોઈ	જોઈએ
	આ વચગા	વચગા
	વધારે નિઃ	નિઃ
	નનાં જીવં	જીવં
	વખતનો	વખતનો
	મિથે પોતાના તાલમા	તાલમા
	ફાંચે એક મન્યામી રા	મન્યામી રા
	મા તે સ્થળ વિશેષ પ્રે	સ્થળ વિશેષ પ્રે

જે વખત કુલતલ
એકે ત્યાંહાં એક તીર્થે
જે આ જાણના અરે
જે પાતાળમાં જલો રાખે ત્યાં,
જે નગરો
જે તે પાણે જાયા, અને પોતાકે
પંડિત જુલમના રાજ નાદ ન વાડી. જામનજી સ્થળે જાત પાડી
દાનવ અને નાચ એ જાતીના જોડોનું મેન્ય બ
જાયા ફાંચે દુરેમાં આપ્યાં, અને જોડોના નાં

જે
જે
જે

જે
જામના રા
જુલમના રા

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

જા. ૨ જા.

સૌંનાં જીવંતુઃ વખત નામ સરહદ આને તેનાં પવિત્ર રથજાતિરો ૨૫

પ્ર. ૧૬. આતમી આ

ઉં. ઉડીઃ

જેનાં કોનાં

જેનાં કોનાં કોનાં કોનાં કોનાં

ન થયું કવી ચૈવી લોકોએ આ

નાં એકલે આશરે એથી મદીમાં કો-

ઉં. પળ નામાં શ્રીચરણ રૂપા બંધાવ્યું હતું. બંધાવનાર પણ થયું કવી

વજ્રનીચેના રાજાઓમાંનો કોઈ જાણીયો; કેમકે એ રાજાઓના દાનના

તાજપટમાં તેઓને પરમમાહેશ્વરને પૂજનારા એ ઉપમાથી

એ ઉપરથી તથા એ તાજપટો ઉપર નંદીની શૃંગ કોટેલી જે

થી જાણાય છે તેઓ પુરા શિવ ભક્ત હતા. આ વખતે

એ કરી નિવ ધર્મ પાળતા ઘણા, તેથી આવાં મંદિ-

આ વખતથી ધીમેધીમે પ્રજાઓનું રથજાતિરો

પર્યટ થયું.

જેનાં લોકોનાં તીર્થ શરૂઆત આને ચિરનારની પવિત્રતા વિશે હતે

આપણે જાણીએ:— શરૂઆતના પાદક ને જેનાં કોને તેઓના ૧ લા

૨ લા ૩ લા

૪ લા ૫ લા

૬ લા ૭ લા

૮ લા ૯ લા

રાજ્ય કચ્છ તે ભરતખંડ કહેવાયો, અને બાદ

અહીં ભરત રાજ ને આયોજનામાં રાજ્ય કહેને

૨૦

૨૧

૨૨

૨૩

૨૪

૨૫

૨૬

૨૭

૨૮

૨૯

૩૦

૩૧

૩૨

૩૩

૩૪

૩૫

મકરંદ ૨ જી.

સૌરાષ્ટ્રમાં ઔચી, ચવન, શક, રૂપ અને વક્ષલિનગરના

રાજાઓનો અમલ.

૨. ૧૬૬૨માંનાં મહા પ્રાચીન કાળનો ઇતિહાસ મળવવાનાં સાધન ને પુરાણ અને જૈન લોકોના ગ્રંથ તેમાંથી માત્ર એટલું જ મળ્યામ છે કે અલી જીના વખતમાં આ દેશમાં સુરવંશ ચંદ્રવંશના રાજાઓનું રાજ્ય હતું. સૌરાષ્ટ્રના સુરવંશના રાજા આનર્ત અને રૈવતનાં નામ પુરાણોમાં મહા પ્રસિદ્ધ છે. ને વખત મયુરાં જોડી સીંહજી યાદવો ચ-હવર્તમાન દ્વારિકાં તમચીમાં આવી વસ્યા તે વખત આ દેશમાં રૈવત રાજા હતા, જેની કન્યા રૈવતી જોડે કુલ્લના બાઈ બળદેવના લગ્ન થવાની કથા આપણે બાળવતમાંથી મળી આવે છે. મહાભારત નામના ગ્રંથમાં બધું

તૈરિયમ
અકવરના
અર્ધા
વિરોધના

મયુરમાં

તથા ભારત નામનું કુલ્લ

મયુરમાં

હતો. કેટલાંક વર્ષ દ્વા-

રિયામાં રાજ્ય કયા પછાત ભાગ રાજ્યના પાયા સહવર્તમાન તમામ નહાના મહોટા યાદવો દ્વારિકાંથી પ્રભાસના તિર્થમાં ગયા હતા, ત્યાંહાં પર-રખરમાં હાઈ પીકાંથી યાગુ અરો એક પીનને હાથે મર્ણુ પામ્યા. આ તામને પુરા-

માણુશનાં

તાના કુટુંબનાં મહાપુરમાં

અને શોકથી એક ત-

તેવામાં જંગલના એક

માર્ગે, અને તેથી કડી

તેથી ને મળ્યું તેહો.જ-

તે નામનાં. પ્રાંતકુ સદ્ય. આ નહા

ઈ. સ. ની પેહલાં આગરે હબર બ

આ બનાવ આગરથી પાંચ જ દત

11. $\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$

12. $\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$

અદાગામ અમર શ્રીક ઇંશકારોનો સેન્ડોકોટસ રાજ્ય.

૧૮

૧

૨

૩

૪

કોલે જોડે ૫

૬૪૫૫૫, ૬૪૫૫

૬૪, ૬૪, ૬૪

१०८३

रातने हासना

मधी ते पयसि
ना हि माधयधी
परनारना कुण-
रामा रावना
मणी पयसि

૫

૧

૨

દહાડીએ શોભે નાગવ્યા,

તેને પોતાનું સંસ્કૃત ધણી

ઉત્તરે એકુંડે તેની બરોડા

છી કિંકરુદાનમાં થયો

બૌદ્ધ સંધોમાં તેમાં વિશેષ

નિહલદીવમાં એક મહાન

સ્વર્ગે તેનો અમેરુમાં :

ના બવરનર આનંદિયજી જ્યાં નાગવ્યા રાજ્યે રાજ્યનું ધણું ચરણ વર્ણન મળી આવેલું.

૭ અયોધ્ય રાજ્ય પ્રથમ આઠમસુધર્મ પાળતો વહુ રાજ્યાભિષેક થયા પછી આંધ્ર વર્ષે તે માન પાલકી આરતે આરતે બૌદ્ધ ધર્મને પ્રવૃત્ત થયાં, એ રાજ્યે પોતાનાં ધર્મ તથા નીતિ વચનો પોતાની પ્રજાને શિખારી કીધે શિક્ષા વચા રાજ્યે રાજ્યે રાજ્યે • નાગવ્યા રાજ્યે તે રાજ્યે

પ્ર. ૧. ૧૭.

૧.

૨.

૩.

૧. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭. ૧૭.

કુરુકુરુ નાના પ્રકારની ઓપધીઓ લાવી
એકાલ પોતાના ધર્મના મનો ખીલ રાખ્યા.
કરતો હતો. એ રાજાઓ સાથે તદ્દ
હતો હતો તેનાપણ એલેખોમાં નામ

૧. એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

૨. એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

૩. માયા (શ્રીમતી)

૪. માયા

૫. એન્ડ્રી

ઉપરનો એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

એન્ડ્રીવોડો પોલ ૧૭. ૧૭. ૧૭.

કમા ખીલ લેખો હોવી.

પોલિયાની ઉપર ૧૭. ૧૭. ૧૭.

આવ ધ્રુવ- બા, ૧ બો

સુધી.

આવ ધ્રુવ-૧૫

૧૫

૧૫, ૧૫, ૧૫

૧૫

૧૫

૧૫

૧૫

૧૫ જાણવના તો બોલે સાધુ-

૧૫ પ્રમાણે વધારતા હતા. યુ-

૧૫ ને મહામાત્ર (મંત્રી અગર

૧૫ રહેલી નવાઈ એ હવી કે રા-

(૧૫ મના બોલ કરતા.)

૧૫ એક ધ્રુવ, ૫-

૧૫ હવે તેઓ બને

૧૫ દક્ષિણ તરફ ચલે

૧૫ રથાવના કરી હવી. એ

૧૫ ધર્મરક્ષિતો (ધર્મરક્ષિતો)

૧૫ અને કાચપો નામના સાધુને

૧૫ મના સાધુને ચલન દેશમાં

જોડધ ધર્મનો યસાર કરવા અશોકની કોશીશો.

૨૫

૧૬. અને ખીજા શાસુઓને અપરાંત (જિંધની પડોશનો દેશ), અને માહા-
રાજ, ત્રીગેશ જેનો મંડોલવા નવા. જવા બોલે મીશનરીઓએ હજારો

૧. એમાના કેટલાક પ્ર-

મીચી મામમાં રૂતૂપો

૨. એને ધણ નવાવામાં

૩.

૪.

મીલપડી કરી લખાવું

૫. નવા માહા વિદ્યાન શાસુ

૬. ના ખરા મન એક ખીજ

૭. ન પછુ બોલે અને જોન

૮. એક વિદ્યાનો એવું ધા-

૯.

૧૦.

આથે મળત

ધર્મ આથે

૧૧. વંચના કેટ-

૧૨. રાજવાની

૧૩. એ બામમાં

૧૪. મવાના ના-

૧૫. નોકરના ખીજ

૧૬. બીજે કીકરો

૧૭. ને ખસિ-

૧૮. દવા. નાન મેયોમાં ફ-

૧૯. નજુ હજારો જીન પ્રામાદ

૨૦. બીજાં ફડ નરક ગિતમવાં

• ૧૫૦ • ઇતિહાસ.

[illegible]

10

$$P = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$
$$\frac{1}{2} \omega_1^2 + \frac{1}{2} \omega_2^2$$

2014年12月15日

2134 ()

ઈ. સ. ૭ ની પહેલાં સુદીમાં બ્રહ્મમાં મોનાન્ડર એને આ દોનોડેન્ડા
શિક્ષા (ધીનાર) આપતાં હતાં. હાર મુલ્ય શ્રીક બોડો છેક મુલરાત-
ની દક્ષિણ થીમાં બ્રહ્મ સુધી કેલાવા હતા ત્યાંથી ઝોરાલ તેઓના ગામ-

બાકરીઆના ગ્રીક રાજ્યની આખર અને શકલાંકોના ફેલાવ. ૨૭

માં શું કરવા નહીં હોય. તથાની એ રાજ્યઓના શિક્ષા વિગર કાંઈ પણ નિશાની ના હાંસુધી આ વાતને ધણે વળન આપે હાલ એટલી તો દેતક- થા આણે છે કે આરા લોકોના આખર રાજના આ બાગમાં ચવન લોકોનું રાજ્ય હતું. યૌરા લોકોને આપણે રાજીથી અગર શક લોકોમાં મણીએક તો શક લોકોની પેઠેલાં હિંદુસ્થાનમાં ગ્રીક લોકોના ફેલાવા હતા. તેથી એ દેત કથા તદન કાહાડી નાખવા લાયક નથી. યૌરાષ્ટ્રનો ધીનારો તેમાં સુખ્ય કરી આખર ત્યાંહાના આંચીઆના લોકોની રાક મા- ટે છેકે પ્રાચીન કાળથી બહુતો છે, ત્યાંહાં પોતાનાં વ્યાપારના વાહાણોના રણસુ ચારે અને આંચીઆ લોકોને અટકાવવા ગ્રીક લોકોનું થાણું રહ્યું હોય તો નવાઈ નહીં. મીનાન્ડરને પોદેસર બીજયન ઈ. મ. ની પેઠેલાં ૧૨૬ માં વર્ષમાં થયો કેહે છે. જનરલ કુનીગહામ ઈ. મ. ની પે- ઠેલાં ૧૮૦ માં વર્ષમાં થયો કેહે છે. તે બન્ને છે કે મીનાન્ડર પછી તેના બહોળા રાજ્યમાંથી પાતાળ, યૌરાષ્ટ્ર અને લાટ દેશ રાજીથી અગર શક ભાગીના માસ નામના રાજાના તાબામાં આભ્યાં અને બાકીના દેશે : ૫૨ રહેટો નામનો રાજા રાજ્ય કરવા લાગ્યો.

૧૨ ઈ. મ. ની પેઠેલાં ૧૩૪ માં વર્ષમાં ગ્રીક લોકોના બાકરીઆ દેશના રાજ્ય ઉપર બીજરમાંથી રાજીથી અગર શક* લોકોનાં ઠોળાં બીત- ચી વડમાં, અને તે દેશમાંથી ગ્રીક રાજ્યની આખર કરી શક લોકોએ તે દેશ પોતાના તાબામાં લીધો. બાકરીઆમાંથી કાંઈ વખત સુધી શક લોકોને આગળ વધતાં પારથીઆના ગ્રીક લોકોએ અટકાવ્યા; પણ એ વખત પારથીઆના રાજા પશ્ચિમ તરફ ચીરીઆ અને રોમના રાજા સાથે લડાઈમાં યુઆવા, તેવામાં શક લોકોએ કાચુભની ખીંડ અને હિંદુસ્થાનની વાયવ્ય દિશાનાં પરેણલાં. પોતાના તાબામાં લીધા. અને રકતે રકતે હિંદુસ્થાનમાં ગ્રીક લોકો પોતાનું રાજ્ય આપ્યું.

શક લોકોનેહાથે બાકરીઆના એ કે રાજ્યની આ- ખર અને શક લોકોનો હિંદુ- સ્થાનના પશ્ચિ- મ ભાગમાં ફે- લાવ.

4

8/11

17

પ્ર. ૨ જુ. આપરમાં થયો માને છે. તે કેહેછે કે આ રાજનું નામ લીધેટના ક્ષે-
માંથી પણ મળી આવેછે. લીધેટના ક્ષેમાં લખેછે કે આ નામીયો
રાજ ઉત્તર હિંદુસ્થાનમાં કંપીલમાં રાજ કરતો હતો જે રથજ ધણું કરી
રોહિતખંડમાં હરદાર નબીક હતું. લીધેટના ક્ષેમાં તેને શાક્ય અગર
બુદ્ધ પછી ૪૦૦ વર્ષે એટલે ૬૦૦ થી પહેલાં ૧૨૦ મા વર્ષમાં થયો
લખેછે. કનીમ્કનું નામ કાશ્મીરના સુદર ઈનિદાસ રાજતરુખીમાં-
થી પણ મળી આવેછે.

મારવાડના મેલોટી રજપૂત જે પોતાને સૌરાષ્ટ્રના જુના વજ્જની
વંશના રાજની ઓલાદના છે એ કેહેછે તેઓના વહીવંચાના ક્ષેમાંથી
કરનજ ટાડ લખેછે કે આવંચનો પહેલો રાજ કનકચેન મૂળમાં પંજોન
રાજ્ય કરતો હતો ત્યાંહાંથી તે ઈ. સ. ૧૮૫ માં સૌરાષ્ટ્રમાં આવે
અને પરમારો પાસેથી આ દેશનું રાજ્ય લઈ ત્યાંહાં પોતાનો અમલ
સ્થાપ્યો. આ કનકચેન જેનું મૂળ વતન પણ પંજોન હતું તે અને શ-
ક લોકોનો કનિક્ક એ એક જણાયે. કાશ્મીરની ખીંડમાં કનિક્ક
જેમ કનીકપૂર વચાલ્યું, તેમ સોરઠમાં પણ કનકાવતી, કનકપુરી, વીગેરે
જુનાટીના લોક આ કનકચેન રાજ્યે વચાવ્યા કેહેછે.

૧૪ ભાટ લોકો કનકચેન અથવા શકરાજ કનીમ્કની પેઠેમાં પરમા-
રજની અને સેવંચનો વિક્રમ રાજ થયો કેહેછે, તેમ જન ક્ષેમાંથી પણ
આપણું વિક્રમ રાજ વિશે અને તેનો સૌરાષ્ટ્રમાં અમલ હતો આવેછેની
કથા મળી આવેછે. શત્રુજય મહાત્મ્યમાં લખેછે કે ભાવડશાહે વિક્રમ
સૌરાષ્ટ્રમાં મધુભાવતી અગર મહિલાનું બંદર જગીરમાં આપ્યું હતું. ભા-
વડના ઘીર શવડશાહે શત્રુજયમાં યજ્ઞ અને એટલે લોકો રહી જન-
જીઓને પીડાકરતા હતા તેઓને હાંધી કદાડી, આ પવિત્ર ડુંગરની પ્ર-
તિષ્ઠા કરવા ઘણા પ્રયત્ન કર્યા પણ ફાળ્યો નહીં અને તે ઉપરથી હરેક ના-
જામીને વખત જાવડ ભાવડનો દાખલો આવવાનોમાવ આ દેશમાં
અદાધિ મુખી આવેછે. વિક્રમ નામના રાજ હિંદુસ્થાનમાં ઘણા થયા-

વિક્રમ
કૃષી
ભાવડ
ગીવા
જન. ૧૨.

૧. હાલમાં કાળ-
વિક્રમનો સંવત
૨. અમમાં મહાવીર

૪૨૯૫૬.

ધર્મન્નિર્વાણનોવર્ષેસિમિઃ સાદ્દેયુમાસકૈઃ ધર્મવિપ્લાવકઃ

વિપ્લવમારોમવિષ્ણુતિ ॥ ૧ ॥ તતઃશતૈશ્વતુર્ભિઃષટ્ષણિભિર્વસ

વારિરાતાપવિક્રમાકૌમહીમિમાં ॥ ૨ ॥

નાનૃણીકૃત્યજિનોક્તવત્ । અસ્મત્સંવત્સરં

દુસ્વાસ્ત્રીયમાવિષ્કરિષ્યતિ ॥ ૩ ॥ इतिश.म.

મારાં નિર્વાણુ અગર મૃત્યુ પછી ત્રણ વર્ષ અને સાડા પાંચ મહી-
ના પછી મળેલી નાશ કરનાર પાંચમો આરો થયે. તે પછી ૪૬૬ વર્ષ
અને ૩૩ મહાવિષ્ણુ સંવત થયે. તે જૈન સાધુ શિશુસેન સૂરિની
તપાસ પ્રમાણે જાણાયે અને પૃથ્વીને કાણુમાંથી છોડાવી મારો સંવત બંધ
કરી પોતાનો સજાવયે. આ ઉપરથી જાણાયછે કે મહાવીરના નિર્વાણુ
પછી ૪૭૦ મે વર્ષે મહાવીરનો સંવત બંધ પડી વિક્રમ સંવત ચાલ્યો. આશક
સજાવનાર વિક્રમ ધણુ કરી જૈન જોડોના શ્રેયોથી વિશેષ કરી પ્રસિદ્ધ છે.
ડાકતર ભાગી કહેછે કે દશમા ચતુક મુધીના શ્રેયો તપાસેયેછ તો ક્યાંદાન
વિક્રમ સંવત જોવામાં આવતો નથી. શત્રુત્વ્ય મહાત્મ્યમાંછે પણ તે શ્રેયના
પાંચમાં વિશેષક છે. એ શ્રેયમાં કુમારપાળ રાજાનું વર્તતાં છે તે જો-
વામાં નથી પછીનો હોવો જોઈએ. તમામ જ્યુના શ્રેયકારો અને
જોડા તપોનિધીઓ, જેમકે આર્યભટ્ટ, વરાહમિર, બ્રહ્મગુપ્ત, જોડો
તપ, અને ભારતરાચાર્ય એઓએ શકન્ટક કાળનો સંવત વાપર્યોછે.
ક્યાંદાન વિદ્યમ સંવત લીધો નથી. દશમાચતુર પછી ત્યારે અણહિલ-

૧. ૨. ૩.

૧. ૨. ૩.

પાતાના પરાધી બાહ્યલોકોમાં જે શકનો સંવત ચાલતો હતો તેથી જુદોજ, શકના અગ્રિ વિદ્યમ નામની રાજ્યનો સંવત જે તે વખત સુધી પણ પ્રચલિત નહીં હોય તે પોતામાં ચલાવ્યો. એ સંવત મહાપ્રકૃત હેમાચાર્ય આદિ જૈન ગ્રંથકાર થયા તેઓએ પોતાના ગ્રંથમાં દાખલ કર્યો, અને ત્યાર પછી જૈન ધર્મના વ્યાપારીઓએ પોતામાં વાપરવા માંડ્યો. જૈન વ્યાપારીઓ જેમ જેમ હિંદુસ્થાનમાં ફેલાતાજાય તેમ તેમ તેઓની સાથે આ સંવત વધારે ફેલાતો ગયો; તોપણ હજી બાહ્યલોક ભૌતિકીઓએ તો શકન્ટપકાળથીજ વખત ચલુવાનો સાલ રાખ્યો છે. સંવત ચલાવનાર વિક્રમ નામનો રાજા કોણ અને શી જાતનો હતો કેવા એવો રાજા કોઈ થયો છે કે નહીં એ વિશે હજી કંઈ નિશ્ચય થયો નથી. ડાકતર ભાગીના કાળીદાસ કવિ વિશેના નિબંધ ઉપરથી જણાય છે કે જે વિક્રમનાં તેની ધણી જીદારતા માટે વખાણ કર્યો છે તેનો સંવતચલાવનાર વિક્રમ કરતાં ઘણા જુના વખતમાં થયો છે.

૧૫ શક લોકો જીતરમાંથી ગીરાદમાં છે. સ. ના પ્રથમ શતકમાં ફેલાયા જણાય છે. દાલમી અને એડીવનના ગ્રંથ ઉપરથી જણાય છે કે સ. ના પ્રથમ શતકમાં શિવુના સુખ પાસેનો દેશ ઈન્ડોસ્કીયાનાં હતાં હતાં. આ દેશનાં માહાત્મ્યોમાંથી પણ જીતરમાંથી આ દેશમાં ૧૦ લોકો ફેલાયા તેવિશું કાંઈ કાંઈ અલંકૃત બધાન મળી આવે છે. પાતાળ અગર શિવુ કાંદાના દેશમાંથી નાગ અને તક્ષકનાં ટોળાં આપામાં આવ્યાં, અને ત્યાંના કાળાઓ પાસેથી તે પ્રાંત પોતાના સ્વાધીનમાં લીધો તેને લગતી દારિકાં મહાત્મ્યની કથા આપણે પહેલા પ્રકરણમાં વિસ્તારથી જાણીએ. કરનલ ટાડ જાણે છે કે હિંદુઓના ગ્રંથમાં નાગ, તક્ષક એનામ ધણું કરી શક લોકો માટે જણાય છે. પ્રભાસખંડમાં એ ક્ષેત્રનું પ્રભાસનામ કેમ પડ્યું તેને લગતી એક કથા છે, તેમાંથી પણ શાક્ય દ્વીપમાંથી આ ભાગમાં શકલોકો આવીવસ્યા તેને લગતું જણાત મળી આવે છે, તે કથા નીચે પ્રમાણે:— શાક્ય દ્વીપમાં જૂર્ણને તેના મગરાએ શક અઝકાડ્યું તેથી નેનું તેજ આ ક્ષેત્રમાં પડી ક્ષેત્રને ભાસનાન કંઈ

મામ એણે તેજ, બા.૧ લો.

આ અહ્મદુલ કા-

... કુલક શક લોકોની

અડકાણું તેથી તે તેજ ઓ-

ને તેના કુસ્મનોએ શસ્ત્રના

રી વસ્ત્રા, દેશને બાચવાન

પહેલાં આ કુલુની મહાન-

... સંસ્કારોને લોકોની વન

... ના

... માણવા

... શકરાજ માલવા

... અને તેઓ

... લાહવાન હુ. ૬-

... માણુમ પડે-

... આ પીવાનના લાજ લાહવાનના જમાઈ લીની-

... લોકોની નામો લોકો હતા. તેઓમાં લખેલે ઉચ્ચવાન નામ

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

... લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો લોકોની નામો

—૧૭૭

૧૮૮—૧૯૮	
૧૯૯—૨૦૦	૧૯૯—૨૦૦
૨૦૧—૨૧૦	૨૦૧—૨૧૦
૨૧૧—૨૨૦	૨૧૧—૨૨૦
૨૨૧—૨૩૦	૨૨૧—૨૩૦
૨૩૧—૨૪૦	૨૩૧—૨૪૦
૨૪૧—૨૫૦	૨૪૧—૨૫૦
૨૫૧—૨૬૦	૨૫૧—૨૬૦
૨૬૧—૨૭૦	૨૬૧—૨૭૦
૨૭૧—૨૮૦	૨૭૧—૨૮૦
૨૮૧—૨૯૦	૨૮૧—૨૯૦
૨૯૧—૩૦૦	૨૯૧—૩૦૦

૨૧

૨૨

૨૩

૨૪

૨૫

૨૬

૨૭

૨૮

૨૯

૩૦

૩૧

૩૨

૩૩

૩૪

૩૫

૩૬

૩૭

૩૮

૩૯

૪૦

રૂદ્રદામાના વખતમાં ઓરાટનો અવરનર સુવીશાક પહોલવ. ૩૫

૫. ૨ જુ રાખનો જયંતિ સ્મારણ કરવા નામ ઉપર લેવાયે તેમાં ૧૨૭ શક
 બખેલો છે. આ લેખ
 કુશળ પડિત ભગવાનના
 કાલનાનો દાખલો લેખનુ વાનુ કરતી વખતે ડાહર ભાવિએ લોગે,
 ખાંચ, ઓવધી, રાવજ, એચીવાદીક, એમદીની મળામાં ઘણા હર્ષથી
 બતાવ્યો હતો. આ લેખમાંથી નીચેના ક્રમ પ્રમાણે પાંચ રાખના નામ
 મળી આવ્યા છે:- અટન, ભદ્રામા, રૂદ્રદામા, રૂદ્રામહ, અને રૂદ્રાન. શક
 લોકોનું રાખ સુમારે ૩૦૦ વર્ષ સુધી ચાલ્યું. આવી લાંબી મુદત સુધી
 ખીજ ધોડાંજ રાખ ચાલેલાં જોવામાં આવે છે. કદાચ હોય છે તો
 તેનો કાળ શુદ્ધીતે મળતો નથી. પણ આ શક રાખઓનો કાળ તેઓ-
 ના મીકકા ઉપર ક્રમથી રહેતો જવો, અને અર્ધ સ્વયંકર્માં ફેલાવો. ૩૦૦ વર્ષ
 પછી ભારે એ રાખનું રાખ ગરુ ત્યારે જુનો કાળ ગણતી વખત શકન્ટક
 રાખના સર્વતથીજ ગણ્યું લોકોને મેહલું પડ્યું. આ વખતથી એ કાળ
 ભોતિય મંચકારોએ પણ ગ્રહણ કર્યો જે તેઓમાં અઘાળી સુધી ચાલે છે.
 ડાહર ભાઉનો મત એવો છે કે આપણા ભોતિય લોકોમાં અને નર્મદાની
 દક્ષિણના દેશોમાં જે શક ચાલે છે અને જેને હાલમાં માળીવાહનનો શક
 કહી કહે છે તે શક શકરાજ નેજ પ્રથમ માળવામાં રાખ કર્યું તેનો જે
 માળવાનો પહેલો શક રાજ એજ શકન્ટક અને તેનો કાળ તે શકન્ટક કા
 ને નેજ માળવામાં રાખ કર્યું તેનો ભોતિયોએ પણ શકન્ટક કાળ
 નેજ શક કહી લખ્યો નથી. એ અંધ-
 નેજના વખતમાં પડ્યું છે. ગોદાવરી
 નાં પંથમાં માળવાદેવ કુળના જે રાજ હતા તેના નામથી નર્મદાની
 દક્ષિણ તરફના લોકો શકન્ટક કાળના એવળને માળવાદેવ એવળ કહેવા
 જાયા. માળીવાહન (માળવાદેવ) નેજ નેજ નેજ નેજ નેજ નેજ
 સુધીના તાજવટ અચળ
 નામથી મળે છે.

1. ગુપ્ત

2. ગામ

3. ગામ

4. ગામ

5. ગામ

6. ગામ

7. ગામ

8. ગામ

9. ગામ

10. ગામ

વક્ત્રલિસઁચરના રાજ્યરિસો તામ્રપટ ડાપરથી ઢા. ભાડીનો શોધ ૩૦

પ્ર. ૩ મધુ.

ઝેનારિપાલ્લી કાલ્લી

પરજે

કાલ્લી

કાલ્લી

કાલ્લી

૧

કાલ્લી

૧

કાલ્લી

કાલ્લી

આ એ રાત્રીને વિષમ સંવત ૪૭૭ ઈ.
 વખત તાલ પટમાંથી ડાકવર બા-
 ળાએ બરાબર મળતો આવેલો. મિત્રાદિત્યની
 બોધ મત છોડી ભેન મત ગ્રહણ કર્યો તે વિશે
 ત્યાંમાં આજકાંડર ક્રીવલાક દ્વારાબસ માહેબ
 આવેલો, "શુભરાતમાં એલા નામના ગામમાં
 કવ્ય નામે બ્રાહ્મણ રહેતો હતો તેને એક મુભગા
 હતી, તે ત્રીકાળ સૂર્યની ભક્તી કરતી. સૂર્ય તેની
 રાઈ એક મમય મનુષ્યનું રૂપ લઈ તેની પાસે
 મુભગાને ઓધાત રહ્યું. બિલ્વા રીકડીને આ-
 તાપે શુરસે થઈ તેને ઘરમાંથી કાઢાડી કુચી.
 એક પાકર ગંગાતે વલ્લભિનગરમાં આવી. ત્યાંમાં

મું જોડેયું આવતયો; એક પુત્ર અને
 તારા તેને નિશાને મોકલ્યો. આહો
 તે તારાના નામના આપાત નામુ દેવા લાગાડે તું તો બાપ વગરનો છો.
 તે સાંભળી છોકરો માપામે આઓ અને કહ્યું કે મારા સાંભળી નિશાળો
 આઓ મને ઉપર ચુલ્લ કહેલો તેહું શીડીતે છે, શું મારે બાપ નથી!
 મુભગાએ કહ્યું કે કાંઈ તે વાત બહુતી નથી. નાહક એવી વાત પુછી
 હુંને વારે વારે દુઃખ ન દે. તે સાંભળી છોકરો એક પામી ખમી નીમયો
 અને ત્યાંમાં એક નામના ગામમાં ગયો, એક વખત તે ઘણો દી-
 લમીડીયા.
 પુત્ર કમી બોલાઓ અને
 તેને હયો આર નડીક કેટલા
 એક કાંડરા આવી ન.
 સૂર્યતા આપેલા કાંક નિવ
 નામે ઓળખાવા લાગા. એક વખત તત્ત્વ વલ્લભિનગરમાં એક મા-
 ભુમને મારી નાંખ્યું તેથી વલ્લભિનગરનો રાજા તે ઉપર શુરસે ઘયો અને
 તે બાબત લકાઈ થઈ, તેમાં સત્ત્વ મુભગાના પુત્ર ચિત્તાદિત્યના હયો આ-
 રમીમાંનું પામ્યો.

આ રાત્રીને વિષમ સંવત ૪૭૭ ઈ. વખત તાલ પટમાંથી ડાકવર બાળાએ બરાબર મળતો આવેલો.

આ રાત્રીને વિષમ સંવત ૪૭૭ ઈ.

૫. મોડા ઉપર ભેટી આકાશના સુમાફરની પેઠે ત્યાંહાં મરણ-
માં આજે ત્યાંહાં કરવા લાગો અને આગલાયનો મોટો દેશ તામે કંઈ
તેણે ધણા વખત સુધી રાત્રિ કર્યું. *
શિલાદિત્તે બૌદ્ધ મત છોડી
ન ક્રેયમાં નિચે પ્રમાણે કથા છે,
ના મહાભરત, ત્રિશૂલા મર્યાદા કરે

મન જતે તા તેઆત કરવા કા ન હાર તા તેઆત કરવાયા મોડા કુ-
કવા કરાવ કરો. શિલાદિત્તે તે મુજબ મળા બરી વાદવિવાદ કરાવ્યો,
તેમાં બૌદ્ધ શાક્યો કુલકેમંદ થયા અને તેનાં પતે પોતાને સત્ત્વ છો-
ડી પારકા દેશમાં ગયા, એવી જાણ.

બૌદ્ધ લોકોને છવીયું. આવારણ

ભાગો, પાળે

મન

મહામા આને

ગવાયી તે બાહ્યે

હતો તે પશુ દીક્ષા

મન આને

તેજુ નામ

મન આને

મન

મન આને

મન આને

૩. ૧. ૫૬. ૧૮૮૧-૮૨ સુધીમાં કર્ણે ત્યાંહાં રાત્રે તંબુમાં રાત્રી અરધો જાગતો અને અરધો ઊંઘતો હતો તે જોઈ જતો તંબુધાર જોયે કાંઈ કાકુ પામેથી નહોતું. તે બોધી ઊઠ્યો કે આપણા દરબારમાં કોઈ કાકું બાણુ નથી, જોકે સૂર્યપુત્ર ચિલાદિત્ય ઉપર આવા અજબવા વાણીઆના કહેવાથી બહારે બધું જાણ નહીં. આ વાત રાજાએ માંભળી વળતે રોજ આગળ વધતું બંધ કર્યું. રોકે તેનું કારણ જણાવાથી તેણે છત્રધારને પેસા આપી ખુશ કર્યો. પછી બીજો દહાડો એવોજ સમય જોઈ છત્રધાર બોધ્યો કે વગર વિચારે પથળું ભડ્યું તે ભડ્યું, મિલે જોવા મહોટા રાત્રીએ એકવાર પથળું ભડ્યું અને દહે પાછા હોયે આજરે ભરેલું નથી. આપણા રાજાએ ધણી કૃતેહ મળવી છે માટે કમું નહીં. તેહેના સાંભો કોણ ઠજરે લેનાર છે. આ વાણીથી રાજા થઈ રાત્રીએ કુચનું નગારું કરવા હુકમ આપ્યો. કાંઈ દહાડે લગ્નકર વલ્લભિનગર આવી પોહોરનું ત્યારે ત્યાંહાંના બોડો આવવી આકતથી ખચાવ કરવા શ્રીચંદ્રપ્રજા, વર્ધમાન દેવ, વીરેન્દ્રની સુતિઓ અને બીજી યોગીઓએ બધું પ્રભાસપાઠણુ, શ્રી માલપુર, અને બીજા ચેહરોમાં જઈ રહ્યા. શ્રી મલ્લવાદી મહોટા સાધુ પોતાનાં ટોળાં સહિત પંચાસર જઈ રહ્યા. આજી એવે લગ્નકર ચેહરેને ઘેરી લીધું. આ વખત કાકુ નો પોતાના હતો તેણે એવે રાજાને બાધના નથી કરી એ પવિત્ર કુંડમાંથી સુ.

પ્રા. ૧. ૧૮૮૧-૮૨ સુધીમાં કર્ણે ત્યાંહાં રાત્રે તંબુમાં રાત્રી અરધો જાગતો અને અરધો ઊંઘતો હતો તે જોઈ જતો તંબુધાર જોયે કાંઈ કાકુ પામેથી નહોતું. તે બોધી ઊઠ્યો કે આપણા દરબારમાં કોઈ કાકું બાણુ નથી, જોકે સૂર્યપુત્ર ચિલાદિત્ય ઉપર આવા અજબવા વાણીઆના કહેવાથી બહારે બધું જાણ નહીં. આ વાત રાજાએ માંભળી વળતે રોજ આગળ વધતું બંધ કર્યું. રોકે તેનું કારણ જણાવાથી તેણે છત્રધારને પેસા આપી ખુશ કર્યો. પછી બીજો દહાડો એવોજ સમય જોઈ છત્રધાર બોધ્યો કે વગર વિચારે પથળું ભડ્યું તે ભડ્યું, મિલે જોવા મહોટા રાત્રીએ એકવાર પથળું ભડ્યું અને દહે પાછા હોયે આજરે ભરેલું નથી. આપણા રાજાએ ધણી કૃતેહ મળવી છે માટે કમું નહીં. તેહેના સાંભો કોણ ઠજરે લેનાર છે. આ વાણીથી રાજા થઈ રાત્રીએ કુચનું નગારું કરવા હુકમ આપ્યો. કાંઈ દહાડે લગ્નકર વલ્લભિનગર આવી પોહોરનું ત્યારે ત્યાંહાંના બોડો આવવી આકતથી ખચાવ કરવા શ્રીચંદ્રપ્રજા, વર્ધમાન દેવ, વીરેન્દ્રની સુતિઓ અને બીજી યોગીઓએ બધું પ્રભાસપાઠણુ, શ્રી માલપુર, અને બીજા ચેહરોમાં જઈ રહ્યા. શ્રી મલ્લવાદી મહોટા સાધુ પોતાનાં ટોળાં સહિત પંચાસર જઈ રહ્યા. આજી એવે લગ્નકર ચેહરેને ઘેરી લીધું. આ વખત કાકુ નો પોતાના હતો તેણે એવે રાજાને બાધના નથી કરી એ પવિત્ર કુંડમાંથી સુ.

૨૩ વલ્લભિના નાથ વિશે ઉપર કહેલી જૈન કથા વગર એક બીજી જુદીજુદી કહાણી ચાલે છે જેહનો ખરી ઇતિહાસીક વાત ઉપર કાંઈજ નથી. — “એક ધુડીમજ નામે સાધુ પોતાના શીષ્ય સાથે વલ્લભપુર ને પડોડમાં ચમારડી નજીક ઈસાવધા નામના કુંગરની તળાહીમાં આવી ઊતરી હતો તેણે પોતાના ચેલાને ચેહરેમાં બોક્ષા માગવા મોકલ્યો, પણ કોઈએ કાંઈ આપ્યું નહીં. પછી ચેલાએ જંગલમાં જઈ બાકડાનો ભાદો બાળી, તે વેચી તેના પૈસાથી આઠો ખરીદ કર્યો અને તેના રોટલા ઘડાવવા

સાંસ્કૃતિક અને સાહિત્યિક સંસ્થાઓ

૧૯૭૨ ની ૨૦ મી તારીખ.

પ્રતિ શ્રીમતી સુશીલા -
શ્રી કચી હાઈડ તમે પાછું
આવેલાં હોજ તારી, ૨૦-

૧ કચી, મેડીયા
૨ કચી, ટીડી
૩ કચી, વાલિયા

અંશભિનયર અપ્ને .

જાના ગ્રંથમાંથી .

અ. ર. ૧૬.

૨૫ ચાલમી અલી ર.

ફિક્કુશ્યાનમાં આપ્યો .

અને એ ૧૬ નીચે ગઈ

૨

૨.

આમર બો-

ત રહાડા મુધી

પને

ચી

પા.

(જ)

૩૦

આખાની અને

કે, તેની જમી-

આને ઊભાતા

કે.

પાને

પ્રમાણના અને પાખાંડી

પરીકોટી (પચાસ) મહ

કે તેના આશરે નજીકના કે. તેઓ ઘણું કરી મહાયાત્ર

મતના અને આર્પણવિરે માર્ગના છે. આ શિવાય બીજા કોઈ

પાખાંડગત (અન્યમત) નાં છે. એ જાણ્ય પશ્ચિમ સમુદ્રના મના ને-

૧૧

૧૧
૧૧

૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧

૧૧૧
૧૧૧

૨૧. ચીના સાધુના લખેલા વર્ણન ઉપરથી જણાવે છે કે ૬૦ સં-
 ની સાતમી સદી સુધી વક્ત્રભિનયરનું શબ્દ આખા દેશમાં જ નહોતું
 હોય. વખતમાં ભગ ચક્ર જણાવે છે. ભગવતનાર કોણ હતા
 એ નથી જણવામાં નથી. જેન કથકાર શિલાદિત્યના વખતમાં મ્હો-
 ત્કોનો એ નામ કયો હતું. એ નામ તેના આખરના નામની પેઠેલાંનો
 ખીલે મેલે જ થયેલો નામ માનીએ તો વખતે એમ હોય કે વક્ત્રભિનો
 નામ સાતમી સદીમાં કલ્યાણીના આનુકૂળથી થયો. કેમકે આ વખત
 તેમનાં લયકર સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતમાં ફરતાં હતાં. કરગળ ટાકે નામકર-
 નાર રચીથી અગર શક લોકો હતા ધારે છે. શાંતિનરદાસ એલકીનરદન
 મળે છે કે તેઓનો યેરવાન તમેના પારથી લોકો હતા. ડાકતર ભાગે અ-
 નુમાન કરે છે કે વક્ત્રભિનો નામ કરનાર અને આ દેશને ગુજરાત નામ
 આપનાર ગુજર અગર સૌરા લોકો હશે. તે કહે છે કે સાતમી સદી
 પેઠેલાંના જુના ગ્રંથમાં આ દેશનું ગુજરાત નામ હોય એવું કયાંઈ જ જ-
 ણાતું નથી. ગુજર લોકો વિશે તે ધારે છે કે એ લોકો ધણું કડી રચી અને
 લોકોના શબ્દના ચીમાડા ઉપરના લખાણમાં પ્રત જેને કોઈ કોઈવાર
 ગુજરાતના પણ કહે છે ત્યાંથી આવ્યા છે. એ દેશમાંથી તેઓ પંચજનામાં
 આવ્યા. ત્યાંથી જ નેમજમર અગર મારવાડમાં, અને ત્યાંથી જ શેડો
 વર્ષ તેઓ ગુજરાતમાં જીત્યાં જણાય છે. આજપણ ગુજર લોકો પંચજ
 નામનાં ગુજરાં આંહી જણાવે, અને તેઓનાં ધંધો ધણું કડી ચો-
 રથી તેઓના ગુજરાતમાં વેચેલા ટોળાનું ચોર અ-
 નુકસાન કરે છે. આ ગુજર લોકો ઉપરથી જ દેશમાં તેઓ
 રાત તેનું ગુજરાત નામ પડ્યું. ડાકતર ભાગેનો મત એવો છે કે આ
 ગુજર લોકોમાંથી જણાવરાઓને જેન સાધુઓએ પોતાનાં ધર્મમાં લીધા.
 આ વખત મહીએક જાનીના મતના મુજબ તે જ નામ એમ થયો
 જણાય છે. જેન થવા પડ્યું. તે જ નામ તે જ નામ તે જ નામ
 તેમાં હોવાનો મત નો

રાંજી ભાંડક નામ બા.૧થી.

જૈન તથા બૌ-

॥ उपदेश मांभन-

૧૧૧ કહેવાય છે

၁၂၆၆ နှစ် နှစ်

$$v_1 = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} + \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix} \right) = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

१७, छैसा. आवावा

ନୈର୍ଘଣ୍ଟିକ, ବାହ୍ୟ-

୧. ଖୁଲିଆ ଓ ଗୁଜର ଲୋଡ଼ିକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।

આખ્યાત્રિ તેમ આ દેશની ખીણ જાતમાં

સાં જાતીમાં યુજર

⁴ દહિયા વળા

१. भुवनेश्वरी वाचस्पत्य द्वागाम्ये अथ ३६:११ वाचस्पतीनां संज्ञा ३.

ઃ વજ્રભિન્નગરના ખડકરતો સુખ્ય ભાગ છે. આ જંગલમાં

જાન્યારી ૨૦૧૭, તેમાં જઈ ધર બાંધવામાં શ્રમના લોકો

શાનમાં, પહેલો ત્રિગેરુ કાદ ખોદી લાવે છે. અંદરમાંથી તેમના પા-

માત્રી બર્તો દેખાવ કે જે હોડર પોલોજી અને અન્યુત પુંડ તથા

મટોડાથી જાંબેલી નેળી બીજો વગાના કુરખાથી

વિશ્વ ધર્મ માર્ગદર્શક ૨

૧૦. કમળ ભાંગી, ૧૧. કમળ પાંદડેથી અને ૧૨. કમળ જાડી છે. આ પી-

૧૭. જાન્યુઆરી : એક પેલારો નામની નદી વહે છે તેમાં ચોમાસામાં ધ-

[illegible]

જિનગરના અંદરવિશે રાશાખાખાથી. ૬૪

૨. ૨. ૬૬

જિનગરના અંદરવિશે રાશાખાખાથી. ૬૪

પુત્ર

આપણે જે

શુભી હાલમાં

લીખા કોને

૨. ૨. ૬૬

જિનગરના અંદરવિશે

મંકરણ. ૩. જી

૧૧૩૧.

કાઠીઆ+અગર જડાયક જ્વતીના લોકો છે
તપ્પોમાંના ઘણા જુના નેંવા, વાળી, ચૌરા, આહર,
બાબરીયા, અને મેરબારી લોકો વિશે.

કાનના પ્રાચીન ઇતિહાસને

તે મૈગાજમાં થયેલા મૌરી

એ ને કાંઈ મ-

ઈં સં ની

પામું ત્યારથી

પાટણના જોરા-

રહાસ ધણું કરી

કાઠીઆ અને જડાયકના અમલ ને
હતો કે... આ લોકોથી જ્વતીના હતા કેહવો બ-
ર્ન પાળના... ઇં આ દેશમાં છે કે નહીં? બીગેર પ્ર-
મો હર કોઈ વાંચનારના મનમાં આપો આપ થવાં જોઈએ તથાપી તે સ-
મયનું કાંઈ તુલાંત રહ્યું નથી એકલે તેવિચ્છે કાંઈ પણ જુલાસો થઈ
સકતો નથી. આ દેશની હાલની રાજ્ય કરનારી અને જડાયક જ્વતી
રાજપુત તથા તેથી અન્ય જ્વતીના કુટુંબીયા લોકોનો પ્રાચીન ઇતિહાસ મે-
ળાયેલાં જાણનાં કે... રાજ્ય રહી ને આપનાં પ્રાણીયતા, રાજામયા, અને રાજ-

તેઓને ત્યાં જોઈને તેઓને કહ્યું તે વિશે ભાટ

ન ઈતિહાસ

તેઓએ એમ

અમલ રે-

રાણી પણ

ના વાતનાં

સાથે છે.

વાતી નથી.

ધણી જુની રે.

આ દેશમાં શ્રેષ્ઠા મક લોકોનાં જાત અને આંસાહના છે અને આહેર,

રજારી, મેર અને બાજરીઆ એ શિષ અને યુવરાજની આવેલા જુના

આભિર અને જરજર લોકોમાં કેટલીએક જાતનાં અને તેઓને

અન્ય જાતીના લોકો ભણી તેઓનાં મીમિત.

૨૬ રાજપૂત લોકોને તેઓના વર્ણવેલા

ભારત રામાયણના સુવર્ણી ચંદ્રવેશ

કહી ત્યારથી તે હાલના રાજ સુધી.

ભાંગી દીધો આપે છે. તથાથી તે જરા પતાર પતાર અને જોઈવેદનો

પ્રદુર્ભ જણાય છે કે તેનાં યોગ્ય છેલાં તાજાં નામો વગર ખીચું કાંઈ પણ

વિચાર લાવક નથી. ભાટ લોકોએ જોનાનાં વજનનાં ને ખર્ચે ઈતિહાસ

આપનાં એવીજ કાંઈ તેઓની મન

હીજ છે અને તે કુખ્ય કરી બે પ્રક

સુખખાને વન

તોની કળા

વડક મન

૨૭ રાજાને

આપડું એવ

૨૮ રાજાને

દુનીઆનાં

ઉપર આ

અને તેના

[illegible]

२३।३

॥ अथ ॥

॥

॥ अथ दानपुत्रादि

॥ अथ ॥

॥

॥

॥ अथ ॥

॥ अथ ॥

॥

॥

૫૩. ૩મું. વેલા થકી લોકોમાંથી નીચાનાં નીચાની છે. ધણી જાંબી મુદતમાં પણ ખામણું ધર્મ તેઓ ઉપર ધણી અગર કરી જણાવી નથી. રાજપુતો વિશે આટલું કહી જોઈવું હવે મોંરાટની આ દરેક રાજપુત જાનીના મન લોકોમાંથી મુશ્કેલી તેઓના વહીવટના લોકોના મથમાંથી કાંઈ મળી આવે છે કે નહીં તે વિચાર્યો.

૩૧ જોડવા— આ દેશના રાજપુતોનાં આ લોકો ધણી જાણના પ-
ણાનો દાવો કરે છે. તેઓના ભાટ કેહે છે કે ત્યારે હનુમાનજી સચુદ્ર-
કેથી લંકાં જતા હતા ત્યારે કેટલી વખત પરીમથથી તેને પરીનો વળ્યો,
તેનું બુદ્ધિ એક સચુદ્રમાંની મગરના પેટમાં પડ્યાથી તેને ઓધાન રહ્યું,
અને તેમાંથી જોડવાનો મૂળ પુરુષ મગરવજ પેદા થયો. ત્યારે હનુમા-
નજી રામલક્ષ્મણને જોડાવવા અહીંસાવજીને ત્યાંહાં ગયા ત્યારે અહીંસાવ-
જીની દેવડી ઉપર આ મગરવજ સોજી કરેલો હતો. રામચંદ્રજી લં-
કાની જીત કરી આવ્યા ત્યારે મગરવજને તેણે મોંરાટમાં ચીનગરનું
રાજ્ય આપ્યું. આ રીતે બરડાના રાણા પોતાને રામના દુત હનુમાનજીની
ઓલાદના માની પોતાના રાજ્ય હકમાં રામચંદ્રજી તરફથી મળેલી પ-
વિત્ત સંપત્તિનો દાવો કરે છે. આ વાત ઉપર વિશ્વાસ રાખી જોડવા રા-
જ હનુમાન અગર વાંદરની ઓલાદમાંથી હનુમાનજી માટે તેઓને આજ
પણ ધણી લોક પૂજાડીવા રાણા કેહે છે. કેટલાંએક જોડવાનો કેહે છે કે યોડી
પેટેડી અગાજી જોડવા રાજાઓને પૂજાડાચરખું કાંઈ એક સ્થાન હતું
અને તે તેના ખરા ખાનદાનની નીચાની તરીકે મનાતું. આ વાત જો-
કે દેખીતી અસંભવિત છે તોપણ આવી વાતો ઉપર વિશ્વાસ રાખનાર.
લોકોની આ દેશમાં હજી ખોટ નથી. જનવરમાંથી મનુષ્ય ઉત્પત્ત
થાય એ દેખીતું ઈશ્વરી નિયમથી ઉલટું છે એટલું જ નહીં પણ એનું જ-
ઘાથીજ દરેક માણસને યુરસો ઉત્પત્ત થાય છે. તથાની પોતાના પોતાના
જો પોતાના હુસા ખાનદાન માટે આજપણ ધણી મથ
પોતાનો હુસાવજીનો દાવો સાબીત કરવા આ દેશના
આધાર નથી એ કાંઈ
અમાવજીની પત્રીત કેળ
ગો રાખી નથી; તોપણ

૬. જુ. હેવી સદીમાં છૂટલોકોનો અમલ હતો. સપરેશન આફ કોમેલ ઈન્ફેડી ચાઈકતામના મેથમાં દાકતર વીલશન પણ નેહવાને છૂટ પ્રજાની શા-
આ પારે છે. છૂટ અગર રીવીયન લોકોની પેઠે નેહવાલોકોમાં જુવે
સૂરનો મહીમા મણો હતો. બાદ લોકો કેહે છે કે યુમલીના ચોથા રા-
જ હુમકુમારે શીતગરમાં સૂરવું દેવળ બાંધ્યું હતું. રશીયી લોકોના
શીક્ષાઓ ઉપર નેમ કુમાર શબ્દ વિરૂપ કરી ભેવામાં આવે છે તેમ
બાઈબોકોના ત્રેથા ઉપરથી જણાય છે કે યુમલીની સ્થાપના પછીના મણા
અરા નેહવા રાજાઓ કુમારાંત નામથી આજ્યાતા હતા. નેહવા લો-
કોની આ દેશમાં મણી જુની જગો ઢાંક હતી. આઠી બાઈ લોકો પેહેલી
સદીમાં નાચાર્જી નેહવા નામનો એક મહા જળવાન રાજા થયો કેહે છે.
આ રાજા અને દક્ષિણનો ચાલીસાહન (ચાતવાહન) રાજા વચ્ચે લડાઈ
થવાની કથા બાઈ લોકો મણીજ અલીશયકુતિતથી વર્ણવે છે. આગર
ચાતમી સદીમાં નેહવા લોકોએ બરડામાં યુમલીનો કીલો બાંધી તે પો-
તાની ગાદીની જગો ઢરાવી. યુમલીની સ્થાપના બાઈ લોકો, શિલકુમાર
નેહવાના વખતમાં થઈ કેહે છે. તેઓ કેહે છે કે શિલકુમાર રીલીન-
રાજા અને મણાજની મદદે તેના હુમનો સામે થયો હતો. તે લડા-
નામાં નેહવા રાજાની મદદ મણી ઉપયોગી જણાવાથી તેણે
નેહવા રાજાને કન્યા પરણાવી. આ માન મળ્યા પછી શિલકુમારે બરડામાં
આવી ત્યાંહાના યુમ લોકોની ચાહેતાથી યુમલીનો કીલો બાં-
ધી બાઈ લોકો શિલકુમારને નેહવા રાજાઓની રીવમાં નાચાર્જી

કે, માથે તેને જો બાઈ બાજા રીવ લોકોના મનદાની કલમ પડ્યો

૭. જુ.

૭. ૩૨ વાળા બોળાની પાંચ વાળા
બાઈ કેવળ જુદીજ કથા આરે છે ને
મક્કભિતગરના રાજાઓની વચ્ચે
વાળા લોકોની કથા અને
વિદ્યેની કથા ને આપણ

૭. ૩૨ વાળા બોળાની પાંચ વાળા
બાઈ કેવળ જુદીજ કથા આરે છે ને
મક્કભિતગરના રાજાઓની વચ્ચે
વાળા લોકોની કથા અને
વિદ્યેની કથા ને આપણ

શેશનો ઇતિહાસ.

૫૬

૫૬ સુદતે તેઓ-
નાથામ પોતાની
તેઓને શ્રોતાનુ
પો વિશ્વની કથાનો
પો કથા સાથે ધ-

છુ કદી મળતો કે, તેમને પાંચળ તે આજ પદ્મિનગરમાંથી બા-
ની મેવડમાં વસેલા મેનોટી જોડેના વડેરાઓની કથા સાથે મળે
છે. મેનોટીના બાટ કેહેછે કે ત્યારે વદ્મિનગરનો નાથ થયો ને તેનો
કેવો રાજ્ય મિલાડિત્ય કુશમનને હાથે મૂક્યું પામ્યો ત્યારે તેની મજબાં જો
પુત્રાવની ને આગાનુરમાં અંજાભવાનીની માનતા કરવા અર્ધુ હતી તેને
મણી મુવાના અબર થયાં એટલે તે ત્યાંહાના જંગલમાંજ રહી, આ
કાંઈ હાહાડે તેને એક પુત્ર જન્મ્યો. આ પુત્ર ગોદામાં જન્મ્યો
તેનું નામ ગોદ પડ્યું. પુત્રાવલીએ પોતાના પુત્રનું પોપણ કરવાની અન-
રાત્ત રીત પ્રમાણે તેને કેળવણી આપવાની એક વિશ્વાસુ બ્રાહ્મણને જ-
નકરણ કરી પોતાના રવામિં પાસેથી જાની મરવા ત્યાં કદી આ જો-

જો કોઈ વાળી -- મેલા મોઢું ઉપરથી પોતા-

એક સાપા કોઈ દાહાડે

લાગી હશે. મેલાડના

મેની ભૂમિ સૌરાષ્ટ્રમાં

વધો હતો, લખેલો. મે-

સૌરાષ્ટ્ર તરફ વળી અમર
સૌરાષ્ટ્રમાં આથી તે ઉપરથી તે સાપાનું વાળા તામ વધું હશે. જેતકેતન્ની
કયા કરતાં આ વાત વધારે અંબરવાળી જણાય છે. વાળાને તેઓના બાટ
કેટલીએક વાર નગરકાના રાવ કરી વળાણે છે તે એનાં આટોળું મેલા-
ડના મેલા કાંઠાના દેશમાંથી ગરુ તથી પણ સૌરાષ્ટ્રમાંથી ગરુ છે ત્યાંહાં
તેઓ મુલમાં મિત્રકાના દેશમાંથી આવ્યા હતા. મુલમાં મહાદેવમાં
અપેલી બાહ્યણી વિષ્ણુ સ્ત્રીમાંથી ઉત્પન્ન થવાની કથાથી પોતાના વ-
સ્ત્રમાનને અપમાન થવું જોઈ તે કથાની અવજી બાટ લોકોએ પોતાના
ક્રેષમાં તેવીજ પણ વધારે આજરે વાળી બારતની કયા દાખલ કરી જ-
ણાય છે. ઘણુંકરી આજ ફેરફારને લીધે સૌરાષ્ટ્રમાંથી મેલાડમાં ગયા
હતા મેની અવજી એનાં જમના કાંઠાના દેશમાંથી ગયાની કયા ફેલાવ
વાળા મે કરતમ ટાડ કેલે છે કે વાળા લોકો મેચક જુની વસ્ત્રભિના
વાળા મે વસ્ત્રભિપુરના રાજાઓની આબાદમાંથી પોતાને માનવાના

મોરારજીદેશનો ઇતિહાસ.

બા. ૧૭૦. ૩

વલ્લભિનગરના રાજાઓમાં

નેના ભાટ વાળા રાજાઓની

પરજા થયો બધે છે, બં-

ને હતી કહી છે,

૩ એ શબ્દ એક

બંનેના રૂત્તાંતમાં આટ-

૧ હોય, માટે વાળા લોકો

અપોહના છે એ વિશે

ઓ મુજમાં શુ-

કહ્યું છે, માટે

૧ લોકો પણ પો-

ચાથે આવ્યા

૧ ભત્રીનો મુખી

૧ અને તેણે કનકા

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

મોરારજીએ પ્રભાસ કોતમાં ફેલાયા અને દેવપાટણ પોતાની રાજધાની

કરી રહ્યા. અપોહાની પહે દેવપાટણના કીનારા ઉપર પણ એક જગો

આજ કનકચેન ઉપરથી કનકાવતી કહેવાય છે. અપોહ અને પ્રભાસમાં

જુના વખતમાં શક લોકોનાં ટોળાં આવી તેઓએ આ દેશને આ-

બાદ કર્યો તેને બગી તે સ્થળોનાં મહાત્મ્યોમાંની કથા આપણે ગયાં

પ્રકરણમાં વિસ્તારથી આપીએ. એ શક અને ચૌરા લોકો મુજમાં

એકજ જણાવે છે. આનો શ્રોત્રાટનાં બીજાં શકટોળાં ગેહેલોડી અને

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

૧ ના નામના રાજાના કાંઈ મુદત પછી

પ્ર.૩.૭૭. પોતાની કીમતી ચીજો સહીત આવી આશ્રય લીધો હતો.

મોહાશત્રી આ વધુ જુની રાજપૂત બની વિચિત્રા જુદાં જુદાં
જાનાં જાણ્યાં કે તે દાખલો કે તેઓ સર્વ શક અગર રાંધી બનીના
હોઈ શી અગ્રજાના હતા તેનાનાં હોયછે. છઠ
હોઈ ને લાઈ ગયા હતા અને તેમાંથી કરતલ

દોડ વગર નાટ, પાંગર, જાતીના લોહોને જુદા પડયા ધારિક તે જ્યને
 યૌગદામાં આ તણુ દોળાં અમલ એકજ હોવાં બેઠેલ. યૌગદામાં આ
 લોહો જુદાવખતમાં છૂટ નામથીજ આજીવનના હતાં ન. કિયજી તે જ્યો-
 ની એક સાધ્યા આજર પોતાને બેઠવા : : : : :
 તરમાથી આવ્યા તેજાજ પ્રથમ દોડમાં : : : : :

ટોપી પૂર્વે તરફ બાજ અને ચુડાંબ તરફ ગણું અને પગાભાગ પાતાની શાવ-
ધાનીની જગો દરાવી કાંઈ દાહડો તેઓએ ચુડગરાત અને ઔરાટ્રમાં એક
જોરાવર રાત્રની સ્થાપના કરી, ખીચુ ટોપી પશ્ચિમ તરફ ઓળામાં
ગણું અને ત્યાંહાંથી તે બોકો પ્રજાશ્રમાં ફેલાયા, આંત્રી તેઓ એ ભાગ-
ના આંચીયા છુટારાઓની મોળતથી લૂટ ચોરીનો ધંધો પકડી ચોગ અગર
ચોરના ધીંકાર ભરેલા નામથી પ્રસિદ્ધ થયા, ખીચુ ટોપી ને પોતાના
જુના નામ છટથીજ ઓળખાવું હતું તે વલ્લભિપુરની આખર સુધી
કાંકમાંજ રહ્યું, અને કાંઈ વર્ષ પછી તેઓએ બરડામાં બુમલીના કીસો બાં-
ધી ત્યાંહાં એક સવંત રાત્રની સ્થાપના કરી, ઔરાટ્રની આ ત્રણ જાતીના
લોકોમાં ચોરા અને વલ્લભિપુરની જાતીના લોકો વચ્ચે આવણું લેમ થયું,
નજીકનો સંબંધ જોઈવેલ તેમ જોડવા અને વાળા વચ્ચે વણ કાંઈ થોડો
સંબંધ નથી, જોડવા અને વાળા બંને જાતીમાં વાળા (વલ્લભિની જાતીના
લોકો) લેમ પોતાની જુની જાતો કાંકમાં પોતાના મુલકમાં કનકચેન રાજ
નાંહાં પોતાનો નામ

७. श्रीमती. ईनिहास

[illegible][illegible]

તેઓની એક

બરડાની આ

ના ઝલા રાત્ર શિલાદિત્યની

વા હોયનો તે કાંઈ નવાઈ નહીં.

મે ધણુ કરી આદિત્ય શબ્દ

આંનાં નામની અંતે આપણે કુમાર

ન પોતાના કુમારાંત નામના રાત્રઓની

તાની મનલલથોત્પલવાડેના વખતમાં અંત્ય

જાણે. અલબત્ત આ સર્વ કલ્પનાઓ

ના વળર એ લોકો વિશે કાંઈપણ ખાતરીથી

અને શ્રુતમાં શકલોકોનાં ટોળાં છે એમાં

કાંડીયા લોકોમાં ઘણા વડુના આબિર

આહેર, રબારી અને બાબરીઆ નામથી

નમાં શ્રુતમાં ક્યાંહાંથી અને કયારે આ-

તુ નથી. આહેર લોકોની જે શાખા મરહુ

વના ઝોરડીઆ પોતાને સિંધથી નાશી આ-

ના કુમાર રામના દીકરાઓની ઓલાદના કેહે છે, તે જોતાં એ લોકો

ના નામમાં સિંધથી આવ્યા હશે એમ ધારી શકાય છે; પણ બરબર લોકો

વિશે તો કંઈ જ નહોતું નથી. ક્રેડલાએક છૂટક છૂટક મળી આવેલા દા-

ને આગમાં મતક પછીના વ-

માં અને બરબર એણે ર-

કેડ પા-

આંનાં નામની અંતે આપણે કુમાર ન પોતાના કુમારાંત નામના રાત્રઓની તાની મનલલથોત્પલવાડેના વખતમાં અંત્ય જાણે. અલબત્ત આ સર્વ કલ્પનાઓ ના વળર એ લોકો વિશે કાંઈપણ ખાતરીથી અને શ્રુતમાં શકલોકોનાં ટોળાં છે એમાં

કાંડીયા લોકોમાં ઘણા વડુના આબિર આહેર, રબારી અને બાબરીઆ નામથી નમાં શ્રુતમાં ક્યાંહાંથી અને કયારે આ- તુ નથી. આહેર લોકોની જે શાખા મરહુ વના ઝોરડીઆ પોતાને સિંધથી નાશી આ- ના કુમાર રામના દીકરાઓની ઓલાદના કેહે છે, તે જોતાં એ લોકો ના નામમાં સિંધથી આવ્યા હશે એમ ધારી શકાય છે; પણ બરબર લોકો વિશે તો કંઈ જ નહોતું નથી. ક્રેડલાએક છૂટક છૂટક મળી આવેલા દા- ને આગમાં મતક પછીના વ- માં અને બરબર એણે ર- કેડ પા-

આંનાં નામની અંતે આપણે કુમાર ન પોતાના કુમારાંત નામના રાત્રઓની તાની મનલલથોત્પલવાડેના વખતમાં અંત્ય જાણે. અલબત્ત આ સર્વ કલ્પનાઓ ના વળર એ લોકો વિશે કાંઈપણ ખાતરીથી અને શ્રુતમાં શકલોકોનાં ટોળાં છે એમાં

પ્ર.૩. ૧૧. જેણે કે દુરયોધને હલિશ્વમાં કચ્છમાં રહી પોતાના ત્યાંહાં મોકલ્યા અને જિંધમાં જઈ ત્યાંહાંના આ આભિર ગણુ લોકોને છુટા હતા. રાજમીના પોતાના ભૂગોળના કંથમાં શિષુ કાંઠા ઉપર આવી દોની વસતી હતી બનેલે. વિશ્વ પ્રણાલમાં કો આખરે શિષુ કાંઠા ઉપર મલિચ અને ચૌરાટમાં શુદ્ધ અને હાનું વસાવનાર જાતીના લોકો હતા. આંકી એવચ્છ શબ્દ આપણે છુસલમાન લોકો માટે લઈએ તો કદાચ એમ હોય કે સાતમી સદી પછી શિંધમાં ત્યારે યુગ સમાનોના હલ્લા થવા માંડ્યા, ત્યારે ત્યાંહાંના રાજ્યવંશના સુમરાઓએ સામાયીથી છુસલમાન ધર્મ કબુલ કર્યો, તે વખત પોતાના ધર્મનું રક્ષણ કરવાની મનઃબળી આભિરલોકો બાગી ચૌરાટમાં આવી તેમનાં વિશ્વ પ્રણાલમાં દોરાં ચરાવનારી જાતીના કચી લા. ૩૫ બરબર લોકો. આ જાતી વિશે ભારતમાં લખાયેલ પુસ્તકો પુરાની પશ્ચિમ રહેલે. બરડા કુશ્યથી મી સદીથી તે અગ્યારમાં જાયી સુધી રહેતા તેઓને બાટ લોકોએ જૂત જાતના કરા વસાવ્યા, પશુતજાવા સુખીને તેઓ બાબરોજૂત કરી કેલેતા હતા. રાજમાળામાં કેલેલે કે ત્યારે શિંધરાણે એગર ઉપર ચવારી કરી ત્યારે તેની ચાથે બાબરાદી ચરાદારી તથેના જૂત લોકોનું બચકર હવુ. આલાવાડનાં કેટલાંએક તજાવ અને કીલા આ વખત શિંધરાણે આ જૂત લોકો પાસે બંધાવ્યા હતા. તે પછી બાટ લોકો કેલેલે કે ચિલકુમારે આ રાજમાળામાં એક જગે કહ્યું કે શિંધરાણે એણે રાજમાળાને દેજા પડી નવા આપ્યું હતું.

૧૨ આજ બરબર

બરક, બાબર અને

બાબરીયા

૧૧ લોકોની ક-

૧૨૫૬૨૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧

પ્ર.૩. ૧૭.

સાચીવાવાડમાં આજ-
પણ કેટલાંએક ધુવાર રાજપુતનાં ઘર છે તેઓને બાળકીયા બોકો પોતા
ઘરે પૂર્વ કરેલા ઉપકારમાટે ધણુંજ માન આવે છે. ધુવાર બોકોને જાતને
વચ્ચે બાળકીયા પાથેથી આજ કાંઈ અણક ડાકું અગર શી મળે છે. ધુમ-
લીનો ચિલકુમાર રાજ ધુવારની કન્યા પરણો હતો કેલું છે તે ધુવાર ધણું
કરી આ યાત્રે ડોરણાની સાપાતા હશે. ચિલકુમાર અને માનવાલ
ધુવાર એક વખતે હતા એમ માનવાનું એક બીજું પણ કારણ છે, તે એ
કે એ રાજાએ ધુમલીનો કીલો બૂતલોકોપામે બધાબો હતો કેલું છે તે
બુતલોકો ધણુંકરી માનવાળને ત્યાંહાં દુકાળને વચ્ચે યુજરાતના ઉતર
પ્રાંતોમાંથી ભેજા થયેલા બરબર બોકો હશે જુના વચ્ચેમાં આવાં મહોરોં
ઈમારતો બંધવાનાં કામો રાજ બોકો દુકાળને વચ્ચેજ ચર કરતા હતા
એવા દાખલા જુના મથોમાંથી ઘણાંમળી આવશે. આ વચ્ચે ફક્ત પે-
ટીવા ઉતર હજારો બોકો કામ કરવા મળી આવતાં હતા. કીમાંડ નેકલ
બરબર એટલે મિમિત બોકો એવો અર્થ કરે છે, પણ બાળકીયા બોકોના
ક્રાંતમાં તો તેઓની જુની સાપા હાંકરાઓને તેઓ કંઈ મિમિત કેહતા
નથી, તેમ બરબર ચબ્દનો પણ એવો અર્થ થયો હોવામાં નથી.
બરબર એ ભેચક બાગતની જુની. જાતી જણાય છે ને આ બાગતાં
યુજરાતના ઉતર બાગુમાંથી કેલાઈ છે.

૩૬ મેર બોકો. બરડાની ઘણી પ્રચીંધ ટોળી મેર બોકો વિશે કરતલ
વાકર કેહેછે કે નેકલા નેમ પોતાને હનુમાનની આજ્ઞામાંથી કેહેછે
તેમ મેર બોકો પોતાને નેકલાતા પ્રેયમ રાજની સાથે આવેલા
બોકોની આજ્ઞાદના ગણે છે. મેર બોકો માગવાડમાં ઘણા છે બિ-
રાગમાં પણ એક દુકડી પોતાને મેર કેહેવરાવે છે, પણ તે બોકો બરડાના
મેરબોકોના કામના નથી. મેર મેર બોકોના કામના કામના કામના કામના

નમો છે. રાજપુત બોકો અણક મનવાળથી ન હોઈ આવા કન્યા બોકો
સાથેનાં બમ કણલ કરે છે, પણ પછી આવા બમથી જીવન થયેલી પ્રભથી
રાજપુત બોકોમાં રવી ગણવા નથી. તેઓ પેતાની સોડાવની જાતની માં

भा. १५०.

•

■

100

1998

10

 Springer

10

2

10

ચૌરા લોકોનો મહાસભા નાશ અને તેઓની પંચાસરમાં સ્થાપના. ૬૭

પ્ર.૩. જુ. બાબરીયા લોકો વૃક્ષશીશામ અથર *શામજી મહારાજને માનેછે.

આ ઉપર કહેલી જાતીઓ શિવાય ચૌરાટ્ટના પૂર્વ ભાગમાં બીજા લોકો અને બાકીના જંગલવાળા અને બધા સમુદ્ર કીનારાના દેશમાં કોળી લોકો વસના હતા. આ લોકોમાં બીજા અને મધ્ય ભાગના જંગલોના કોળી લોકો છેક હમણાના વખત સુધી છુટઓરી અને પારધીનો ધંધોકરી નિરવાહ મહાવતા અને કીનારાના લોકો મછીઆરા અને માંચીઆ છુટારાનો ધંધો કરતા. ચૌરાટ્ટના માંચીઆઓમાં ઓપાના કાખા, અને સીયાળ, તથા પીરમના કોળી પ્રાચીન કાળથી સમુદ્ર વાટે પ્રવાસ કરનારા લોકો અને વહાણને મહોટું બધ ગણાતા હતા. આ લોકોની છુટઓરી અને જીલમવિથેના દાખલા આપણને ક્રીક અને આરબ વિગેરે પરદેશી લોકોના યંધોમાંથી ધણા મળી આવેછે.

૩૭ આ દેશના જુના રાજપુત અને અન્ય જાતીના લડવીયા લોકોની દરેક જાતી વિશે આટલું કહી આ જગે એ પણ કહેવું જોઈય કે તે સર્વમાં ચૌરા લોકો આ વખત ધણાજ જોરાવર હતા. વલભિના રાજ્યની આખર પછી આ દેશમાં સર્વોપરી અમલ ચૌરા લોકોનો થયો જણાય છે. એ લોકો આ દેશના રાજપુતોમાં ધણાજ ઉંચા ગણાતા હતા તોપણ તેઓએ ઓપા અને પ્રભાસના કોળીલોકોની સોબતથી દરીઆઈ માંચીયાનો ધંધો પકડી પોતાના નામને દુનીયામાં એવું તો ધીકારવા યોગ્ય કરી નાખ્યું હતું કે તેથી કરી સર્વ કોઈનો તેઓની જીલમગાર ચાલમાટે તેઓ ઉપર સ્વાભાવિકપણે જ ગુરુઓ થયો હતો. ચૌરા લોકોની છુટારી ચાલથી પ્રભાસમાં તેઓનો નાશ થયો અને ત્યાર પછી તેઓને ઉત્તર ગુજરાતમાં જઈ રહ્યું પડ્યું તે વિશે કોઈ પણ મથારથીન વર્ણન મળી શકતું નથી. બાકી લોકો માત્ર એટલુંજ કહેલું કે ચૌરા લોકોએ પોતાના બંદરમાં આવેલાં બંગાળાનાં વહાણો છુટયાં તેથી વચ્ચે દેવે કોપાયમાન થઈ દેવપાટણનું ચે-હર બોળી દીધું અને ચૌરા લોકો ધણી કરી સર્વ નાશ પામ્યા. માત્ર એક માંદાના જગડિયા ૨૦ જાનો રીંગો તેના મ.ક.ની મઠદરો બચ્યો તેણે પંચા-

ચૌરા લોકોનો મહાસભા નાશ અને તેઓની પંચાસરમાં સ્થાપના.

સૌરાષ્ટ્રદેશનો ઇતિહાસ.

૮ રાજ્ય સ્થાપ્તું. આંહી ભાટ લોકો ચૌ- બા. ૧૬૦.

પંચાસરમાં નાશ થયો તેની કથા અને
૧૬૧૩ સુધીના વર્ષોમાં એક ખીજ સાથે યુગ્મીનાં બેઠે; તોપણ
વચ્ચેના કોપથી નાશ થયો એવું કેહવાની મનબળ એ હશે કે આ વખત
ચૌરા લોકોની છુટારી સાબથી કોઈ પરદેશીયે (ખણકરી આરબોએ)
અમુક માર્ગેથી આવી તેઓ ઉપર હલો કર્યો હશે. આ વખત તેઓને
વર્તમાનગાંધી મદદ નરહાને લીધે તેઓથી આ જોરાવર લોકોએ મે-
તાનો નવાવ ન થઈ શક્યો, એટલે, તેઓ આ ભાગ છોડી યુગ્મરાતમાં
થવા અને ત્યાં પાછી ચૌરાના જોરાવર રાજ્યની સ્થાપના કરી. રાજ-
માળા ઉપરથી જણાય છે કે આ નાશ ૬૦ સ. ની આત્મી સદીમાં
થયો હતો.

મકરણ. ૪. યુ.

ચૌરા લોકોનો પંચાસરમાં નાશ થયા પછી કાંઈ દાહોડે
તેઓની અણહિલવાડ પાટણમાં સ્થાપના અને યુગ્મરા-
ત, સૌરાષ્ટ્ર, તથા કચ્છમાં તેઓનું સર્વેશ્વરી રાજ્ય.

૧ ચૌરા લોકોનો દેવપાટણમાં નાશ થયા પછી ત્યાંથી તેઓએ
૨ ઉત્તરના વડી* વાર પરગણામાં જઈ ત્યાં પોતાનું નવું રાજ્ય
સ્થાપ્ય અને પંચાસર+ પોતાની આવીની જગ્યા કરાવી તે વિશે ગયા પ્ર-
કરણમાં કહેયું છે. રાજમાળામાં લખેલું છે જે વખત આ ચૌરા લો-
કોનો નાશ અવગિતિયન અગર યસરાજ પંચાસરમાં રાજ્ય કરતો હતો તે

૫. ૪ પુ. જાએ કલ્યાણીની ફરતો ધણો સુલક હતો હતો પણ હજી સુલકાત નેના તાબામાં આવ્યું નહતું. વિક્રમ મંવત ૭૫૨ (ઈ. સ. ૧૬૧) માં સુલકાતનો ચંકર બારોડ ફરતો ફરતો કલ્યાણીની દરબારમાં જવાંહાં રાજ ભુવડ પોતાના બાહદુર સાંમતો, જેમાં મીર મુખ્ય હતો તેઓની, અને પોતાના કવીયોની સભા બરી મેદો હતો ત્યાંહાં ગયો. રાજ ભુવડ જે વિદ્વાનો ધણો શોધીલો અને વિદ્વાનોને આશ્રય આપતો હતો તેણે ચંકર બારોડને આદરમાન આપી પ્રજાને તમે ક્યાંહાંથી આવ્યા. ચંકરે કહ્યું સુલકાતમાંથી જયશિખર (જયરાજ) ચોરાના રાજ્યમાંથી. વાતચીત થઈ તેમાં ચંકરે જયરાજની બાહદુરીનાં ધણાં વખાણુ કયાં. કાવ્ય-વિશે તકરાર થઈ તેમાં ચંકરે કલ્યાણીની દરબારના નામીયા, કામરાજ કવીને હાંતો તેથી કરી રાજભુવડ ધણો નાખ્યુ થયો. તેણે પોતાના સાંમતોને તેડાવી કહ્યું કે તમે તો કેહેતા હતા કે સુલકાતનું રાજ્ય હતું છે, પણ પંચાસર તો હજી હતું જણાવું નથી, માટે અરે કહો શી રીતે છે ? સાંમતોએ કહ્યું અરજદારીથી વળતાં જયરાજના સાળા, અને પંચાસરની ફોજના સેનાધીપતી સુરપાળના બચકર સાથે આપણું બચકર ભેટબેટ થયું હતું પણ તેને હાંતવો કહ્યું જણી અને ફરતો રસ્તો બઈ મોરક તરફ ગયા. તે સાંભળી ગુરતજ રાજ ભુવડે જયશિખર ઉપર બચકર તૈયાર કરવા હુકમ આપ્યો. દરમીયાન ચંકર કવીને ઘેર જઈ જયશિખરને ખબર કરી જે કલ્યાણીનું બચકર સુલકાતમાં આવે છે. આ ખબરથી જયશિખર જે બકાઈનો ધણો શોધીલો હતો તે ઘીતગીર ન થતાં ઉસરાં ખુશ થયો અને સાંમતોમાં ઈનામો વહેંચી આમા થવાની તૈયારી કરવા માંડી. ભુવડનું બચકર પણ આવી પોહોચ્યું. તેણે પંચાસરથી પ્રજા ગાંઠ ઉપર કુદામ કરી આસપાસની રઈવત ઉપર જીજમ કરવા માંડ્યો. જયશિખર, કલ્યાણીની ફોજના મુખી મીરને બખી મોકલ્યું કે જયરાજને વચર મારીએ ને તે જેમ પચ્ચરને કડવા જીવ તેમ જુ મરીબ રઈવતને શું રંબડે છે. ત્યારે મીરે બખું જુ મરીબને તોમે યા. તે સાંભળી જયશિખરે બકાઈની તૈયારી કરી. બંને પક્ષવાળા પોત પોતાની તૈયારી કરતા હતા તેવામાં જયશિખરના સાળા મુરખાને હુમલનનાં બચકરને આક્રમ બોઈ તેઓ ઉપર આવીને

જખમી થયો, અને રાજાનો મગો વેદપરમાર બા. ૧૬૦.
 રોતરફ નાચી ગયો. મીરના લશ્કરે હઠી
 ને જોઈ જીવડે આવી મર્વ લોકને ક્ષીર્મ-
 ને પંચાસર ઉપર ગયો. આ વખત જ્યસિ-
 નને સુરપાળે હુશમનના હલાથી બચાવ કરવા
 માંડ્યો. પંચાસરનો રાત્રી પોતાના બડવઈવાઓને કેહેવો કે જો આંને જીવ-
 વાનો ધીની હોય તેઓ સુખેથી જોર જાય, ત્યારે જાણ રજપૂતો એક સરખો
 ના જાય. આમને આમે આપની સાથે મરવાને તઈવાર છઈયે. આ વ-
 ના કાગડાઓ પણ આમણે માંશ નખાય ને લાખો વર્ષ
 જાવન દાહાડા સુધી બડાઈ ચાલતાં પોતાનું કાંઈ
 નહોતું. આ જીવડે મીરની સત્રાહ પુછી. મીરે કહ્યું સુરપાળને
 કાંડવો જોઈયે. જીવડે કાડવા છીર (કુષ) પતી એક કાગલ જખી સુર-
 પાળને નાંખી ને જોઈ. આ કાંડી વાંચ્યો. તેનો જીવડને સુરપાળે જવાબ
 લખ્યો
 “મુદાનથી, અરે મુર્ખું આનદાનનું ફર-
 ને. આશા રાખેછે ? ત્રણતોકનું રાત્રી કાં
 નથી મળ્યું. મળે તો તુરંત હોય તેજ કજ્જલ કરે. રાત્રીને વખત
 અને જશકરમાં જાગતી કયાઓ લાંચી લશ્કરના લોકમાં સુરાતન અ-
 ડાવતા હતા. મુજરાતના તરદારો ત્યારે જીમ પાંડવના પરાક્રમો માંજ-
 બતા, ત્યારે તેઓને એકદમ સુરાતન અડગ અને પુછતા કે દીવસ કયારે
 ઉગે કે અમો સત્રામમાં જઈયે.

૩૫ મુંદરી અંદરના મેહેજમાંથી બડાઈ શરૂ થયા ના ભયંકર અ-
 વાજ નાંજળી પોતાના રવામિને કેહેવરાવતી કે તારાં મુકન જોયા વગર
 રણમાં જવા કીમતના કરતાં. તેનો જ્યસિ પર જવાબ કેહેવરાવતો કે
 ત્યારે મુકનમાંથી હુશમનને હાંધી કાડવો હોય,
 ત્યારે મુંદરી મુકન નથી. બડાઈમાં ત્યારે ભ્યા-
 રે સુરપાળ બચાવે
 “મુદ જીવડ રાજા ના-
 ચી આવેલા શીવાદે
 “એરીતે બને તરફથી
 આવી જોશથી જ
 “જરૂર ધણી મળી ગયું,
 અને
 “રાગાન રહી, ત્યારે તેણે પોતાની આ ૩૫

પ્ર. ડ. યું. સુરવી ને ગર્ભવંતી હતી -

નીરવજ જ્યાંએ મો -

લાવી લીધી, એવી આ -

તે આ પેરનો કોઈ -

પણ બદલો લેશે. સુરપાળ જતા -

ત્યારે રૂપમુંડરીએ કહ્યું અને આંહી રહેવાણા, મારા પત્ની સાથે

બગી મરવા મેં નીચાય કર્યો છે. સુરપાળે તેમનું મગજાવી કહ્યું

કે તેમ કરી વેચતો નાશ થશે. સુરપાળ તેને જંગલમાં સુઈ જવશિખ-

દની સાથે મરવાના ઈરાદાથી પાછો આવતો હતો, દરમિયાન જુવડે જ-

ણું કે હવે જવશિખરથી ધણીવાર શીશાનું રક્ષણ થઈ ચક્રે નહિંતેથી

તેણે જવશિખરને વધી મોકલી કેહેવરાવ્યું કે હવે તું રીત પ્રમાણે તાપે થઈ

મ્હોમાં તરણું લઈ હાથ બાંધી અને પગે પડેતો યુજરાતનું તજન પાછું

તુને ચોખ્ખું જવશિખર જવાબ લીધો કે એવી રીતે તાપે થવા પછી જીવવા-

માં શું સુખ છે, લડાઈમાં મરીશ તો યુજરાતની ભૂમીને બદલે અને વધારે

મરત મર્જાની ભૂમી મળશે, અને ચોચોરા જતીનો કુંડો બો પ્રેમ, પછવાડે

માર નામ રાખીશ. તે સાંભળી જુવડે તુરત પોતાની ફતેહ પૂરી કરવાની

તેવારી કરી. બડાઈ ચાલી તેમાં જવશિખરનાં યોદ્ધાં ધણાં માણસ રહેલાં

હતાં તે મરણ પામ્યાં, એવે રાજ જવશિખર પણ ધાંચની પેઠે હુશમતને

કાપતો દરવાજા પાસે મરણ પામ્યો, અને હુશમતનું લગ્નકર પંચાસરમાં પેડું.

દરવાજાના રક્ષકો અને ચોરી વાળોઓએ મરતાં સુધી તેમનો અટકાવ કે

ચો પણ આખર જુવડનું લગ્નકર મેદલસુધી આવી પોકોચુંજાંતી જતા-

નખાનાના બોકોએ મેદલનાં બાકી બારણાં વગેરે ને કાંઈ હાથ આડક

તે વડે હુશમતના લગ્નકરને -

નાના રાજનું કુડું હા -

તેને બાળ્યું. આ વખત -

ધણાં જણ ચીત્તામાં પડી મરણ પામ્યા. આ -

જુવડે તેમનો અટકાવ કેચો. રાજ જુવડે

બડવઈવો બહી તેની મહુડીવા પોતે જાતે કર્ડ.

ખડી હતી ત્યાંહાં યુજરાત મહાદેવનું દેવાન

ઉપર મર્જાનું જુવડે -

મહાનિ ક્રુદ્ધ કંઠે

બાવી જુએ છે તો

મન કોઈ પોતે પામ

૧. વડી ને પોતાનાં બેન પામે નવો પાન
ને મહો દેખાડતાં મુરવાળે મરમ બાગી
વારા અવમરની રાહા જોતો બેઠો.

૨. તમાં કુટ્ટી ગયા પછી તે એક બીવડી-
ની આગત જોઈ, કહ્યું જેનું આછી ની-
ત મળ્યું. રાણીને

શ્યામ શુદ્ધ ૧૫ ને

૭ છ વર્ષની હિમ્મ-

એક દેન આપુંએ

વો જાણાયો. ૧-

૩. માતાનાં રૂતો ૭ અમ ને મળું જાણું ત્યારે તે

માતથી શેહરમાં લઈ આવ્યા. આહી જવ

પાછો વાત કહી અને બાળકનું રક્ષણ કરવા વિચે

૪. છોકરો વનમાં જનમ્યો હતો તેથી તેનું

૫ પછી મુરવાળે વનમાં બેઠો મુરવાળે

આની અબર પાયાથી તે પોતાની બે-

૬ પોતાની સાથે તેડી ગયો. જ્યારે તે

૭ વારે તેણે પોતાના બાપનું શબ પાછું

૮ વારે મુજરાતનો અજનો અને મોરડી

૯ તેણે પડાવ્યા. આ કટથી શક્તિવાન

તે વખત જેનું આંખમે નજર પડી કહી તેથી માણસ પડ્યું કે ઈ. મ.

૩૨૬ માં તે.

જાન કરશે.

વતરાજ

માઈસ હુર જાંહાં હાલ મંદુર ના-

મનું શામ ને

ના જાણમાં ને જાણે જાણે દત્તો તે

જાણે હાલ ન

તાનું મંદીર

જરાતનો આ જાણ હવે પરી આજ નામ આજ પડ્યો છે. એ જાણમાં

કેટલે કે જેનું આજુએ આજુએ. વતરાજનું રક્ષણ કરવારે જેનું આજ

જેજોમયુરી હતો, તેના મહામાં વતરાજ યોડાં વર્ષ એ રહેલો જાણ પડ્યો.

તે પોતાના મામાની જોડે જંગલમાં ગયો. હવે.

વર્ષોના હતો. પોતાને જે કાંઈ જુદા મળતા તે

આવી તેઓને હિમ્મત આપી બાહાદુરીથી કામ ચલાવતા. જ્યાં વતરાજ

પોતાના વસાવેલા ચેહરે અણહિલવાડના તખ્ત પર બેઠો ત્યારે તેણે બીજી

કેમણે તામમાં પોતાનું રક્ષણ કર્યું હતું તેને હાથ નીચે કરી, જ્યાં જ્યાં

જુનાં પડ્યાં હતાં. આ

નામથી આજુએ આજુએ

તેમ તે શીવ ધર્મને પા

દેવાલયો આણહિલવાડ

૮૦ આણહિલવાડ

શાહીએ મે

તેની શાહી

જાણ પડ્યો

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) \end{aligned}$$

ગાંધી ગ્રામ્યલેખના સંલક્ષી* રાજ્યમાંનો સર્વોપરી
અમલ અને તે લખતનાં ઔરંગઝોમી.

મ. પ. મુ. આપ્પા કેહેલે. ઈવાન રાજુજોડછ અને ખીજા ફારસીસ્તવારીખ લખનાન,
રા પણ સુડાસમા લોકોનું જુનું વતન વિષ હરું કેહેલે. સુડાસમાંની
વંશાવલીમાં એવાર, નાંધણ વિશેરે નામો ને આપણે વાંચીએછ તે નામો
હાલમાં કશિય કરી વિષમાં પાડવાનો આલ છે. માદવ કુળમાંથી પોતાને
માનવાગ બાદી, સિવસમા (જાડેજા), છુટ અને જાટ લોકોનાં જુનાં
જતાંનો ને આપણને ને આંના બાટ લોકો પાસેથી મળી આપે છે તે એક
ખીજાથી પણ કરી જુદાં છે; તોપણ તે સર્વ ઉપરથી એમનો જાણાયેછે કે
જુના વખતમાં તેઓનું રાજ્ય સિંધુની પશ્ચિમે કાજુલની આસપાસના
દેશમાં હતુ. ત્યારે પશ્ચિમથી આ બાગમાં સુમલમાન લોકોનાં હજાર
થવા માંડ્યા ત્યારે તેઓથી પોતાના રાજ્ય અને
કયાને લીધે તેઓ સિંધુઓળંગી હિંદુસ્થાનમાં
આંછી પણ ત્યારે સુમલમાનોનાં જનકર
ત્યાંહાંથી વીંપરાઈ હિંદુસ્થાનના
પોતાની જાતીમાટે જુદાં જુદાં
ડમાં રહેવા તે બાદી, સિંધમાં રહેવા તે જનકર અને સુડાસમાં વસવા તે
સુડાસમા નામથી પ્રસીદ્ધ થયા. ને લોકો રાજ્ય આંઈ સિંધ વંજલના
મર નેડોમા બનાવ ને હર, અમર કુળ નામથી આંજો પાડવા ને સમા ગા

1. The first part of the paper is devoted to the study of the asymptotic behavior of the solutions of the system of equations (1) as $t \rightarrow \infty$. It is shown that the solutions of this system tend to zero as $t \rightarrow \infty$ if and only if the matrix A is stable. The second part of the paper is devoted to the study of the asymptotic behavior of the solutions of the system of equations (2) as $t \rightarrow \infty$. It is shown that the solutions of this system tend to zero as $t \rightarrow \infty$ if and only if the matrix A is stable and the matrix B is nonsingular.

१. १
 १. २
 १. ३
 १. ४
 १. ५
 १. ६
 १. ७
 १. ८
 १. ९
 १. १०
 १. ११
 १. १२
 १. १३
 १. १४
 १. १५
 १. १६
 १. १७
 १. १८
 १. १९
 १. २०
 १. २१
 १. २२
 १. २३
 १. २४
 १. २५
 १. २६
 १. २७
 १. २८
 १. २९
 १. ३०
 १. ३१
 १. ३२
 १. ३३
 १. ३४
 १. ३५
 १. ३६
 १. ३७
 १. ३८
 १. ३९
 १. ४०
 १. ४१
 १. ४२
 १. ४३
 १. ४४
 १. ४५
 १. ४६
 १. ४७
 १. ४८
 १. ४९
 १. ५०
 १. ५१
 १. ५२
 १. ५३
 १. ५४
 १. ५५
 १. ५६
 १. ५७
 १. ५८
 १. ५९
 १. ६०
 १. ६१
 १. ६२
 १. ६३
 १. ६४
 १. ६५
 १. ६६
 १. ६७
 १. ६८
 १. ६९
 १. ७०
 १. ७१
 १. ७२
 १. ७३
 १. ७४
 १. ७५
 १. ७६
 १. ७७
 १. ७८
 १. ७९
 १. ८०
 १. ८१
 १. ८२
 १. ८३
 १. ८४
 १. ८५
 १. ८६
 १. ८७
 १. ८८
 १. ८९
 १. ९०
 १. ९१
 १. ९२
 १. ९३
 १. ९४
 १. ९५
 १. ९६
 १. ९७
 १. ९८
 १. ९९
 १. १००

અને બાકીની વસ્તુ
મમથી આજ પા-
રતજ દાડને એક
વંદ મમથી આ ચૌર
અને એ જોયજ-

10. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

1 4 8 5 9

٤٧ ٥٤.

2000

74
75

અને મોંઘા લેવું -

ઃ રેકવર્ડ પોષાક માટે -

જો પુરુષ કે સ્ત્રીના સ્વાસ્થ્ય ઓપી.મ. આ

પીઠે, પોષણ એ ચાર જાતી મુળમાં

જામી જાય છે, તેથી જો પુરુષ કે સ્ત્રીના

સાચી જાણ

સાચી જાણ અને સુખસંતોષનો માર્ગ

ઃ 'સાચી જાણ' માટે જોઈએ

બીજાની મદદ

સાચી જાણ અને સુખસંતોષનો માર્ગ

પ્ર. ૫૪. અમલ વિશે કોઈ પણ જાણવામાં નથી. ૨.
વિદ્યાર્થીઓનાં અને અન્યમાં ધણાંપણ એ
તે આ દેશ છોડી ૩
૩ હવે. આથી ૪.

દેશમાં પોતાનું રાજ્ય સ્થાપતી વખતે આ પ્રાંતના પુત્રના અને તર-
ફથી કોઈ અટકાવ થયો લાગતો નથી. ચૌરા અને ચૌરાસમાં એ બે
નામનાં મર્યાદાવાળાં કિલ્લાઓ હતા અને જલતીનું કિલ્લું ચૌરાસમાં રાજ્ય
હવું તે હવે. ૧ માને મળમાં ચૌરા જલતીના ધર્મ
ને તેના પ્રત્યે. ૨ હોય તો એમનાથનાં રક્ષણને આ.
તે આટલાંજાણમાં ચૌરા રાજ્યનો એકા યથા હતા તે ક્યાંહાં જવા :
માટે અમિત ચુડાસમાં એજ જુના ચૌરા જલતીના બોકો છે. જુના
વખતમાં આ દેશમાં ચૌરા રાજ્યનું ધણા હતા અને હાલમાં નથી માટે
ચુડાસમાં એજ આવડા બોકો છે, એમ આ બે જલતીનાં નામવચે
મર્યાદાનું જોઈ નિશ્ચય કરવો, એ કોઈ અર્થે પ્રમાણ ન કહેવાય
આ દેશના બાર બોકો આ બે જલતીને એક બીજાથી કેવળ જુ.
દીન માને છે. જુના વખતમાં ગિરનારના રાજ્ય કોઈ ચુડાસમાં જલ-
તીના કહેવાતા ન હતા. જુના પ્રેમમાં અને ગિરનારના શિલાલિખોમાં
તેઓને માલવ કહી લખ્યા છે, તે જોતાં તેઓનું ચુડાસમાં નામ પછલા
રેથી પડ્યું હશે.

ચુડાસમાં બોકોની આ દેશમાં થી રીતે સ્થાપના
તેઓનો આ દેશમાં પહેલો આવનાર પુરુષ કોણ હતો ? એ
હાં જાણવું નથી. આ બોકોવિષે અત્યંતુ ને કોઈ જાણ

૧. નામના કુદરતનાં નામનાં નામનાં નામનાં
આ હતાં. આ બોકોસાથે એક ધણીનું પુત્ર-
ની કન્યા હતી, તે પોતાને પરણ્યા, એની રાજ્ય
કન્યાનું સંજનાસુખી પામે માણુ કર્યું. પુત્રીએ
તો જંરજુલમથી લેયે, અને અહીં પરાવા રાજ્ય

ਮਾ ਬਾਬਤ ਪੰਥੀ ਪੰਥੀ
ਮਾ ਬਾਬਤ ਪੰਥੀ ਪੰਥੀ

કાનક એને,

અમલમાં લાવવામાં આવીને ના ઈલાકા કમરે નાંચી પકાવવા ન
વધાવી છે, પરંતુ જે કોઈ એનાં ઓધડીયામાં પેદા થયો છે કે, મેશરમી
તરીકે લાવવા લોકોને પડે છે. આ શબ્દ એને ને જોવું છે, મારે મારે

કરી એમના લખત સુધી પકાવવા એવું ના જોરાવરું ના

શબ્દ કરે છે; અને પ્રજામાં આવનારા લાવણીઓને

અને એ એને કમિશની રાજાઓ મળી રહેવા

આઓનાં તે નાશ કરેછે. સમુદ્રમાં
 તથી બચવા લોકોને કોઈ પણ ઉપાય
 નથી. તેમજ આવા પાનપીન સભ કરવાને ચુક કરેછે, તે પોતેજ
 પેદા છે. માટે હે રાજા ! તમે એને શિક્ષા નહિ કરો તો તેનું પાપ તમને
 આપે. જો તમને આપ્યા આપી છે, તે એકલાજમાર કે તમે એનો
 ખાન છો. તમારું લશ્કર એકંદ્ર કરી તેને હાંપી ક-
 નિન તેનું જોર વધી, એને તમથી પણ છતાવવો

સુભળ નેહલની સમાહ સાંભળી, પછી પોતાના
 મા. તે આવી નીચે પ્રમાણે બોલ્યો:— વામન-
 રથના ભપાહોં સ્થરિપુ રહેછે, તે ગિગનારની નીચે છે. સમુદ્રનો અવાજ
 પણ ત્યાંહાંથી સંભળાવેછે. તેને ત્યાં એક બીજા કિલ્લાનું રક્ષણ છે અને
 વિશેષ રક્ષણ સમુદ્ર અને પર્વતનું છે. સ્થરિપુ એવો છે કે રાત્રિએ પણ
 જાણતો નથી. જેમ ધાસ કાપવાની દાતરડીથી મોટાં કદનું માંડ કાપવું
 કઠણ છે, તેમ મોટાં લશ્કર વગર તેને જિતવો મેહેલ નથી. એનાં શહે-
 રથી ઘણાએક ગાદિમાં લશ્કર છાવણી કરી ચકચે નહીં અને કદી કરચે તો
 તેને તે ઘેરી ઘેચે; પછી તગારી મદદ પણ તે લશ્કરને નકામી થઈ પડચે.
 કચ્છ દેશ ચોરસની પડોશમાં છે. ત્યાંહાંનો રાજા કુલનો દીકરો લાખો,
 એને કોઈ છતી ચકચું નથી, તે અને સ્થરિપુ એક છે. જાણે તે બંને
 એકજ માના દીકરા હોયની ! બીજા ઘણા મ્હેચ્છ રાજા ને દુનિયા-
 માં પીડા કરેછે, તે એના મદદનાર છે. હે રાજા ! ને દુશ્મનને પહાડ,
 બંગલ અને સમુદ્રની આપ છે, તેને છતાવો કઠણ, એ કોણ નથી જા-
 નું ? સ્થરિપુને એ જાણેનો આશય છે, માટે આ રવારીનું કામ કોઈ
 બીજાને ન મોંપતાં જાને જઈ જાય મેળવો તો ચાર્. બીજા કોઈની તો
 મનદાર નથી. પરંતુ ત્યારે આ હોરાં ચરાવનાર જાણીના બડાયેના પોતાના

ખ. ૫. ઊપર તમારાં ભરકરની કુચ થવી સાંભળ્યે, ત્યારે તેઓ પુલ્યે અને તે-
ઓની બેડીઓ વિધવાના વિલાપ કરી રોયે.

“આ સ્વાહથી મુગરાજને ધણીજ ઊંચકેણી થઈ અને એકદમ
તે ખસિયાં પુલની પેઠે તત્ત જીવરથી ઊભો થયો; જાણે હમણાંજ જાદુમાં
લાગેલો હોયની! એવી રીતે હાથ ડોડીને તે મંત્રિઓની સખામાંથી જા-
હાર નિકળ્યો. ભરકરી ગરદારો પણ પાછળ ચાલ્યા. મહેલના દરવાજામાં
ભદાઈનાં વાળં વાગવા માડ્યાં અને ઝોરક તરફ મોઠાં ભરકર સહિત જ-
વા રાજાએ નેવાઈ કરી. અણહિલવાડનો રાજા મોઢું ભરકર બઈ આવેલે
એવું ત્યારે મહરિપુએ સાંભળ્યું, ત્યારે તેણે પોતાનું ભરકર એકઠું કરવા
માડ્યું. જે રાજાઓ મહરિપુના ખંડિયા તરીક ગણાતા હતા, તેઓ
તથા ખીજ કેટલાએક દોરવીની રાણે પોતાનાં ભરકર સહિત તેની મદદે
આવી પોહોતા. જંગલના ભીલ લોકોનું પણ મોઢું ભરકર એકઠું થયું.
મહરિપુની બેડીઓ નીચી વગેરેના છોકરાઓ જેઓ બાદર કિનારા ઉપર
રહેતા હતા, તેઓ જળપતર પેટેથી આવી હાજર થયા. કચ્છનો લાખો
જે તેનો ધણો દોરત હતો, તેને જોયીએ કહ્યું હતું જે પું આ જાદુમાં
મરીય, તે પણ પુણ કરી રચ્યે જવાના ઈરાદાથી આવી પોહોતો. લાખે
કહ્યું કે જેનાં તારણપણાનાં કામ કોઈએ ન લીધાં તેને શિક છે! માર
આજુબ થોડા દહાડાનું છે તેનું શું પારખું! સિંધનો રાજા જેનું સમુદ્ર કિ-
નારાઉપર રાજ્ય હતું, તે પણ પોતાનાં ભરકર સહિત આવી પોહોતો, અને
તેણે ભરકરની દક્ષિણ બાજુ ચાલવી. ખીજ તરફ મુગરાજની સાથે
શિલપ્રસ્થનો રાજા જે અગુર કામડીયો ગણાતો હતો, તે અને મારવાડનો
રાજા પોતાનાં કાનગીયાવાળાં ભરકરથી આવ્યા હતા. જનારમનો રાજા,
આજુના પરમાર અને અણહિલવાડના રાજાનો બાઈ રાજા ગંગામહ
પણ સાથે હતા. માત્ર મુગરાજના વિગાઈ ખીજ અને દંડકના ઈકરા
આ વખત પોતાની જાતીના મુખી બેળા આવ્યા નહીં. મુગરાજનાં
ભરકર કેટલીએક દુકડીઓમાં વેહેંચાઈ ગયું. આજુના ભરકરેવા ને
મળ્યા બાહાદુર ગણાતા, તે ભરકરના મુખ્ય બાજથી ઈગાહેલા જંગમનાં
નદીના કિનારા ઉપર હાર કરી, કુશમન ઉપર ફેંદે કરવા માગ્યા. ગુજ-
રાતના સિપાઈઓએ હથિવાર વાપરવામાં મણીજ નાહાદુરી અને અગુ-

બાટ બોડો કહ્યું.

હોમે બરનાં દરશન કરવા ગયાં

હોઠી હુંટ અને હાથીઓ સ-

મિત્રાણ બાપા અને મુજરા-

એ એ કે, રાજ શોભંસી ધરબં-

હતા, ત્યારે વળતી વખત તે

હતા. અહીં બાપાની

એકી તેને એક મ-

હોઠોટાઈ વિશેની

ના ધણાએક રાજ

એકીના બાઈ ખી

ના ઉપદેશથી તે

હે હરખારમાં રાજ

અપાની મતબખા

દોરો જામ લા

૩.

૪. આ એવું કદ જુઓ છતાં-

૫.
૬. ૧૮૬૦
૭. ૧૯

32- 04.150.

$$: \pi_i =$$

47.

• ϵ

2000

॥ ते वयत मि-

५०६ विभाग ६ अ.

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့

ਪ੍ਰ. ਕਥਾਕੋਟਮਾਂ ਕੋਲ ੧

4. $\int_0^1 x^2 dx = \frac{1}{3}$

॥ ह्रीं श्रीं नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

શા.તે. તેને આંગણમાં વાગેયો, ત્યારપછી તે બેઘડાન અં.

શ્રીમદ્દેવગણેશમયકાવ્યમુદ્ધરનાથપુરાણમ્ ૧૦૪

જે, અગ્રિની સત્કવળી આપણે મોઝાઈમાં જુદા અને દોરાં અસાધનાર ના-
ખોળામાં રહેવાના ને પાકે આપણા અસર કે ધિપતી જાતિના

સા. નં. ૧૦૩૧/૧૯૮૧

પોલીસ મથક નં. ૧૦૩૧/૧૯૮૧, ૧૦૩૧/૧૯૮૧, ૧૦૩૧/૧૯૮૧, ૧૦૩૧/૧૯૮૧

પ્રતિબંધિત આવવા નીચે પ્રમાણે કામગીરી સમીક્ષા કરવાની રહેશે.

૧૦/૧૦/૮૧

પાત્રોનું મળી

પાત્રો બચી પા-

અ વચનો મડળીક ના-

પાત્રમાં સુલતાન મહમુદ

મનાય ઉપર આવવા હિંદુસ્તાનમાં

નુ પાંડત કરવા પોતાના દીનની આ-

પાત્રો દેમની ભેળા આવ્યા હતા.

પાત્રનીથી સુલતાન આવ્યા.

આ આવ્યા. આ શહેર તે-

ઉપર આ પાત્રોના પાછાડોની પડખે પડખે

તે કેટલેક દહાડે સુલતાનનાં મેદાનમાં અલ્લહિમ-

આત્રી પોહ્યાં. આ વખત પાટણનાં તખતે પર

ના પાત્રો નાજ હતા. તેનું ચિત્ર તે વખત પાછીનાં જળાશયો બંધાવવા

માન આ વખતે આ કરવામાં સુધાપણું હતું. આવા વેરાવર દુશ્મનનું

અચાનક આવણું જોઈ તે પોતાના જમીદારોનું સરકર ભેળું કરી ચક્રો

નહીં. આશુએ પોતાનાં રિસ્તીણું રાત્રનું આવા દુશ્મનની આ મે રહાયું કે-

રવાનું ત્યારે પોતામાં આચર્ય ન દીકું, ત્યારે તે નાહારી બધો. અને અ-

લ્લહિસવાડ શહેર વિનાં અટકાવે સુલતાન બોડોને નાથે થયું. મહમુદની

મનમજ આ વખત રાત્ર ભેવાની નહતી. આ સવારી માત્ર હિંદુઓનાં

દેવાળયોનો નાશ કરવામાર કરી હતી, તેથી તેણે એકદમ અલ્લહિસવાડ

છાંડી દેવપાટણ અગર પ્રભાસપોટણ તરફ દુશ્મ કરી. દેવપાટણનો કિલ્લો

અમરની આવીના એક સમુદમાં નિકળતા જમીનના છેડાણે પર ઘણો મજ-

માં તેના નેકાં કોણમાં એક હુઆ નિકળતા પા-

પાત્રનું દેવળ હતું. તે દેવળનાં અડેરમાં આજ પાણ

૫૬

સૌરાષ્ટ્રનાનો ઇતિહાસ.

કરણ મોહકો.

આશ્વહિલવાડ પાટણ

વિજયનંદન વજ્રમયનંદન ન સુધી વિચાર થયા. જ્યારે બાદમાં જ્યારે
ના તખ્ત ઉપર દુલ્લમજેનને બેસાડી કાબુલ અને ઓરાંગઝેબ પ્રમાણે
કેટલી ફરાવી વિજયની જવા તેવારી કરી. તે વખત દુલ્લમજેનને આરજ
કરી કે વજ્રમજેન મારી ઉપર હુમલો કરશે માટે રક્ષણ ચાક બરકર આપ
નહોય. તે જાણ મહમુદ વજ્રમજેનનો પરાજય કરી તેને પકડી ફેદ કરી
દુલ્લમજેનની મુલાકાતી વિજયની બઈ જવા ફરાવા કર્યા. વજ્રમજેનને બઈ
બાદશાહ વિજયની તરફ જતો હતો તેની પાછળ ભીમદેવ અને અલમજેનના
વિમલદેવે બઈ તેનાં બરકરને ધણેજ દુઃખ દીધું હતું. દિવાન રણછોડ-
જી બંને છેડે, આ વખત ગિરનારનો મંડળિક પણ ચોમનાથના રક્ષણ-
માં અને સુસલમાનો પછવાડે ધણેલા હિંદુઓમાં હતો. સુસલમાન તવા-
રીખવાળા બંને છેડે, મહમુદે યુગરાતનું રાત્ર્ય આ વખત ડાળમણી-
મને ઓંધું હતું. આ ડાળમણીમ અને હિંદુઓનો દુલ્લમજેન ધણેક-
રીને એક જણાય છે.

૫૫ આશ્વહિલવાડના રાજ્યઓના સ્થાનિત જીવરથી
સુલતાન મહમુદનું બરકર યુગરાતમાંથી ગધું કે તુરતજ *
રાતનું રાત્ર્ય પોતાના સ્વાધીનમાં લીધું હતું. રામમાળાના
ભીમદેવના વખતમાં ઓરાઝનો રાજ્ય તેની મામો ન થતાં જોડણી આપવી
કબુલ કરી તાને થયો હતો.

૫૬ દિવાન રણછોડજી બંને છેડે, ગિરનારના તખ્ત
છી આલગમજ, મનેશ અને નૌંધણ એ રીતે એક પછી
હતા. આ રાજ્યઓનું તેઓનાં છુપાં નામો ચિત્રાવક ક
માં નથી. નૌંધણ ગાદી ઉપર બેઠો તે વખત આશ્વહિલવાડમા ભીમ-
પછીનો કરણ રાજ્ય હતો.

૫૭ કરણ રાજ્યએ ઈ. સ. ૧૦૭૨ થી તે
તેજામા તેણે ભીમ અને કાળી બોકો જે કહતા

જોડ માં જવાના પડનામાં કે-

વંતો ભાલ અને મેને લગતા પ્ર-

માલિક બીલ ફોની લોકો પાસેથી

કરણ રાજ્ય એ ગિરનાર ઉપર એક દેવન

તા નામ ઉપરથી કરણવિહાર કહેવાય છે.

જો તો જોડના ન્યાયના પાસુ આજ રાજ્યના વખતમાં થઈ છે.

• જોડા રજપૂત જોડો અમલ મકવાણા નામે જોડાવાના છે-

જોડા રજપૂત રજપૂત જોડો અમલ મકવાણા નામે જોડાવાના છે-

વિહારના આસાઓની રચાવના.

વિહારના નામનો રાજ.

વિહારના નામનો રાજ.

-પર ત્યારે તેનો જીવ કેમ કરી છુટ.

-જી, બાપા, તમારો જીવ કેમ છુટતો.

તથા વિહારમાં પ્રભુ મને (સમીપગર) નામનાં મહેરમાં મારો શત્રુ હ-
મીરસુમરો રાખ્ય કરેછે, તેના તળેશમાં ઉછરેલા પરપ ધોડા બાવી મારાં
તેરમાંને દહાડે બાટ લોકોને દાનમાં આપવાનું પાણી આપેલો સાદારો
જીવ મુક્ત થાય. વિહારના બાઈ બનીતી સર્વ સાથે બિલા હતા, તેમાં
થી કોઈએ જવાબ આપ્યો નહીં. ત્યારે કેમર બાળક હતો તોરણુ તેણે
આગળ આવી પોતાના બાપના હાથમાં પાણી આપ્યું અને કહ્યું કે, બા-
પા, હું તમારો હુકમ બજાવીશ. તે સંબળતાં વારનેજ વિહાર કેવલેડ
પામ્યો. તેરમાંનેજ દહાડે કેમરે યોગ બિલાડી પોતાના સથાઓને પો-
તાબિજા સમીપ આપવા તેડાવ્યા, ત્યારે કેમરેક તો બોલી બિલાડા કે, કોઈ
તાદારી સાથે મરવાં નહીં આવી. કેમરે તેની કાંઈપણ દરકાર નહીં કરતા.
પોતાના કોમલ ઉપર બરોચો રાખી એક મહોટું વચ્ચાથ મેરનું બાણું અને
વીરશામકું બઈ ધોડા ઉપર રતાર બઈ સમીપ (સમીપગર) તરફ ગયો.
સમાનગરથી હમીરના ધોડા બાવી બાટ લોકોને દાનમાં આપી તેણે પો-
તાનું વચન પાળ્યું. બાટ લોકો કેહેછે કે તે એટલો નદાનક હતો કે તેનાં
હાથપાંચો ગોઠણુ નીચે બઠકતાં હતાં.

કેમરેક બિલાડા પછી કેમરે બેશીમે તેડાવી પ્રજાકે મારે આપવા.

કેમરેક બેશીમે જાનમોતરી બેઈ કહ્યું કે તમારે મોત કેકેલ્લેલમાં તે
ત્યારે તેમરે વિચાર્યું કે મોત મારે જીવે નવીક તો કોઈ બાણું નહીં

વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ.

વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ. વિહારના નામનો રાજ.

સાચાં જીવનનાં માર્ગદર્શક

યોગ્ય કાર્યે જીવન આપણે પામી શકીએ
 ત્યારે હમીરે પોતાના કાર્ય
 કુલે, એ હમીરની વધુ વીકરીઓ છે, મા-
 યે વીકરીને ઘેરથી વળાવે તેમ ન કરાવ્યા સ-
 રેમ હમીને બોલ્યો કે પોતાની નિલકત
 ને વધુ આરમ્ભો છે. એવો જવા-
 બયો. દરમી આત્મકેમરે કરેલી-
 વેગથી દરેકને અક્ષયી સુમરી
 નો વધારો કર્યો. હ-
 યે આવી તેટલામાં કે-
 યે આવી સુમરી આત્મકેમરે અકાર છોકરો થયાં. આ-
 યે વધુ કે હુ તાહરી આયે લડવા આત્મકેમરે વધુ કરેલી થઈ
 યે વધારો કર્યો તેમજ આત્મકેમરે કરેલી થ-

આત્મકેમરે
 વીકરી હરખાળ બન્યો
 વીકરીની આયે બન્યો
 આત્મકેમરે
 વીકરીની આયે બન્યો
 આત્મકેમરે
 વીકરીની આયે બન્યો
 આત્મકેમરે
 વીકરીની આયે બન્યો

તે બેઠો હતો. હરવાને
બાળકોને મળી આવ્યાં.
તે, હરવાને
બાળકોને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.
હરવાને મળી આવ્યાં.

એકવાર રાજા કરેલ પોતાની કચેરીમાં બેઠો હતો, ત્યારે તેણે હર-
વાને મળી આવ્યાં અને કહ્યું કે તારાની સાથે મળી આવ્યાં પેરે તું કંઈ કરવા-
માં આવ્યો. તેણે જવાબ દીધો કે એક રાતમાં મેં
શું તેટલાં ગામો આવ્યાં. કરેલ તે વાત કે
આવી. હરવાને ઘેર આવી શક્તિ દેવી એ.
દેવીએ તે ગામોને તોરણ બાંધવાનું કામ પોતાને માથે લીધું. પછી તેણે
બાળકોને મળી આવ્યાં. તે પછી પોતાના બરકર નહિત આવી હાજર
થયો. શક્તિદેવી અને બાળકો પોતાનાં બુતનાં ચૈત્ર્યથી રાતના નવવારને
નિકળ્યાં તે તેઓએ પહેલું તોરણ પાટીને બાંધ્યું અને પછી તે વાત કે
છઠ્ઠે ગામોને તોરણ બાંધ્યાં. પાછલી રાતના ચાર વાગે ૧૮૦૦ ગામો
ને તોરણ બાંધી સર્વ પાછાં આવ્યાં. પછી મગર રાત્રીએ માંડગપર ભે-
માડી પોતાના કારભારીને જોવા મોકલ્યો કે મકરાણાઓએ કેટલાં ગામ
લીધાં. કારભારીએ આવી ૧૮૦૦ ગામની લીસ્ટ આપી. તે બક્ષીએ કે-
રેલે બહાર રાખી તેની મનદહી આપી. રાજા કરેલ બહારની વાત
જ્યારે જાણવામાં આવી, ત્યારે રાજાએ તેને મહા સિદ્ધાંતીનાં બેઠા
કે, કહ્યું કે હરવાને આ
ત્યાંથી ગાડી બેઠા

પોતાના રાજા કરેલ માન્યો હતો.
રાજામાં બેઠો હતો. તેણે રાજા
આવ્યાં ત્યારે રાજાએ જવાબ કે

૧૦૩

સુભગે

૧૦૪

૧૦૫ મને આજે, આ તારખી-

૧૦૬ હરપાળનાં શેષના આઠ/

૧૦૭ નિને હરેક દુઃખની

૧૦૮ નિને શેષના

૧૦૯ આજે જાતે, આજે જાતે આજે જાતે

૧૧૦ ને જાતે જાતે ને જાતે આજે જાતે

૧૧૧ આજે જાતે જાતે જાતે જાતે

૧૧૨

૧૧૩ આજે જાતે જાતે જાતે જાતે

૧૧૪ આજે જાતે જાતે જાતે જાતે

૧૧૫ આજે જાતે જાતે જાતે જાતે

૧૧૬ આજે જાતે જાતે જાતે જાતે

પા. ૫ મુ

તે વખત જ્યેન સોદે રૂ. ૧૦૦૦ ની રકમ નોંધેલો હોવાથી તેના પાછા ફરે
આજનું સંજોગ આમ થયું.

દારાસર મિત્રધરાજ કહે

અને રોજનાર જાણવા દરમિયાન તેના પાછા ફરવાના સ્થળ મળ્યાં. તેને તબક્કા
તકરાર થઈ. તેમા ફરારીક વખત મિલ્લદેવીએ પોતાના માંસાગતા મા-

ફે કુસુઅંદ્રનો પક્ષ કર્યો હતો. આ ઉપરથી તેના પાછા ફરવાના
રાખવાની વીકરી હતી. કરણ રાખ મુઆ પદ

માં અલ્લહિલવાડના નજી ઉપર બેઠો તેની બા

ફારબાર મિલ્લદેવી પોતાના શામલ અને સુંદર સાથે રાખવાના સ્થળના
માટેનાથી ચત્રાવતી હતી. મિલ્લદેવી ત્યારે સોમેશ્વરનાં શામલ કરે

આવી હતી, ત્યારે પછી ધામ કુમથી માંસાગરનું પુણ્ય કરી પાછા મો-
ટી બેઠો સાથે તેણીએ એ સુનાની હાથાની કૃતિ નેને ગુણપુરુષ કરી
કહેલે તે બેઠમાં આવી હતી.

૬૦ મિત્રધરાજનાં દરબારમાં જયદેવ રામાર નામી બાદ જાંડોનો એ

ક પાછો નામીઆ રાખ્યું હતો, તેની મ થે મિત્રધરાજને પછીજ મિ
આરી હતી. બાદ જાંડો કહેલે કે, આ જન્મે જાણુ કરવાના બાપા કુત

છાની વીકરીઓ જોડે પરણવા હતા. બાપા કુતખાણીને મદનિપુત્રી લદા-

ઈમા મુજરાને માર્યો એ આજુ આગળ રહ્યું છે. મારે એ બાપાની

દિકરી મિત્રધરાજ પરણ્યા એ કદી સંભવે નહોં. મહાં કરીને કુખાણીના વં-

શનો પુરાણ તરીકે સ્વર્ગ ગીએ બાપા હશે. મશ્વમી મિથની તવાડી પ-

માં પાંચના વીકરાના વીકરા દોરાસુમરાના વખતમા એક બાપો હતો

એમ લખેલે. એ બાપો વખતે મિત્રધરાજ અને જયદેવનો સ્વરો હોય

તો કાણુ જાણુ. આ બાપાવિશે જાહેરના બાદ લખેલે કે, ત્યારે લા-

ખાકુલણીના વંશના છેલ્લા રાજ પુરાણના વંશમાં કોઈ ન રહ્યું. ત્યારે તેની

આંખે સાગતા તિત ઈ જાડાના વીકરા લાખાને પોતાનો દરજ્જો સીધો હ-

તો ને ઉપરથી આ કરજની શાખાના બોલો મમાની. અવશ્ય પોતાને

૧૩૩

૩. તેજ કાગળે પેઠા બાંધ્યા-
૧૧ હતી. તોયજી એક વખત
ગાંધી જે બેઠો ન હતો તે.

સાધારણની જાણવાસ્થામાં તેની મા બીણુજીવેની કારભાર. ૧૦૫

૫ મું.

એવારના બાપ નોંધણું એકવાર મહિર્કાના ઉમિટાના રાજને હ-
રાવી તેને કન્યા આપવા કુળ પાડી. તે વખત કન્યાનો બાઈ હજી
રાજ મહારો બોલ્યો કે મારો બાપ બિહિકણ છે જે કન્યા આપે છે. પણ
હું કોઈ દાહાડો જરૂર નોંધણું મારીશ. આ વાત સાંભળી નોંધણું હજીરા
જને મારવા નીમ લીધો. નોંધણુંની જન ઉમિટાથી આવતાં ત્યારે જસધણ
નજીક બોધરા ગામ આગળ આવી પોહોતી ત્યારે ત્યાંનાં રાજ બો-
લ્યો કે, માહારો કિલ્લો બંધાવે છે તે પુરો થયો હોત તો આ કન્યા હું પડા-
વી લેત. તે સાંભળી નોંધણું બોધરાનો કિલ્લો પાડી તે રાજને મારવાનો
બીજો નીમ લીધો. પોતાના રાજવાના ચીમાડા ઉપર વચાલમાં એક વ-
ખત ચિહ્નને નોંધણુંને હરાવી, હથિવાર મુકાવી રાતે તરણાં લેવાડ્યાં
હતાં, તે જીપરેથી તેણે આજીવવાડનો દરવાજો પાડી નાખવાનો ત્રીજો
નીમ લીધો. તેને ચોથો નીમ એ હતો કે ચિહ્નરાજના બાટના બા-
જ ચીરી નાખવા, કેમકે એ બાટે એકવાર નોંધણુંની મરફરી કરી હતી.
આ ચાર પ્રતિજ્ઞામાંથી એક પણ પાર ન પડી એટલામાં તો તે મરવા પ-
ડ્યો. મરતી વખત તેણે પોતાના ઘીકરાને બોલાવી કહ્યું કે તમારામાંથી જે
કોઈ આ ચાર કામ પાર પાડવાનું માથે લે તે માહારો તખ્ત જીપર ભેજે.
આનાં મોંઘાં મોંઘાં ઘીકરા રાખણું બોધરાનો કિલ્લો તોડી ત્યાંના રા-
જને તેને ચાર પ્રાંત મળ્યા. બીજા ઘીકરા થી-
ના કામની માથે હજીરાજ મહિરાને મારીશ.

પદ્મગિહ જે અંબાજીનો

હું, તેણે બાટના બા-

ડવા કણલ કર્યું, એટલે

મળ્યો; અંગ તેના વચના ત્યારથી મુકાશમાં કેહેવાયા. અ-

મારે ચાર વાત માથે લીધી તેથી તે ચિત્તનારના તખ્તનો

વપતે હતા એ વાત મથકુર ભા.૧ શ્રી.
 પાડી ત્યાંના રાજને મા-
 ને માચ્યો. ત્રીજી સ્વામીમાં
 ને પાડી નાખ્યો, અને ત્યાંથી
 તાલુકદારીને લાવી તેની સાથે પોતે જ
 તેનાં વખાણ કર્યા ત્યારે એ તરે તેનું મોહો
 ને કહ્યું ને "બાટનાં મો આ રીતે

સાથે જાન થયાં, તે વિધેની દેદના પુરી
 કયા રાગમાળામાં નીચે પ્રમાણે આપી છે.
 નવરમાં રાગવાવર નામ રાગ હતો. તેને મુજ નક્કરમાં
 તેથી જોયે રાગને કહ્યું કે, આથી તાહાર રાગ
 નામે વહેમમાં પડી તે કન્યાને પોતાને હાથે મારી ન
 ની જોડી, કે ત્યાં કોઈ જાનવર તેને ખાઈ જાય. વનમાં
 આના કુંભાર પોતાને ઘેર બઈ વધો; અને
 તે જુલસુરતીથી ત્યાંના રાગ લાખા-

ન નામ માર માર્યું. ત્યાર કુંભારે જાણ્યું કે ના કહીશ તો પરાણે સે-
 એ તેથી તેણે જહાનું કહાડ્યું ને જાન કર્યા પહેલાં માહારે માહારા નાવી-
 લાઓને પ્રકરું જાંઈવે. એ રીતે રાગને અમુકવી પછી તે બિહિકથી
 જોગમાં આવી મહેવડીમાં કુટુંબ સહિત રહ્યો. એકવાર શિંધરાજના
 આર બાટ લાખો, બેચક, ચંચ અને ડબલ દેશાવરમાં ફરતા ફરતા મજે-
 વડીમાં આવી પોહોઆ. ત્યાંનાં તેઓએ આ કન્યાને ઘીડી. તે ધણીજ જુ-
 લસુરત હતી તેઓએ વિચાર્યું ને આ કન્યા બેચક ચિંધરાજને લા-
 ચક છે. રાગને ખબર કર્યું તો જરૂર કોઈ ઈનામ આપશે. એવો વિ-
 ચાર કરી તેઓ પાટણ આપ્યા. રાગ શિંધરાજ ધણું માનથી તેઓને
 મળ્યાં. શિંધરાજ પોતાની યોગ રાણીમાની, દરેકને ત્યાં તેઓને
 એક દિવસ વારા ફરતી જમવા તેડવા. મર્યાને ત્યાંનાં બાટ જમી બેઠવા
 ત્યારે એક બીજા શાશું બેઈ માયુ હલાવવા લાખા. શિંધરાજે તેનું કાર-
 નાં કહ્યું, ત્યારે બોલ્યા ને એમાં કોઈવણુ પડતી નથી. રાગએ કહ્યું

પ્ર. ૫ મું. કે તમે માહરા કુંભરના ભાટ છો તેથી તેથી ઘોષી લાવો. તે સંમતી ભાટ પાછા મંજેવડી આવ્યા. દરમીઆન કુંભારે જાણ્યું કે શિવરાત્રના ભાટોએ એકવાર કન્યાને દીઠીછે તેથી જરૂર કાંઈ વિગત આવશે તેથી તેણે કન્યાને ખોરડામાં છપાડી. ભાટ આવ્યા કહ્યું કે તારી કન્યા શિવરાત્રને પરણાવ કુંભારે કહ્યું કે મારે કન્યાજ નથી. ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે આમે બેઠીએ ને નહીં વરાયે તો હુઝારી થઈશ. તું નચીબદાર કે શિવરાત્ર જેવાનો સચરો થઈશ. કુંભારે કાંઈ બિલકથી અને કાંઈ બાબતથી ભાટનું કેરું કબૂલ કર્યું અને એ ત્રણ મહિના પછી જાન્યોર દિવસ સુકર કર્યા. આ પછર પાટણ ગઈ ત્યારે કુંભારની કન્યાસાથે લગ્ન કર્યાંથી કુંભારે બાંછન બાગે એમ જાણી શિવરાત્રે આનાકાની કરવા માંડી પણ ભાટે કન્યાનાં વખાણ કર્યાંથી શિવરાત્ર જલમ્યાયો, અને તેણે ગણેશ મેચાડી જાન માટે સુહરત સુકર કરીધું.

“ આ વખતે રાવ ખેંગારની બેઠન તેને શિવરાત્રના કોઈ મળા સાથે પરણાવી હતી, તેને દેહજ અને વીહજ એ નામના બે ટાકરા હતા. તે યોતાના મામાનીસાથે જ્યોતામઢજમાં રહેતા. દેહજ યોતાના ભાઈ વીહજનીસાથે એકવાર મામાની રજા લઈ મંજેવડી ને તે વખત તરું પચેલું હતું, ને જેવા થયો. ત્યાંહાં તેઓએ આ કુંભારની કન્યાવિષે સંભળ્યું. જોર આવ્યા તેઓએ મામાને કહ્યું કે આવી જુવસુરત કન્યા આપણા દેશમાંથી પાટણનો રાજા લઈ જાય તેમાં આપણી બાજ નહીં. ખેંગારે કહ્યું કે મારે ખાંડું લઈજા, અને તેને લઈ આવ. વીહજે મંજેવડી જઈ કુંભારને કહ્યું કે તારી કન્યા ખેંગારને પરણાવ. કુંભારે જવાબ દીધો કે મે તો પાટણના રાજાને વરાવીછે, ને ધોડા ધિવસમાં જાન આપશું, મારે ખેંગારને આપું તો સિદ્ધરાજ મારી નાખે. વીહજે કહ્યું કે નહીં આપે તો પરાણે લઈ જઈશું, ને પરણાવીશ તો તુને અડચણ આવવા દેશું નહીં. કુંભારે કહ્યું કે સિદ્ધરાજ બિરનારને મૂળમાંથી ખોરી નાખશે માટે તું તેને વરાવેલી કન્યામાં આડો ન આવ. ધણી તકરાર થવા પછી આ કન્યા જેનું નામ રાણકદેવડી હતું, તેને દેહજ પરાણે લઈ ગયો. મામાને દેવડી ગાડીમાંથી ઉતરી જોતી ને રણમાં તેને ડોકર વાળી અને

૧૫૫ થયાં. ૧૪૨૨ ખા.૧૫૦.

કર્વાં ને સારીની

પાટણપાડાના સી

વા દેતા તેઓને પણ

તે.૧૬૬ કહ્યું. પાટણમાંથી વિદ્યારત્ન કે, આપણા રાજાની કન્યા ખેંગાર
જોર જીલમથી બાવી પરણીને વળી સિદ્ધરાજ સોલંકીને આપણે
પણ સોલંકી હોયે તો એ જાનમાં જ મવા જવું આપણને લાજમ નથી.
પછી તેઓ જુખા અને તરસા પાટણ તરફ જવા નિશ્ચયા. પાટણ વા-
ડામાં વાણેજ ગામસુધી આવ્યા એટલે જુખાને ધીરે તેઓએ શિકાર સાર
જંગલમાં જાળ પાધરી. એટલામાં સિદ્ધરાજના કુટુંબના ચાર ભાઈ
મોડે સ્વાર ત્યાંથી નિશ્ચયા. તેઓએ જાળમાં એક રોજને ફસેલું જોઈ
છોડાવી દોડી મેલ્યુ. વાધરી બોલ્યા કે અને સાત દહાડાના જુખાઉ-
ને ને શામાટે આમારે રોજ જગાડો છો. ભાટે જુખા દેહેવાનું કારણ પ્ર-
ધનું ત્યારે તેઓએ રાણકદેવડીનાં ખેંગાર સાથે જાન થયાંની વાત કહી
સંભળાવી. જો સાંભળી ભાટે પાછા પાટણ આવ્યા ને સિદ્ધરાજને ખબર
કહી.

સિદ્ધરાજની
ખેંગાર ઉપર
જાળ અને તે-
ને ખેંગાર નુ-
કા.

૬૩ સિદ્ધરાજે આ વાત સાંભળી ક્રોધાયમાન થઈ ખેંગાર ઉપર
જરૂર તૈયાર કર્યું. જરૂર, વામન આજળ આવ્યું ત્યાંહાં બાજરો જીત
પણ પોતાનાં સૈન્ય સહિત આવી મળ્યો. વાણેજથી સુંજપુર ઉપર થઈ
જરૂર ઝીંજવાડે આવ્યું. અહિંથી ભરવાડનો સુખી ધાંડો પોતાના માણ-
સો સહિત આવી સામિલ થયો. ત્યાંથી જરૂર વિરમગામ આવ્યું. ત્યાંહાં
રાજાએ મનસર તળાવ બંધાવ્યું. ત્યાંથી વઢવાણ આવીને તે ગામને ન-
વો કિલ્લો બંધાવ્યો. ત્યાંથી સાવલે આવ્યા, ત્યાં પણ તળાવ અને
કિલ્લો બંધાવી જરૂર ગિરનાર તરફ જઈ. સિદ્ધરાજે ખેંગારના ધરને લે-
શે બાલ્યો. બાર વર્ષસુધી બેરો રાખી બડાઈ કરી પણ તેથી ખેંગારના
મહેજમાં ફાગળ થવાયું નહીં. સિદ્ધરાજ ભીળી તેની મા મીનભરાણી
હવી, તેમણે ધણી ઉપાય કર્યા પણ કાંઈ ફળ થયું નહીં. કાંઈ દહાડે ખે-
ંગારને શક પડ્યો કે, દેહજને રાણકદેવડી સાથે કાંઈ દોસ્તી છે. આ વાત
દેહજ માને કહી ત્યારે માએ કહ્યું કે તારા કુટુંબમાં દોષેલી કન્યા તું મા-

સિદ્ધરાજના ખગારા ઉપર રહેતા અને તમા ખગારાનું આત. ૧૪૪

૫. ૫ બું.

મા માટે જાણ્યો ને તે એમ કહેલો તો તારે આ ગામમાં રહેલું નહીં. આ-
ખર રાવ ખેગારેજ તેને ગામમાંથી જવાનો હુકમ કર્યો. રાવે દેહલ પોતાના
બાઈ વીહળને લઈ નાચી ગયો. દરવાજાપામે દુદો અને હમીર મે રહ-
પુત ચોરીવાત હતા. તેઓએ પુછ્યું ક્યાંહાં જાઓ. તો કહેલો માળવેથી
રાજ્યારે અફીલુના પોરીવા. આપેલો તે લેવા જઈયેલે. પાછા અર્ધ
રાતે આવીયું દરવાજા ખુલા રાખ્યો. એમ કહી તેઓ પરબારા મિહ-
રાજ પામે ગયા, ને કહ્યું ને મહેલ અમને ખબર નહીં ને તમે અમારા
જગાહો, નીકર આમ થાત નહીં. અમારી માથે ગામમાં જાઓ ખે-
ગારને માચી રાજકહેવડી આપાનું. મિહરાજે દેહલની સલાહથી હથિયાર
બંધ ૧૪૦ સીપાઈને પોરીવામાં લાઈ અફીલુને બહાને શેહેરમાં દાખલ
કર્યા. શેહેરમાં દાખલ થતાં વારનેજ દરવાજા પામે દુદો અને હમીર મે
ચોરીદાર હતા, તેઓને તેણે માર્યા. લશ્કર ખેગારના મહેલપામે જઈ
ચિંગડ કુકળું કે ખેગાર લડવા બાહરે આવ્યો. લડાઈ થઈ તેમાં બને
બાજુના ધણા જણ મૃત્યુ, અંતે રાવ ખેગાર પણ મૃત્યુ. પછી દેહલ મિ-
હરાજને તેડી રાજકહેવડી પામે જ્યો. તેણે બાર ઠોડી કહ્યું કે મામી બા-
રણાં ઉધાડો. હમે મે બાઈ અને રાવ ખેગાર આવ્યા ઉપે. બારણાં
ઉધાડ્યાં તે વખત મિહરાજ અંદર દાખલ થયો. રાજકહેવડી પામે
તે વખત તેના મે ઠીકરા હતા. માનેરો આગિઆર વર્ષનો અને ઉગેઓ
વાંચ વર્ષનો. તેમાંથી ખીજને લઈ મિહરાજે તેજ કાણે માચી નાખ્યો.
માનેરાને સેવા માંડ્યો ત્યારે છોકરો બાગી માવાંચે જ્યો. ત્યારે માએ
કહ્યું “માનેરા રોઈ લાજ આંખ કરમાં” મરતાં માને અંબારથી તારી
જાતને એલ જાણ્યો. પછી મિહરાજે કહ્યું કે એને કોઈ મારસો માં. ને
રાજકહેવડી પાટણ નહિ આવે તો આપણે મારીશું. આ છોકરાને પણ
આખર માર્યો છે, પણ ક્યારે તે ખબર નથી. રાજકહેવડીને કિશામાંથી
બાહરે કાઢી ત્યારે તેને બિરનારનો પહાડ, પોતાનો મહેલ, અને ખેગાર-
નો ધોડો વિગેરે જણ્યો જોઈ ને દિલગીરી થઈતી, તે સોરકના જોડો
પોતાની ગામડીયા બાપાનાં ગીતોમાં અલ્યાવી જમે જમે ગાયતે. આ ગી-
તો ખેગાર અમર ઉપજવનારાં છે. રાજકહેવડીને
તે વખતે તેણીએ બિરનારને કહ્યું છે:—

- તિહામ.

‘‘ખાંજો’’ કાં ન થયો;

પડી.

‘‘એટલે તે કુચીને ડહેછે,

નવન કોણ અડાવશે;

હડી.

યાદ આવી તે ઊંચર નેત્રો થી

‘‘તેના આંખો જનવા ત્યારે તેણે કહ્યું કે, ‘‘હું અંચળ

હી નથી જતી! કે રાવ ખેંગાર મુઆ ને હવે તુ યુગ

આ પ્રમાણે તેણે પાટણવાડમાં આવી ત્યાંમુધી

જનવાન કયાં છે. આજ પણ યુગરાત અને યોરકના બોકો મરણને વાપ-

ત થઈ અકુર્તાને દેખાડવા રાણકદેવડીના દાખલા આવી રહે છે.

દેહલ અને વીહલે મિકુરાજને કિલામાં દાખલ કર્યા, ત્યારે મિ-

રાજા તેઓને વચન આપ્યું હતું કે જો ખેંગાર મરશે તો જીતાથઈનું

નાનક નમને આપીશ. ખેંગાર મુઆ પછી તેઓએ તેને યાદ દેવડાવ્યું,

ત્યારે તેણે પ્રથમ તો હા પાડી, પણ પછી તેના મનમાં વિચાર આવ્યો કે

તેઓ પાતાલ માના યાચે દમેથી આવ્યા તો આપણી યાચે પણ કોઈ

નવન નમને આપીશ. આથી તેઓને તેણે મરાવી નાખ્યા.

નાજનો કાફલો પાટણ પોહોતો, ત્યારે મિકુરાજ

નાજ મટાડવા ધણી ઈલાજ કર્યા. તેણે તેને પાટણમાં

પાતાલમાં જવા માટે દેખાડવા માંડી. પાટણના બોકોને ચેહેરબાહેર જમવા

નોતર્યાં. નેવળાત બધાં જોડાંઓ તેડવાની પેઠે શણગારી બાહેર નીસર્યાં હતાં

ને દરેક પુચીમાં રાણકદેવડીએ જરાએ ભાગ લીધો નહીં. એક જોડી બો-

લી કે તારે તો મિકુરાજ નેવો ધણી છે, ત્યારે તેણે જવાબ લીધો કે મારે

ધણી નથી, મારા ધણીને તો મેં આવી રીતે મુક્યો લીધો છે. ત્યારે ધ-

ણે રડવા લાગી ત્યારે

‘‘કે તારી ક્યાં રહેવાની જુશી

છે! ત્યારે તેણે જવાબ આપ્યો કે જન વડવાણુ તેડી થમો. ત્યારે

‘‘તેણે તેણીને પાટણમાં પાડતાં

પ્ર. ૫ મુ

ડર્યો તેથી તેણે બોગાવાને કહી ચિતા ખડકાવી તૈયાર કરીધી. સિંધરાજે તેને કહ્યું કે, જો તું ચાતી છે તો મેની મેળે તે આગ મળવશે. હું બહારથી આગ બાવી શકવા નહિ દઈ. તે ચાંભળી રાણકદેવડીએ સૂરજની સામાં જીભા રહી તેની પ્રાર્થના કરી અને પછી વઢવાણ સામુ ભેઈ કહ્યું કે 'હે વઢવાણ તને મારા જુહાર છે, કે ને રથને બોગાવા નહીં પેહેછે, મને રાહ ખેંચારે બોગવી, હવે હે બોગાવા, તું બોમવ.' એમ કહી રાણકદેવડી ચીતામાં ચડી કે સિંધરાજને પોતાની પછેડી તે ઉપર કેંપી. રાણકદેવડીએ તે પાછી કહાડી નાંખી, અને કહ્યું કે જો આ રીતે પંડેડી નાંખી પેલે ભવ પરણવા આહાતો હોય તો માહારી સાથે જળ. સિંધરાજે તેમ કરવા ના પાડી અને રાણકદેવડી તે જગે જતી શુઈ. સિંધરાજે પછી તે જગે તે-નું દેવળ ચણાવું. વઢવાણમાં બોગાવામાં હજીસુધી આ મતી ચમેલી રાણકદેવડીની ઉંચી છે. બોડાં કહેછે કે રાણકદેવડીના આપથી સિંધરાજને કાંઈ વણુ સંતાન પ્રાપ્ત થયા વગર તે શુઓ.

સિંધરાજે સૌ-
રાષ્ટ્રમાં બ્રાહ્મ-
ણોને આપેલી
ભૂદાન.

૧૫. આ વખતથી સોરઠ સિંધરાજને તામે થયો. આંહી તેણે વનરાજના મિત્ર આંવાના વંશના મન્નજને પોતા તરફથી અધિકારી ડરાવ્યો. તેણે વણુ વર્ણસુધી સોરઠની પેદાશ નીમનાયનું મહિર બાંધવામાં ખરચી. આ બાબતનો સિંધરાજે ત્યારે જવાબ માંગ્યો, ત્યારે મન્નજને આવરી થાય એવી રીતે તેને કીડાળ આપ્યો. સિંધરાજે ઓમનાયની યાત્રા કરી ત્યારે શેત્રુંજીમાં આવ્યો, ત્યારે ત્યાહાં બ્રાહ્મણોએ તેને આવળું મમળતવા છતાં તેણે ત્રિવલદેવની પુત્રગાદે બારવામ આપ્યાં. મુતારાજના વખતમાં ઔદિચ્ય બ્રાહ્મણોને મિહોર ગામ હાલમાં આવેલું હતું, તેનો સિંધરાજે તેઓને ફરીથી લેખ કરી આપ્યો, અને બાલ પાંચણમાં ખીલ ૧૦૦ ગામો ફરણપણ આપ્યાં. કાંઈ વખત પછી જંગલી જનવરોના ભયથી આ પંચણાંની અવેજીમાં બ્રાહ્મણોએ મુજરાતમાં ખીજ જમીન આપવા વિનંતિ કરી, ત્યારે સિંધરાજે તેઓને આજરમતી કહિ આપાવેલી ગામ આપ્યું; અને મિહોરથી અનાજ લાવે તે ઉપરની જગ્યાત માફ કરી. બાલમાં લંબડી, ચીલાણી, હલવદ, વઢવાણ આંહી બ્રાહ્મણો મુજરાત આપે, તે પોતાને પાટણના રાજાની તરફથી મોકલે. આ બ્રાહ્મણ મુજરાતવાઓ વિશે આ જગ્યાએ ૬.

પ્રજાના મનસ્વર્થો રાખ કરી ઈશ
 દુરદેવડીના આપથી કહેછે કે, તેને કાંઈ
 ગાંધામાંનો કુમારપાળ રાજ્ય પાટણના
 નામગાળામાં નીચે પ્રમાણે કેહેછે:- આ
 અને રીતનો નામોમાં શાકુ હેમાચાર્ય
 નામનાથને માનવો. આ રાજના વખત
 નામનો એક કનોજનો શ્રાવણ ને જાતને અર્થ
 નામનાથમાં અવતિ અને ધારાનગરમાં આવી
 નામને યુદ્ધ કરી માલ્યો હતો, તે રાજનો
 કુમારપાળે તેને પોતાની મ્હોર અને ધણી

પોતાના નામ કહ્યું કે નામનાથ પાટણનાં પડેલાં દેવળ મમરાવો. આ
 દેવળનો મુજતાન ગિજનવિષ્ણુ નાથ કહ્યો હતો ત્યારથી તેમજ પછાં
 હતાં. બાકે જુહરપતિ દેવપાટણ આલ્યો ને ત્યાંહાં તેણે સોમનાથના દેવળનો
 પાવો નાખી કુમારપાળને વધામણી મોકલી. આ કાળગ રાજનો
 મદ સુરને વંચાવી કહ્યું કે પાવો તો નાખાંધો, પણ પુરું થવામાં હ-
 આલે માટે તારે શું કરવું જોઈયે? હેમચંદ્રે કહ્યું કે ત્યાંહાં મુઠી દેવપાળ
 ધન ચંદ્રે. ત્યામુખી સ્તીમળ અને જીવહિસા ન કરવા પ્રતિમા લો. રાજ-
 એ તે પ્રમાણે પ્રતિમા લીધી. જે વર્ષ પછી દેવળનો ધુમટ પુરો થઈ ધન
 મઠી, ત્યારે રાજએ શાકુને પૂજ્યું ને હવે પેલો નીમ છોડવો જોઈયે. રાજ-
 ધએ કહ્યું કે પ્રભાસ જઈ આવ્યા પછી. હેમચંદ્રના પ્રતિપક્ષી ધારણે-
 નથી તે મહાદેવની યાત્રાએ આવશે નહીં.
 આવી મેં કે, હેમચંદ્રને શાથે લેવા જોઈયે. તે
 કેલ. ત્યારે હેમચંદ્રે કાળજ કહ્યું, ને કહ્યું

રાજા મેઘવંશ કું

કુમારપાળના વખતમાં સોમશ્વરના દરવાજાનું નિર્માણ

જાણી એનો સાધનું કામજ છે. હે પથે ચાલતો જિ-

નથી બેજો ઘણસ. રાજા

બાઈ બૃહસ્પતિએ

પાંચવની ચોભા જોઈ

બહુ જાણી ય

નત આવી પોહોતો. ત્યારે રા-

જા મંદિરમાં જે

દ્વારમાં જિભા રહી કહ્યું કે “હે

મહાદેવ તું કેજાચમા છો, તમ નૂ આ મંદિરમાં પણ હાજર છો, તહારો

અમે તેઠમાં નામો હોય, પણ તું સર્વત્ર સર્વકાળ છો. તુંજ માત્ર એક નિ-

ર્મણ દેવ છો, માટે હું તુને નમુંકું, હેમચંદ્રે જીવર પ્રમાણે પ્રાર્થના કરી

પછી લાંબા ઘઈ દડવત કીધા. તે જોઈ રાજા અને બધા ભોકો આ-

શ્ચર્ય પામ્યા. રાજાએ બાઈબૃહસ્પતિની સલાહથી પુજા કરી. મંદિરનાં અ-

ને હાથીઓનાં દાન આપી કપુરથી મહાદેવની આરતી કરી. પછી પોને

અને હેમચંદ્રે એકલા મંદિરમાં પેરી સર્વને રજા આપી. મંદિરનાં દ્વાર અ-

ટકાવ્યાં. રાજાએ હેમચંદ્રને ધુણ્યું કે ખર્ચ કેહે, મોક્ષ આપનાર કોણ છે ?

હું બ્રાહ્મ ધર્મમાંથી એક ધર્મ કબુલ કરવા ચાહું છું. મારા જિવો ખીજે

કોઈ રાજા નથી, તારા જિવો સાગ્રુ નથી, અને સોમનાથ જિવો દેવ

નથી. માહારા બાગ્યથી તણે વસ્તુ બેળી ઘઈછે. માટે આ દેવસજિધ

ખર્ચ કેહે. સાધુએ કહ્યું કે આપણે પુરાણની વાતો હાથ મુકી રઈએ અને

હમણાં હું સાક્ષાત્ સોમશ્વરનાં દર્શન કરાવુંછું. તે તુને કેહયે. પછી હેમચંદ્રે

રત્નિ કરી, એટલામાં સોમશ્વર પ્રતક્ષ થયા. તેણે રાજાને કહ્યું કે તુને

અરો રસ્તો હેમચંદ્ર બતાવયે. એટલું કહી દેવ અલોપ થયા. રાજા આ-

શ્ચર્ય પામ્યો. હેમચંદ્રે આ વખત તેને મુઆ મુધી માંચ, મંદિરા છોડી

દેવા સલાહ આપી. આ વખતે હેમચંદ્રનું વજન એટલું બહુ વધી પડ્યું

હતું કે, બાઈબૃહસ્પતિ જૈન ધર્મની નિંદા કરતો હતો, માટે હેમચંદ્રે

તેને સોમનાથનાં મંદિરમાંથી કહાડી મુકાવ્યો. ફરી

મહાપામે માફ માગી, ત્યારે તે પાછો પોતાની જગે નીમા-

ના. ત્યાર પછી કુમારપાળની જીવનકાળે પણ આરતી રિણેય બેડી થઈ

છાય છે. કુમારપાળનાં બંધાવેલાં જે

દેવળ બા. ૧૭૦.

નગરી દખરેય નીચે તેણે

મીમકુંડ નજીક એક દેવળ

આ રાજાના વખતમાં

ય ધનુ વાદવિવાદ થવા હતા. ”

આમાં મોલંકી જાતીનો કુમારપાળનો મ-

આનંદ આગર અણી નામનો રજપુત હતો. જેને આક-

માં રાજાએ શામતપણું અને વ્યાજપત્ની આગર વાઘેલ મામ

એક વખત રાજ મુતો હતો, અને આનંદ મોલંકી મોડી

કરતો હતો, એવામાં કોઈ એક મીડીપર ચડી આનંદ આનંદે કહ્યું કે કોણ

છે ? એમ કહી તેને રોક્યો. તપાસ કરે છે તો માનમ પડ્યું ને એ મા-

ણસ પોતાને ઘેર દીકરો આવ્યાની ખબર આપવા આવ્યો છે. આનંદે તે

ખબર સાંભળી માણસને પાછો વિદાય કર્યો. રાજાએ તે માણસ આવ-

વાનું કારણ પૂછ્યું અને આનંદે પોતાને ધૂન આવ્યાની વાત કહી દેખાડી.

તેમણે નહીં ને જાણે ચડી આવ્યો તેથી

પણ અહિંથી તે માણસ પાછો જી-

તર્યો એટલે તેનું નામ આનંદહિલવાડ વગર ખીજી નમે થયું. આ પુ-

ત્રનું નામ લખણપ્રસાદ પાડ્યું અને તે વાઘેલવંશનો ધૂન પુરુષ થયો.

૬૮ આ કુમાર પાળના વખતથી ગિરનારમાં ચુડાસમા બોકોએ

પાછું પોતાનું રાજ સ્થાપ્યું જણાય છે. ખેંગારના બે દીકરાને ચિહ્નરાને

માર્યા હતા, એટલે તેના વંશમાં કોઈ હતુ નહીં, તેથી તેમના બાઈ ચુડ-

ચંદ્રના વંશના ગિરનારના રાજ થયા. ચુડચંદ્ર કોઈ ખેંગારના બાઈ-

ઓમાં સર્વથી મોટો ન હતો, પણ તેણે પોતાનો બાપ મરતી વખત ખેંગાર

કરતાં માત્ર એક જ કામ બોલ્યું એટલે જણ કામ, કરવા કબુલાત આ-

પી હતી તેથી ખેંગાર કરતાં ખીજે હક તેનો હતો. ચુડચંદ્રના વંશના

હોવાથી જ ગિરનારના રાજાઓ બાઠ લોકોના કંથમાં ચુડાસમા એ

નામથી જ પ્રસિદ્ધ થયા હોય તો તે પણ એક કારણ છે. આ શા-

ખાનો પેહલો મંડલિક રાજ થયો તે મોટો જૈન બ્રહ્મ હતો. ગિરનારના

શિલાલેખમાંથી જાણવા મળે છે કે ગિરનારમાં નીમનાથનું મંદિર બંધા-

માનવા પા-
પૂર્વેતવાની
ગતી.

૫. ૫ મું. બુંદું. આ જૈન ધર્મગી વગધીજ તેને ગિરનારમાં પોતાનું રાજ પાછું રચાવવા કુમારપાળે પરવાનગી આપી હતી. ગિરનારના તમામ શિલાસિંખો જોતાં તેમાં કોઈ જગે આ મંડળિક પેઢેલાંનાં રાજાઓનું નામ નથી; તેથી એમ જણાય છે કે એ ભદ્રવની આ પીછા ચાપાના સિંખો છે. મંડળિક પછી આ વંશમાં મહિપાળ નામે રાજ થયો. તે શિવધર્મને માનતો હતો. શિલાસિંખમાં આ રાજાએ સોમશરનું દેવળ બંધાવ્યું હતું બચે છે. મહિપાળ પછી ખેંગાર અને ત્યારપછી જયસિંહ રાજ થયો.

૬. કુમારપાળ પછી અણહિલવાડનાં તજ ઊપર અભયવાળ, બાળ મુળરાજ, અને છેવટ ભીમદેવ ખીન્ને એમ એક પછી એક રાજ થયા. ભીમદેવ જોને કોઈવાર ભોળો ભીમ કરી કહે છે તે ઈ. સ. ૧૧૭૯ માં તજ નધીન થયો. આ રાજા રિંછીના પૃથિરાજ ચોહાણનો કહો દુશ્મન હતો. પૃથિરાજ અને ભીમને બડાઈ થઈ તેમાં બન્ને બાજુ તરફ જોળા રહેલા રાજાઓમાં ચંદ બારોઠ ચોરક અને કચ્છના રાજાને પણ જણે છે. ગિરનારનો ચુડાસમો જયસિંહ, વીરધવળ વાઘેલો, ચારંગ મકવાણો અને માલાઓની જાતીમાં બાહાદુર રાણીશ એ સર્વ ભીમની તરફ હતા. કચ્છનો જમ પૃથિરાજ તરફ હતો. ચંદ બારોઠ આ બડાઇમાં ચોહાણ તરફથી જમ થાકુ અને પીછા તરફથી ખેંગારને એક ખીળ સામે જોડથી બડતા વેણે છે. એ જોતાં જયસિંહનો બાપ ખેંગાર પણ આ બડાઈમાં જોળો જણાય છે.

પૃથિરાજ સામે
વંશમાં ભીમદે-
વને સૌરાષ્ટ્રના
રાજાઓની મ-
દદ.

૭. ભીમદેવના કાકા ચારંગદેવને પ્રતાપસિંહ, અરિસિંહ વગેરે માત્ર ઘીકરા હતા. તેઓ મણુજ બાહાદુર બડવૈયા મણુતા. જેઓએ માલાઓના નામીઆ રાણાને માત્રો હતો. આ લોકો કાંઈ કાસણથી પોતાના પીત્રાઈ ભીમની સામે બાહારવટે નીચરી ધણો વખત ચોરકમાં રહી વાદવોનાં પ્રજામાં હુંટવા મંડ્યા અને તેઓ આખર એવાનો જોરાવર થઈ પડ્યા કે ભીમદેવને જાતે તેઓજીપર જવું પડ્યું. ભીમદેવ નદી ઊપર ઘાવણી કરી પેઢો હતો તેવામાં પ્રતાપસિંહ અને અરિસિંહ આવી હા-
થી અને તેના માહાવત બન્નેને મારી નાખ્યા. આથીકરી ભીમને ધણું-
જ માફું બાગ્યું. આ વખત મુધી ભીમની તેઓને જીવતા પકડવાની મજા હતી પણ હવે તો તેને રોઈ મારી નાખે તોપણ ફિકર નહીં એવો

ભીમના વખત-
માં તેના પીત્ર-
ાઈઓનું ભારવટું.

પ્ર. ૧ કું.

મંકરણ. ૬ કું.

સૌરાષ્ટ્રમાં વાઘેલાઓનો અમલ અંને તે વખતમાં પરમાર,
સાડોડ, અંને ગોહિલ એ ત્રણ નવા રાજ્યવરની રચાપના.

૭૨. અણહિલવાડના છેલ્લા ચાલુક્ય રાજા ભીમદેવ પાસેથી કુતુબુદીને વાઘેલા.
સુલતાનનું રાજ્ય લઈ અણહિલવાડમાં પોતાનું ચાલુ મેઝાડું, ત્યારથીજ
સુલતાનમાં હિંદુરાજ્યની આખર થઈ એમ કાંઈ નથી. ભીમદેવના મુ-
ત્તુ પછી તુરતજ ચાલુક્ય વંશની એક ખીજ શાખા જેઓ વાઘેલ જા-
મના જગીરદાર હોવાથી વાઘેલા નામથી ઓળખાતા હતા તેઓએ
સુલતાનમાં પોતાનું સર્વપરી રાજ્ય રચાવ્યું.

૭૩. વાઘેલ શાખાના મૂળ પુરુષ અણ્હોરાજ એલંડીને કુમારપાળ
રાજાના વખતમાં લવણ પ્રસાદ નામના પુત્રનો જન્મ થયો તેવો જણાવવા
પ્રકરણમાં વિસ્તારથી કહ્યું છે. મેરૂતંગાચાર્ય લખે છે કે ભીમદેવના વખ-
તમાં એ લવણપ્રસાદ રાજાના મંત્રીની જગ્યાએ પોહોંઓ હતો. વાઘે-
લની જગીર ચિવાય ધોબકા પરજણુ પણ તેવખત તેના વાળામાં હતું.
જે વાઘેલા રાજાઓએ પોતાની રાજધાની જગ્યા કરાવી હતી. લવણ-
પ્રસાદને મદનરાગણી નામની સ્ત્રીથી વિરધળ નામનો પુત્ર હતો જેને
મંદભારોદે વિરવાઘેલો અગર વીરધર્મજ કરી વરણ્યા છે. વિરધવજ
અને તેના બાપદાદાનાં નામ આપણને આજુકીપર તેજવાળના બંધાવેલા
દેવળમાં ઈ. સ. ૧૨૩૧ ની સાલનો લેખ છે તેમાંથી મળી આવે છે. એ
દેવળમાં એક ખીજો લેખ છે. તેમાં તેને મહામંડલેશ્વર અને શાહુએ
ખીંતાલથી વર્ણવ્યા છે.

મેરૂતંગ લખે છે કે મદનરાગણી પોતાના ધણીનેત્યાંહાંથી પો-
તાના બાળકુવરને લઈ કંઈ વખત પોતાની મઝીગએલી ચેનતા પત્નિ
દેવરાજ પરજીવનાં જઈ રહી હતી. વીરધવલ ત્યારે મોઢી ઊમરનો
અને સમજી થયો ત્યારે તે પોતાના બાપને ત્યાંહાં આવ્યો, અને
આચવાચનો ફેશ જીતી તેણે પોતાની જગીરમાં ધણીને વધારો કર્યો.
ભીમદેવ અને પૃથિરાજ વચેની સડાઈ વખત સુલતાનની ફોજમાં જે
રાજાઓ અને મંત્રીઓ હતા તેમણે સડાઈ વિરધવલને પણ ધોબી

બલ્લામણી તેણે બા. ૧૭૦.

૧૭૧

૧૭૨

૧૭૩

૧૭૪

૧૭૫

૧૭૬

૧૭૭

૧૭૮

૧૭૯

૧૮૦

૧૮૧

૧૮૨

૧૮૩

૧૮૪

૧૮૫

૧૮૬

૧૮૭

૧૮૮

૧૮૯

૧૯૦

૧૯૧

૧૯૨

૧૯૩

૧૯૪

૧૯૫

૧૯૬

૧૯૭

૧૯૮

૧૯૯

૨૦૦

૨૦૧

૨૦૨

૨૦૩

૨૦૪

૨૦૫

૨૦૬

૨૦૭

૨૦૮

૨૦૯

૨૧૦

૩.૧૬. દંડપાથી જે દ્રવ્ય મેળવ્યું તેવડે તેઓએ ધણા આશ્વપાળાઓ રાખી વિ-
જય યાત્રા કરવા વિચાર કર્યો. ધોળકાનું તજ કલણપ્રચારને સોંપી,
ધોળકા અને ખંભાતના અધિકારીની જગ્યા વરગુપાળને આપી વિરંધવલ
અને તેજપાળ મોટા સૈન્યથી નિશચ્યા તે પ્રથમ તેઓએ સુભરાતના
ધણાખરા રાજ અને મંડલિયરોને દંડી તાણે કર્યા.

૭૫. સુભરાતના મંડલિયરો પાસેથી જે ધણો પેઠો મળ્યો તેથી વિર-
ંધવલને લોભ વધવા માંડ્યો. તેણે તેજપાળને કહ્યું, સૌરાષ્ટ્રમાં ધનવતા કા-
કોરો છે તેઓને આપણે છુતીએ તો ધણું દ્રવ્ય મળે. પછી બરકર બઈ
તેઓ સૌરાષ્ટ્ર તરફ ચાલ્યા, અને વઢવાણ તરફ જતાં પ્રથમ મોહેલવા-
ડના રાજાને દંડ્યો. ત્યાંથી સૌરાષ્ટ્રની રાજધાની વામનચળી તરફ
ચાલ્યા. આંહી શાંગણ અને ચામુડ નામના વિરંધવલના મેથાળા રાજ્ય
કરતા હતા. તેઓની રાજધાની પાસે આવી પોહોંઆ ત્યારે વિરંધવલે
વધી તરીકે પ્રથમ પોતાની સ્ત્રી જયતળ દેવીને મોકલી. તેણીએ જઈ કહ્યું
ભાઈઓ ! તમારી ભેનનો પતિ મહાપરાક્રમિ છે, તે અદંડને દંડ અને
અભંજને બાંધે તેવો છે. સુભર દેશનાં બાંધે ગામ અને નગર નગરને
દંડતો તમને દંડવા આવ્યો છે. તેને ધન ધોડાદિક આપી સંતુષ્ટ કરો.
એ પ્રમાણે ભેલેનનું વચન શાંભળી ભાઈઓ બોલ્યા, “તું એમ જાણતી
હઈશ કે મારા ભાઈઓ મારા પતિશાષે ક્રુદ્ધ કર્યો તો હું પતિ વચનની
ચઈશ માટે તું સંધિ કરવા આવિછે પણ તેની તું કાંઈ ચિતા નકર, અમે
તુને બાપની પેઠે પાળીશું” પછી જયતળદેવી બોલી “ભાઈઓ હું પતિ-
મરણના બચથી તમપાસે આવી નથી. પણ બાપનું ઊંઝિત્ર થાવ એ બ-
ચથી આવીહું.” મારો પતિ એક વિરંધે તે જીપરચટ નામના અશ્વ જી-
પર સવાર થઈ બાણનો વર્ષાદ વરસાવેછે, તે અડગનો એલ કરી જાણેછે,
શત્રુઓનો તે કાળછે. જેણે પારકી શક્તિ ઘીડી નથી તે પોતે બળવાન
થઈ ફરેછે” એમ કહીને તે પોતાના પતિ પાસે આવી. તેના વચન શાંભ-
ળી વિરંધવલને આતિ ક્રોધ અડ્યો અને ક્રુદ્ધ શરૂ કર્યું. ધુળવડે બળન ઢકાઈ
બહ્યું. ભેજી પક્ષના હજારો યોધા મરાયા; રોયે ભરાવલા મોઢાઓ સેળ-
મિળ થઈ ગયા તેથી પોતાના કે પારકાએ એક રહ્યો નહોતો. વિરંધવલ
હણ્યો એ બંને પક્ષમાં ‘શ્રમ ચાલી રહી હતી. નેવામાં ત્રિર અશ્વ જીપર

તેઓની સૌરાષ્ટ્ર-
માં સવારી.

સુભરાતના મંડલિયરો પાસેથી જે ધણો પેઠો મળ્યો તેથી વિરંધવલને લોભ વધવા માંડ્યો. તેણે તેજપાળને કહ્યું, સૌરાષ્ટ્રમાં ધનવતા કાકોરો છે તેઓને આપણે છુતીએ તો ધણું દ્રવ્ય મળે. પછી બરકર બઈ તેઓ સૌરાષ્ટ્ર તરફ ચાલ્યા, અને વઢવાણ તરફ જતાં પ્રથમ મોહેલવાડના રાજાને દંડ્યો. ત્યાંથી સૌરાષ્ટ્રની રાજધાની વામનચળી તરફ ચાલ્યા. આંહી શાંગણ અને ચામુડ નામના વિરંધવલના મેથાળા રાજ્ય કરતા હતા. તેઓની રાજધાની પાસે આવી પોહોંઆ ત્યારે વિરંધવલે વધી તરીકે પ્રથમ પોતાની સ્ત્રી જયતળ દેવીને મોકલી. તેણીએ જઈ કહ્યું ભાઈઓ ! તમારી ભેનનો પતિ મહાપરાક્રમિ છે, તે અદંડને દંડ અને અભંજને બાંધે તેવો છે. સુભર દેશનાં બાંધે ગામ અને નગર નગરને દંડતો તમને દંડવા આવ્યો છે. તેને ધન ધોડાદિક આપી સંતુષ્ટ કરો. એ પ્રમાણે ભેલેનનું વચન શાંભળી ભાઈઓ બોલ્યા, “તું એમ જાણતી હઈશ કે મારા ભાઈઓ મારા પતિશાષે ક્રુદ્ધ કર્યો તો હું પતિ વચનની ચઈશ માટે તું સંધિ કરવા આવિછે પણ તેની તું કાંઈ ચિતા નકર, અમે તુને બાપની પેઠે પાળીશું” પછી જયતળદેવી બોલી “ભાઈઓ હું પતિ-મરણના બચથી તમપાસે આવી નથી. પણ બાપનું ઊંઝિત્ર થાવ એ બચથી આવીહું.” મારો પતિ એક વિરંધે તે જીપરચટ નામના અશ્વ જીપર સવાર થઈ બાણનો વર્ષાદ વરસાવેછે, તે અડગનો એલ કરી જાણેછે, શત્રુઓનો તે કાળછે. જેણે પારકી શક્તિ ઘીડી નથી તે પોતે બળવાન થઈ ફરેછે” એમ કહીને તે પોતાના પતિ પાસે આવી. તેના વચન શાંભળી વિરંધવલને આતિ ક્રોધ અડ્યો અને ક્રુદ્ધ શરૂ કર્યું. ધુળવડે બળન ઢકાઈ બહ્યું. ભેજી પક્ષના હજારો યોધા મરાયા; રોયે ભરાવલા મોઢાઓ સેળમિળ થઈ ગયા તેથી પોતાના કે પારકાએ એક રહ્યો નહોતો. વિરંધવલ હણ્યો એ બંને પક્ષમાં ‘શ્રમ ચાલી રહી હતી. નેવામાં ત્રિર અશ્વ જીપર

આપો, જેમાં જમે તે તમારું. તે

યથા. પણ અંતે તેઓ વિરેવ-

ન ધારકુમથી વામ-સ્થળીમાં પડો. અને

સીધન, મણી સુઝાફળ તથા ૧૪૦૦ ધોડા

ઈઓને ત્યાંહાં ગિરામ બાંધિ આવી, રાત્ર

જેસાડી તેઓને કર ભરવા કરી ત્યાંહાંથી

ગંગા ને ચાલું દ્રવ્ય મળ્યું તે બધું મૌરાણી

બંદે આપ્યા.

તર વેલાકુલમાં ભિમમિહ પ્રતિ

અને અકલવત્ત રાજ રાત્ર કરતા હતા તે સાથે

તે; અને ત્યાર પછી તેના ખંડીઆ રાજાઓ ને રવ-

ન તેઓને તેણે નમાવ્યા. વિરેવલની કૃતેહ ચતી બેઈ

અને તેને પાંચ મેડ મંડલીક રાજાઓ વગર યુદ્ધ કરે દ્રવ્ય આપી

તેને યથા. તેને પાંચ મળ્યું તે વડે તેણે ને ફોજ રાખી તેમાં સૌ-

ને રાજપૂતો મણુજ સારા અને જીવ કુળના હતાં. આ લોકોની

ગત પ્રમાણે વિરેવસે તેઓને માનસહીત ચુલરાન કરી આપી પોતા-

ના દરબારમાં રાખ્યા હતા. મેનાપિતિનું કામ તેણે પોતાના બહાદુર

મંત્રિ તેજપાળને સોંપ્યું હતું. તેજપાળે આ મૌદશ્યે રાજપૂતથી જઈ

મોઢાનો મંડલીક રાજા ધુધલ ને મણી મગરૂની ધરાવતા હતાં તેને છાત્રી

તાળે કરી વિરેવલની કચેરીમાં બાવી યુદ્ધો. તે વખત ધુધલ રાજ આ

અવમાન મહન ન યથાર્થ આપધાત કરી મરણ પામ્યો.

૩૩. થોડા વખત પછી દક્ષિણનો ચાદવ વંશનો સિધન રાજ ચુલરા-

નકમીની કીર્તિ માંબળી તે દેશ છૂતવા મોઢા બચકરથી તાપી નદી

આવ્યો. તે સાંભળી વિરેવલને બચકર તેનો અટકાવ કરવા મણી

દક્ષિ ચાલું બધું. આ

અચળ બેળી યઈ. આ

એને ખીને હાથે પોતાના યુત્ર વિરલ્લને કાઢીને શત્રુઓ સામે પહોંચી બહાદુરીથી યુદ્ધ કરવા માંડ્યું. આ વખત બેઈ પછવાડેથી મારવાડના માર રાજા ને તેના શત્રુ હતા તેવણુ લશ્કર બંધ આંખ્યા. તેને મોડુંકે આંખે બાઈ દેશના રાજા ને હમણાં સુધી વિરલ્લના તામેદાર હતા તે જુદીને મળ્યા. તેથી કરી વાઘેલા રાજાને એક તરફ છ શત્રુ અને ખીછ તરફ દક્ષિણની ફોજ એ બનેલી વચે રહી બે બાજુએ યુદ્ધ કરવું પડ્યું. કાંઈ દહાડે દક્ષિણનો રાજા હાર પામી પાછો ગયો એટલે બવણુપ્રસાદ ત્યાં વિરલ્લને છ શત્રુ રાજા સામે યુદ્ધ કરવા માંડ્યું. આ વખત વસ્તુપાળ મંજરાજાને જાણ કરવા ધોલકેથી ખંભાત ગયો હતો.

જેટ આ લકાઈનું કારણ ખંભાતનો યદીક નામનો એક વેપારી તો. વસ્તુપાળ ત્યારે ખંભાત, જતો ત્યારે સર્વ રેવત નમવા આવતી. આ યદીક નામનો વાહાણુ વઢી સાકુકાર તેની કાંઈ પણુ પરવા રાખતો ન હતો. એ સાકુકારને વસ્તુપાળે જાણ સાથે કેવરાળું કે તમે કેમ નમવા આવતા નથી. ત્યારે કહે ને નમાવીને તમારે શું કામ છે. હું અમલદારને નમ્યો નથી એકલે નવી રીત કરવાનો નથી. તમારે ને કાંઈ બેઈએ તે ત્યારે તાહાંથી મળાવીલો તે મોકલું. વસ્તુપાળે હા કરી કહ્યું તુ તારે તારે તુને શિક્ષા કર્યું. તે જાવર યદીકે પોતાનો એક મિત્ર

નાનો આંખિઆં સરદાર ને ધોધાપાળ વડુઆ બંદરનો રાજા તેને કહાડી મોકલ્યું. જામે વસ્તુપાળ પામે પોતાનો કુત મોકલી કાહાળું કે તારે મારા મિત્ર યદીકને પીડા કરવી નહીં. વસ્તુપાળે કહ્યું માણુજમાં વચવારા કાંઈ જુનથી ખીલતા નથી. તુમ્હાં મામર્યે હાવ તો જાઓ યા. જામે એ વાત મનમાં રાખી જાવર બંદરા શકરને વખત પોતાનો કુત મોકલ્યો, તેણે વસ્તુપાળ પામે આંખી કહ્યું “શું રાજા કહે છે કે વસ્તુપાળ તું મણ્યો કાજો છો. તારા રાજાને પામે કહાડું માર આવી પડ્યું છે. એકલો તારો રાજા તે બધા બેઈ મારક કરો વા. ખંભાત બંદર અમારા કાંઈનું છે તેનો તું જામે

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$

ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ. ଗାନ୍ଧୀ

“येवार धवुं.” ज्येवां वयन दुते

॥ इति वेदाङ्ग तन्त्रे कांठ अ-

૨.૫૪૫૧ તથા નિચે પ્રમાણે જી-

१.२ भाग - ३। ४। ५। ६। ७। ८। ९। १०। ११। १२। १३। १४। १५। १६। १७। १८। १९। २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। ३०। ३१। ३२। ३३। ३४। ३५। ३६। ३७। ३८। ३९। ४०। ४१। ४२। ४३। ४४। ४५। ४६। ४७। ४८। ४९। ५०। ५१। ५२। ५३। ५४। ५५। ५६। ५७। ५८। ५९। ६०। ६१। ६२। ६३। ६४। ६५। ६६। ६७। ६८। ६९। ७०। ७१। ७२। ७३। ७४। ७५। ७६। ७७। ७८। ७९। ८०। ८१। ८२। ८३। ८४। ८५। ८६। ८७। ८८। ८९। ९०। ९१। ९२। ९३। ९४। ९५। ९६। ९७। ९८। ९९। १००।

^૧કામ પૂર્ણ કરીને સર્વે રાજાનાં નામ જોડોમાં વખણાય છે. પૃ ૨૧-

१५५५, २५५५, २५५५

‘વની મહામંથી પા-

॥ माथ देम लउये !

કુચ્છ છે તેની સહા-

આવ એવી નિતિ-

શ્રી : [સહકારી, સ્વચ્છતા, શાંતિ] બાળકોની આરોગ્ય રક્ષણ

ન્ય પ્રમાણે તારા સમને પૂં કેહેલે કે અગિમાન તથ

^{११} दुने तर्छि अमला कसल मंगले कक्षा तथी ते अति

∴ $\frac{1}{2} \times 100 = 50\%$

• ଦୌଳତ ବଞ୍ଚାଇବା ।

2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818

• २५ जाने ते अमार राज्या

$$Z_1 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{pmatrix} \quad \text{and} \quad Z_2 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$$

વસ્તુપાળના પરાક્રમથી વાંધેલાનો અચાવ.

મનના વસ્તુપાળના બે ઘોડાએ સંખનું ધાણું એવ કાઢ્યું. જુવન
 ચોધો સંખ સામો ધુર્જ કરવા ભાગ્યો. તસુલ્ય ધુરૂં ચાલ્યું. સમય વડે ન
 ભાંગ્યાં. મલની પડે સામા આમી કેસકેમી અને જુવન બુદ્ધ રાત
 સંખે સમામનિહનું સરીર ખડક વડે ચુરેચુરા કપ્પું, પછી જુવનપાળો
 હણ્યો. જુવનપાળનું મુલ્ય સાંભળી વસ્તુપાલ સંખ સામો થયો. વસ્તુ-
 પાલનો પાળો ત્રિરમ હતો અને સંખનો જયંત હતો તે બેજીનું ધુરૂં થયું.
 પછી વામિચંદ્ર, ચોમચિહ, જુવનચિહ, બિદચાચિહ, વિક્રમચિહ, કુલચિ-
 હ, અને હરિપ્રધાન એઓને સંખ સાચું ધુરૂં થયું. સંખના મનમાં પુર-
 માં પેસવાનો વિચાર હતો પણ સંમામનિહે પેસવા દિધો નહીં. એકવાર
 સંખે વસ્તુપાળનું ધાણું એવ હણ્યું તે ભેઈ વસ્તુપાળે મોહચક્ર નામનો ર-
 ન્ધન હતો તેને કહ્યું, હવે કેમ કરવું. આપણું હવે આવી બન્યું છે. વિ-
 રંધન બાળે નહીં એમ આપણે કાવું ભેઈએ. પછે ધણા રજાનો
 એક ટોળી લઈને સંખ પામે ગયા અને તેને ઘોડા બેપથી નીચે વાડ્યો.
 ફેલાએક કેહેછે તેને વસ્તુપાળે વાડ્યો. ફેલાએક કેહેછે કે જુવનપાળે
 હણ્યો. સતુને માચી વાંધેલાની ફોજ છત્ર કરી જયજય કરતી ખખખમાં
 પેડી. વસ્તુપાળે સંખનું રાજ્ય લઈ પછી સદીકનું ઘર છૂટ્યું. અહીંથી
 ને દ્રવ્ય માણું તે લઈને પછી તે વિરંધન પામે ગયો. અહીં વિરંધન-
 ના કુરુનો વેચ તેના છ સત્રુ ગીડી ચક્રવા નહીં એટલે તેઓએ પણ સધા
 કર્યો. વિરંધન કુતેહ કરી ધોબકે આલવા ને દીનોદીનમાં તેનો ભય ને-
 લાઈ ગયો. વિરંધન કુતેહ કરી આલવા ને

કર્ષી ગયા. તેઓએ ધાતુ રચ વડે પોતાનાં :

નાનો બાવાલાગી. નાનાપ્રકારનાં વાળ વાગ્યા. (વસ્તુપાળ ન-
 ધુધી પ્રથિજીતી મધુક કીનારાના રાજાઓ ને ખીજ રાજાઓ-
 ને કવ નાના હતા, તેઓને છત્રી પોતાને કર આપવા કર્યા. તે રાજાઓ
 ધણીવાર નજરાના અગર બેઠો લઈ આવતા હતા. જગલના ગીડ સં-
 કોને પણ તેણે છત્રી છૂટ ચોરીનો બપ મટાડ્યો.

વિરંધન આવો બળવાન રાજા હતો અને તે પો-

ના નામ જાણીઆ છતાં તે દીલ્હીના મુસલમાન બાદ-

અલ્લાહ અલ્લે દિલ્હીના મુસલમાન મૌલવીનાં.

કરતા જોઈએ તુલસીના પાંદડાસુમા પૈવશ આપણે
 ખોએ છુટી લીધી, આ છુટનું જગતર કચીને વરગુણને
 જાણવડાવત હતા તેવો હવે જગત આપણે જાણે

૧૭૬

૧૭૭

૧૭૮

૧૭૯

૧૮૦ તે પાપાનાં મનુષ્યોને તેને કાળ, મરણો હતો, તેવાનાં
 તે પાપોનાં ખોએ ખરી હતો, તે દયાળુ, ક્ષમાવાન, અને ધર્મી
 તેવાનાં આપણે માકરે તેને અતીજ આહવાનોં હતોં તથા તે પાપાનાં
 પાપો તથા તેનાં ચોક્કસીયદાં આકર તે
 અને અતીજ આપણે જાણતાં હતાં તેઓ

૧૮૧ આપણી તેવા તો

તેણે પ્રથમ પેઢેલાં

૧૮૨

૧૮૩ આપણે જાણતાં હતાં

૧૮૪ આપણે વિશે

૧૮૫ આપણે વિશે

દેવળો બંધાવનાર એ નામથી વધારે પ્રખ્યાત છે. તેના વડાઓ કેટલીક
 ડી થયાં આજીલિલવાડમાં રહેતા હતા. આ બંને બાઈઓને પ્રથમ
 બંધવળના જીના મંત્રિ આદેશ મળ્યો રાજને મેળવ્યા હતા. વિધવળ પ્ર-
 બંધમાં ફેરે છે કે તે મંડલીક નગરમાં રહેતો અને તેનો વડો ચંડર ચુરેર
 રાજનો મંત્રિ હતો. તેનો પુત્ર ચંડપ્રસાદ કે સિદ્ધરાજનો કોથાધિકારી
 થયો હતો તેને અધરાજ નામે પુત્ર થયો. તેની સ્ત્રી કુમાર દેવીને ત્રણ
 પુત્ર થયા, મલદેવ, વરગુલાળ, અને તેજપાળ. વરગુલાળ ધણો વિદ્વાન
 અને બુદ્ધિવાન હતો. તેજપાળ ધણો મુરચિર અને વૃહતા કામમાં પ્ર-
 તિષ્ઠ હતો. તેઓ ત્રણે ધોળકે આપ્યા ત્યારે ત્યાંહાના રાણાના પુરોહિત
 નામદેવે તેઓને રાજને મેળવ્યા રાજ્યે તેના યુક્ષથી પ્રમળ થઈ બંને
 મંત્રિ મુદ્દિકા આપી તે બંને બાઈઓએ કબુલ કરી. પણ તે વખત મળ-
 પાડે તેણે એક વિચીત્ર માગણી કરી. તેઓએ કહ્યું “હે રાજા કો-
 યેવક લોભવિના તો રાજ થેવા કરીતોજ નથી પણ હોય એવક તેને કરીતો
 ને સ્વામિભક્ત હોય તથા બીકમાં નેની નિદા ન થાય અને પરજાકમાં
 પીડા પામે એવું કામ કરે નહીં. ન્યાય માર્ગે આજયું અને બળ પુરોહિતો
 અનાદર કરીને શત્રુઓને જીતવા એ તમારી આચાર્ય આચે મગા-
 વીએ છેએ, પણ આપ પામે એટલુંજ માગી લઈએ છેએ કે મંડલીક ન-
 ગરમાંથી અમો મહકુટુંબ આપ્યા છેએ. અમારે ઘેર ત્રણ આપની
 અર્ચક છે તેથી જો કોઈ આડીઓ તમારી પાસ આડી કરેતો અમારી પા-
 એ ને છે તેજ અમને આપી મુરી દેવા. સર્વસ્વ હરી લેવું નહી. તે
 માંભળી લવણ પ્રસાદ અને તેના પુત્રે ધીરજ હઈ વચન આપ્યું. તેઓ
 પ્રજાજ નેન્ય ભક્ત અને દાનેષર્યી હતા. અસ્થિવિદ્યા તથા રાત્મ કોમલ
 પણ તેઓ ધણું સારું જ્ઞાન ધરાવતા હતા.

૨૨ ગિરનારના કિલામાં કિલાની પૂર્વેથી દેવાજ તરફ સુમેનગિર, મલીનનાથ, અને સુમેર એ નામનાં ત્રણ જૈન મોકોનાં હારો હાર દેવળો
 છે. તે આ થે વાણીઆ બાઈઓએ બંધાવ્યાં કેહેવાય છે. ગિરનાર કે
 ૨૩ વરગુલાળ અને તેજપાળ વિશે જૈન દેવળોમાંથી છુટક છુટક ધણા
 પો મળી આવે છે. તેમાંનાં એક સેખનો તરજીમો કરતલ નાડે ના
 નો વેર્યનું છંડીઆ કારેન. ૨૪ થી જણાય છે કે એ વહા-

ગળાન
 ગાર ૧૨

પાંચે કડી આંસો.

પાડી નામનું ગામ આ

સજ્જ પાડી પરનારના રરના ઊર એક બર:

નરડા લોકો પુર્વે કરે લેતા હશે,

કદી વિચારે દેવ રાજ્ય પાળે તે ૧૫૫૫

આમનુંકરેનું માન્ય બાનના આગામી

નામપદાની અરોરનાં ખંડર છે. રામમાળા-

કદાચ પડ્યાથી મેં હજાર ઓડા પરમાર

અધીર નામના મેં બાઈના મુળી

પોડાએક મ.ઈત ધાધરીઆ

પાડાના નામના પડા પાડા રહ્યા. આ વખત સૌરાષ્ટ્ર દ્વીકદેવના

આ ગામમાં વાધવા લોકોનો અમલ હતો. વઢવાણ એ વાધવાની

અપ્પ જગો હતી, અને સાયલા વાધવાના ખંડીઆ ચળાડ જાનીના

રજપૂતોને તાલે હતું. ચળાડ લોકોએ અપ્પ કે ઓડા પૈસાવાન અને

ઓંધ વિતાવા જે માટે આપણે તેઓને છડી અર્ધએ. આવિયે કાંઈ

બાહાનું સોધતા હતા તેવામાં એવું બન્યું કે ચળાડ લોકો ચિકાર વગેરે

દોડતા હતા તેવામાં એક જગમી થયેલો સચલો ઓડાના કુબામાં પેહો

મે આપણે ચળાડ માંવના કડી તપાઈ ઓડાએ ના પાડી, અને કદી-

પોંડો એ

૧૫૫૫

૧૦ ને વરવાણના વાધેલાને પરણી હતી તેણે પોતાના ખર્ચાને ભાઈનું ઘરે લેવા લીધુંકર્તા. વાધેલા રાજાએ યોગને પ્રથમ કોલ આપેલો હતો તેથી તેઓમાંથી બીજાડો ન જાણતાં અંદર પાનેથી તેણે તેઓનો કાઠ કાઢવાની મતલબથી તેઓને આજરમતીની કોતરમા અર્ધાઓ અને ફૂતો નામના જે ધણા બેરશર બીલ રહેતા હતા તેઓ ઉપર મોકલ્યા જેઓ તે જગે કીકો બાધી વાધેલાઓનો ધુલક છુટતા હતા. યોગાઓ અર્ધઆના રીલા ઉપર ગયા અને તેને તથા તેનાં ધણાં માણસોને મારી કુતેહ કરી પાછા આવ્યા. આ ચાકરીના બદલામાં વાધેલાઓએ તેને ધાત, મુલી, ચોલાઈ, અને ચોટીલા એ ચાર ચોવીસી ઈનામમાં આપી. હુને એક ખીજી જગેથી બધાનું મળ્યું છે તેમાં બએકે કે સંવત ૧૨૧૫ ના માસથી ૧૬ ૧ ઈ.સ. ૧૧૫૮ માં વાધેલા વિશ્વરોપ નામાર રતનજીના ઠીકરા બધીરજી અને સુભોજીને મુલી, ચોટીલા, ધાત, અને કંડારીલા એ ચાર ચોવીસી આપી. આ જે ભાઈઓમાંથી સુભોજીના વંશનું લાવલદ ગયું અને બધીરજીના વંશના રાજાના મુતંગ માધેક થયા. હાલ ને મુલીની ગારી ઉપર રાજા છે, તે બધીરજીથી પોતાને ૧૬ મી પેઢીએ ગયું છે.

૮૪ વિશ્વ દેવ પછી અરજીનુંદેવ વાધેલો થયો. દેવ પાટણમાં સોમનાથના મંદિરમાં એક ઈ.સ. ૧૨૬૪ ની શાખનો લેખ છે તેમાંથી આગળુને આ આશ્લેષવાડના વાધેલા રાજાવિશે કેટલુંક બધાનું મહી અર્થે છે. અરજીનુંદેવને એ લેખમાં “પરમપર બદાર્ક શ્રી ચાલુક વંશાર્ક મહારાજાધિપાલ શ્રીમત અરજીનુંદેવ” એ રીતે લખે છે. આ રીતે તેના નામના રાજ્ય કરતાં હતો અને શિવધર્મ પાળતો. રાજ્યકર્તા તેના ચરદાર ચાલુકમ દેવ, રામદેવ, નિમિષેહ વીરેડે આ નામના રાજા હતા. તેનો કારભારી યોગનેવ નામે હતો. તે રાજાના ચરદારોમાં કેટલાએક સુમતમાન નામના હોરમત, નાખુવા ભરદીન, હીરેંગ

અરજીનુંદેવ
સેલવિષયક
મના વિષય
અનામ

આપું તો હિંમત

તડનો રાજા હતો

ગણાતો હતો.

તો હિંદુ રાજા વાધે-

દીક્ષીતા બાદશાહ

હિંદુરાજાનો આપર કરી.

તેણે માધવ અને કૃષ્ણ નામ

નામની બંધાવેલી માધવવાવ વહ-

કૃષ્ણને માત્રી માધવની બેરી ને પ્રદમણી

ધરમાં રાખી. તે જીવરથી માધવ દી-

સમજાવી પોતાની બેરી બાળતનું વેર

બાળ્યો. એ વખત કરણ રાજા ભયથી

આત્મહત્યા કરી ક્રુરભાનોએ તામે કર્યું.

આત્મા, તેઓ જીવર તેઓએ

પ્રાપ્તિ મેળે મારી ધોડા બાદશાહને

પાડીની જગો લીધી. પછી અલક-

ત્રી પાટણ, ચિત્રપોર, મોમનાથ, મિરનાર

રહી બાદશાહી અગર પાછું ગયું. તેણે

કુઓ, ધણું કરી

તેઓ અને કૃષ્ણ એ એ તારા કાળમાં ક્રુરભાને રહેવાથી હતા.

તેઓ નોકરીની બેઠે વાધેલાના રાજામાં આવી રહ્યા હતા. માધવ

પણે રીમાળ અને મળતો હતો તે વિશે એક રાખલા છે તે એકે એક

આ વખત તેની

ત્રી વારમાં ઘેરથી

અંક કુવાડા બાંધી તે કુરકાને નેણે ચડી જતાં કહાડી નાંખ્યું. ત્રિયં-

ની કવિતા ઉપરથી જાણ્યું કે માધવનું મૂળ વતન કચ્છ હતું.

વચ નવાડાં પીનજે, આગ શંકરદાસ.

અવિમળ નામ.

વામનરથળીના
રાજમાં વિશે
શિલાલેખમાંથી

૮૮ વાધેલાના વાપનમાં જે ત્રણ ખીજ નવા રાજ્ય પંચોળી ઓરકમાં
સ્થાપના થઈ જણાય છે. વિરધવળ પ્રબંધ ઉપરથી જણાય છે કે વિરધવ-
ળ વામનરથળીમાં પરણ્યો હતો. ત્યાંહાં તે વાપન સામ્રાટ અને સાંચલ એ
જે બાઈઓનું રાજ્ય હતું. વંચલી અગર વામનરથળીમાંથી મળી આવેલો
એક શિલાલેખ જે હાલમાં જીનાગઢની સંસ્કૃત પાઠશાળામાં પડેલો છે તે
ઉપરથી જણાય છે કે વંચલીમાં તે વાપન એક જુદોજ રજપુત વંશ રાજ્ય
કરતો હતો; પણ તે અને વિરધવળના સમા સામુંડ અને સાંચલ એક હ-
તા કે જુદા એ કંઈ તે ઉપરથી કહી શકાતું નથી. એ ગિપ્સા સેખનો
થોડો એક ઉપરનો ભાગ જતો રહેવાથી વામનરથળીના રજપુત
કહી જાતીના હતા, અને આ ભાગમાં ક્યારે આવી વસ્યા તે કંઈ જા-
ણાતું નથી. તેમાંથી એકબુંજ માણસ પડે છે કે વાનવપુરમાં જયતશિ-
લ નામે રાજ્ય હતો. જેમણે મંડલીકની જેનાને સંશામમાં છુટી,
અને પોતાની મા વિઝળદેવીના કલ્યાણ આદિ વામનપુત્રીમાં વિઝલેશ્વર
મહાદેવનું સ્થાપન કર્યું. જયતશિલે જે મંડલીકને દરાવ્યો તે મંડલીક ગીર-
નારના શિલાલેખની વંશાવળીનો પેઢેલો રાજ્ય જણાય છે અને ગિરનારના
લેખમાં નિમનાથનું મંદિર બંધાવનાર કરી વાપાણ્યા છે. જયતશિલે પ-
છી તેનો ન્હાનો બાઈ અરિશિલ થયો. જેમના ઘેકરા હેમાનંદના વિ-
રધવળ વાધેલાની ઘેકરી પ્રેમજદેવી સાથે બ્રહ્મ થયાં હતાં. આ બ્રમથી
વિજયાનંદ નામે ઘેકરો થયો. આ વિજયાનંદવિષ્ણુ તે લેખમાં કહે છે કે તે-
ણે વીઝલેશ્વરનાં મંદિરમાં કરાવી વામનપુરમાં એક બ્રહ્મપુત્રી બંધાવી હતી.
વિજયાનંદ એક રાઠોડ જાતના રજપુત જઈતશિલના દિકરા બિમશિલની
ઘેકરી નાગજદેવીને પરણ્યો હતો, જેમની ઘેકરી હીરાદેવીના મોતથી
ચાદમાં નાગજદેવીએ વિઝલેશ્વરના મંદિરમાં તેમની મુર્તિ બેસાડી તે બા-
ળન આ છે એ કોવાવ્યો છે, એ લેખમાં જઈતશિલે રાઠોડ વંશના ઉદભ-
વે બલણુ પ્રવાદે રચાવ્યો એમ કાંઈ અંશય બરેલી
નાગ ઉપરથી અનુમાન કરી શકાય છે. આ
જયતશિલે વાધેલાસાથે બડાઈ થઈ, તેમાં બિમ વિશળને તાજે
જઈતશિલે કદાચ આપાની રાઠોડ શાખાનો હોયતો

૬૬.

બે પક્ષવાળાનો નાશ કરી પોતે માલીક થવાની તકનીક મથાવી. રાહોડોએ દેરોલાના ડુંડેબને જમવા તેડ્યા. તે તેઓએ જાણી જાણી સ્વિકાર્યું. આ વખત રાહોડોએ ચોરા માથે અંદર ખાનેથી એની ચંતલચ કરી હતી કે દેરોલ જમવા બેઠે એટલે તેઓ ઉપર તમારે ઓઝિત આવી ડુંડી પડતું. આ તદ્દનીરમાં રાહોડોએ દબલબાજીથી બે પક્ષવાળાઓને મારી ઓપ્પાનું રાજ પોતાના તાબામાં લીધું. આ વખત થોડાએક દેરોલ રાજપૂત જે આ નાશમાંથી બચ્યા તે બાકી રહીયા કિનારામાં મછીઆરા (વાધેર) રહેતા હતા તેના ધરમાં નહીં છાયા. વાધેરોએ તેઓની મારી રીતે બરદાસ્ત કરી તેઓને બચાવ્યા પણ આ વખતથી તેઓને રાજપૂતમાંથી નીમચી વાધેરની નાતમાં બળતું પડતું અને ત્યારથી તેઓ પણ પોતાને વાધેર કેહેવરાવા લાગ્યા. બીપર સુબજ રાહોડોએ ઓપ્પા તાથે કરી પોતાના રાજવની ચીમ વેદમતી નદી સુધી વધારી. એકવાર સવારમાંથી તેઓ પાછા વળ્યા ત્યારે ગુરગઢ આવળ એક ન્હાના મામુ નંદાણામાં સુકામ કરી રહ્યા હતા. ત્યાંથી ન્હાનાભાઈ બેલજીએ થોડાં માણસથી દક્ષિણમાં જઈ નાધેરના રાજપૂત જોડો પામેથી ઝામતાથ પાઠણ તાથે કરી ત્યાંહાં પોતાનું રાજ્ય સ્થાપ્યું. આ વખતથી નાધેરના રાહોડ બેલજી જીવરથી પોતાને વાજ રાજપૂત એ નામથી ઓળખાવા લાગ્યા. જે રાહોડો ઓપ્પામાં રહ્યા તેઓએ ચોરા અને દેરોલને મારી અગર વાડી નાંખ્યા હતા તે જીવરથી તેઓને વાજ નામ પડયું.

૧૦ બેલજીજીની જગતે વખત પોતાનાં કિનારે વળાવવા પામ્યા.

નામ ૬

નીચાં મિદરાલ તરફ

અને મન

તેઓની પડોશમાં

૧૧

તરે બેલજીજી દીવતા

૧૨ ત્યારે ત્યાંહાનાં બાં

ની નેથી બેલજીને

- વિહાર.

તે ઊના અને મૌર્યદેવ વાચે- ૭૫.૧ શ્લો.

- ઊંચીર જંગલમાં પેજલ કોઠા

છે તે આ પેજલજી ઉપરથી

૧. વગવળજીએ ફરી આ ઊના-

૨. ની પાજાનીની જગે ફરાવી. વેગ-

ધયો તેનાં કચ્છનો અખરો જે પોતાની

૩. ના દી ના રાગનાની કળા વેરે જાન

૪. સાથે ઓખામાં

૫. જાતિની કળા

૬. આ નીચ જાણેથી તેના જમના નાની બહાર થ-

૭. નાજ રહ્યા છે. આ રીતે દારિકામાં ચૌરા અને જે-

૮. ને વાંદલ એ જે જાતીનો અમલ થયો. વાધેર લો

કો ૧૦

૯. જલે જરા વધારે આજરદાર માણુક એ

લાચે-

૧૦. ૧૦
૧૦. ૧૦
૧૦. ૧૦
૧૦. ૧૦
૧૦. ૧૦

૧૧. રાજાક લોકો મોટામાં આપ્યા તેની યોડા વર્ષ પહેલાં ગોહેલના

૧૨. સુખી જોજકજી, જુનાધરના રાજ કવાત (મહિવાળ) અને તેના દીકર

૧૩. એજારજીના આશય તમે જુનાધર તાલાનાં પંચાળ પરજણામાં આવી વ-

૧૪. સ્થા હતા. આ વખત ઓઠીજા નજદીકનું ધાંધલસેર ચુડાસમા અને

૧૫. વાધેલાના રાજ્યની સીમાડાની જગો હતી, અને પંચાળ પરજણાનાં પદ

૧૬. જાજડ હતું. આંહી તેઓએ શુકામ કરી પૂર્વ અને દક્ષિણ તરફ રફતે

૧૭. રફતે પોતાનો અમલ મેઝાડી પછવાડેના વખતમાં ચૌરાજીમાં એક સાર

૧૮. આજરદાર રાજ સ્થાપ્યું.

૧૯. ગોહેલ એ એક રજાપુતની જાતી છે. જેઓ પોતાને શકારિ રા-

૨૦. જા માણીવાઠનની આસાદમાંથી ગણે છે. ગોહેલ શબ્દનો અર્થ ગો એ-

૨૧. ના એટલે પૂરવિ ઉપરથી.

૨૨. તેનો જવાબ અને ગિર-

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

૨૫

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

ગોદેલ વંશની રચના

૧૧ વાળાં પીં મળે

આ મેવળ મહું

તે મળે એ મળે

૧૨ મેવળ મળે મળે

૧૩ માળીએ તો પછી આપ્ય-

૧૪ માળી

૧૫ મેવળ

૧૬ મેવળે માળી મીતે

૧૭ મેવળે માળી મીતે

૧૮ મેવળે માળી મીતે

૧૯ મેવળે

૨૦ મેવળે

૨૧ મેવળે

૨૨ મેવળે

૨૩ મેવળે

૨૪ મેવળે આ મેવળે માળી મીતે

૨૫ મેવળે માળી મીતે માળી મીતે

૨૬ મેવળે માળી મીતે માળી મીતે

નં. ૨૮. ને ગોહિલની છાત્રીમાં તે રવા થયેલ એક માણસને એ વાતની વાત નાચર જઈ.

વિશ્વે કાંઈ નહીં.

મેઢા હતા તે આ રાજા સંન્યાસી મુખ્યા દેશનીય રાજા અને વડાપુરુષ હોયે ગીરાસ જાવો મુશ્કેલ છે. તેથી તેણે જાહી રાવને તમા પટો ખોળામાં મુકયો. રાવે કારણ પૂછ્યું તો કહેલે તમારા એકના એક કુંવરને અમારાં માણસોએ માર્યાં તો હવે મારેથી તમારાં રાજ્યમાં શી રીતે રહેવાય. ગયે દીલાનો કરી પટો પાછો ઓળો. એજકણ પછી રાવની રજા લઈ શાહપુર આપ્યા ને જીએ છે તો કુંવરે હવાન ક્રિ. તેને કેદમાંથી છોડી તેનું સનમાન કરી, તેને, પોતાની છોકરી વાલમ કુંવરના પરણાવી મ્હોટા દેશ સહીત જીનાધદ રવાના કર્યાં. એજકણ એ આ વખત રાવની પગલાનગીથી શાહપુર પાસે એજકણ નામે નવું ગામ બાંધ્યું. એજકણના બાઈઓ માટે આ વખત જીદા જીદા શામોની નેમણુંક ધઈ. હનુજને જગડ મળ્યું. માન મિહજને બોટાદ પાસેનું ટાટમ. કુદોજને ગુરના દેવાજીને પાળીઆદ, સોનકજને બોટાદ, વીસાજને ખચ અને વંદાજીને ઝમરાજું ગામ મળ્યું. આ રીતે એજકણના બાઈઓ શાહપુરથી નીસરી પોતપોતાના ગીરાસમાં જઈ રહ્યા.

ગોહિલના મુળ પુરુષ એજકણ પછી તેનો મ્હોટા દીકરો રાણજી ગોહિલના તખ્તનો વારસ ધવો અને તેના ન્હાના દીકરા શાહજી અને સારંગજીને માંડવી અને હરીજાના તાલુકા મળ્યા. રાણજીએ ગોમાં અને બારદર નદીના સંગમ ઉપર રાણપોર નામું ગામ બાંધ્યું અને ધંધુકાના પાળીયા ધનમેરની દીકરી બંડે લગ્ન કરી તે ગાયે મીનાચારી કરી આ સંબંધથી તેને જ દીકરો ધવો તેને ખચ જામ ગીરાસમાં મળ્યા. તેના વંશના અચીવા કોળી કેવાવા. કેટલાએક કેહેજે કે ખચ ગામ ને એજકણના બાઈ વીસોજીને મળ્યું હનુ તેણે ધંધુકાના મેરની દીકરી પર લગ્ન કર્યાથી તેના વંશમાંથી અચીવા કોળી ધવા.

૨૫:૪૧

૨૫:૪૨

૨૫:૪૩

જે યા જાણે છે, તેના હૃદયે અકબારી
ડાહા છે. એ હૃદયે કોઈ અજાણ્યો પુ-
ત્રેકી નવમીકી રાત્રીકી પાવ મ-

૨૫:૪૪

આવતી

આવતી છે તે પાવ મ-

૨. આ હીયો વરદાદ અને તે-

૨૫:૪૫

૨૫:૪૬

૨૫:૪૭

૨૫:૪૮

પ્ર. ૬૬. કુંવરના પથા પડતા જુએ છે કીંવા કાંઈ રોગ આવી ચાલે છે ત્યારે આ દેવળી પુત્રમાં જુલ પડ્યાથી તેનો કોપ થયો સ્પષ્ટ છે. આ બાબતા કોણી ભોકો છેક હમણાંના વખત સુધી ભોકીને પીડા કરતા હતા. તેઓ-ને પહેલે પેલા એબલવાળેજીવી આ બાગમાં વાળાઓનો અમલ ચે-અમલો.

એબલવાળાના ઘીંગા સુરાજને પાછો એબલનામનોજ ઘીંગરો થયો. આ પીળા એબલ વિશે ભાટ લોકો કેટલીક નવાઈ સરખી કાણી-આ આગે છે તે જો કે માનવા કાયક નથી તોપણ મેમાંથી તેઓની ચાર છો ઉપર કેવી આસ્થા હતી એ વિશે કેટલુંક જાણવામાં આવે છે. એ-બલના વખતમાં એક જૈન વાણીવાએ ધણું અનાજ સંચરણું હતું તે જારે ભાવે વચાપ માટે મોરજીએ તેને એક પાતાળ જંગ નામના જાડુના ઈલમથી માદનીયું કડી આપ્યું તે તેણે એક હરણને શીંગડે બાંધ્યું. પછી હરણે ત્યાંહાં ત્યાંહાં ફર્યું ત્યાંહાં ત્યાંહાં વર્ષાદ ન થયો અને કુકાળ પડી લીલાડો બંધ થયો. વાણીઆને અનાજનો ભાવ આકરો આવવા લા-ગો. લોક કુકાળથી જબરાઈ માનવે જતાં રહ્યાં. દોર દાંપર મરણ પામ્યાં અને દેશ ઊજડ થયો. એબલની મહોડી પાથગામાં માવ પાંચ છે ઘોડા રહ્યા, તેથી એબલ ધણો ઘીસગીર થયો. કાંઈ દાહડે એક લા-કડાં કાપનાર કબાડીએ આવી આ હરણની વાત કહી અને કહ્યું કે ત્યાં-હાં તે ફરે છે ત્યાંહાં લીલાડો બંધ થાય છે. ગભ પોતાનાં માનગો મારે ભઈ જંગલમાં ગયો અને હરણને પકડી માદનીયું પોડી પેતેલાનાં કાન-વાંચ્યો. મેમાંથી માલમ પડ્યું કે ત્યારે આ કાનજ પાણીને બાવલે.

અ તેમ કહ્યું, અને એકદમ વારોદની એલી થઈ.

અણ મરણ પામ્યાં. પોતાની ગિતાવળી ચાલ-

આગો. આ વખત વચાપનાં વાળીથી તે

હોત થઈ ગયું.

નેગમાં બઈ ગયું.

મા. ૧ થી.

પીવાર

વાત

આ-

આપી

આપી-

આપે આપણ

ને અમલવાળાને

તું જે માઈ આ-

આપી માયે જમ-

મણી કોઢીઓ થયો

નાં નવસાવું તો મટે માટે માટે

માત રાજની ઈકરો આપણ

ને બેચી વાસે જઈ

કઢીને બોલ્યાં કે

મેં કે નાદે અ-

તેમ નાદે આપણ આપણ
વાત કરી. ત્યારે તેણીએ ના
તેમ નાદે આપણ આપણ

પ્ર. ૬ કું.

કહો.

આણકળ ખીન્ને એભલે, માવડ મંદર ઓડ

દીધા તળાભા કુંગરે, કન્યાદાન કરોડ,

એક વખત તાબામાં વળાગામમાં અથમ કાયરથના ગોર પાલમ બ્રાહ્મ-

ણ હતાં. પેજનાથ મહારેવનું મંદીર તેઓને તામે હતું. કા-

ન્યા પરણે તે જાણ તેઓ ભારે કર (કાટું) લેતા. આવા

આ કાન્યાની કાયરથોએ પોતાની કન્યા ત્રીશ ત્રીશ વર્ષની કિમરની થઈ

ત્યાંહાં સુધી કુંવારી રાખી હતી. કાયરથવચન કરી પેઠા હતા કે ગોર કર-

ઓછો કરે તોજ દીકરીઓ પરણાવવી. એક વખત ગોર ત્રાણ કરી ખીહ-

વરાવવા લાગ્યા ત્યારે કાયરથો એભલવાળાં પામે કરીયાદ આળ્યા. એભલે

જાણું કન્યા દાનનું અથમેષ નેટલું પુન્ય છે તો હું મારે પરમે આ મ-

ર્ષને કન્યા દાન દઈ પુન્યનો લાભ લઉં. શાલમ બ્રાહ્મણોએ તો પોતીકું

કાટું લીધા વળરે હરગીજ પરણાવવી નહીં એમ નિશ્ચય કર્યો હતો તેથીએ-

ભલ કન્યાઓને તળાને લઈ ગયાં અને ખીળ બ્રાહ્મણો મારફત તેઓને

કન્યાદાન દીધાં. કાયરથ પાછા વળે આળ્યા ત્યારે બ્રાહ્મણો કાકાં જાન

વત ત્રાણ અને જીલમ કરવા લાગ્યા. રાજાએ સમાધાન માટે મર્ષને

લેવા કર્યા તે વખત તેઓ એકલા યુરમે થયા હતા કે રાજાને પણ જાણો

કેના લાગ્યા. રાજાને યુરમો અકચો, પણ તે મચ્છર કરી ભૂંચા કરતો હતો

નેટલામાં કાયરથોએ ભેળા કરેલા કોળી લોકોએ ઓચીત્રા આવી ધણ

વચન બોલ્યું ને મારી તાપ્યા. આ કતલમાયી ને જીવતા રહ્યા તે

વચન બોલ્યા છોકરી ખીન્ને મામ આવી નિમર્યા. બ્રાહ્મણોએ આ

વચન કાયરથનું ગોરપડું નકરડું એવી પ્રતીતિ લીધી. વળેથી નાચી આ-

વળા બ્રાહ્મણો ધેંધુ કે જઈ રહ્યા ત્યાંહાં તે વખત ધનમેર નામે રાજા હ-

તો. રાજાને પેટ છોકરું નહતું તેથી તેણે તમામ મીલકત બ્રાહ્મણોને ધૂણા

રણુ કરીધી. આ વખત માત્ર ૫૦૦ બ્રાહ્મણોએ આ દાન કલ્પત કર્યું ને

ખીજાઓ તેઓએ નાપાકી તેઓ યુરરાતમાં જઈ વાસો, ચોજીવરા,

ગોરેડે ગામોમાં જતા. એકવાર એકવાર ને ને વખતથી ધેંધુકી આ

પોનુ ગોરપડું આપ્યું.

આળ્યો તેને રાજાએ

ગાવીના ગોર વાળમ બા. ૧૭૦.

ત કયો માટે 'વાન

વાન અને ધનમેરે બે હ-

મેલવાળા ઉપર સવારી

સુધી પૂજા કરતો હતો. તે

વ. પત કુટુંબમાંથી આંતરિયા આવી એલમને માર્યો ને વળા કુશમનોએ
તાણે કપડું. પતમેરે વળાનું રાજ્ય સુધાંચ પોતાના જમાઈ રાણુ છ ગોહે-
બને આપ્યું. આ વખતથી રાજ્યમાં વળા પોતાની રાજધાનીની
જામે

સુધી પૂજા કરતો હતો. તે

સુધી પૂજા કરતો હતો. તે

સાવરના પાંચાળવાળા પાન

સુચકમાન બફકે

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-
સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-
સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-
સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે- સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

સા નાનીઆ હિંદુ દે-

9

1. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 2. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 3. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 4. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 5. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

1. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 2. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 3. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 4. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 5. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

૫. ૪ મું. તત્કાલે તેની પેઠેલાં વીરધ્વજના દીકરા વિમલદેવ વાઘેલાએ રાજ્ય મિત્રો ધારણ કરી યુદ્ધરાતમાં ત્રીન્ને હિંદુવંશ રચાયો હતો. દેવપાટણ-માંથી ઈ. સ. ૧૨૬૪ ની શાલનો એક લેખ મળી આવ્યો છે, તે ઉપરથી જણાય છે કે, મયા સુદીન જુલબન દિલ્હીના તત્કાલે તેની પેઠેલાં એ વર્ષ ઉપર યુદ્ધરાત અને શેરકમાં વાઘેલા ભોડોની રાણી મળી હતી. અને દેવપાટણના કિનારાના વાઘેલા અને ચોગ રાજ આસુદિધવાડના વાઘેલા રાજના અંડિયા તરીકે ગણાતા હતા. આ વાર પછી અ-સુદિધવાડના તત્કાલે તે તણુ છેલા હિંદુ રાજ યથા તે વખતે ગયા-સુદીન જુલબને ચોગદ છતવાનો વિચાર અમલમાં આવ્યો જણાય છે. કેમકે ઉત્તર અને મધ્ય સૌરાષ્ટ્રમાં ગોરીબાદશાહનાં કાયમ રાજ્ય રચા-યું હતું તે વિશેના છુટકે છુટકે ઘણા દાખલા મળી આવે છે. મધ્યમાં જુલના ઈતિહાસને લગતી કેટલીક દંતકથા મળી આવી છે એ ઉપરથી જણાય છે કે વાઘેલાઓ પછી સરદારમાં ગોરી બાદશાહનો અમલ થયા હતો અને ગોંડલ, મોરબી, જયપલ, લાહી એ સર્વે જગા ગોરી બાદશા-હના તાબામાં હતી. જેઠવાના વહિવંશના ભોડો કહે છે કે, બાણ જેઠવા પછી કેટલીક સુદતે નાચ જેઠવાના વખતમાં જેઠવાઓ પાસેથી સુલતાન-ગોરીએ મોરબીનું રાજ્ય લઈ લીધું હતું. મોરબીની પશ્ચિમમાં હાજારનાં ૩૦ ગણામાં આગરણ નામના ગામમાં દાવબશાહ પીરની એક જગા છે. તે

ના દેદાઓવરે લકાઈ યઈતેમાં

એ કબર છે. જયપલમાં પણ ના

ના પીલ્લ મુસલમાની મકાનો ગોરી બાદશાહના વખ-તે છે. આ વખતમાં શેરકમાં પોતાનો કાયમ અમલ કરીને જુલબનજ હતો, એમ આગળને કેટલીક દંતકથા

મળીવાળામાં એક નો-

વયમાં એક નીચે ૫.

તેમ જો કાણીથી મણા વળતથી સોરઠના મોટા ભાગ
 ની રહ્યા હતા. તેઓ અને વાણેલા તેઓ
 નક સરધાર સુધી હતું, તેઓ વાણેથી થોડાં
 યોડાં પ્રયત્નમાં જોડાવી તેઓની વચ્ચે ગોરી બાદશાહના સરદારોએ પો-
 તાનું એક જુદું સંસ્થાન રચાવ્યું હતું. સુમનમાનોએ જેમ મોરબી અને
 સરધાર વચ્ચે સંસ્થાન નેહવા અને વાણેલા બોકો વાણેથી લાંબાં હતાં,
 તેમ કેટલાંએક પંચાળના પ્રયત્નમાં તેઓએ ચૂડાસમાના આમિન, ગોહેજ
 બોકોવાણેથી સુકાવ્યાં હતાં. સોરઠના દેવપાટણના કિનારા ઉપર પણ મુ-
 સનમાનોનો અમલ હતો, તથાપી તે ભાગમાં કીવ અને માંગરોળમાં
 ત્યાંહાના વાણેલા રાજ હતી રહ્યા હતા. સોરી બોકોના સંસ્થાન
 અને વાણેલાઓની વચ્ચે ધુળી, સોરીલા અને ધાન અહિં સંસ્થાન
 આવેલા થોડા પરમારોનું સંસ્થાન હતું જે તેઓએ વાણેલા વાણેથી મ-
 નાવ્યું હતું. વાણેલાના અંડિયા થોડા બોકોએ પોતાની પડોશના ગોરી
 બોકોની લીપણીથી જેમ પોતાનો વિરાસ સાચવી રાખ્યો, તેમ ચૂડાસમા-
 ના આમિત ગોહેજોથી બની શક્યું નહીં. પંચાળમાંથી ગોરી બોકોએ
 તેઓને હાંકી કહાડ્યા કે તેઓએ ત્યાંહાંથી જઈ પૂર્વ અને દક્ષિણ તરફ
 વાળા અને કોળી બોકોનાં રાત્રી બંધીને ધીમે ધીમે પોતાની સત્તા તે તરફ
 વધારવા માડી. ધંધુકા અહિંના એક કોળી સરદાર ધનમેર ચૂડાસમાના
 પૂર્વનાં પ્રયત્નમાં હવાથી પોતાનું એક જુદું સંસ્થાન રચાવ્યું હતું. સોરઠના
 કિનારામાં ઘોષા બાર વિગેરે જગ્યાએ હતી કોળી બોકો એવાને એ-
 વા બેરસર હતા. તેઓની પડોશમાં માંગરોળ અને તળાજા અહિંથી
 વાળાનું રાત્રી મળ્યું, તોપણ વાળાઓની એક સંખ્યા તે ભાગમાં કેટલુંક
 પરગણુ સાચવી રહી હતી. તેઓની એક બીજી સંખ્યાએ સોરઠના પ-
 ણિમ ભાગમાં હાંક અને જેતપોર વચ્ચે જગ્યાએ પોતાનાં સંસ્થાન

બંધનું પ્રાપ્તિ શેર .

જી, તે વાળાઓએ .

ના કિનારાના પ્રાંત એ.

ને હાંકી કહાડ્યા પછી .

શ્રી ૧૦૦ માં

ગી શાખાએ

ગાળે વાળા

૧

૧ ગી શાખાએ રાખ્યા

ગીએ વાળા રાખ્યા

૨ ગી શાખાએ વાળા

અગર રાખે

૩ હાથમાં

૪ ગી શાખાએ

૫

૬ ગી શાખાએ

ગાળે વાળા

૭ ગી શાખાએ

૮

૯

૧૦ હાથમાં ગાળે વાળા

૧૧

૧૨ ગાળે વાળા

૧૩

૧૪ ગાળે વાળા

પોરબંડિયર તથા અશાહની સવારી અનંતે તેમાં મોખરા છત્ર મોત. ૧૪૭

પ્ર ૩ મું. હોતી છે. આ બાદશાહ વિષે કહેછે કે તે ધણી વખત સુધી યુદ્ધરાતમાં રહ્યો હતો. એક વખત તે ઘુનાગઢ ઉપર બસકર લાવેલો, પણ ગોંડલ આગળ હાર ખાઈ પાછો ત્યાંહાંથી ફરી ઈંધ તરફ ગયો

બાદશાહ ત્યારે પીરમ ઉપર આવ્યો, ત્યારે તેની સાથે હાથી, ખાદા, ઝવાર, વગેરે ધાતું જોરાવર બસકર હતું. બાટ લોકો કહેછે કે, નવારાં, મગલાઈ, રણપ્રિયા વગેરે યુદ્ધનાં વાનિજ્ય વાથવા માંડ્યાં, તોપણ મોખરો તેને જરાપણ ન ચલુકારનાં પીરમની યુદ્ધમાં ચિહની પેઠે ત્રાકતો હતો. બાટ લોકો તેનાં વખાણુ કરી કહેછે કે, ત્યારે મોખરાના ડુંગરમાં ચિહ દુકનો, ત્યારે વિશ્વાચળના રહેવાસી ખાતા ઉડતાં. આ કહેવાની મતલબ એમ જણાય છે કે, સામા કિનારા ઉપર મોખરો રાડ બોલાવતો હતો. બાદશાહી બસકરે બડાઈ સર શીધી, તીરો ચાલવા માડ્યાં પણ મોખરા ઉપર તેની કાંઈ અસર થઈ નહીં. બાદશાહે દેવેથી તાલે કરવા ધણા પ્રયત્ન કર્યાં, પણ સમજા નિષ્ફળ. શાહ યાકબો, મસૂદ આગળ તે-નું કાંઈ આદ્ય નહીં. કેટલાએક કહેછે કે દરિયાના દેવે પોતાની જમાની પળાવવા ચાકે એકવાર રસતો આપ્યો, પણ મુસલમાન લોકો મોર્ખગી શ-ક્યા નહીં. આખરે પીરમમાં બરાચબા વેપારી લોકો અજની તંત્રીથી જુએ મરવા બાગા. બાદશાહ એકવાર બસકરે બઈ જરા પાછો હકમો એવી મતલબથી કે રજા લોકો લજઆઈ બહાર આવે પણ તેથી કાંઈ વળ્યું નહીં. આખરે લોકોને જુએ મરતા બેઈ મોખરે ધાતું કે, એકવાર મ-રતું તો છેજ, માટે બડાઈ કરી મરતું એજ ચાકે. એમ ધારી રાત્રે પીર-મથી ધોધે આવ્યો. અંહી તેણે ગામના દરવાજા ખુલા મુકી સાથેઓત-નો મુગટ પેહેરી હાથમા તલવાર બઈ પોતાનાં બડકર મહિત બઈ મુસલ-માનો ઉપર હુમલો કર્યો. આ વખત બડાઈ ધણા બેનથી ચાલી. બન્ને વક્તના માણુનો ઈલાઈ ગયાં. મુગટ

પામ્યાં. બાદશાહનો બાણુજ જે રંગ
માડ્યો બાટ લોકો આ બડાઈને

તત્ત્વ નય વાત :

એકાદશી રોજે ૧૮૮૩ ના વર્ષે તે.

તરિ શુ ! સુચન :

સુચનાનો નથી.

પેટથી ફિકર છે કે, હજી હું પોતાનો છું. તે સંબંધી વિગતે પોતાની

તેનો મત લઈ તેને પોતાની જીવાન દીકરી પરણાવી. હમીર તેની

તેની એક રાત રહ્યો, તેથી તે બાઈને આંધાન રહ્યું. નાદિરમાં દીવ પર-

ગણે જે કોલિઓ છે, તે પોતાને આ મિશિન આંધાદમાંથી ગણે છે.

વેગડો ૩૦૦ તીરકામકાવાળા સુધે લઈ હમીરની સાથે સોમનાથનાં રક્ષ-

ણકાર આવ્યો, અને સુચનમાનોનું બક્ષર આવી પોંદ્યો, તેની આગ-

મજ તેઓ તે સ્થળે જઈ પેઢા. સુચનમાની બક્ષર આવ્યું કે બદાઈ

શરૂ થઈ. વેગડો બાહારની બાજુએ બડનો હતો તેને દેવી પાછાવતો

બાજુએથી ફિક્કાની અંદર આવવા કહ્યું. ત્યાં

શિંગડાનો બેલ પછગોથી કેમ પેશું ? એમ

બડ્યો બધો, પણ અંતે પડ્યાં. ઘોડીવત્ત પછી હમીર પાછા આવ્યો.

વેગડા અને હમીરની વહાડુરીનાં ગીતો બાદ લોકો અવાળીસુધી બાધે,

એ બહેન પાવલિયા પાટણમાં હજી ગવેણીના દરવાજા પાસે છે.

૧૦૩ આ સુચનમાની લક્ષર ધણકરી ફિગેલશાહના નાથજ સમ-

પાત દમગાનીની મરદારી તળેનું હયે, તેણે આ દેશના જમીદારો

છતી આ બાગમાં સુચનમાનોનો પ્રથમ પેરેલો અમલ પેતાનો મો-

નાથ પાટણની ફતેહ કરી સમસ્યાને દીવના છેલા રાત્ર

બા પાસેથી ત્યાંહાનું રાત્ર લઈ તે રાત્રમાં પોતાનું મોત

બાજુ અંરગાન નાંગ

નસા રાત્રપાસેથી સહ

વખત સમસ્યાને હા

માંગરોળનો ચાદોના

મળું છે, તેડાપરથી વળણ

ଦିନାଙ୍କି ୦୩.୧.୯୦.

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ପ୍ରାଣ ସ୍ତୁତି

ସଦ୍‌ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ

ନିଶା ନାମନୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

ପ୍ରାଣ

ସ୍ତୁତି

ମ

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

ନିଶା ନାମନୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

ପ୍ରାଣ

ସ୍ତୁତି

୫

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

ନିଶା ନାମନୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

ପ୍ରାଣ

ସ୍ତୁତି

ମ

ଦିନାଙ୍କିଙ୍କୁ

૫. સઠ જતી હતો, તેને જીવારવાસાર તેણે તે છોકરાને બદલે બાદશાહે
રા આપવા કબૂલ કર્યા હતા. પરિણામે એતાં બાદશાહે
તે માર્યા ન હતા. પણ ખાન વાળાનું પારખું લેવાસાર
તે બધાવા યુદ્ધ છોકરાની આંખોને બદલે હરણની આંખો દેખાડી હ-
તી. બાદશાહે ત્યારે ચાતમો છોકરો ને ચારણુ ભાળીતો હતો, તેને મા-
ઓ, ત્યારે ખાન વાળો ધણો દબગીર થયો કે હવે શું કરું ? હવે તો એક
ચારણુને બચાવતાં ઉલટી ખીલે ચારણુ મરે છે. તે જોઈ બાદશાહે શા-
તે છોકરા તેને પાછા આપ્યા. ભાટ જોકો કેહે છે કે આ વખતથી વા-
ળા જોકો અને વાળા કાઠી હરણનો ચિકાર કરતા નથી.

૧૦૬ ખાન વાળાના દીકરાઓનો ભાટ જોકો નીચે મુજબ પરિવાર
થયો કેહે છે. પહેલા દીકરા ઉમામાથી કાંતમેર અને ભાકોડા વાળા
થયા. ખીલ જગમાંથી જલકચ વાળા, ત્રીજા નોગડામાંથી ચાંચા પાંખી,
ચોથા વજારમાંથી હાંજીયા અને અરચીવાળા, પાંચમા કાનાના વંશના
કોળી લોહોમાં ભણી વાળા કોળીની ભત્રી થઈ. છઠ્ઠા પીકવામાંથી બોરી-
આ અને શાખ વાળા થયા. ચાતમા વાગડાના વંશના આહેરોમાં બ-
ળી વાજોથીમા આહેર થયા. આઠમા વેરાવળના વંશના કાંડીમાં ભળ્યા,
તેમાંથી કાઠીની ત્રણ પરખે (શાખા) થઈ. અને નવમો ભાજવણુ ને
ચારણુ ઉછેર્યો હતો, તેમાંથી અમુરા ચારણુ થયા. આ બધી શાખા-
ઓમાંથી વાળા રજપૂતોની જે શાખા કાંતમેર અને હાંકવાળાના માથ
ધણો વખત પોતાની મોટાઈ અને આબરૂ રાખી રહ્યા.

વાળાઓની
શાખાઓની
છુદા છુદા
રચાવના.

હાંકના વાળા રજપૂતના ગુણગુણ વજારણુને જે દીકરા હતા
ગણ અને અમુરગેહણ. વોગણ હાંકે રહ્યા, અને અમર ગિરણ ના પ-
તરવકમાં રાજ્ય કર્યું જેના વંશના વાળા રજપૂત મોઢા માળના નામના
દિકામાં અધ્યાપીમુધી છે. વોગણને જે દીકરા ચાંવડાના અને ચાંવડા-
ણ થયા. વાલોણ કાંડીમાં ભણી કાઠીની માથે પાવરગડ જલ તાંકાના
રાજ થયા. કાંઈ મુદત પછી પાવરગડમાં કાઠીઓને જામ માથે લદાઈ
થયાથી કાઠી જોકો જામનાં લશ્કરને મારી તેના બદલે જોડના ઉત્તર ભા-
ગમાં થાન, વાંકાનેર, બમલપોર, એ જગ્યાએ આવી વસ્યા આપર વાળા-
ણનું નિરવંગ ગયું. અને તેનો ગીરામ અર્જનાના હાથમાં આવ્યો ને-

પાપી તેના

થઈ, તેને

૧. ધણુ પગાતા એભજવાળા-

૨. નહીં. આ આપરાજ એભજ-

૩. હાંકના વાળા વહિવંચાઓ-

૪. આણના બાપ પહેલા એભજનો દીકરો ક-

૫. નહીં. આપરાજને એક ધણીજ ખુબ મુરત

૬. આર્ય મોકલ્યું, રજાને મુમલમાળને કપા

૭. આપસજીએ ત્યારેના પાડી, ત્યારે મ-

૮. ના કેળવાની જગ્યા એતરંગ કેતર આભ્યા.

૯. ૬. આ નવનવા

૧૦. તેહ કરી શીલેસર

૧૧. પી લટકર લઈ ઓ-

૧૨. ગયો અને પાહાંતો દેવ નાંડી તેમજ નસરીદ બતાવી.

૧૩. ૭ શીલેસર આ વખત આપરાજના બાઈ અને કાઠીઓના મગ-

૧૪. નાગવા તાળામાં હળું. આ વખતમાં હજી તેઓ નવાનવા પાવ-

૧૫. વાને હાંકી કાઠી આ બાગમાં વરવા હતા. કાઠી ભો-

૧૬. ગ્ય તેના વહિવંચાના ચોપડા ઉપરથી કરનજ વાકર ની-

૧૭. નાગવું આપાંડે.

૧૮. કુના દેવતાઓ અને સૂર્ય ચંદ્ર વંચના રાજાઓમાંથી પોતાનું મૂળ

૧૯. ૮. એ જેમ હિંદુસ્થાનની ધણી પાસે જાતીને પ્રીય લાગ્યું છે, તેમ-

૨૦. ના કાઠીઓને પણ થયું છે. તેઓ કહેછે કે, દ્વાપારની આખરમાં ત્યારે

૨૧. નાંડીને દ્યુત રમતાં હારી વનવાસ જવું પડ્યું અને એ વનવાસની વખ-

૨૨. તમાં એક સમય નાંડી નગી ધોળકાની જગે હતું કેહેછે)

૨૩. માં છાંન્ના રહ્યા હતા. પછી કુપોષિને તેઓની છાંન્ની

૨૪. જગ્યા છોપીકાદા નહીં. પાછા દયોમિને ગા-

કાઠીઓનો વાળાસાથે સંબંધ અને તેઓને જામસાથે લડાઈ. ૧૫૩

નાં દોર વાળવાનો કરાવ કીધો એવી આશાથી કે, દોર (વાલો) વાળશું તો ક્ષત્રીપુત્ર પાંડવોને પછવાડે અધ્યાવચર આલશે નહીં, એટલે તે વખત તેઓને છતાં થવું પડશે. દુર્યોધન જાતે ક્ષત્રી હતો માટે પોતાથી દોર વાળાય નહીં તેથી તેણે એ કામ ત્રારે તે વખત એક નવી જાતો પેદા કીધી. રાજા કરણે જોરથી જમીન ઊપર એક લાકડી પછાડી તે કાઠી તેમાંથી એક માણસ પેદા થયું. તે માણસ લાકડી અગર કાઠમાંથી પેદા થયું. તેથી કાઠી કેહેવાયો. આ વારથી તેના વંશના દોરાં અરાવવાનું કામ કરવા લાગ્યા. કરણે તેને વરદાન આપ્યું કે આજથી તું અગર તારા વંશનાઓ છૂટ કરવાનો અગર વિશેષ કરી પારકાં દોર હાંકી જવાનો ધંધો કરશે તો તેનું પાપ ઈશ્વર નહીં ગણે. આ રીતે કાઠી લોકો પોતાના છૂટના ધંધાવિશે પવિત્ર વરદાન સ્થગળે. કાઠીએ દુર્યોધનની આકરી બળજબા પછી દુર્યોધને તેને પાવર પ્રગણાનું રાજ્ય આપ્યું. અહીં તેણે આદેશની કન્યા સાથે પોતાનું લગ્ન કર્યું. કાંઠીને આ બેરીથી આઠ ઘીકરા થયા તેમાંથી તેની આઠ શાખા નિકળી, - પટકર, પારવા, માંજરીવા, તોરીવા, બેલ, જીંજીયા, નેહર અને નાથા. કાઠી લોકો આજ પણ રાજા કરણ અને તેના બાપ સુયને ધણું માને છે. કાઠિયાવાડમાં સહેવારના વખતને રાજા કરણનો પોહોર કરી કહે છે. તેઓ દસ્તાવેજો ઊપર અશુશ કરી સુરજની શાખ કરે છે, ને અમ્ખાઅ વાપરવામાં હજી ગેરઆબરૂ મનિ છે. કરનલ કાઠ કેહે છે કે, ચિકંદરની સેવાસીની વખત કાઠી લોકો અંબાળની પાંચ નદી, ને જગે મેળી થાય છે ત્યાંહાં, પંબાળના એક ખુણા ઉપર રહેતા હતા. તેઓ ઊપર ચિકંદરને જાતે બચ્ચર લઈ જવું પડ્યું હતું. નં નાનો ટ પૃથિરાજ અને પાટણના રાજાની લડાઈમાં બને જા. હતા એમ લગે છે.

૧૦૮ ઠાંકમાં ભાગે ધાન વાળો રાજ્ય કરતો હતો. આજે પણ અરણ્ય લોકો પાવરમાં દુકાળ પછાથી પોતાનો રાજ્ય (દોરાં) અરાવવા આ દેશમાં પેહેલ બેઠેલા ઠાંકની પડોશમાં બને તેવી રચા હતા. તે વખત ધાન વાળાનો ઘીકરો વેરાવળ, ને માંજરી એક ઘીકરી નામે રૂપદે ને ઘણીજ ખુબ

" સૂકરા હતા, એમાંનો પાન,
 આપણે જીવર કહ્યું છે. વાલા-
 નો અમલ બેઠાડ્યો પણ કંઈ
 નાથી તેઓને પાછા યોરમાં
 નામાં તેઓ યોરહતી ઉત્તરના
 ને યોરની પાછળ આવ્યું
 દેવ સુરને તેના
 હાં યોરની સાંજ
 ની (મરેત) ધોડો
 ફેરેલ થવા પછી

અને

અને

ત્યાંહાં પાન... વાલાનું આ બાજુનું જાળે સૂર્યની જ-
 તાપેલી નિયાનીઓ જાંઈ ને જીવરથી તેને હિમત આપી અને લક્ષ્મી જાંઈ
 જામલી ફોજ સામો થયો. જાંઈ થઈ તેમાં કાઠીઓએ ફેરેલ કરી જા-
 અને હાંડી કાઢ્યો અને પછી સૂર્યનું દેવળ બંધાવ્યું. આજ પણ થાનપાને
 સૂર્યનું કેરું છે, ત્યાંહાં જોરડી ઉપર એક ધબલ ફરેલું, તેને કાઠી લોકો
 આજ પણ ધબલ માને છે. અને જોરડી આવળ જાંઈ નેવેલ ફરેલું.

મુમજીઉપર મિં
 જના રાજની
 સવાઈ

૧૦૯ વોચનો સૂકરી વાલોજી અને પુમલીનો છેલ્લો બાણ નેડવો
 એકજ વખતે હતા, એમ કાઠીઓની કેટલીક વાળાજીને જાણતા વારતા-
 છે. આ બાણ નેડવા પછી પુમલીના તખત જી-
 ના આ રાજના વખતમાં "શિવથી" યમા જાતીના
 નામથી જીવર મવાડી કરી હતી; પણ તેમાં ને હાર

પ્ર. ૭ મું. પામી પાછો ગયો હતો. ત્યારપછી તેના બંધનો બામની પોતાના વડેરા-
નો આવો થયે જરૂરો પરિણીત જોઈ મોઢાં બદરથી પુમલી ઊપર
આવ્યો, અને શીશ્મા નેડવાને મારી પુમલી ઉઠક કરી પાછો શિખ
મયો. પુમલીનો નાશ થવાના કારણ બાદ જોડો નીચે પ્રમાણે કહે છે.

૧૧૦ પુમલીમાં એક ધણીજા જીવમુંરત કંસારાની છોકરી હતી,

તેને પોતાના ઘરમાં રાખવાનું મન થયોથી આ પ્રાંતનો એક બારવટિયો

રખાવત હાકરો જેણે રાણાના હુશમન ઉપર ડેડલીએક ફૂટેહ કરી હતી,

તેણે આ ફૂટેહનાં ઈતમમાં આ કન્યા સાથે ભગ કરવાની રાણાપાસે રજા

માંગી. રાણાએ રખાવતને દેખીતી તો હા પાડી, પણ અંદરથી તે કન્યા-

ને પોતાના ઘરમાં રાખવાનું પારી તેણે રખાવતનું કૂટીલું કાઢાડવાની ત-

દખીર કરી. રાણાએ રખાવતના હુશમનોને ચેતવી યુકવા કે ને વખત ર-

ખાવત આ કન્યાને પરણવા આવે તે વખત તમરે તે ઊપર આવી ઓ

ચિતા પડતું એટલે તમારો હુશમન ચેહેજમાં મરશે. રાણાની દગલ-

બાજીથી રખાવત પોતાના હુશમનને હાથે મરણ પામ્યો. રાણાએ પછી

કંસારીને પોતાનો ઈરાદો જણાવ્યો, પણ કંસારી ને પતિજતા હતી, તે

રાણાના આ કહેણને પિચ્છારી તેના જીલમના ડરથી એક આઘાણના ઘ-

રમાં જઈ છુપી. રાણો ભારે જોર જીલમથી તેને આઘાણના ઘરમાંથી

લેવા ગયો, ત્યારે ધણી આઘાણોએ તારાં કરી પોતાનો જીવ આપ્યો પણ

કંસારીને ઓંધી નહીં. કંસારી રાણાના હાથમાં નજાત પછી સતી થઈ

બની મુઈ; જેની કેરી પુમલીના કુંગરે ઊપર ફટકો. બાદ જોડો કહે

છે કે કંસારીના આપથી અને આઘાણોનું જોડી પડ્યાથી શીશ્મા નેડવા-

નું રાજ્ય ગૂંચું છે, બાદ જોડો આવા મોઢાં બેતાવનું કારણ આવી ધર્મ-

ની વાતો સાથે મેળવી દે છે, તેથી તેમનાં પારાં કાળજી રાખવામાં આવતાં

નથી. તથાથી આ રાખણા ઊપરથી

વો ધણો જીલમી અને દગલખાનું

કર છે ત્યારે તેના કોઈ જોડો નહીં

કોઈ જોડો

પોતાના જીલમ

અપાડતા નથી; અને

શીશ્મા :
કંસારાની
સી ઉપર

૧.૭૫-

૧૧નો

૧૨નો

૧૩નો

૧. ૧૩૫૫-૧૩૫૬ નો ૧૩૫૬નો કવિ-
મહુના હાથમાં આવી. હાથમાં છે તે
હાથમાં નથી.

૨૦

૧.

૧૩૫૬.

૧માતા મિશમણ પચે, પીતા વચે કૈશમ;

કહે તો જૂતાં મોકલે, તવાં તો આસુમાન. ૨.

મે પ્રમાણે પ્રાણજી ત્યારે કવિતા પુરા કરી લાવી, ત્યારે જોને હાથમાં
જોડે જન કરવા નિશ્ચય કર્યો 'હાથમાંજીના જાપ થીઆ જોવાને ત્યારે
આ વાતની ખબર પડી, ત્યારે તે પોતાના ઘીકરાના આગુર્વથી ખુશી ન
થતાં ઉલટી વેણે પોતાના ઘીકરાને દેશ નિકાલ કરવા હુકમ કર્યો, અને
મોતસારે પોતાનાં જન કરવા થાંજે. હાથમાંજી જાપનના હુકમથી, સિધ-

૧૩૫૬

૧૩૫૬

૧૩૫૬

૧૩૫૬

૧૩૫૬-૧૩૫૭ નો ૧૩૫૭નો કવિ-
મહુના હાથમાં આવી. હાથમાં છે તે
હાથમાં નથી.

પ્ર. ૩૪. શીઆ જેઠવાના હાથમાં ન જતાં હાલામણુની પછવાડે સિંધમાં ગઈ.
આ વખત તે નીચે પ્રમાણે બોલી છે.

+ બાંધી મુઠ્ઠી લાખ, ઉઘાડી વા ખાધ;

હાલામણુ દુહો પાલટ, કોણુ શીઆ ઘેર જાય.

હાલામણુને સિંધમાં હજી ચોન મળી ન હતી, તે પેલેલાં તેણે ચોનને મન
જવાવિધે જે આગુરતા જણાવી હતી, તથા તે વખત તેને જે દુખ થયું
છે, તે આ નીચેના છુટક છુટક કહ્યાઓથી જણાય છે.

* જાલીકા નાખને જળ, મીઠો મેરામણુ મઝે,

કરમ છે કપાળ, કેતા બોતેરચેહ બરડે રહ્યાં !

તે વખત નદીમાં એક વાંચ તરતો આવતો જોઈ તેને કહે છે.

જી જોગનાં વાહ, આંહી શી આવડુણે અપવીયા;

જાણુને જોમના કાંઈ, અંદેસો ચોનનો.

વાંચ તેને ઉત્તર આપે છે.

કાખાં કખાડિયે, ને રણમાં બઈ નાંખિયાં;

સવાણાં મોઢે માટે શુખ ન રહી ચોનની.

તેમજ ચોન હાલામણુને મળવા દુખ કરે છે

1 હાલામણુ હીજોજી હયે દખાનાં દરિયાં ઢલ્યાં;

અમારી પાંજગરી પોળી વિસમઝી વેચતા બતા

દુનિયાં જાણુણુ લખ્યો નો તિજ મુઠ્ઠી જે આને ચુ કરવા જા."

* જાલીકા (માલી) નાખ જળા, મીઠો મેરામણુ (સિંધ) ન

છે કે નહી, કે સારા જમીણ બરડા (પોતાનું) કર્યું ગમન.

અમ બુખો થયોં ત્યારે માણુને કહે છે.

જી વિજોગ પાંજલા વાંસ, તારામાં શો ?

ઓ. સોનની બોમ (દેશ) નો કંડ સંધિમાં જા.

...नहीं आया ॥१॥

राजनी वहीन

हालातकी

...राजनी

मे सवारी कर-

...वहाला

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

૫. ૭ ૩

વખત બાબરીએ હુમલીનો નાશ કર્યો તે વખત શિરોન સાહેબુ બચકર
ઘોડામાં ફરતું હતું.

૧૧૪ બાબરીઆ લોકોને કાઠીઆવાડના ઊત્તર ભાગમાંથી કાઠિ લો-
કોએ કાઠાડના પછી તેઓ પ્રથમ અમરેલી, બગસરા અને કુડનાની પ-
કોટમાં વસ્યા. આંહી પણ તેઓથી ભયારે ન રહેવાનું ત્યારે તેઓ સકુદ
અને ગિરજંગલની વચ્ચેનો પ્રદેશ ત્રે હાથમાં બાબરીઆવાડ નામથી
ઓળખાત છે ત્યાંહાં જઈ વસ્યા. પ્રથમ તેઓ આ બાબના વાળા જમી-
દારોના રઈપત તરીકે રહ્યા પણ પછી ધીમે ધીમે તેમ વાળાઓ ધસાના
ગયા તેમ તેમ આ લોકો તેઓનો ગિરાચ દખાવતા ગયા. તેઓનું
શાનથી આતરફ બાબરી આવાડનું ખીજું કારણ, બાઠ લોકો એમ કહે છે,
કે એક ગિરાચીઆની દોકરી જેનું નામ ભવાન બાઈ હતું અને તેને જિ-
ખનો બાદસાહ પોતાના ઘરમાં રાખવા આહતો હતો તે બેરીને તેઓએ
પોતાના ઘરમાં સંપરી હતી. એ સ્ત્રી સારે ભયારે સિંધના બાદસાહનું બ-
ચકર આવ્યું ત્યારે ખીકથી બાબરીઆઓ બાબરી ચોરના દક્ષિણ ભાગ-
માં વાળાઓને આશ્રમે જઈ રહ્યા. આસરેઈ. સ. ૧૪૦૦. બાબરીઆ
લોકોમાં કુખ્ય ત્રણ જાત છે, - ઠાંકરા, કોટીલા અને વર. એ લોકોની પણ
પાછી જરૂર શાખાઓ ધઈ છે. કોટીલાને બાબરીઆ લોકો બંતિર શા-
ખાના ઠાંકારે કરી કહે છે. હાથમાં કેટલાએક લોકો બાબરીઆઓને
કાઠિમાં ગણે છે પણ તેમ નથી. બાબરીઆ કાઠિથી એક ઈલાકુલ
રોજું છે. તેઓની જાતતિની કથા કાઠિથી કેવળ જુદી છે. બાબરી-
આની સહુથી જુની જાત ઠાંકરા જેઓ પોતાને પાંડવના કુળના ગણે છે.
તેઓ વિશે તો આપણે પ્રથમજા કહ્યું છે. ઠાંકરાના એક શરદારની કન્યા
એડે હુમલીના મહેલે નેડવાએ સગા કર્યો (વર્ષો) તેથી તેના વંશના વર
બાબરીઆ કહેવાયા. આ લોકો આજ પણ પોતાને નેડવા કરી કહે છે.
કેટલાએક બાઠ કહે છે કે તેઓનું વર નામ એક વર નામના પુરુષના વં-
શમાંથી જાતવર્તે છે માટે પડ્યું છે. એ વર મહેલે નેડવાથી આઠમી પેલે-
ડીએ યવો હતો. ત્રીજી જાત કોટીલા જેવી ઠાંકરા આજણુ ગિરા-
ચીઆ ખીક જાનના વશમાંથી ગિરાચાં છે.

શિવદાસ અવગિરે

૧૫ આપણું હતું તેના

બાબરીઆ
લોકોની ગિર અને
સમુદ્રવચ્ચે રથાપ-
ના.

હું થયો, તેણે મિ-

કાંઈક કહ્યું હતું.

ના.૧ બો.

ના.૧ બો.

ના.૧ બો. ૧૧૪ નેના કોઈકની વડુ વાવ બાર પાણી બ-
 નો રચોઈ કરતાં બેયો. બાંકણને રાંધતાં
 બારેગની ઘીકરી બાબી પ્રત્યે બોલી કે 'કોઈ-
 લુ પછાં કુખ્યાં જણાય છે. બાબીએ મચકરીમાં કહ્યું મેન તું કુવારી છો
 તો રાંધી આપની. તે બારેયી આહેરની છોકરીએ બાબીને કહ્યું તું મોઢા
 બાઈની વડુ તે મારી માને કેકાણે, માટે તુ કહેછે તો એમજ કરજું. એમ
 કરી તે આવાજ પાસે આવી અને કહ્યું તું મારો પ્રણી અને હું તારી સ્ત્રી.
 આવાજે કાંઈ જવાબ ઘીધો નહીં. નેનાએ કહ્યું તું ના કસીયતો હું
 ૧૧૫ આવીશ. તે જાંબળો ન કહ્યું. આવખત
 વખાનમાં ત્યાંહોનો રાત્રી એ. નેના કવાદાન હતો-
 હો તે મને, આ નેનાને જામા કુખનો જાણી
 નેના કહે તે. કોપાયી તેના વંચના કોઠીલા
 નેનાવા. વળે નેડીલો તેના એક ઘીકરાનું ના-
 મ હતું. નેનાએ વડુ બેઠા વપા તેમાનો મોઢો કોઠીલો બાબરીઆ-
 માં રહ્યો અને ખીજ મે ઘીકરા બાંધ્યું અને ફોદો આહેરોમાં બાબા.
 પેહેલા બાંધ્યું નેનાએ રવા અને ફોદાના વચના ધો-
 બા બારામાં વરના. ઘી થમા પછી તેઓમાં થણી
 ચાખાઓ થઈ. નેના જણાય છે કે બાબરી આ-
 ની તણે જાતિની ચાખાઓનામાં કેટલીક આહેરમાં અને કેટલીક કા-
 ઠીમાં બધી છે. એ બોતાં અસલથીજ એ તણે જાતિ વચે લન બવહા-
 રની બાબતમાં કાંઈ ભેદ જણાવો નથી.

૧૧૫ બાબરીઆ આબા પેહેલાં આ વાગમાં આહેર લોકોની વ-
 ણિ હતી. જેઓમાંના કેટલાએક આખ વાજ બાબરીઆની કે આ

ના.૧ બો. ૧૧૪ નેના કોઈકની વડુ વાવ બાર પાણી બ-
 નો રચોઈ કરતાં બેયો. બાંકણને રાંધતાં
 બારેગની ઘીકરી બાબી પ્રત્યે બોલી કે 'કોઈ-
 લુ પછાં કુખ્યાં જણાય છે. બાબીએ મચકરીમાં કહ્યું મેન તું કુવારી છો
 તો રાંધી આપની. તે બારેયી આહેરની છોકરીએ બાબીને કહ્યું તું મોઢા
 બાઈની વડુ તે મારી માને કેકાણે, માટે તુ કહેછે તો એમજ કરજું. એમ
 કરી તે આવાજ પાસે આવી અને કહ્યું તું મારો પ્રણી અને હું તારી સ્ત્રી.
 આવાજે કાંઈ જવાબ ઘીધો નહીં. નેનાએ કહ્યું તું ના કસીયતો હું
 ૧૧૫ આવીશ. તે જાંબળો ન કહ્યું. આવખત
 વખાનમાં ત્યાંહોનો રાત્રી એ. નેના કવાદાન હતો-
 હો તે મને, આ નેનાને જામા કુખનો જાણી
 નેના કહે તે. કોપાયી તેના વંચના કોઠીલા
 નેનાવા. વળે નેડીલો તેના એક ઘીકરાનું ના-
 મ હતું. નેનાએ વડુ બેઠા વપા તેમાનો મોઢો કોઠીલો બાબરીઆ-
 માં રહ્યો અને ખીજ મે ઘીકરા બાંધ્યું અને ફોદો આહેરોમાં બાબા.
 પેહેલા બાંધ્યું નેનાએ રવા અને ફોદાના વચના ધો-
 બા બારામાં વરના. ઘી થમા પછી તેઓમાં થણી
 ચાખાઓ થઈ. નેના જણાય છે કે બાબરી આ-
 ની તણે જાતિની ચાખાઓનામાં કેટલીક આહેરમાં અને કેટલીક કા-
 ઠીમાં બધી છે. એ બોતાં અસલથીજ એ તણે જાતિ વચે લન બવહા-
 રની બાબતમાં કાંઈ ભેદ જણાવો નથી.

૫. ૭ મુ.

ભાગમાં ગામોના ધણી છે. બાબરીઆવાડના આહિરમાં ધુબ્ય આર માખાઓ છે. સુમરા, વાળા, ચોલંકી, અને પૂમાર. સુમરાઓ પોતાને આ ભાગમાં શિવથી આલ્બા કહે છે. સુમરાઓની એક શાખા ને કામળીઆ આહિર કહેવાય છે તેઓ પોતાને સોરાષ્ટ્રમાં તોંધણની મ.થે શિવથી આવેલા કહે છે અને કહે છે કે અમારો ગીરામ અમને નોંધણ બરકથી મળ્યો છે. આહિર ને ભાગમાં પ્રથમ વસ્યા તેનો પૂર્વ ભાગ પામોઆના તાબામાં હતો, અને વશિમે દીવમાં ચોલંકી રત્ન પૂર્તોનું રાજ્ય હતું. આ લોકોને આહિર લોકોએ ને પોતાની કન્યાના પગલાવી તેઓની આબાદના ને થયા તેઓ રત્નપુત્રમંદાપજા, નં થઈ કાકરા પોતાના ભાગનો ગિરામ અર્ધ આહિરોમાં ભળ્યા. આહિરોથી ચોથી શાખા પટામ આહિર પોતાને પરમાર રત્નપુત્રની આબાદના ગણે છે. શી-મેલ શાહના બહાર દીવ કુતેહ કર્યું, તે વખત આહિર અને બાબરીઆ લોકો એજ ભાગમાં રહેતા હતા.

૧૧૬ સુભદ્રાનો સુભદ્રાર સમસંખ્યાનની બદલી થયા પછી તેની જા-મે મલેક શુક્રાસ નામના ચરદારની નેમણક થઈ. તેણે કેટલાંએક વર્ષ સુભદ્રાનો અમલ કર્યા પછી સુભદ્રાન મહમદ તખલખવાત વખતમાં ઈ. સ. ૧૩૯૧ માં) જહૂરખાન સુભદ્રાનો સુભદ્રાર થયો. તેણે સુભદ્રામાં પોતાની સત્તા કાયમ કરી કે તુરતજ સોમનાથ ઉપર સ્વાધી કરી અને તે દેવળ છુટું. ઈ. સ. ૧૪૦૧ માં, તેનું બચકર દુરીને નીજવાર સોમનાથ ઉપર આજુ, અને ત્યાંહાંથી જઈ દીવને ઘેરો બાલ્લો. આ વખત ત્યાં-હાંનો હિંદુ ગણ અને ક્રીસદારો તાલે થયા હતાં તેઓ ઝવંને જહૂરખાને ખૂલતીવણાંથી માચી નંખાયા, અને દીવમાં પોતાનું થાણું બેસાડ્યું. દીવાન રણુજોડણ લેખે છે કે માંજીરોજનો સુભદ્રાકુંડ અને રાવળનું દેવળ એજ સુભદ્રાર તોડી તેની રાવણી મચીક બંધાવી છે. કાંઈ સુદત પછી એટલે ઈ. સ. ૧૪૦૭-૮ માં જહૂરખાને સુભદ્રાન સુભદ્રાર નામ ખારણુ કરી સુભદ્રામાં એક જુદીજ બાદશાહી સ્થાપી. અને પોતાનાં નામના ગિજાઓ પડાવી તેણે રાજ્ય ચી-હો ખારણુ કર્યો.

દક્ષિણ સોનાર-
ઉપર અજુર-
રાજની સત્તા
અને મુલ નનો
૧૪૬૦નો ગિર
મુલમ

૧ માં શેરમલેક નામના બલવાપોરને સોરા

નાકાનાથી સુભદ્રાના અહમદશાહ બાદશા-

૧ વામન ગિરનારમાં ખેંચા-

૨ તેમજ ડેહે છે; પણ ગિરના-

૩ ના દેવતા પાડવા અને ઉપરકોટના સેખ, અને

૪ વંશની વંશાવળી મળી આવી છે તે ઉપરથી ચા

૫ ન્યાહની સવારીને વામન મહીપાલ નામે રાજા હતો.

૬ ન્યાહપાલ અને ઘેઝકના જમાઈ બેંચાર વચ્ચે શિલાસેખ અને મહાલીક કાન્ધમાં ભવિહ, મુઝસિહ અને મેલગ એ ત્રણ રાજા થયા ડેહે છે. પણ

૭ એ બે રાજા વચ્ચે ને વામન ગયો છે તે ઉપર વિચાર કરતાં એટલા રાજા બચ નથી. હીવાન રણકોડજી બે ત્રામ વંશારે આપે છે તે વિષે કોઈ પ-

૮ લુ વધુ આધાર નથી એટલે તેનું અપાત્તવ્ય એ જ જગે ઝોડવી શકતા નથી. મેલગ વડના મહીન

૯ વડના કાન્ધે અને

૧૦ ભવિહ રાજા

૧૧ ઉપરથી પણ જ-

૧૨ હુમલે છે તે મેલગ રાજા તો અગત્યના વામનમાં હતો. આ શિ-

૧૩ ભા મેલગા પ્રાચીન પુરાવાને જુદા માનવાને બદલે એમ ડેહેવા કરના

૧૪ ને જાણવા એ જાન ભવિહ એ જુદા જાન મહાપાલ બેંચારનાં બી

૧૫ ને મુસલમાન

૧૬ ના માનોનું બધ

૧૭ હતું એમ માનવા પૂરતો કારણ છે. બેંચાર વિષે કુર્મી તર્વારી પવાળા

૧૮ બધે છે કે તેણે બાદશાહી ફોજ સાથે કોઈ વામન બડાઈ કરી પણ અંતે

૧૯ હાર પામ્યો. બાદશાહી મચકરત છે કે જાન મહાલીક આત્મકે જોઈ મગ

૪.૬ મું. મોટો નજરાનો અને જમા કબુલ કરી ગયો. રેવતી કુડના લેખ-
માં કહે છે કે ભગિહને ઝીઝર કોટગી ગઢડીમાં લખતો (સુચકમાનો)
આથે હોફું પુઠ્ઠ થયું હતું. મડલીક માં નીચે છે કે મહીવાળે સુચક-
માનનુ જોર વધતું જણી પોતાના પૂર્વજોને તેઓ આથે નીરંતર વેર રા-
ખેલ તે વૈરથી જમાવ, અને બાદશાહને સુચ કરવા ખાતર, પોતાના
પુત્ર મંડલીકના સચરા હઠીલાના ગોહેલ દુદરાજ કે જે હમેશાં સુચક-
માનો આથે સુચકમાની રાખતો હતો, તેને શાસન કરવા ફોજ બઈ પોતાના
પુત્ર મંડલીકને મોકલ્યો. મંડલીક બાપની આઘાથી દુદરાજને અને ઓ-
ખાનો યાંગણુ નામનો એકે ગઢા બજવાન યાંચીઓ કે જે પોતાની તા-
બેદારી કબુલ કરતો નહતો તેને માચી પોતાના પીતાની પ્રોતી યાચીડીતે
અંવાદન કરી. આઉપરથી જણાય છે કે સુચકમાનોએ એવખત ગિરનાર-
ના રાખને યાચી ડીતે તાબે કચ્છા હતા તે એ તાબેકરનાર અમદાવાદના
પેટેનો બાદશાહ વગર ખીજો અંબવતો નથી. હીવાન રણછોડજી લખેછે
કે અમદશાહે આવખત યોરહની જમાબંદી ઉધરાવવા પોતાનારૂઢી એક
યાણુ રાખ્યું ને કેટલાએક સુચકમાનને જુનાગઢમાં રહેણાંકુ તરીકે સુકરેર
કરી ત્યાંહાંથી દેવપાઠણા તરફ કુચ્છ કરી. અહીં કેટલાએક દેવાલખોની
ખરાખી કરી ધણીએક છુટ અને ત્રવાહેર બઈ બાદશાહ અમદાવાદ ત-
રફ ગયો. આ યોહેર બાદશાહે પોતાના નામ ઉપરથી ચાવરમાની કાઠે
જુના આઘાવળ નામના મામની જગે નવું બાંધું હતું. બાદશાહે હમે-
શાં એજગે રેવાનું સુકરેર કર્યાંથી એ યોહેર પાટણને બદલે સુવરાતની
કુખ્ય રાજધાની ઘઈ પડ્યું.

૧૧૮ યોરવાડના ડેરામાં એક અંબત ૧૪૪૫ ની યાલનો લેખ છે અ-
ને જે બહુ કરી ખોરાએથી લાવી આંહી મુકયો જણાય છે, તેમાથી આ-
પણને તે જામતના એક ખીજા રાખ વચનો ઈનિહાય મળી આવે છે
જે વેશના ચરદારો સુચકમાન બરકરની યાગે ખોરાગી મદદમાં હતા.
એ લેખમાં કહે છે કે એક અંકણુકાઈ વેશનો લુણીંગ નામે રાખ માર-
વાડના દગરાકીણુઓના પેટેલા રોહીણુ કેમકાંડે નેવ નહિન ખોરાડમાં

જિગરને આ વખત
ખોરાશાવાળા
રાજપુતોની મદદ

તમાને શુભે હાય મરણ
તે રિકમનો છે કે ચક્રવા-
ત સાથે મેળવતાં તે મ-

મોહિ રામનાં રંગભૂમિ-

તે

૬

૧૦૧ ૧૦૧

અને અરજી

અમદાવાદ

૧૦૧ ૧૦૧

૧૦૧ ૧૦૧

૧૦૧ ૧૦૧

૧૦૧ ૧૦૧

૧૦૧ ૧૦૧

લીધી પણ કામ પડ્યું નહીં. અમદાવાદ તમામ કામ પડ્યું નહીં. આમ આ-
વો બાદમાં બંને બંને કાર્યો તેઓએ પાછું કુપ્ય વેક્ટર પાછું. એટલું-
જ નહીં પણ તેના સવારો પણ પાછા પડ્યા તેને જોડી નવા રજા, એક

૫. ૪ મું. વખત બને બાઈઓ અમદાવાદ અને કડી વચેના રસ્તા ઉપર સામતેજ સામ નજીક નાશમદ ગામના તળાવ કાઠે રાતે આવી ઉતર્યા હતા. તે વખત ઘેઠેલા સવારમાં તે ગામનો એક આખો બડારી નામનો રજપુત ખાતરનું ગાડું બની એતરે જવા નિસર્ગા. આખો ગાડામહીત તળાવના પડખામાંથી નીકળ્યા બેઠાં એક વાઘેલાનું માણસ તે રસ્તા ઉપર હતું તે ડચી મધુ. આખાનું ગાડું તે એક હાંકનો હતો તેણે આ બનાવ બેઠાં પોતાના પછીને કહ્યું કે સહેલ જાણવામાં બાવડીઆ તળાવ ઉપર આ બધા છે. આપણે જાણી નીકળી જઈએ તો સારૂ અમે કહ્યું ખીદમાં તે આમાં કોઈ મારા નેવો રજપુત નથી, નીકર તેઓએ પોતાનો ગીરાજ ત્રણડીવમમાં પાછો મેળવ્યો હત. આ વાત વાઘેલાના માણસ ગાંભીર પોતાના મરદારને કહી. તેઓએ આખાને પોતાની પાસે તેડાવ્યો અને પુછ્યું કે તુ શુ બોલ્યો. અમે ધાર્યું મેંતો મરકડીમાં કહ્યું છે, પણ હવે મારે ના ન પાડકી. પછી તેણે જવાબ દીધો, હા સહેલ તમારી સાથે હું મરખો રજપુત હોય તો તમે તમારો ગીરાજ ત્રણ ડીવમમાં પાછો મેળવો. વાઘેલાએ કહ્યું બહુ ઝીરૂ આ ઘોડાઉપર ચડી મેલ. તે માગીય તે તુને આપીશું આખો તેઓની સાથે ગયો. અમદાવાદમાં બાદશાહની દુરમ અને ખીછ મુમલમાન મરદારની ઓરતો પાનસેકે ગાડી અને બીજા માણસોથી દરમુકરવારે સર્ખેલ પાસે મુકરવે જતી હતી. તેઓમાં એવો સાલ હતો કે સાથેનાં માણસો ધાડકે દુર રહેતાં અને બેઠાંઓ એકલાં કબર પાસે જતાં. એ વાતના આખાને ખબર હોવાથી તેણે યાદ અને નેહાને કહ્યું કે આ બેચીઓને તમે નહીં ષકડો ત્યાંહાં સુધી તમને તમારો ગીરાજ હરગીલ નહીં મળે. પછી મુકરવારને દાવમ તાડી બેઠાં તે બેચીઓની ગાડીઓ ગાડીમાં પેડી કે રજપુતને પેડીને ઘેરી બીધી. દુરમે તેમને પુછ્યું કે તમે કોણ છે ? તેઓ કહે તે વગેરે અને નેહો. અમારા બાપદાદાનો ગીરાજ અમારો આ અમારો હો મરવા નિશ્ચય કર્યો છે. તમારી ગાડીઓ અમારો આ અમારો વાઈ શું. દુરમે કહ્યું ને તમે આમારી આબરે સેઓ તો અમારો આ અમારો. ને ને દુરમે થોડેમાં જવા દેશો તો તુરત તમારો અમારો તમને અમારવત બંદોબસત કરીશ. દુરમે તે બાજવના તેઓ આ અમારો બંદોબસત કરીશ.

માણ્યો મા. ૧ લો.

ત્યાં માણ્યો ત્યારે કુરમે

પી રીઝાઈ થઈ. બા-

મગી વાત કહી દેખા-

તો જાણી

ત્યાં

માહની શુ આજકે રહેત. બાદ-

તે માણ્યું અને મોતીચંદને

દાર તે આજકે જ્યાં આ-

હતી. આ

તે પકડી

તે શુ તમારા કે તમોએ કહ્યું

તે. વાણેલા તેઓની સાથે અમ-

તે તો જ પડી હતી. તે રાત્રે

ત્યાં

તે

તે. ત્યાં જ કરતા તે તેઓને શુ જાણ પાડેલ્યે. તારે પાછા જઈએ
તો કાલ તારી તેઓએ વાણીઆઓને કહ્યું અમે તમારી જમનજીનો
બરોજો કરી શકતા નથી. એમ કહી તેઓ પાછા વળી નિશર્વા અને
ધોલાવાળે આવ્યા. કારભારીઓએ આ વાત જાણ્યાહને કહી. તે ઉપ-
રથી બાદશાહે તેઓનો બરોજો ન કરવાનું વાણેલાને કારણ પૂછાવ્યું. ત્યારે
વાણેલાઓએ કહેવરાવ્યું કે ચારા જમાન વગર અમે આવનાર નથી.
પછી બાદશાહે પોતાના અમીરોને મોકલ્યા. તેઓ બેળા વાણેલાઓ
નાજને પાપત ફેરેરમાં આવતા હતા ત્યાંહાં એક ઝાંકડો રમ્યે આવ્યો.

જુની ઘીકરી, મોહ જીપર જીરખો નાખી સામી આવતી

તે જોડે મવાયેથી પોતાના પડને કુપાડવા તેણીએ મલ્યો

મન કર્યો પણ બધારે ક્યાંહાઈ જાયો ન મળી ત્યારે તે જઈ પડ્યાના
એક કુવામાં કૂદી પડી. ગવારોએ યેરીને બાંહે કાઢી તેની જાત વિશે
અને કુવામાં પડવાનું કારણ પૂછ્યું ત્યારે તેણીએ કહ્યું કે મોચજની દીકરી
હું, તે મારે આ વાપન ખીચે ઈલાજ ન હતો આ વાપન વંશજ અને
નેહોજને વિશ્વાસ આબોધે આવી યેરી આના દીકરાઓની જામનીને
પરી જામીનગરિની કહીએ. તેઓ બાદશાહની હજુરમાં આવ્યા. બા-
દશાહે તેઓને જુનાં કપડાં ઊતરાવી તપાં કપડાં પેરાવ્યાં અને સન્માન
મહીત પોતાની દરબારમાં રાખ્યા. આ બે બાઈઓએ શહેરમાં આવ્યા
પછી બાદશાહે ખુશી કરવાની મતલબથી પોતાની મેન માલા ને પ્ર-
ણીજ ખુબ મુરત હતી તે બાદશાહેને પરણાવી. આ જીવરથી બાદશાહે
ખુશ થઈ તેને કબોલતાં ૫૦૦ ગામ આપ્યાં અને પુછ્યું કે તમે આ થી
શીત વેહેવા લેયો. ત્યારે બંને બાઈઓએ કહ્યું દરગુર પ્રમાણે. મોટી બાઈ
વધારે ગીરામ રાખી. બાદશાહે પુછ્યું એ ગિરતાનું મુળ કારણ શું
છે તો કહેલે એર. બાદશાહે કહ્યું તમે બંને બાઈઓએ સરખું કુપ
પેઠ્યું છે મારે તમારે સરખે લીચે વેચી લેવું જઈએ. આ ઉપરથી વ-
રોજીએ કલોલતાં ૨૫૦ ગામ લીધાં તેના વંશની મોટી શાખાના દા-
લમાં સંખોરના બણી છે, અને નાની શાખા વાળા પીયાપોર અને
પંડિત બારબાર ગામથી આવે છે. એ વંશના બણા પરાઓનો ગીરામ
તેઓ પામેથી કોલી ભોકોએ દબાવ્યો છે. નેહોજીએ સાણદના ૨૫૦ ગામ
લીધાં. જરૂરીય કારણસર સાહેબ પોતાના રાયમાના નામના મંથમાં ૫-
૩૬૬ માં તોટમાં બંધે છે કે આ વાણેજી વિશુંનું બાટ ભોકો પામેથી મ-
ળેલુ બપાન માણુજ બડબક બરેલું છે. એક મથનાં કહે છે કે કલોલ અને
સાણદના રયાપનાર કરણના દીકરા સારંગ અને નરસિંહના તેઓ
એકજ વાપને જન્મ્યા તેથી તેઓ બંને માતા નરસિંહના નામની મા
નેસલમેરના મળવિહજીની કુંવરી હતી. આને વાપનદના મા કેરોહો-
રના જોડા દેયમજીની દીકરી અમર પુત્રબાહનાં. વરસંજને પોતાના
બાપની હયાતીમાં ૬૫૦ ગામનો સરખાર તાલના માલો, અને સારંગને
૬૫૦ ગામથી બીલડી મળ્યું. આ બાઈ બેને મા
ખુસમમાને તામેથી કૂદી પીડું, પાણી

પ્રભાસ.

જાણીશો, તે વખતે આ વલો

આવી, સમયનો પુરુષ તો

પ્રાણી

જે સમયે અંતર્યામી.

મીને પરણી હતો, ફારબગ મા-

લોકોના વરો અને નેહો હશે.

તે જાણી શકે તે વખતે સુસલમાન લોકોનો

જોઈ જીવન હતો. આ વખતે બાદમાં

જાણના ગીરાય આલસા કરવા મંડી હતો.

જાણના ગીરાય માં આના રાજને પાછાડ અને જંગમનો આલસ

જે તેઓએ તો જાણના ફોલ સામા થઈ, આખરે અંતર્યામી આપવી

કમ્પ્યુટરની પાંખાનો રાજ આલસ. પણ જોઈ મેદાનમાં રહેતા હતા

તેઓએ આ જોવા પર કુચન માં કોઈ પણ ઠકાવ મં થઈ થકયો. જ્યા-

જાણના તેઓએ જાણના આલસ કરતા ત્યારે તેઓ બારપટે નિકળી

મજાવતા હતા, એમાંના કેટલાએક ત્યારે

જુના ગીરાયનો ફાવેલોડી થઈ તેને બ-

જાણના સલામીની

જાણના જરૂર પડે પાંડી-

આ ગીરાયના ફોલમાં ફોલર

જે સુસલમાન મર્મ કમ્પ્યુટ કરતા

તેઓ નહીં, તેઓને જાણ-

... પાસે પોતે રહ્યા હતા. તે પછી તેઓએ
 કી જે ગામમાંથી બહારની કે તે વખતથી આવી પહોંચ્યા તે વખત બંને
 આરાય એ નામ રાણુ મંગળાનું નહીં. અલબત્ત એટલું જો બરડે આ વ-
 ખત બાદચાહે ધણા ખરા હોંડુ જમીદારીનાં ગભરુ બઈ તેમાંથી તેઓના
 મુજરાત જોયો તેઓને વાંઠો કહાડી આવી આવી પરગણામાં મોતરક
 પોતાનાં ચાણું મેચાડ્યા હતા.

૧૨૧ વિરમગામની સામ્યાના મ.

મી ગામનો

આલમ -
 હાં મોર
 દરના બા
 આવવું.

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

તે વાંટા કરી આપ્યા તે તેઓ અલ્યાની મુધી

પાણીના તળાવમાં તેઓ પાંચેથી રહ્યા હતા. તેઓ તેઓનો

$$1 - \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

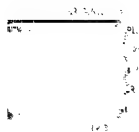
$$1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

રાણુજની સ્ત્રીને વટલાવવા બાદશાહની રાણીના મંત્રન ૧૭૩

૧. સુ. વખત ઉભડ હતો તે જ

પામમાંથી ચોમણીયા

સાદાજીને જે દીકરા થયા. તમાયા માટે રંગી મરજીજી ગાદાએ બહાર
અને નહાનો દીકરો મરજી પામ્યો. મરજીજીને જે દીકરા થયા, તેમાં
અરજીજી ગાદી ઉપર બેઠો અને નાનો કુંભોજીએ રેડી અને યુધી બામ
બર્ધ જુદો પડ્યો. અરજીજી પછી નોંધણી થયા. તેણે ચીંટી જીમર
ને માંડવીમાં, રાત્રી કરતાં હતો તે સાથે બહાર કરી તે પામેથી
માડવી છોડાવી અને સારંગજી પામેથી પ્રથમ કલા મુજબ મદદના
બદલામાં ત્રાપજનાં બાર ગામ બર્ધ ગાડીયાધર સંસ્થાનમાં વધારો કરવા
માંડ્યો. મોહોટો દીકરો સારંગજી ને હતો હકીલાનો મોટો તાલુકો
મળ્યો હતો તેના વચમાં ત્રીજી પેઢીએ બીમજી થયો. બીમજીને ત્રણ
દીકરા અને એક દીકરી હતી ને જુનાગઢનાં રાવને પરણાવી હતી. બી-
મજીનો મોટો દીકરો દુદોજ ગાદી ઉપર બેઠો અને સહુથી નહાનો હમીર-
જી વેગડાબીમની સાથે શીરોલયાહના બચકરની સામે ચોમનાથના રક્ષ-
ણમાં ગયો હતો ત્યાંમાં મરજી પામ્યો. દુદાજી પછી જીજી બાવો થયો.
તેણે સારંગજીને મદદ કરી જીમરાલાવાળા પામેથી વાગકરનાં બાર ગા-
મ મેળવ્યા.

રાણુજ નોંહેલ
ની અંતિમ વટલા
૧૭૩ બાદશાહની

૧૨૫ મહમદશાહ બાદશાહના વખતમાં ચોમ અને બાદરના ગ-
દી ઉપર રાણુજીર નામનાં ગામમાં રાણુજી નામે એક ખીજો ગ્રોહિલ
હતો. આ રાણુજી અને રાણુજીરનો સ્થાપનાર રાણુજી બંને જ
હતા. આ રાણુજી કોઈ બાપાવી શાખામાંનો નહોતો. રાણુજીનાં
ર અને મહમદ બગડો બંને જગી બેઠાંને પરણ્યા હતા. એ બે બેનાં
કે ને મારવાડના રાજાની દીકરીઓ હતી, તે બન્ને પીરમાં બેથી થઈ
ત્યારે બાદશાહની રાણીએ પોતાની નહાતી બેઠાંને રાતા સાથે જ-
મવા બોલાવી. રજપૂતાણીથી મુસલમાન સાથે જગી સંકામ નહીં તેથી
તેણીએ બહાનું કાઢાડી કહ્યું કે મું... માંદારો મળી
તેનો તામિદાર છે તેથી હું તારી સા-... આ બાદા-
નું તેની બેઠાંને રાણુજી નહીં ને... નામ મ...
ને હું મુસલ-

નવરાત્રી બા. ૬ થી

૨ એ રાત્રી

૧૨૨ પછી

જે પેલા, બદલી જાત પાસુ
બદલી રાસુપોરનું રાત્રી રાસુ-

૩૫૫

૩૫૬

૩૫૭

૩૫૮

૩૫૯

૩૬૦

૩૬૧

૩૬૨

૩૬૩

૩૬૪

૩૬૫

૩૬૬

૩૬૭

૩૬૮

૩૬૯

૩૭૦

૩૭૧

૩૭૨

૩૭૩

૩૭૪

શ્રીમદ્ ગદગી સ્તાવ પરમાર ચ્યને જોડી મોગલ વચે લડાઈ ૧૭૭

...ମ ଆସବା ମାନ୍ୟ, ହାସଲରେ ଶୁଭ ଲାଭେ-

• ते विश्वे भारां यथा गमे तेम उहेये भाटे हुने

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਥਸ਼ੀਲੀ ਤੇ ਗਿਰਾਥਮਾਂ

તે તો કહેને મુઝબમાન

• 2011 3rd year 4th.

‘मुष्तीमां रक्षा. हास-

जमान यतो हृतो तेषः

મુળીના પરમગ્ધ ગીતાનં.

May 1, 1975

உ.பி. சித் :

અ(દશ)કે તેન

नाहादरी मांटे सदाय वपसायके. गट जोडोनं तेसोयं उदास ३

મારે જરૂર હોય તો તેઓનું આજ્ઞા પાલન કરું છું, માન મળે છે.

३. श्री अमा अदवी नामना अर्थात -

...दा राजा तदक्षणी भव्यं हतं, ते

॥१॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

महर्षि भस्मिक? आचार्य

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered.

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

[illegible]

મા, તથા સના કુટુંબના જવા મા

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ରାଦି ପ୍ରାଚୀନ ଶାସ୍ତ୍ରାଦି

५१ २५१ ५११ १११

제14회 전국 지방선거

$$\int_0^{\infty} \frac{e^{-\lambda t}}{t} dt = -\gamma + O(\lambda) \quad (\lambda \rightarrow \infty),$$

૬૫૭ મુગ્ધરાજા

ગૃહી, મુગ્ધી બધી

તમારૂં પામે છે.

પાદ જાણી, જધારુ વાસ થયા, બોરી
પગવાડે એક બધીરજી છે તેથી તેણે ધો-
ર્યાં પણ તે આવી ગયો. બધીરનો ઘાહ પણ
હયો પણ પછી આજીની સુમનાથી તેણે
અને કઠારી મારી તેના પ્રાણ લીધાં. બ-
ધારુના માણસે તેનું મુઠ્ઠુ બાવી
તો સુકાવ્યો. પરમારો એ રાણી-

આ સુગમના રાજાની આખર પણ આજ બાદશા-

નું નામ છે. સુભતાન મહમદ મેગડી ઈ. સ. ૧૪૯૬-૯૭ માં

આજી મરણ કરીને બહાર આપવાની મતજબથી મોટા બચકરથી

આવ્યો. આરે ગિરનાર ૮૦ માર્ચલ કુર રહ્યું ત્યારે બાદશા-

નું બાલપાનની મરદારી તમે ૧૭૦૬ માણસનું બચકર આગાઉથી મો-

નું એ હાંકી કાઢ્યું પણ પગવાડેથી સુભતાનનું

તેવખત ને બહાર થઈ તેમાં ગિરનાર-

નાં ડાહ્યામાં બરાઈ બેઠો. મહમદે આસપાસ

કાચી શહેરને ઘેરો બાલવાની તૈયારી કરી માંડી.

તે બજારનો આવી તાણે યક્ષથી બચકર પાછું ગયું.

આ વખત રાજા મંડલીક બચકરે બહાર-

દરવાજાને કે હાલમાં બંધ છે તેની

જાણત ૧૫૧૬-૨૦ ની આજીની

૧૩૨

૧૩૨ ને વર્ષ પછી એટલે ઈ. સ. ૧૪૭૨-૭૩ હી. સ. ૮૩૫ માં મંડલિકિ પાછાં રાજ ચીન્હ ધારણ કર્યાની વાત સાંભળી મહમદને ઘણો ક્રોધ થયો અને જુનાગઢ ઉપર જવા મ્હોટું બચકર નેવાર કર્યું. દીવાન રણછોડજી મુલતાને મહમદનું બચકર આવવાનું ખીચું કારણ એ કહેછે કે મંડલિકિના દીવાન વીચળ વાણીવાની બેરી મનમોહના ધણી જીવન સુગત હતી તે ઉપર રાજા આચક થવાથી છુપકીથી તેને હમિયાં પોતાને ત્યાંહાં તેડાવતો. આથી કરી વીચળના મનમાં દ્રેષ આપ્યાથી તેણે મહમદ બેગડા સાથે મુલાકા કરી તેનું બચકર ભેડાવ્યું. બાદશાહે બે હજાર ઘોડા અને પાવદળ વીગેડ સરંજમથી આવી જુનાગઢને ઘેરી ધાલ્યો. મંડલિકિ આ વખત વારાદડ અને પંડણી આપવા કહ્યું પણ મહમદની મરજી તેને વટાવી ક્રુમલમાન કરવાની હતી તેથી તેણે કાંઈ કણ્ઠક કર્યું નહીં. મંડલિકિ છેવટે ભાચાર થઈ બાદશાહી છાવણીમાં આવ્યો. બાદશાહે તેને વટલાવી તેનું ખાંતજાહાં નામ પાડ્યું અને પોતાની સાથે અમદાવાદ ભેઠ ગયો. ઈ. સ. ૧૪૭૩-૭૪, અમદાવાદમાં ખાંતજાહાની કબર માણક ચોમાં હજી સુધી છે. મંડલિકિના કારભારી વીચળ ઉપરથી જુનાગઢની એક વાવ અઘાવી વિચળ વાવ એ નામથી ઓળખાય છે.

મહમદની
જીમી
શી અંગે
તે મહમદ
રાજાની પાસે

૧૩૨ મંડલિકનું રાજ ચક્રુતેવિથિઆ દેશના બોકો કેટલાં એક ૦.
જુદાં કારણ માને છે. પહેલું કારણ નરમીદ મેતા નામનો જુનાગઢ
આ વખત એક નાગર ભક્ત હતો તેને મંડલિકિ મવાસી તથા ખીલ
ધર્મના સાધુઓની મલાહથી ધણું દુઃખ થયું અને કહ્યું કે તારો દુઃખ મુને
આજ રાત્રીમાં પ્રત્યક્ષ આવી હાર આપે તો શીકજ છે, નીકર મહવારે મુને
પારી નાંખયુ. બોકો કહેછે કે ભક્તની પ્રાર્થનાથી અર્ચ દેખતાં કૃષ્ણે નરમી
મેતાને આવી હાર આપ્યો હતો. આ વાત ઉપર વિશ્વાસ રાખી ગ્રોરક
અને મુવરાતવાં બોકો નરમીદ મેતાના નામને ધણુંજ માન આપે છે.
પવિત્ર દિવસ અને તેહેવારને હલાડે તેઓ એ ભક્તનાં બનાવેલાં ૫૬ અને
કોરનન હમિયાં બિગા થઈ મ્હોટા ભાવથી ગાય છે. આજ પણ જુના-
ગઢમાં આ ભક્તની એક જગો છે ત્યાંહાં નાંકે હમિયાં દરશન કરવા કુંભ-
કુમ મળી જાય છે. મંડલિકનું રાજ્ય જવાબ કરાવેમાં ખીચું કારણ તે-
ઓ નામખાઈનો આપ મ

100

100

1. ગોરૂ કુટુંબ ગરબીના દર્શાવવાના અર્થ અંગે 10. ૨

૨. ૪૪૪૪ વાહાણમાં મેલી હોવાના અર્થ અંગે ૨૦

૩. ૪૪૪૪ નેવામાં અંગ્રામીના અર્થ અંગે ૪૪૪૪ વાહાણને

અમને માથું કુટુંબ ૪૪, માથા બેમાં હોવાને કારણે કચી બર્થ

૪. ૪૪૪૪ નેવામાં ૪૪૪૪ની ગરબી અને હિ ૪૪૪૪ અંગે ૪૪

કાંઈ ના કરે. આ

માં વાધેરે બોલો એ

૧૧૧૩ ૧૧૧૫ કરવા લાગ્યાં.

શુનાઈ આવી ત્યાંહાંથી મળ્યાં.

૧૧. કાંઈ વગર પછી તેણે માં.

૧૧. મેલીઓ દત્તા તોરણુ નોરણી ખરે

યઈ છે. તેણે ગિરનારના આ બલવાન જમી-

નદારના નામે કરા જારાનુ રાત્રી આંધરા કરૂં એ વખતથી

ની વનુલાત માટે ચોરમાં બાદશાહી અમલદારો રેહવા બાન.

૧૨. મરેણુ મરણુ મરણુ જાએ છે કે મંડલી પહેલાના

૧૩. બાઈ બાઈના પચાન પીરાસમાં મરવાની ચોરાસી મળી હતી

૧૪. તેના પચાન મરેણુ કેહેવા બા વખત ને મરેણુ બાઈનો નેચો

૧૫. મરેણુ બાદશાહ ઉપર બારવે નીચવા. તેઓએ બાર વરસ મુખી

૧૬. વરસે એડ્યું. તેમાં એક વખત બાદશાહી અમલદાર મેડ વણારશીને

૧૭. મેડ તેઓએ મવાલા અમલદારો દેડ કર્યા પછી કાંઈ વખત પછી તેઓ-

૧૮. ને વણારશીની સ્ત્રીને બેહન કુચી દેડકેલા રૂપીઆ પાછા કાપડમાં આ-

૧૯. યા. આ બિરસી વણારશીએ જુસ થઈ તેઓ માટે બાદશાહી ચરકાર-

૨૦. નામલામણકરી તેઓનું મનામુર્ત કરાવ્યું. આ વખત તેઓને બાદ-

૨૧. શે ૧૫૦ જામના અમરેણી મુદારામાં ગિરાસમાં આપ્યો.

૨૨. બાઈ જાએથી મુદારામાંની મેજાવળી મળી છે તે હેવા.

૨૩. બાઈ રાહાનીકીને ગિરાસમાં

૨૪. મધોલજીને આંખી રનાની

૨૫. પચાને જુદા લોકો કેહે છે કે મદ-

૨૬. નાન કર્યા તેથી તેઓ મોમે મજામ થયા. પછી હજી

૨૭. મદકર ને કેવી હાલતમાં છે તે કાંઈ બાદશામાં

૨૮. મેડ મુદારામાં જમી-

૨૯. નાંકોએ એ પુરોગા-

૩૦. ને નહાં પીકાલી એ-

૧૩. બાઈ
૧૪. મરેણુ

કે 'સુત્ર' આ. ૬ લે.

નાણુકારે

તે શાહી

૬ તબાકી પાંચ પાંચ કોઈ ફહોડે

૭ આપદાદાના મલ્લમોંથી કોઈ

૮ કોઈ મલ્લમોંથી કોઈ

૯ પાંચ કોઈ કહ્યો થવાયો

૧૦ આલ્લો અને તેઓનું મમા-

૧૧ એક સાત મલ્લમોંથી મુજબ

૧૨ એક સાત મલ્લમોંથી મુજબ એક સાત મલ્લમોંથી

૧૩ પાંચ કુમારના આદરમાં બેઠકે મુજબમાં આલ્લો-

૧૪ નીએ આંખાંનાથી

૧૫ તેમની પાછળ

૧૬ આલ્લો

૧૭ આ

૧૮ પોરું

૧૯ આલ્લો કહ્યું કે મારે કોઈ ન-

૨૦ ના. થોડી વાર પછી આદરમાં

૨૧ આલ્લો કહ્યું કે મારે કોઈ ન-

૨૨ આલ્લો

૨૩ આલ્લો

૨. ૭૫

દીવમાં આવી પહોંચ્યા છે. પોર્ટુગીઝ લોકોને બીન કારણ મહેનત આવી તેથી તેઓએ ચીંકાઈ દીવ લેવા મનસુબો કર્યો. પછી બાદમાં પોર્ટુગીઝ કમાન્ડરને તેડાવ્યો. તેણે બાહાનું કાઢાણું કે હું માંદો છું તેથી આવી શકતો નથી. બાદમાં જાણ્યું તે બોકો દુર જમવા જાય કચીથ એવા વેનધા કરે છે માટે હું જ તેઓના વાહાણ ઉપર જઈએ, એમ કહી એક જહાઝી સરખા બેઠમાં થોડાં માણસથી પોતે પોર્ટુગીઝ લોકોના કમાન્ડર પાસે વાહાણ પર ગયો. વાતચીત કરી વાહાણ પરથી પાછો આવવા તે બેઠમાં બેસવા જતો હતો તેવામાં પોર્ટુગીઝ લોકોએ બેઠા બેસવી બીધી, કે વુરતજ બાદમાં દીવમાં પડ્યો. થોડી એક મીનીટ તે વાહાણ ઉપર તર્યો તેવામાં પોર્ટુગીઝ લોકોએ તેના માથામાં કાંઈ માર્યું તેથી તે કુત્તી મરણ પામ્યો. આ બાદ સંબળી તેનું લશ્કર અમદાવાદ તાલુકા અને પોર્ટુગીઝ લોકોએ ઈ. સ. ૧૫૮૬ માં દીવનો ટાપુ પોતાના તાબામાં લીધો.

૧૭૯ બાહાદુરશાહ પછી કેટલાંકે નબલા રાણ યુદ્ધ છેવટ મહમુદ-બીદ-ખાન થયા. તેના વખતમાં પણ જુનાગઢમાં તત્કાલિન મોડીય થા-લુદાર હતો. ત્યારે અમદાવાદમાં બાદમાં અમીર ઈમાદીઉલખાન અને ઈતમાદખાન વચ્ચે તકરાર થઈ ત્યારે ઈતમાદખાને તત્કાલિન મોડી-નાથદાદી કુમકે તેડાવ્યો હતો. ઈમાદીઉલખાનની કુમકે આ વખત અમદાવાદ અને બેંકાનાં જગીરદાર હતા. અમદાવાદ અને બેંકાનાં વચ્ચે આ વખત અમદાવાદ જાણમાં ગણાતાં હતાં.

૧૮૦ એ મહમુદશાહ બાદમાં નવાનગરની માદી ના મુગ પુરે જનમ રાવણે સૌરાષ્ટ્રના જિતર કીનારામાં જનમનર વચાવી એ દેશમાં એક જોરાવર જર્મીદારી સ્થાપી. જાડેજ લોકો આ વખત પેહલાં કચ્છમાં રહેતા હતા. બાદમાં કચ્છમાં જાડેજના વખતના બાપાના પંચના રૂપરૂપની સાથે જાડેજ લોકો, નથી આવ્યા. રા-વણ આવી ત્યારે તેના આ દીકરા મની-... તેની સાથે આવ્યા, પણ પાંચમાં દારીપુત જેનું નામ પોતે... હતા તે લોકો જાડેજ અને કુવત નામના બે દીકરા...

૧૮૦ માં બાહાદુરશાહ

જનમ રાવળની સરદારી તથા જનમ રાવળની સ્થાપના.

આવવાનાં કારણ વિશે જાહેર બા.૧૧૦.

તેઓ માત્ર એટલું જ કહે-
હોયી, એ નામના ચાર વીકરા
જુલુ મંગાભાઈ ચોડી રાણીના
નાંકરો હતો. પેલા જુલુભાઈ-

બાંધેલાં કાપડાનાં કાપડાનાં કાપડાં, જોમાનાં જે બાળ મોટા ભાઈ
દાદાએ લીધા, અને અહિં બાળે બીજા જે ભાઈઓએ લીધા. આ
જુલુ જુલુ આ વખતે એક બીજાથી સ્વર્ગત્રયે રાજ કરવા લાગ્યા. દાદા-
રજુએ પોતાની રાજધાનીની જગો કચ્છના પૂર્વભાગમાં કંથકોટ કરા-
વી, અને ઓથો બુલની બીજે અબપુરીમાં રજો. બાળજીએ પો-
તાની રહેવાની જગાં માટે કચ્છના પશ્ચિમ ભાગમાં તેરા નજદીક બાગ
નોમનું મામ પસંદ કર્યું. તેઓએ પોતાના ઓરમાયા ભાઈ હોયીને
ગીરાયમાં માત્ર બાર ગામ આપ્યા. આ વંશના પછવાડેના વખતમાં
ઓથોની સાગાને વ્રજગી રજા જણાયું. આગરે ઈ. સ.ની પંદરમી
સદીના પ્રારંભમાં કચ્છની આ જુલુ સાગાના મુખી નીચે પ્રમાણે હતા.
દાદાના વંશમાં જમ દાદાજી, ઓથાના વંશમાં જમ હમીર, અને મા-
જનના વંશમાં જમ રાવજ. જમહમીર અને જમરાવજ વચ્ચે સરહદના
નજદીકપણે લીધે પહોળું વેર ચાલતું હતું. આ વેરને લીધે હમીરે રાવ-
જના બાપ જમ ભાગાને માચી નાંખ્યો તેથી રાવજ હમીરા પોતાના બા-
પનું વેર લેવા હમીરને માચી નાંખવાનું તાકીદ કરતો હતો. રાવજના
બાપ ભાગા વિશે દીવાન રણછોડજી લખેછે કે એ સરદારને બાહાદુરશાહે
ત્યારે પાવાગઢ ઉપર મોકલ્યો અને ત્યાંથી કુતેલ કરી પાછો આવ્યો
ત્યારે બાદશાહે તેને મોકલ અને આમરણ પરબણાં ઈનામમાં આપ્યાં
હતાં. દીવાન કહેછે કે ભાગાને મોરહના જમીદારોએ માચી નાંખેછે.
પણ તે હમીરની ઉચકેરણીથી કે ચી ચીને તે કાંઈ નહીં જણાતું નથી.
જાહેરના બાદ કહેછે કે ભાગાને હમીરે માર્યો છે. જમ રાવજે મા-
ચી નાંખવાની મતલબથી એક વખત હમીર અને તેના છોકરાઓને
મીજમાંનીમાં મોતપા. હમીરને પોતાના પિત્રાઈ વિશે શક આભાથી
પ્રથમતો તેણે મોતર કબૂલ કર્યું તહીં પણ ત્યારે જમ રાવજે પોતાની

૫. ૭ મુ. ઈંટ દેવી આશાપુરી માતાના ઓગવ ખાધા ત્યારે ને જમવા આવ્યો. ઓગવ ખાધા છતાં રાવળે હમીરને માચી વાખ્યો. આ વખત તેના દીકરા રાવળ અને યાદેજને જામ રાવળની વહુ જે તે છોકરાઓની સગી હતી તેણે છુટકીથી બગાડી મેલ્યા. તેઓ જામ દાદરજના તાબાના વાજક પરગણામાં રાહપુર ગામમાં જઈ રહ્યા. હમીરના ખીળ જે મોટા દીકરા આવીયાજી અને ખેંગારજીમાંથી મોટો પોતાની મેલનને મળવા અમદાવાદ ગયો હતો અને ખેંગાર તે વખત પાકરમાં વીગવાવમાં હતો. ખેંગાર વીસવાવથી રાહપુરમાં પોતાના ભાઈઓ પાસે આવી તેઓને ગાયે જઈ અમદાવાદ ગયો. આહી તેઓની મેલન બાદમાં મેલન પાછુંથી હતી તેથી તેઓની યાચી બરદાસ્ત થઈ. પછવાડે રાવળે હમીરના કુટુંબનાં અને હોયીના વંશનાઓનો તમામ મીરાસ ઝોંટી લીધો. આ બધા કમનસીબ લોકો પછી ત્યાંહાંથી પોતાના મરી ગયેલા સુરદાસના બહેર રાખડના છોકર પાસે અમદાવાદ આવ્યા. રાવળે કચ્છનું રાજ્ય તમામ પોતાના તાબામાં લીધું. પણ કચ્છની પૂર્વનો ભાગ વાજક હતો જામ દાદરજના તાબામાં હતો. એક વાર જામ રાવળ બચકર જઈ રાહપુરમાં મીવાણા લોકોને ત્યાંહાં હમીરના છોકરાઓ છપાં છે એવું ઝાંખળી બચકરથી મીવાણાઓ પાસે ગયો ને છોકરા માગ્યા. ત્યારે મીવાણા લોકોએ તે વખત અવજીમાં પોતાના ત્રણ દીકરા આપ્યા પણ હમીરના છોકરાઓને નહોતો. ત્યાંહાં આ છોકરાઓના મેલણ વિશે જુલોજી મેલ. હમીરની સ્ત્રી જે યૌરા બલીની હતી તેણે આ મેલણ ગોળા પાસે મોકલ્યા હતા. કચ્છ ને જાદ લોકો આવીયાજીના દીકરા પાસે ગયા ત્યાંહાં એક અવકાશે તમામના કુશીયાદ મેલના બેઈ તેઓને કહ્યું કે તમો અમદાવાદ દૂરેલ થઈ. રહે જતાં તેઓને એક કાળે મેલણ તે તેઓએ માફ મુકત માલ્યું. ખેંગાર, રાવળ અને મેલણ અમદાવાદ જઈ રહ્યા હતા એમનામાં એક વખત બરદાસ્ત થયો. મેલણે મોકલ્યા

૪. ૭ થી. આશાપુરી માતાને સંભારી ત્યારે માતા એ આવી કહ્યું મારા મન પાછું
તે હમીરને મારી માટે તારે કહ્યું મારા રાજ્યની આશા રાખવી નહીં. તું રહુ-
ના માંમા કીનારા ઉપર જ ત્યાં હું તુને આદાય થઈશ. જાન રાવળ પછી
ઓરડ દેશમાં આવ્યો. ૫૭૫૩ એંગારાએ પોતાના રાજ્યનો બરોબ-
રત કરી સંવત ૧૬૦૫ ઈ. સ. ૧૫૮૬ માં જુજ નગર નામનું નવું જામ
બાંધી તે પોતાની ગાદીની જગ્યા ફરાકી અને તે વખતથી આ વંશના રાજા
એ ખીતાબથી ઓળખાવા લાગ્યા. આ વખતે તે અનકમિરને બુલ્લો નહોતો.
તેને તેણે અંજાર પરગણાં સથે પરમપરા ઔરાંગઝાંબાપુર, ગીલાણી બાં-
કો જે પોતાના ભાઈઓને બચાવવાનું સાધન થયા હતા તેઓને તેણે
આકરીના બદલામાં છુટ કરવાની છુટ વશ પરંપરા આપી. કચ્છના રા-
જા આજપણ આ છુટ પાળે છે. તે એવી રીતે કે હરેક પ્રયત્ને ત્યારે મના-
ધાન ગામવા ખાતર તેઓને મળ કરવી હોય છે તો પોતે તેઓને દેહાત
દંડ કે પૈસાનો દંડ કરતા નથી પણ ખીજ પડોચના રાજાઓને તેઓને સા-
મા ઉમરેડી તેઓ મારફત તેઓને મળ કરાવે છે. જાનરાવળ પોતાના
કચ્છના રાજ્યમાંથી ૫૦-૬૦ જામો ચારણોને આપી અને કૃષિના પર-
ગણાં રાજ એંગારને ઓળી બચકર બઈ કંધારીઆ તરફ આપી. ઓરડ-
ના ઉત્તર કીનારા ઉપર આમો કાંઠાનું પરગણાં આ વખતે દાદરજીના ર-
મના દેરા બાંકોના નાબામાં હતું. આ દેરા બાંકો અને, ચોટી બારગાહ-
ના બચકરને આંદી બડાઈ થઈ હતી તેમાં દેરાએ ચોટી મરદારને મારી
પોતાનો અમલ બેનાડ્યો એ વિષે પ્રથમ કહ્યું છે. દેરા લોકો પાસેથી જમી-
ન પોતાના બચકર સાથે ત્યારે અનાંજ માગ્યું ત્યારે દેરાએ અનાંજને બદલે
ધુળના પોટીઆ બરી માંકવા. રાવળે તે શ્રામાં સુકન ઝમઝી તેમાં પાં-
તાનું માથું નમાવી કહ્યું કે આમાંથી હુંને માફ આ જમીન ઉપર રાજ્ય સુ-
ખ છે. જાનરાવળે કંધારીએથી ઉપડી આ નરજીની પડોચમાં હઈશર.
જામ આગળ જાવણી નાખી અને કાંઈ વખત સુધી તો ત્યાંહી તે એમનો
એમ બેસી રહ્યો. આખર તેણે જોડવા તેનાના નામના રાજા ઓરડ
આ જામ ઉપર પોતાનો અમલ બેસાડ્યો.

૧૮૧૫૭૩ એંગાર પ્રકરણમાં કહ્યું છે

આહી :
આના રાત્રી થઈ
આ રાત્રીના વખત

ના રાત્રીના વખત
કે બાહ્યુડવામ
: મોરવાડાવામનો

પછવડેના વખતમાં તોય થયો તેવોડે હીરાના રણુડાડછ બને છે કે પુ-
મળીના જે પથરોને મિત્ર અને આઘણોનો આપ થયો હતો તે પથરોમાંથી
પછવાડાના વખતમાં એ બે બાંમ બંધાવાં તેથી તેઓને પણ એ આપ ન-
ડ્યા વગર રહ્યો નહીં. બાહ્યુડવા પછી આ વચમાં એક નાચનેડયો
થયો જેણે બાહ્યુડ આબાદકરી તે વામમાં નાચનાયનું મંદીર બંધાવ્યું.
તે વખત જામ રાવણે જેડવાના તાબાનું નાચળી વામ લીધું તે વખત રા-
ણુપારમાં જેડવાની ગાદીઉપર સમંદછ રાત્રી કરતા હતા. તેવે જામ એ-
ક વખત નાચળી મળવા પ્તાનર તેડાવી દેગેથી માસી નાખ્યા અને બરડર
મોડલી રાણુપાર પોતાને તામે કર્યું. આ વખત રાણુમીબાહ્યુ અને તે-
ના કુત્ર રાણુપારના બાગી કીંતીબઈ રહ્યા. પંદર દહાડા પછી ત્યાંથી
બાગી કેડબાક મહીના સોંદાસેરહ્યા, ત્યાંથી અડોદર અને ત્યાંથી એ-
વડાની વાડીએ આપ્યા. આંહી રાણુ મીબાહ્યુ દેવબોડ થયા અને તે-
ની સ્ત્રી કાંબાઈ કુમાર મીબાહ્યુને બઈ છાપિ પધાયો. જેણે છે કે રા-
ણી ત્યારે આ જગે આવી ત્યારે કુકત ત્યાં એક માડ હતું તે તળે તેઓ
કુવર મહીન રહ્યાં. આંહી તેને બરડાના મેર અને રબારી લાકો એ
આવાળીવાનું પૂર પાડી તેમની બરદારન કરી. કાંઈ દાહાડા પછી દરીઆ
કાંઠે નુકાનથી એક વાહુ આવી નીમર્યું તેમાંથી તેઓને બહો પંચો મળ્યા,
તેવડ તેઓએ ત્યાં એક છાંપા નામનું વામ વચાવી ત્યાં પોતાની રે-
ણુક દરાવી કુવર મીબાહ્યુ મોટા થવા ત્યારે તેણે મેર લોકોની મદદથી
આશવામના પરબણાં છાતી તેડીપર પોતાનો અમલ બેસાડ્યો અને સમુદ્ર
કાંઠે એક નાનું ચરખું પાણું જેડવાનું રાત્રી સ્થાપ્યું. હાલ જેડ્યાં પરબ-
ણાં ઉપર રાણુનો અમલ છે તે વગર રાણુનું બધું પરબણું આ વખત જા
મ પોતાના તાબામાં લીધું.

તેનરમાં નવાન-
બરમી સ્થાપના-

૧૪૨ અવત ૧૫૬૯ ઈ.સ. ૧૫૪૩ ના આવડ મહીનામાં જામે નાચળી
ની જગે નવાનગર નામે ગામ બાંધ્યું. જામ રાવણે જેડવા બાગ ઉપર
પોતાને અમલ બેસાડ્યો. નાચનાના કુલ પુરુષ ગામનના

૩. ૭. બું. ટીકરા હાલા ઉપરથી હાલાર એ નામે ઓળખાવા લાગ્યો. જ્ઞાને પોતાની નવી રાજધાનીનું નવાનગર નામ પાડ્યું તેના પાયા વખત સુધી લોકો તેને નાગણી નામથી ઓળખતા હતા. આના પછી નવાનગરના યજ્ઞ અને વ્યાપારી તેને નાગણીનામથી ઓળખે છે. જ્ઞાનને આ વખતે એક તરફથી જેમ જેઠવા પાસેથી મોટો પ્રાંત મળ્યો, તેમ બીજી તરફથી તેને પૂર્વ તરફનાં મન્ડલ કાંઠાનાં કેટલાંક પરમણાં તથા હિંદુ આવાડા અને દેશ ગિરાશીઆ પાસેથી અને પશ્ચિમ તરફનું ખલાસી ગામ, વાઢેશ બોંડા પાસેથી મળ્યું. આ રીતે દુક શુદ્ધતામાં તેના રાજ્યમાં એકદમ વધારો થઈ પડ્યો.

૧૮૩ આ બાદશાહના વખત સુધી સુલમાનોએ જે રજપૂતને વડાખા તેઓની એક જ્યોત્સના સોલેસલામ એ નામની ન્યાત થઈ. તેઓ આજ પણ હિંદુના જોવાજ પોશાક પહેરે છે. કેટલાક હિંદુધર્મને માને છે અને કેટલાક સુલમાન ધર્મને. તેઓ પોતાના મુકદ્દમે બાળતા નથી પણ દાઢે છે. તેઓનાં બેસાં પણ હિંદુના જોવાજ પોશાક પહેરે છે. હજી તેઓ પોતાની શાખાનાં જ્યોત્સના રજપૂતનામ રાખી રહ્યા છે. રાજપૂતની પેઠે તેઓને પણ તેઓના બાક અને વહીવંદા તેઓના પૂર્વજની વંશાવળીઓ વાંચી સ્મરણ થે છે. જામની વખત તેઓ હોમ મગ કરતા નથી, પણ જણેશ પ્રજા કરે છે. ચોરડાના ઝરવેલા ધક્કા રાણોરના મોલેસલામને પોતામાંથી વરસી જવા કહે છે પણ તેમ નથી. તેઓ તો પરમાર બનીના છે. તેઓમાં કદાચ કાંઈ બાળ જ મધાલજના વંશમાંનો બાળો હોય તો કોણ જાણે. આ બાળ તે બામના કચલાવીઓની શાખાઓનાં નામ જાણેથી નથી થઈ શકે. આ વખત બીજા કેટલાકે રજપૂતો કે જે સુલમાનથી કાચર થઈ ચાપાઈ ગીરીનો ધંધો કરવા બાબા તે કારડીઆ નામથી પ્રસીદ્ધ થયા. નારોડા રજપૂત વિષે પણ કહે છે કે તેઓ આ વખત નકરા અગર નરવા રહી પિત્રીવાડીને ધંધે વળગા તેથી તેઓનું નરવા અગર નારોડા નામ મળ્યું. આ દેશના એક-ઓમાં આ બે બનીના છે.

મોરે મ. ૧૨
અને લેત. ૧
જેલા રાજ. ૨
પા.

૧૪૪ તતારખાન મોરે
અને મુનમદખાન મોરે.

ચાલુકાર થઈદ કાચમ
નામના નામે જમા.

અકબરની
જોશી
પત્રી બાદશાહ
જે આજે

નજ અને ત્યાર પછી આ વચના ઉપા. ૧ બી.

૧. વખતમાં બાદશાહી થાણદાર અમીન

... આ વખતમાં બિચીના બાદશાહ અફઃ-

ઉલા મુજફૂર પામેથી અમદાવાદનું વખ પોતાના

મુજફૂરને કેઃ કચી પોતાની સાથે ભેઈ ગયો.

અમદાવાદનું રાજ્ય બીજા ત્યારે નવાનગરના વ-

નો જામ અવસાલ નામે રાજા હતો.

૨. રાજાને જણાઈ ગયા. તેમના મોઢા

તાણકો મળ્યો. હરદામજી બીપરથી તેના વંચના

હરદોશાણી એ નામથી ઓળખાય છે. રાજાના ના-

નામ પાછં રેવાજીને કીલેજ તાણકો, અને મુરજીને કેરિ તાણકો મ-

ળ્યો. રેવાજી અને મુરજી બીપરથી તેના વંચના રેવાણી અને મોરણી

કોવાય છે. જામ રાજાનો મોઢો દીકરો જીઆજી રામીના મકાનમાં

ઘોડા ઉપરથી પડી તેના બાપની હથાલીમાલ મળ્યુ પામ્યો હતો, તોપણ

અને મરણી વખત એક બાપાજી નામે દીકરો હતો. જામ રાજા સંવત

૧૬૧૮ ઈ. સ. ૧૫૬૨ માં મરણ પામ્યા પછી જામનો બીજો દીકરો બી-

આજી બાપાજીને પડતો મુખી નગરની બાદીએ બેઠો. તેણે ચાત વર્ષ

રાજ્ય કર્યું. પછી બીઆજીનો દીકરો જામ ચતાજી ઉરફ અવસાલ નામે

રાજા સ. ૧૬૨૫ ઈ. સ. ૧૫૬૯ ના બાદરવા શુબી ૧૪ ને રોજ નગર-

ની માદી ઉપર બેઠા. આ જામ અમદાવાદના બાદશાહ મુજફૂર શાહની

રજા ભઈ હી. સં. ૬૦૮ માં પોતાનું જીવું કોચીનું ચલણ કરી તે ચીક્કા-

માં પોતાના બાપનું નામ કોચાવ્યું. જામચતાજીએ પોતાનું અમ-

ણ અધાવવાની પરવાનગી મેળવવા એક નવાઈ નેચી તતખીર કરી. તે

એ કે તેણે એક રૂપિયા તથા એક કોચી બાદશાહને નગર મોકલી કેહેવ-

શાવું કે બીજા રાજાઓ જેમ તમને દીકરીઓ દેજે તે બીજાએ હુ તમારા

રૂપિયાને આ કુંવરી પરણાવું છું તે તમો કબુલ કર્યો. બાદશાહે અથ

ચઈ જામની લીચીત માંગણી કબુલ કરી. આ બીપરથી જામનો ને

મીકરો સાચો તેનું કુંવરી નામ પડ્યું. કુંવરી બીપરથી પછાપોડેના વખત-

માં

૧૮૧ બમ સતાછ ભારે નવાનચરના ત્રણ ઉપર હતા ત્યારે હલવ-
દની ગાદી ઉપર મહારાણા મી ચંદ્રાસિંહજી રાજ્ય સભ કરતા હતા. એ રા-
બની કન્યા જોડે સગાછના કુવર જણાછનાં પણ થયા હતાં. હલવદન
સ્થાપનાર મહારાણા મી રાજોધરજી અને આ ચંદ્રાસિંહજી વચ્ચે જા-
લાઓના વહીવંચા જણ રાજ્ય થયા કહેજે. મહારાણા મી રાણાજી,
માનસિંહજી અને રાધાસિંહજી. આ રાજ્યઓના વખતમાં જાલાઓના
ઈતિહાસમાં કાંઈ પણ નવો જનાવ જન્મ્યો જાણમાં નથી. આ વખતે
જાલાવાડમાં જાલાઓના મુખ્ય એ સંસ્થાન હતાં, હલવડ, અને શીયાણી.
શીયાણીના જાલા હરપાળછના સર્વથી નહોતાં ઘીકરામાંગોછના પંચમાં
થી જાતપાં છે. માંઓછ પ્રથમ પેઢેલાં જોડુ આવી રહ્યા હતા. માં-
ગોછના ઘીકરાના ઘીકરા ખમલછ નામેરના વાજ સરદાર પળછનાં પ-
રથવા તેવખત તે જાગમાં તેને સાત જામ કન્યાદાનમાં મળ્યાં. ખમલ-
છએ પોતાના નામથી દસીવા કીનારે ખામળેજ નામનું ગામ બાંધીકેટ-
લાંએક ખીલ્લં ગામો મેળવી ચોરાશી ગામનો તાણકો કર્યો. ખામળેજમાં
તે રીકે એક પછી એક એવા ચાર રાજ થયા. છેલા બાપાજી બાદશાહ-
ના ડરથી ત્યાંહાંથી નીચરી પંચાળમાં જયપણ, કોઠી, કુંદણી વિગેરે જગો
ઉજડ પડી હતી ત્યાંહાં આવી વસ્યા અને એક મહોટા બાજ ઉપર રાજ્ય
સ્થાપ્યે વહીવંચા બોકોના ચોપડા મુજબ હરપાળછથી રૂા મા ખેતાછ

ડરથી નીચરે

નનાં જડણીના
રાવ નામનું ઘીકરી હતી. તેને ખેતાછએ ખરમાં નાં નેથી મુકા-
સમા અને સરધારાઓ સાથે તેને વેરથકું. આ વેર ચોરે વધુધી ચા-
નેતાં યાવળીપે. દસીથી

$$[u^2, v^2] = 0, \quad [u^2, v] = 0$$

ਪ੍ਰੈਸ ਮੈ-

३५ '१५' ।.

• 12-1-2014

कविः ॥

॥ १ ॥

૧૬. શાસ્ત્રીએ બાદશાહને

∴ તે વચનથી તેણે તે પાતાન્તી

$$x(t) = e^{tA} x(0) + \int_0^t e^{(t-s)A} B u(s) ds, \quad x(0) = x_0 \in \mathbb{R}^n$$

• 3 4 5 6 7 8

1. யதா வஸ்யதி.

ગો.જી.માંથી વિશેષ

જાન્યારીના પહેલા રોજ શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કૃષ્ણે આચાર્યને જણાવ્યું હતું કે તારા શિષ્યોની સંખ્યા વધુ થાય છે તેથી મારા નામનો ઉપયોગ કરીને બહુ લોકોને ભગવાદ ગીતા અંગત રીતે શિક્ષા આપવામાં આવે છે અને તેઓ ધર્મના માર્ગ પર ચલે છે. આથી મને ખૂબ દુઃખ થાય છે. આથી હું એક નિયમ બનાવીશ કે જેના અન્વયે આચાર્યના શિષ્યોએ માત્ર તેઓના શિષ્યોને જ શિક્ષા આપવાની હશે અને તેઓ તેમના શિષ્યોને જ શિક્ષા આપવાની હશે.

ਸਿ ਤਮਾ ਆਤੇ ਗਾਮੀ ਆਏ ਫੀ ਆਏ

સામગ્રીના નામ : _____ તારીખ : _____

21 제5회 2차

સાચી દવા, સમયસર અને

ગંગાદાશજી. ૨.- અણે ગંગાદાશજીને અમારડી

અને ગંગાદાશજીને ચમારડી

આગળ ગીરાસુખમાં ૨૫ : ૧ માનદાસજી ૧૯૫૨ માંથી નીચે

५. सामकालिक जगत् काशीनी

[illegible]

• *சுயம் சித்தம் அறிவோம்*

1992 年 12 月 1 日

၂၀၁၈ ခုနှစ်

১০০০ টি পত্রিকা
 ১০০০ টি পত্রিকা

१०३

नाम: सुरेश कुमार पता: 123, Main Road, New Delhi

[illegible]

૪ મું. કુંભારાણ્ય

કુંભારાણ્ય

તાન ભાલો મળ્યા.

કાંઈ કરી. તે માને રાન

માણ્ય, હાથી, બોડાઓ

બાઠ બોડો ઉઠે છે કુંભારાણ્ય.

હતી તેના

તે વાપન ને કમ્કા થયા. તેકપર એ

ગાથી તે તને

કંકાઈ બઈ. કંકાઈ દહાડે તેકપર એ

રાનદામણના

કુંપર ચાણાએ ભાળે પોતાના પીતાના મેળના પપર માંભળ્યા ત્યારે

તેણે તેનો દાહાડો પાણી કર્યો. એ વાપન માળીયામે તેને રવત્રમાં આ-

વી કહ્યું કે હું તારો ઈંદ્રદેવ ઉદેપુત્રની જનીન. આ આર્યને દહાડો હું તેને

નું બદલ. ચાણાએ પછી દેવે રૂપનાવ વીંદેને કંદેપર મોકલ્યા અને

પ્રતાપેલી જગ્યાએ જીએ છે તો મારૂંડા તરેથી તેઓને શાલીયાને મળ્યા.

આ વાપન તેના ને કરડાઓ મેળા મંધાઈ રહ્યા હતા તે

આ ને હજી તેના વચનાઓના ધરમાં પુલ્લમે છે અને

તેઓને વરખાસન તરીકે કાંઈ મળે છે.

બોહીય વહીવંચા ઉપર જીવળ ઉઠે છે પણ રામદામણ કુંભારા-

ણ્યની કંપા પરાપવા એ તન મંભવતી નથી. કારણ કુંભારાણ્ય એ મહમદ-

ના ને અને આ નાના

એક વાપને માને.

તેના દીકરા વાછા ઉપર- બા.૧૬૦.
અને કનાર-

તેના દીકરા પાસે ગાળ કરતો હતો ત્યારે સીહોર
અને જાળી ધાકણોવચે એક નજવા કારણમાંથી
ઘણીનો જુનો સીહોરનો કર્ણો હાથના કર્ણથી
કતો. એમાંનું હાથ એક પણ ધર રહ્યું નથી. કુત
તની નિશાની ક્યાંક ક્યાંક રહેલી જોવામાં આવે છે.

આ માટે એક ટેકરી હતી તે સાત મહોની ટેકરી કહેવાતી. આ ટે-
કરી ઉપર મેથી ધાકણો વ્યાપ ચુકવતા હતા. સીહોરના જાળી અને
રણા એ બંને પક્ષવાળાએ ઉત્તર અને દક્ષિણ બે બાગમાં પાટી પાટી
સીહોર ગામ વચ્ચે લીધેલું. એક વખત જાળીની દીકરી ને રણાના
કુટુંબમાં પરણી હતી તે પોતાના સાસરામાં ઉધાડે માથે ચોરબો છુટો
સૂઈ વળોડું કરતી હતી. તે વખત તેનો પતી સાત મહોની ટેકરી ત્યાં-
હાંથી બધા બાગમાં નજર પડતી હતી ત્યાંહાં ધાકણો ભેળો ભેળો હ-
તો. આ ધાકણોમાના એક જણે તે બર્છરી ને આવી બેઝલ રથી-
તીમાં જોઈ જોઈ પછી ભેળો તે જાણવાવગર કહ્યું કે આ બર્છરી અહીંથી
દેખાય છે અને માધુનથી દાંકતી તે જોતાં તેનો પછી બાહેલો જણાય છે.
પછીએ તે જાંબળી તુરત ઘેર જઈ ફોપથી બેસીનાં નાક ચોટલો કાપી
લીધાં, બેસી રડતી રડતી પોતાના પીયરમાં ગઈ તે ઉપરથી તેના માવતર
નાં માણસ હથીયાર બાંધી ત્યાંહાં આવ્યાં. સડાઈ થઈ તેમાં બંને પક્ષના
ધણા ધાકણો મરણ પામ્યા. બોકો કેહે છે કે ધાકણો મુવાના દોષથી
આ જગો ઉજડ થઈ તે રૂંડીને પાછી વસી જ નથી. આ વખતથી તે-
ની પડોશમાં હાથનો સિહોર નામનો નવો કર્ણો બંધાયો. જુના સિ-
હોરની જગ્યાને કોઈ કોઈવાર બોકો મરણ રથળ કરીને પણ કેહે છે. આ
દેહથી એક બિબ્બ સામે વેર લેવા, ધાકણોના દરેક પક્ષવાળાએ પારકી
મદદ સોંપવા માંડી. જાળી વાળા ગારીઆધર આવ્યા ને તે વખત
માહાજના વંશનાઓને તાલે હતું ગારીયાધરવાળાને ધાકણોએ

૫ ૭ ય. કહ્યું તમે મદદે આવો તો મદદના બદલામાં તમને બાર ગામ સહીત સિ-
હોરનો કરવો આવીએ. ચાચીવાપરવાળા બચકર બઈ બહિર નિશ્ચય
પણ ખરાબ સુદન થવાથી તેઓ પાછા વળી ગયા. તેટલામાં રામા બ્રા-
હ્મણો ઉમરાવેથી પોતાની મદદે લીયાછ રાત્રીને તેડી બાબ્યા. તેણે બ-
ધા બ્રાહ્મણોને શુવાઈ તરીકે જમીન કહાડી આપી રાત્રી ઉપરથી તેઓ-
નો હક કહાડી નાખ્યો. આ વખતથી સિહોર ચાર બચાવવાનું મકાન
બોઈ ગોહિલ લોકો ઉમરાવું છોડી બધા ત્યાં આવી વસ્યા. અને તે
વખતથી એ જગ્યાએ વંચતી રાત્રીવાની ધર્મ. લીયાછના ઘીકરા કુતા-
છના પાવળીઆ ઉપરથી જણાય છે કે તે ઈ. ય. ૧૬૧૭ માં મરાઠા પાખો.
તે પેહેલાં એટલે ધારૂકરી અકબરશાહની છતને વખત સિહોર ગોહિ-
લોના તાબામાં આવ્યું જણાય છે. કુતાછનો પાવળીઆ ને કુતમીયો
કહેવાય છે તેને બાવનગરના રાત્રીની ઘીકરીઓને ત્યારે ચાચરે વળવેલ
ત્યારે પત્રે લગાડ્યાનો ચાલ છે.

૧૪૮ અકબરશાહની છત પેહેલાં યુગરાતની વ્યવસ્થા ધણીજ અ-
કબર કરવા બેગ હતી. તેવચે મીરાતે એક મદીનો બનાવનાર નિમે
સુજળ કહે છે. “આજ દીવસસુધી પૃથિવમાં ને મોટાં રાત્રીની આખર
થઈ તેનું મુજ કારણ તેના અમીરોમાં કુસંપ હતો. રાત્રીના અમીરોમાં કુ-
સંપ ઉત્પન્ન થયોતો પછી તે રાત્રીની આખર જલરી ઝગડેલી. આ
વખત કોઈ જોરાવર હુશમન આવી ચડે તો તેને પછી તે રાત્રી છતનું
કાંણુ પડતું નથી.” યુગરાતના રાત્રીની આવીજ રીતે આખર થઈ ત્યારે
એની કબ્રનો દિવસ નજીક આવ્યો અને તેના અમીરો પરંપર વચ્ચેનો
પવીત્ર સંબંધ જુહીજઈ બલવો ઉઠાવી એક ખીજની સામે લડ્યા. બાચા,
અને ત્યારે તેઓવચે પેરની મજબૂત ગાઢ બંધાઈ ત્યારે તે ઝવંને એક
કોરે કુચી અકબર બાદશાહના જોરાવર બચકરે યુગરાતનું રાત્રી પોતાના
સ્વાધીનમાં લીધું. એ રાત્રીની આખર પેહેલાં યુગરાતના અમીરોએ
મહમદ બતીકપાનના ઘીકરા તરીકે એક ખોટો છોકરો ઉભો કરી તેને
સુલકર ગામથી અમદાવાદના તાજ ઉપર ભેરાડી, ખરે કહીએ તો
તેઓએ યુગરાતનું રાત્રી પોતપોતામાં વેંચ્યો લીધું હતું. સુલકરના કુખી
કારબારી હંતમાદખાંએ અમદાવાદ કે : અને ખંભાત બંદર સધીનું

અકબરની છત
પેહેલાં યુગરા-
તના રાત્રીની
અવસ્થા.

અકબરની છત પેહેલાં યુગરાતની વ્યવસ્થા ધણીજ અકબર કરવા બેગ હતી. તેવચે મીરાતે એક મદીનો બનાવનાર નિમે સુજળ કહે છે. “આજ દીવસસુધી પૃથિવમાં ને મોટાં રાત્રીની આખર થઈ તેનું મુજ કારણ તેના અમીરોમાં કુસંપ હતો. રાત્રીના અમીરોમાં કુસંપ ઉત્પન્ન થયોતો પછી તે રાત્રીની આખર જલરી ઝગડેલી. આ વખત કોઈ જોરાવર હુશમન આવી ચડે તો તેને પછી તે રાત્રી છતનું કાંણુ પડતું નથી.” યુગરાતના રાત્રીની આવીજ રીતે આખર થઈ ત્યારે એની કબ્રનો દિવસ નજીક આવ્યો અને તેના અમીરો પરંપર વચ્ચેનો પવીત્ર સંબંધ જુહીજઈ બલવો ઉઠાવી એક ખીજની સામે લડ્યા. બાચા, અને ત્યારે તેઓવચે પેરની મજબૂત ગાઢ બંધાઈ ત્યારે તે ઝવંને એક કોરે કુચી અકબર બાદશાહના જોરાવર બચકરે યુગરાતનું રાત્રી પોતાના સ્વાધીનમાં લીધું. એ રાત્રીની આખર પેહેલાં યુગરાતના અમીરોએ મહમદ બતીકપાનના ઘીકરા તરીકે એક ખોટો છોકરો ઉભો કરી તેને સુલકર ગામથી અમદાવાદના તાજ ઉપર ભેરાડી, ખરે કહીએ તો તેઓએ યુગરાતનું રાત્રી પોતપોતામાં વેંચ્યો લીધું હતું. સુલકરના કુખી કારબારી હંતમાદખાંએ અમદાવાદ કે : અને ખંભાત બંદર સધીનું

૧૨- ભા ૬ બી.

૧૩

૧૪-૧૫

૧૬-૧૭

૧૮-૧૯

૨૦-૨૧

૨૨-૨૩

૨૪-૨૫

૨૬-૨૭

૨૮-૨૯

૩૦-૩૧

૩૨-૩૩

૩૪-૩૫

૩૬-૩૭

૩૮-૩૯

૪૦-૪૧

૪૨-૪૩

૪૪

• હાર અને કાવ્યનાં
બાંધણીનાં
કાવ્ય એક- નો બંધો
• આદ્ય.

• ન
ધીસ અને
ની કવીને
અને

• ની ની ની ની ની
ની ની ની ની ની
બારહાર સવારથી
સુકાંત કહ્યું. તે વખતે
દાવાદાર છે માટે કીસ્સામાં આવતો.
તેણે જામને કહ્યું કે અમારે બાદ
પાછા જાઓ. જામના બેસકરે

પે ઈતિહાસ.

-૮૫ માં શબ્દીપાના કુંગર બા.૧ લો.

તે તાહા તેણે ધણું બચકર બે-

શકવાને લીધે ત્યાંહીથી તે ઈ-

કમાં આવી ખેરડીના લોમા

શાહી બચકર આખું એટલે

આખું. તે વખત બાદશાહનું બચકર અમદાવાદ આણું અને ત્યાંહાં-
નો બેંદાબસ્ત કરી ખાનખાનાત, નવરંગખાન અને નીલકુદીન એહ-
મદને માથે લઈ દુગમત ઉપર આવ્યું. સુલતાન સુલકરે મોરખી આવી
રાખતપાર છુટયું અને પછી તે જમીદારોની મદદ માંગતો હતો તેવામાં
ખાનખાનાતનું બચકર તેની વાચે થયું, એટલે સુલકર ભાગી યુલરાત-
ના ગયો. ખાનખાનાતે જામ અને અમીન ખાનને તાકીદ કરી ત્યારે
તેઓએ કહ્યું કે સુલકર કુલાળી જમોએ છે, પણ ત્યાંહાં તે બાદશાહી
કોઈને માથો નહીં. કાંઈ વખત પછી ખજર આવ્યા કે સુલકર પોતા-
નાં ડોકરાને જામને ત્યાંહાં સુધી યુલરાતમાં ગયો છે, તેથી ખાનખાના-
તનું બચકર જામને મળ કરવા નગર ઉપર આવ્યું. બાદશાહી બચકર
નવાનગર નજીક આર કોચકર આવ્યું ત્યારે જામે તામે દારીનું કહેલું મો-
કશી રાખદુર્ગા અને કલ્યાણરામ મારફત એક હાથી અને કેટલીક ગીમતી
ચીજો નજરાનોકરી પોતાના કુવરને બાદશાહી બચકરમાં ઓળમાં
મોકલ્યા.

જામ અને બા-
દશાહી કોચ વ-
ચે મુરાર મોઢ
નામની લડાઈ.

૧૫૩ કુદીને સુલકરે મોરખી આવી ઈ. ૪૦ ૧૫૬૦ માં જામ મ-
લાજ અને જુનાગઢના જમીંદાર ખેગાર તથા દોબખાનના ત્રીય હ-
જાર સવાર અને વીચ હજાર પાપદબની મદદથી છુટકાટ કરવા માંડી. તે
સાંભળી ખાનખાનાત પછી ઘેરના યુલરાતના સુમેદાર આજમ કોકલ-
તાચ બચકર બઈ વીરમ ગામ આવ્યા. અહીં તેણે હજવદના જમીનદાર
મદાચિહન, કરણ વરમાર અને કૃતેહખાન માથે મસાહ કશી, પ્રથમ તેણે
- મરફદ કાગમને મોરખી મોકલ્યા અને જામને તાકીદ
- ના સુલકરમાંથી સુલકરને કાઢો. જામ તે વાત કહ્યું
- મામો તઈઆર ઘયો. જામના બચકરે બા-

જામ અને બાદશાહી ફોજ વચ્ચે યુધ્ધર મોરી નામની લડાઈ ૨૦૧

૩૫ મું.

દશાહી બચકરને અત્યંત વીંગેરની તંત્રી પાડી તે ઉપર છાપામારી પહોં
કુચ દેવામાંડય. બાદશાહી બચકરે મોધારત અને શારાકીયકથી મું-
ઝાઈ એકદમ નગર તરફ જવા ફરાવ કર્યો, એવી આશાથી કે જામનું
બચકર આમરણની મજબુત જગા છોડે અને રરતે આપણને તેઓ
ચાલ સુકાળબો કરવાનો ઈતકાક મળે. બાદશાહનું બચકર કુચ ફરી જા-
મના બચકરની પડોશમાં થઈ નીશર્તુને પ્રાણ પામે પોહોતા તેટલામાં તો
જામની ફોજ અને રાવભારાની કુમકનાં માણસોએ આમરણથી
બાહરે આવી લડાઈ કરતા માંડી. તેમાં દોઝ વખત જામને ફૂટે મજ-
તી થઈ. આપ્પર લોમો ખુમાણ અને દોહતખાન જેને જામે પ્રથમ બા-
આર કર્યા હતા તેઓએ બાદશાહી બચકરમાં બાતની રાહે કહાવી મોકલ્યું
કે અમે જામના બચકરની હરોલીમાં છેએ તેથી જે વખત બાગવા માંડ-
શું તે વખત જામના બચકરનો પગ ફરી શક્ય નહીં. માટે અમો બારી-
એ તે વખતમાં તમારે બચકર ઉપર આવી પડવું. લડાઈ આથી તે વખત
અંદરખાનેથી ફરેલી સંતબજ સુજબ લોમો ખુમાણ અને દોહતખાન
બાગા કે જામના બચકરમાં ભગાણ પડ્યું. જામ હાથી ઉપરથી ઉતરી ધો-
ડે બેઠો. જેઝાવજીરે સાંજ સુધી લડાઈ જારી રાખી બાદશાહ બચકરનો
અટકાવ કર્યો. દરમીઆન જામે નગરમાં આવી પોતાનાં બાઈડી છો-
કરાંને વાંદાણમાં ચડાવ્યાં. આ વખત કુંવર અબજીનાં લખ થવાનાં હતાં
તેથી તે ધેર રહ્યા હતા તે આ વાત જાંભરી બચકરમાં આપ્યા. લડાઈ
જોયથી આવી તેમાં જામની હાર થઈ. કુંવર અબજી, જેઓ પછર,
અને જામની મદદે એક અતીતની જમાત હતી, તે વીંગેર પહોં રજપુતો
અને ખીજ લોકો મરાયા, અને ધણા એક જામથી થયા. દોહતખાન
જુનાબાદ બાગી થયો, અને જામ તથા સુજકર કુંવરમાં ડપી રહ્યા. અ-
જીજ કોકાએ પછી નવાનગર છુટ્યું તેથી તેને ધણી લુટ મળી. આ વખ-
તથી તેણે નગરનું ઈશ્વરામાબાદ નામ પાડી વાંદાં એક પોતાના તરફથી
નાયબ સુકરર કર્યો. નવાનગરથી અજીજ કોકાએ નવાનગર અને ચઈ
દ કાંચમને જુનાબાદ મોકલ્યા. દોહતખાન જુનાબાદમાં
બાઈડે બેઠો હતો તેને આ વખતે તેઓ બને

ગર ગાગયા આ- આ દેવા,

મુજકર ત્યાંથી આ-

આવી તેની પછવા-

આમદાવાદ મયો,

મુલાગત ઉપર આ-

આમ આવી આ મલેક વ-

આં બાદશાહી સુનેદર ની-

આમનું બંદર વીગેરે એ તા-

આનો કીચો આમીન-

આ તરફથી નવરંગ-

આમ આમ આમ છે કે આ વખત

આઈ અલાવી, અને અંદર આમ લામ્બા-

આમ આમને વખત અંદરના લોકોએ બા-

આનો હતો, બાદશાહી અમકરના-

આ તોય અલાવતા હતા, આ-

આને આમને આમ, આમીન આમ

આમ મુજબ આમનું તામે કરી નવરંગઆન

આમ આમ આમ, આમ આમ આમ, ન-

આમ, આમ આમ

આ દીધો હતો, તેથી

આમનામ આમને આંહાં છે

આ પોતાના દીકરા અબદુલાની

આમ, આમ આમ આમ

આમ

આમ

આમ

આમનામ અમકરના

આમના અમીનદા

આમ આમ આમ

પ્ર. ૨ મુ.

મમદારે કહ્યું મુલપૂરને સોંપી બલવાની આખર. ૨૦૩
 હા. પછીગણે મુલપૂરને સો. બાદશાહે તે નોક-
 ચીના બદલામાં રાખેને. તમા આપ્યો. મુલપૂરને
 બધે બાદશાહી બચકર અમદાવાદ તરફ ની હતું ત્યાંહાં ઘોળ પાંચે મુ-
 લપૂર અમરરાથી આપવાન કરી મરજી પાડ્યો. આ અખર બાદશાહને
 પોહોતા ત્યારે અછબ કોકાને તેડવા બાદશાહે બાર બરોડો કામળ બ-
 ખ્યો. તેના જવાબમાં અછબ કોકાએ બપી મોકલ્યું કે મારે હજી પો-
 ર્ટુગીસ બોકો પાસેથી દીવ સેવું છે. કોકાએ પોતાની સાથેના તમામ
 જર્મીદારોને રજા આપી પોત પોતાને ડોકાણે મોકલ્યા. પછી તેણે દીવ
 સાથે બાપાર બંધ કરવા બાબત તમામ બંદરોમાં હુકમ બપી મોકલ્યા.
 એવી આશાથી કે પોર્ટુગીસ બોકોને મુલબાપી હુને દરવામાં કરવાની
 પરવાનગી મળશે. આ વખતે તેણે કચ્છના બારા અને નવાનગરના જ-
 મને બપી મોકલ્યું હતું કે મારે સિધને રરતે થઈ સરકાર કચેરીમાં જવું
 છે. પછી તે સોમનાથ પાટણ આબો. ત્યાંહાં તેણે મીર અખડલ ઈ-
 માક બહાં અને સર્ષદ બાછદ દીવાનને કેદ કર્યા. શું કરવા તે ખબર
 નથી. આ વખત પોર્ટુગીસ બોકો પાસેથી દરિઆમાં ફરવાનું અછ-
 બ કોકાને બાઈજન્ય (પરવાનગી) મલ્યું તેથી તે વેરાવલ પાટ-
 ણથી એક ઈલાઈ નામના વાંદાણમાં બેઠી સોમાણગથી મકા તરફ
 ગયો. જે વખત નવાબ અછબ કોકો વાંદાણ ઉપર ગયો તે વખત
 ખંડા સવારોનું જથ્થકર દરીયા કીનારા ઉપર, એક બાઈનમાં મોકલવા-
 હતું. વાંજ વાગતાં હતો, અને આંખમાં આંસુની સાથે તે મર્યાદા
 નામ કરતો થી મરેથી વીદાય થયો. આ વખત કેટલાએક કેદી-
 ને છોડી મુકતા તેણે હુકમ આપ્યો હતો. કોકાણું જવું સાંભળી અક-
 ખર બાદશાહ ધણો ચીકાર્યો. તો પછી તેના મોગ દીકરાને તેણે એક
 હજાર સવારો અને ખીજને પાનસેલ સવારનાં કેપ્ટી બતાવ્યાં હતો.
 આ વખત તેણે વાંદાણમાં સવારોનું મર્યાદા નામ કરતો નવાબની
 જગ્યા આપી.
 હા આખર
 બહુ મુશ્કેલી અછબ

શોરકાનો ઇતિહાસ.

૧૨ની જગે નિમાયે ૧૭૫૭ માં ૧૬૦૦ માં બાદશાહે શોરકાની પે-
ખાણી તે વખત તેણે પોતાના દીકરા શા-
મીરને પીલ્લ દીકરા અલ્લુમ્મી જુ-
ની. ઈ. સ. ૧૬૦૫ માં સુલતાન અક-
બરેશાહ નવરુ પાંચા.

૧૫૬ આઈન અકબરીમાં આવખતના શોરકાના જમીદારો વિશે નીચે
કેવળે બેલે છે. “યુજરાતનું આલાવાડનું સંસ્થાન જે અગાળી સ્વતંત્ર
ગાઈમાં ૩૦ કોશ અને પોલાઈમાં ૪૦ કોશ હતો. તેના
૧૦૦૦ સવાર, અને એટલુંજ પીગ્નુ પાવદળનું
કમરનું હતું. કાલમાં તેના તાબામાં ૨૦૦ સવાર અને ૧૦૦૦ પાવદળ
છે. આ પ્રાંત યુજરાતના સુબેદારના તાબામાં ગણાય છે. જમીદાર આલા
જતીના છે. આલાવાડના ચાર વિભાગ છે, હલવર, વરવાણ, બખતર અને
બીખડી.”

આલાવાડની પશ્ચિમના શોરકા પ્રાંતના અગ્રજજન નવ ભાગ લખે છે.
પહેલો નવો શોરકા. આ ભાગનો ધાડી ઝાડી અને પહાડને લીધે પુરતો
શોષ થયો નથી. જુનાગઢ એ ભાગમાં છે, પીલ્લે ભાગ પાટણ સોમનાથ
તેમાં અને નવા શોરકામાં ગેલોડી જતીના રાજપુત વસે છે. આ બંને
પ્રાંતના જમીદારોને દરકને ૧૦૦૦ સવાર અને ૨૦૦૦ પાવદળનું કમર છે.
વખત પડે નોકરીમાં આહરે લોકોપણ હથીઆર બાંધી હાજર થાય છે.
ત્રીલે ભાગ મેનુંજ કુંગરની તલાલીમ છે તેમાં એક જુનું પડતી દીશમાં
આવેલુ થીરે છે. આ ધણું કરી વલ્લભીના ખંડેર વિશે તેનું લખવું હશે.
તેમાં કહે છે કે ધોધાનું બંદર અને પીરંમનું મેટ પણ આ ભાગમાં છે. આ
ભાગના જમીદારો બાહેશ જતીના છે. તેઓના તાબામાં મે હજાર સ્વા-
ર અને ચાર હજાર પાવદળનું કમર છે. ચોથા ભાગ લીધે તે લખે છે
કે તે વાળા જતીના રાજપુતના તાબામાં છે. આ ભાગમાં મવા અને ત-
બાળના બંદરો છે. આછીનો જમીદાર ત્રણે સ્વાર અને ૫૦૦ પાવદળ-
નું કમર બાદશાહી નોકરીમાં ૫૨ પડે છે. શોરકાના બાકીના ભાગ વિ-

૧. ૬. એ તે નિયમ પ્રમાણે જાપતો નથી તોપણ તેના જમીદારો વીથે તેમાંનીયે પ્રમાણે જાપાને આપુંછે.

કાઠેલ જોકોના તાબામાં આરંભકાળી મણી મજબૂત અને તે એક હજાર સ્વાર અને ૨૦૦ ખાદા બાદશાહીના હાથે પડે છે. તેના મથા વાળને તામે ખાંધેનું સ્વાર અને તેટલાજ પાળાથી નોકરીમાં હાજર મીદાર (ધણેકરી સીતળ નામરવૈયા) એક બાગના પાંચેલા નોકરીમાં, નાઓનાં તાબામાં ૨૦૦ સ્વાર અને તેટલુજ પાળાથી જાયકરે છે. એ બાગના કાઠી જમીદારો પાંચે હજાર પાળા અને દશ હજાર પાળાજનું લયકરે છે. એથીવાય સોરઠના આ બાગના કાઠી નદીને કાંઠે પુરંજા સાખાના આકેર જોકો પાંચે કાઠીના લશ્કરથી અર્ધે લયકરે છે. સોરઠનો ઉત્તર બાગ જે નહાના કમલ નામથી આજખાય છે તેમાં જામ સત્રચાલ (ચત્તાઈ) નામનો જોરાવર જમીદાર ગાત હજાર સ્વાર અને આઠ હજાર પાળાજનું લયકરે પૂરું પાડે છે.

અબુકુલજ ઉપર જુલખ સોરઠીપાળપતા વિખાઓ વિશે જાપાન આપે છે તેમાં તે નવા સોરઠમાં ચુકાસમાને જદો મેલોડી જાલીના જમીદાર લખે છે એ તેણે જુલ કરી જાણાય છે. કેમકે અકબરના વખતમાં હજી ચુકાસમા જમીદારો જુનાગઢમાં હતા. આ જાલીનો જુળી વેશાર બાદશાહી લયકરની સામો અખીનખાત તત્તર ખાનગી મદત ના હતો.

૧૭ પેઢી પલ્લવનજરના ગણને બે વખત મુનો મેળાધિપતીના ખીલા-
બધી ઓળખાતો હતા તેઓએ સર્વત્ર ઘડી સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત અને તેની
આસપાસના ઘણા પરા દેશ ઉપર પોતાનો અમલ વિસ્તાર્યો. આ વ-
ખતે પલ્લવનજર સૌરાષ્ટ્રની રાજધાની થયું. આમરે આવતી ચડીની
સાથે પલ્લવનજરના બળવાન રાજ્યની આખર ઘણી આ દેશ કે-
ટકાંએક વહાનાં વહાનાં રાજ્યમાં વિઢિચાઈ ગયો તે કુટીને પાછો એક
રાજ્યના અમલ તમે આવ્યોજ નથી.

આ વખત ઉત્તર સૌરાષ્ટ્રના પાહાડ અને નંચલવાળા રેતીમાં

તવો કીકો બાંધી છે

નીચ તરફ દશિષ્કુળ

પ્રાચીન સૌરાષ્ટ્રમાં જેઓ દેવ પાઠશુ પોતાની રાજધાની કરી ચલ્યા કાળ
યમા દશિષ્કુ સૌરાષ્ટ્ર અને તેને બગતા સમુદ્ર કીનારામાં તથા સમુદ્ર ઉપર
અમલ ચલાવતા હતા તેઓ અહીંથી ગુજરાતના ઉત્તર ભાગમાં પચા-
નર જઈ વરષા કે પૂરતજ તેઓની જગે ઝિપથી ચુકાવ
તી પોતાનું રાજ્ય સ્થાપ્યું ચુપચપા બોલેએ દેવપાઠ

૧૮ પેઢી પલ્લવનજરના ગણને

રાજનો વધળી નામનો કરજો પોતાની મારીની જનો,
 ની પડોશમાં જુના વજ્રિ રાજઓની આ-
 નવેથી આવી વજ્રિનાં ખેડે ઉપર વળા
 નામનો કરજો નાંધી રાજ્ય કરવા લાગી, ઔરાટમાંથી ઔરા લોકોની
 સુખ્ય શાખા આ વખત યુજરાતમાં જઈ રહી હતી તોપણ તેની કંટાળી-
 એક નાની શરખાના ડાકોરો પ્રભાસ અને આપ્તાના કિનારામાં હજી
 ચારો આજરદાર ગીરાસ ભોગવતા હતા, ધોધા બારામાં, પંચાળ-
 ના કંગલમાં અને બાલના રણમાં આ વખત બીજ કોળી લોકો ધણા
 બળવાન ગણાતા હતા, ઔરાટના લોકોને પોતાના દેશી રાજ્યના મર્જો
 પરી પણા તળે રહેવાનો તો કુલ વજ્રિના રાજ્યને વખતજ લાદાવ મ-
 ન્યો હતો. એ રાજ્ય જુદુંકે કંઈ વખત રજતંત્ર પણે વર્તી પછી આ દે-
 શના રાજઓને યુજરાતમાં નવા રથપાવેલા આણહિલવાડ ઔરેના રા-
 જઓએ જીતી પોતાની મર્જોપરી હકુમત તળે રાખલ કર્યા, આથી કરી
 યુજરાત જ આ વખત સુધી ઔરાટના રાજ્યનો એક ભાગ ગણાતો હતો
 તેને જદણે હવે ઉલટો ઔરાટ યુજરાતના રાજઓના તાલામાં આવ્યો,
 ત્યારથી આ દેશના રાજઓ આણહિલવાડના રાજ્યને તાણે થવા ત્યારથી
 તેઓને કુરી એક પછી એક થયેલા પોતાની પડોશનાં વંદરાવર રાજ્યોનાં
 ઓમરાં તળેથી રવતંત્ર થવાનો વારો આવ્યોજ નથી.

ઔરાટના નહાના નહાના રાજઓ અગર મંડલેશ્વરાનાં મંદયાન
 એક ખીજની પડોશમાં આવ્યાથી તેઓમાં હમિયાં વેર અને ઠંડા શીશાદ
 આવ્યાજ કરતા, એ ઠંડાઓ મુખ્ય કરી શીમાડા મારે, એક ખીજના
 અપરાધિને આમય આપત
 નઓ મારે અને ખીજના
 એકાંજ હલકાં અને દેવિ

નાં થયેલાં બાપદાદા-
 માતૃતાં આપત પડતા પાવ વગા હતા, આવે વખત કો-
 નાર રાજ જીત કરવાની મતજાળથી લશ્વકર જઈ એક રાજ્ય
 ને તેના પડોશી તેની મદદ કરવા વળાને ખેડે કીધા, ન-

મેઘ

દરી

એ-

રાત્રીઓને ન-

રીઆ લોકોના

રાત્રીઓ કડીપણ

ત ક્યારે પણ તેઓએ પો-

પડીપણ તમે મેળા થઈ

રાત્રીઓનો ક-

માન્યકારી ખીતી-

માન્ય કુમારપાળ નેવા બ-

તમે અણહિલવાડની સત્તા-

તમા રાત્રીઓ ઉ-

તમા વખત સુધી

તો પણ ત્યારથી

ત રાત્રીઓ અમ-

ત હારે શ્રીરાજાના

ત રાત્રીઓના મંડલિક તે વ-

તની સર્વોપરી સત્તા રચાવી,

ત આવી પોતાના રાત્રીઓમાં રા-

ત ઉપરી નેવા શ્રીરાજા થઈ પડ્યા. તુજ

ત પરી ચરકારની સત્તા નળની પડેલી ને

ત મેરોએ ત્યાંહાં એક પોતાનું સ્વતંત્ર

તમે અણહિલવાડની રીઆઈ હકુમ-

ત પાંડે લોકો વાગેલા અને સુઝાસમા-

ત પાડના બગીરદારોમાંથી વા-

ત નળની પડેલી નેઈ તે વ-

પા. ૬૧

રહેવામાં

પન્થ

પ્ર. ૭ મું.

જમીન દબાવી સ્વતંત્ર નેવા થઈ ગયા હતા, તેમાંના કેટલાએકને નખાતી કંડ કરી કાંઈ વખત સુધી અણહિલવાડના રાજ્યની મહોદાઈ દબાવી રાખી, પણ પછવાડે તે વંશમાં વિરધવળ વાણેશા નેવા ખીજ બામેક રાજ્ય-ઓની ખામીને લીધે તેઓનો અમલ ધણો વખત ટક્યો નહી. બાબા ભોકોએ પણ આ વખતથી સ્વતંત્ર થઈ ઔરાટની ઈશાન કોણમાં એક પેલાનું જુદું રાજ્ય સ્થાપ્યું હતું. આ રીતે અણહિલવાડના રાજ્યનો અમલ નખતો પડ્યાથી તેના મંડલિયરો અને જાગીરદારોએ સ્વતંત્ર થઈ પોતાનાં જુદાં જુદાં રાજ્ય સ્થાપ્યાં એટલુંજ નહીં, પણ એ વખત કેટલાએક પરદેશી વંશોએ આવી આ દેશના જોરાવર જમીનદારોને આમે રહી તેની પકોશના કેટલાએક નખતો જમીનદારોને ધસવી પોતાનાં નવાં રાજ્ય સ્થાપ્યાં. આ વખત રત્નપુતના ઘીકરા પોતાના બાપના વતનમાં ધણુ દિમા પડ્યાથી પોતાને ભામે ને ભોડો ગીરાજ આવતો તેથી મંત્રોષ ન પામી, અમર, કુર્બન કર્દને લીધે, કીવા, જોરાવર કુશમનોના બવથી પોતાનો ગીરાજ પડતો કુટ્ટી અમર ભાટ મારણુ ભોકોને દાનમાં આપી પારકા દેશમાં નશીબ અજમાવવા ચાલી નિશ્ચરતા હતા. તે વખત તેઓ ભાંઈાં જતા ભાંઈાં તેઓને જાયા કુળેના અને ઊપયોગી લડતીઆ જોઈ સર્વ કોઈ પોતાને ભાંઈાં રાખવાનું કરતા. આવા ભોકો પ્રથમ ભાંઈાં જતા ભાંઈાંના રાજ્યઓ પામેથી યુજરાન જેમી છવાઈ અમર ગીરાજ ભઈ તેમની નોકરીમાં રહી પ્રથમ તો તે દેશમાં પોતાનો પથટકાવ કરતા. પણ પછી જેમ જેમ તેઓની વડિકવારી વધતી જતી અને જેમ જેમ તેઓને પ્રથમ મળતો તેમ તેમ તેઓ પોતાની છુટી મતલબ અમલમાં બાવવા મુકતા નહીં. આ દેશમાં ચોઢા, રાઢોડ અને મોહિલ ભોકોની એજ પ્રમાણુ સ્થાપના થઈ છે. મોહિલ ભોકો નેવા આબ્યા તેવા કાંઈ વખત મુઢાસમાને આમે અને ચોઢા ભોકો વાણેશા ને આચરે રહ્યા. અને પછી જેમ જેમ તેઓને પ્રમંચ મળતો જતો તેમ તેમ તેઓએ પોતાનું કૌવત અજમાવી આ દેશમાં પોતાનાં સ્વતંત્ર રાજ્યો સ્થાપ્યાં. કાંઈ વખત પછી મોહિલને ઘેરબદમાંથી કહાડતાર રાઢોડ ભોકોમાં પણ કદાચ આ યાયાથી તેમાંના જે રાઢોડે ભાઈ ભાંઈાંથી નિશ્ચરી આ દેશમાં આવ્યા.

તેઓ કાંઈ વખત પાટડીમાં ગાળાને આગે રહ્યા. ઘોડા વખત પછી તે-
ઓએ ઓપાના જમીંદારો સાથે બન મંબંધ કર્યો. આ મંબંધથી રા-
ડોડ ભાઈઓ ઓપામાં આવ્યા. ઓપાના જમીંદારોમાં તે વખત
કજીઆ ચાલતા હતા તેમાં ઉભડી રાહોડોએ બેસકરેણી કરી તેમના વેર-
માં ઘૂસી કરી અને પછી પોતે મનસ્વ પડી વાંદરાની પંડે ભાષ કરી બનેને
હાંકી કહાડી પોતે રાત્રીના માલીક થયા. મોટો ભાઈ આ રીતે ઓપા-
ના રાત્રીનો માલીક થયો, અને નાનાભાઈએ દક્ષિણમાં જઈ પ્રભાસના
રાત્રીનો અને બીના દેશવાડના ધામણોનો ગીરાસ ભઈ ત્યાંહાં પોતાનું
રાત્રી સ્થાપ્યું. કાંઈ વખત પછી કાઠી બોડોએ આવી વાળા મરદાર સા-
થે મંબંધ કરી તેમની સરદારી તમે આ દેશમાં છુટકાઈ કરવા માંડી. જા-
ડેબ અને જટ વજર ધણા પરા હિંદુ વંશોની આ દેશમાં અણુદિલવા-
ડના રાત્રીની આપર ઘવા પેલેલાં સ્થાપના થઈ છે. આ સર્વ બંધારી
દોખાં આ વખત પોતાની મતલબ તરફ તાકતાં હતાં. તેથી ભયે અ-
ણુદિલવાડના રાત્રી ઉપર અણાબીડીનની ફોજ આવી ત્યારે તેઓથી
તેનો જોવી જોઈએ તેનો અટકાવ થઈ થકયો નહી, અને આ મહિ માં-
હેના કુસંપનો છેલ્લે પરિણામ એ થયો કે અણુદિલવાડનું રાત્રી મુસલ-
માન બોડોએ તામે કર્યાથી આ દેશના વહાના હાના રાત્રી પોતાની જા-
લીના, અને ધર્મના હિંદુરાજના ઉપરી પણાં તમેથી મહી બાહારના અને
પોતાના ધર્મના કટા દુરમન મુસલમાનોના ખોસરા તમે આવી રૂચ્યા.

અણુદિલવાડનું રાત્રી કુબાથી અને ત્યાર પછી મુસલમાન બા-
દશાહાઓના રાત્રીમાં જે કાંઈ વખત અવ્યવસ્થા ચાલી તેથી સૌરાષ્ટ્ર-
ના રાત્રીઓએ કાંઈ વખત સ્વતંત્રતા જોગવી, તોપણ તે વખતમાં હિંદુ
તિથીનો નાશ કરવાની મતલબથી આ દેશમાં મુસલમાનોએ જે ઉપરા
ઉપર હુમલા કર્યો તેથી આ દેશના રાત્રી ઘડી પણ ચે-હ કરી બેઠાનથી.
તથાજ વંશના બાદશાહાઓએ સૌરાષ્ટ્રમાં પોતાનો કાલમ અમલ બે-
સાડવા કાંઈ પ્રથમ પેલેલાં પ્રયત્ન કર્યો પણ તેથી કાંઈ તેઓને ધણું સાફ
ફળ ન થયું. આ વખત તેને જે જોરાવર જમીંદાર ગિરનારનો રાત્રી
અને તેના ખંડિયા મોહિલ સાથે મુકાબલા થયા, ગિરનાર રાત્રીએ તેની
ફોજને હાંકી કહાડી અને ગિરનાર મોહિલાંએ બાહાદુરીથી અટકાવ કર્યો

૫. ૭ બ્ર

છતાં તેઓનો રાજ સુધો, અને ધોષા તથા પીરમ મુસલમાન લોકોના તાબામાં આવ્યા. તોપણ તેથી કચી કાંઈ તે બાગમાંથી મોઢેલના રાત્નની આપર થઈ નહીં. થોડા વખત પછી મોખરાજના ઢીકરા કુંવરજીએ ધોષામાં પોતાનું રાત્ન પાછું સ્થાપ્યું, અને તેનો નાનો બાઈ ચૌરાઈની બાહેર રાત્નપીપળાના પાહાડમાં જઈ ત્યાંહાનો રાજ થયો.

કીરોજ તખલખના અમીર અમલખાન હમજાનીએ માંચરોજ, દીવ, નેતપોર, કીચિયરબરડો, ઓખા વગેરે સ્થળોના જમીદારો સાથે મુકાબલા કરી અને માંચરોજનું સંસ્થાન ખાલયા કરી આ દેશના ખણા જમીદારો ઉપર તેણે પોતાની વારથીક ખંડણી મુકર કરી. આથી કરી મુસલમાનોનો પેહેલાં કરતાં આ દેશમાં કાંઈ વધારે અમલ બેઠો તોપણ અમદાવાદના બાદશાહે ચિરનારના રાજને છતી એ રાત્ન ખાલયા કર્યું ત્યાંહાં સુધી તેઓનો આ દેશમાં કાયમ પગ થયો ન હતો.

મુસલમાનોએ દક્ષિણ ચૌરાઈમાં ચિરનારનું જુનુ હાંકુ રાત્ન બઈ ત્યાંહાં બાદશાહી થાણું બેચાડ્યું કે ત્યાર પછી થોડીજ વારમાં રાવળ જનમની ચરદારી તમે સિધથી જાડેલ લોકોએ આ દેશમાં આવી જેડવાના મોટા રાત્નની આપર આણી. જેડવા લોકો ને મુસલીમ રાત્ન હોખા પછી રાણપોરમાં બાદી સ્થાળી ઉતર ચૌરાઈમાં કાંઈ નબલો ચરખો અમલ અલાવતા હતા તેમના રાત્નની આપર થઈ ત્યારે જેડવા રાણી પોતાના બાળક પુત્ર સહિત સમુદ્ર કીનારે હાંધા નામના ગામમાં ચેર રવાની બોકોને આમે જઈ રહી. કાંઈ દહાડે આ જંગલી ચેર વિગેરે લોકોની મદદથી કુંવર મોઠો થયો ત્યારે તેણે તે બાગમાં પોતાનું વહાનું ચરખ રાત્ન સ્થાપ્યું, પછવાડેના વખતમાં એ દેશના પોરબંદરના રાણા એ નામથી પ્રસિદ્ધ થયા.

કાઠીલોકો ને વાળા ચરદારના ઉપરી પણા તમે છુટકાંટ કરતા કાંઈ વખત પાછા પારકરમાં જઈ રહ્યા હતા ત્યાંહાં તેઓને ત્યાંહાના જનમ સાથે ચેર થયાથી ફરીને તેઓ ચૌરાઈમાં આવ્યા, અને થોડા લોકોના તાબાની થાન લીગેરે જગોએ રહી છુટ કાંટ કરવા બાળા.

આ વખત સુધી ચૌરાઈનો પશ્ચિમ બાગ, જેમ ઉતર દક્ષિણ

હવા અને યુગ્મશમાનાં જે મોઢાં રાત્રીમાં વહેઆવણી હતો, તેમ એ બા-
ગનાં હવે યુગ્મશમાનોના વખતમાં યુગ્મશમાનાં અબર સોરઠ ચરકાર, અને
નવાનચરનું રાત્રી એ નામના જે રાત્રીમાં વિભાગ થયા. પૂર્વ ચરહદ ન-
જહાંકના જમીંદારો અમદાવાદની નજીક હોવાથી બાદશાહે તેઓના
ગીરાજ આજણ કરી તેઓને યુગ્મશમા બેગો કાંઈ વાંટો કરી આપ્યા.
એ ગીરાજ અમદાવાદ ચરકારમાં દાખલ કરી બાદશાહે તેના વીરમ
જામ, ધોલકા, ખંડુકા, વિગેરે મહાબોમાં વિભાગ કરી ત્યાંહાં બા-
દશાહી થાણાં બેસાડ્યાં. આ મહાબોના જમીંદારો ધણા ખરાબે બા-
દશાહે વાંટીઆ કરી નાંખ્યા હતા તોપણ એ બાગમાં મોહેલ અને અ-
જહાંકવાડના વખતથી આજતા આવેલા જાલા અને વાંધેલા જમીંદારો
હજી પોતાની મહોરાર્ઠ અને દરબે રાખી રહ્યા હતા.

બારથી આ દેશના પ્રાચીન ઇતિહાસ વિશેનું આપણને કાંઈ પણ
જ્ઞાન મળી આવેછે ત્યારથી બેઈએ ઉપે તો જણાવછે કે નિલી અને
ધર્મની બાબતમાં આ દેશના ભોકો ઈન બીન જીતરના થઆછે. ધ-
ણા જીના વખતનું આ દેશનું જ્ઞાન કાંઈ રહ્યું નથી તોપણ જીનાધકની
પરોશમાં અને હિંદુસ્થાનના ખીજા ભાગોમાં ઈ. સ. પહેલાંની ત્રીજી સ-
દીના અયોધ્યાજીના કોવાવેલા સિંહા ઉપર ધર્મ અને હિરતી લેવો છે તે
ઉપરથી તથા તે વખતના બૌદ્ધ અને જૈન ગ્રંથો ઉપરથી જણાવ છે કે તે
વખત હિંદુઓ નિતિ અને ધર્મની બાબતમાં ધણા ચારા હતા. હિંદુસ્થા-
નના ધણા ખરા બાગમાં તે વખત ભોકો બૌદ્ધ ધર્મ પાળતા હતા. ધર્મ-
નું ઉપરી પછું રાજનું હતું. જીદાજીદા ધર્મના આચાર્યો વચે વાદવિવા-
દ કરાવતાં તેમાંથી ને ચારો ધર્મ માણમ પડતો તેને રાજ તરફથી પ્રતી
મળતી હતી, અને તે ધર્મનો પ્રચાર કરવા હોટી તજવીજે આજતી હતી.
અયોધ્યા રાજના વખતમાં બૌદ્ધ ધર્મનો પ્રચાર કરવા નેવી તજવીજે થઈ
છે તેવી ખીજે કોઈ વખતેજ થઈ નથી. બૌદ્ધધર્મના સાધુઓએ ધણા
દુરદુરના દેશોમાં જઈ જાવો માણસને પોતાના ધર્મમાં આણવાં છે. સ-
ખોમાં ને રાજાએ કાહેર અબર તરીકે પોતાની પ્રજાને ઉદારીએક ધર્મ
અને નિતિસંબંધી આચાર્યો કરી છે તે ઉપરથી જણાવ છે કે બોટા મુધ-
મો અને નિલીકાન યામ તેજું કરવામાં ને વખતના રાજાઓને નિશ્ચય કા-

પ્ર. ૭ મું. બજા હતી. આથી કરી અમલન ચારીજ અસર થતી. તે વખતનો એક શોક સુસાકર પોતાના શ્રેષ્ઠમાં હિંદુ બોકોનાં નિતિમંડળી આચાર્યો-વિશે બધાં વખાણુ કરે છે. વળી તે વખતનાં જતાંતો ઉપરથી જણાય છે કે જોધધર્મના હિંદુઓમાં જાનિએદ મંજરી કાંઈજ વેમ નહતો. તેમ દે-શાટણુ કરવામાં પણ તેઓ આજના જેવા ખીલીકણુ હતા.

આમરે માત્રે આઠમે વર્ષ પછી ચીનનો એક જોધ સાધુ હિંદુ-સ્થાનમાં નિર્ધારન કરતા આવ્યો હતો. તેણે જે પોતા પ્રવાસ જતાંતમાં સૌ-રાષ્ટ્રવિશે બખ્ખું છે તે ઉપરથી જણાય છે કે તે વખતના બોકો નિતી ધર્મની બાબતમાં જરા બજા થવામાંડયા હતા. તે સાધુ સૌરાષ્ટ્રના બોકો વિશે નીચે પ્રમાણે ટીકા કરે છે. આ દેશના બોકોની માલ ભ્રષ્ટ છે. તે-ઓ જરમં તખીઅતના અને હલકા સવભાવના છે. વિદ્યાને માહતા નથી. બોકોનો ધંધો કુખ્ય વ્યાપાર છે. તેઓ આબાદી અને જહોતાજમાં રહે છે. રાજા જોધ ધર્મનો છે તોવણુ પાખંડ (અન્યમત) મતનાં દેવળ આ દેશમાં બધાં છે. આ ચીના સાધુના જતાંતમાં જે અન્ય ધર્મના ફેલા-વવિશે કહ્યું છે તેને ખીજી જગોથા પણ પુટી મળે છે. આ વખત પહે-લાના વસંતિરાજના તાજપટો ઉપરથી જણાય છે કે એ રાજાઓ શિવધર્મ પાળતા હતા. સુપ્રવંશના રાજાઓના શિખા ભેખના મંજળાચરણ-માં વામનજીની રત્નતિ કરી છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે તેઓ વિષ્ણુ ભક્ત હતા. વસંતિના છેલા શિલાદીત્ય રાજાએ શીમજવાદી સાધુની મ-લાહથી જોધ બોકોને હાંપી કહાડી જૈનધર્મ ગૃહણુ કર્યો હતો. આ મર્વે રાખજા ઉપરથી જણાય છે કે આ વખત બોકોનું મન એક જોધધર્મ ઉ-પરથી ખસી જુદાજુદા ધર્મો તરફ ભટકવા માંડ્યું હતું.

અણહિલવાડના રાજ્યના વખતમાં જૈન અને શિવ એ બને ધર્મ-ને રાજા તરફથી વારાકુળી આશ્રય મળ્યા કરતો હતો. એ રાજાએ જુદા જુદા મતના આચાર્યો વચે વાદ વિવાદ કરાવી તેમાંથી જે ચારો ધર્મ મા-લુમ પડતો તે પોતે પ્રહણુ કરી ખીજા મતવાળાઓને પોતાના રાજ્યમાંથી હાંપી કહાડતા હતા. આ વખત મુઘી વિદ્વાનોને પણ રાજ્ય તરફથી ઝા-રો આશ્રય મળતો. હિંદુધર્મના નિર્થોમાં રાજા રહોડા અધિકારિઓ રાખી તેમાં લાખો રૂપિયા ખરચતા હતા. ખેત્રાનું રાજ્ય લંધા પછી તે ડા

• શાવવામાં ખરચા દત્તી. ૬-

पानाना भोटा विश्वासुने देव-

નોંધ : આપણી આર આપી મોકલ્યો હતો. હિંદુ દેવળોમાં મોઢાં રાખ્યો

... ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ सुमन्त्रमान तपारिणवाणा नो मोम-

તે આપે છે તેજ પસંદ, હિંદુધર્મને રાખ્યો હજી

१५ छतां राज्ञां अमान होवाथी तेभ्योने अहं भो-

૧૩. (૬) અજર ન હતી, જે વખત જે ધર્મના મંત્રિ અને
૧૪. (૭) જે વખત તે ધર્મને આશ્રય મળતો અને અન્ય ધર્મના

અન્યથા તો આર્યે વપ્તવ્યુત્તમ સુભરતો હતો. આ વપ્તવ્યુત્તમો
 ને પાંડવોદાર, અથવા એવાં જ બીજાં હસકાં કારણથી રાજાઓમાં

મંદિરનામુખી જેમ કુસંબની શક્તિ થવા માંડી હતી. તેમ ખીણતરફથી તેનો ભાગ લેવા તેમના કંઠા ડુધમત મુચ્છમાન બાંડો તાપી રહ્યા હતા.

આચાર્યજીવાણુ રાત્રિ સુષમ્ભાન રાત્રિ થયું કે પછી હિંદુ ધર્મ
જીવર કોઈ રાત્રિયનું જીવર પછી રાત્રિ નહીં. વિદ્વાનોને આચર્ય તરીકે ઓળખાવો.

નાના નાના રાજાઓ તો આચર્યત મુમલમાનના હુમલાથી પાંતાનું રક્ષણ કરવામાં ગીરકતાર હતા. વળી આની અવશ્યસ્થાને વખત એવીવાડી કેમ

यथाधी अने लश्करी अर्थ वधी पद्धाधी प्पलना पलु लश्कर नहता. तेथी तेओ आ जाला ७५२ ध्यां आपवा अमरुत हता अंतरंग नदी पलु

અને સ્વાર્થી થયા. દુકામાં,

પ્ર. ૭ બું. છેક અંતોક રાજના વખતથી તે મુસલમાનોના રાજના વખત સુધી એ-
ઈએ છ તો સદચલુની બાબતમાં આપણા દેશના લોકો ઘીત બઘીત કાત-
રનાજ ગયા છે. જુઓ અણહિલ વાડના રાજ્ય વખતની રીતભાત અને
ધર્મનિતી ભારે મુસલમાન રાજના વખતની રીત રવાજ અને ધર્મનિતી
આથ સરખાવીયેછ ત્યારે તેમાં કેવો જુદારો માણ્ય પડેછે.

અણહિલવાડના રાજ્યનો વખત પણ સદચલુની બાબતમાં પડતી-
નો વખત હોવાથી તે વખત લોકોમાં જાંઘા પ્રકારની નીતિનું જોર કમ
થઈ ગયું હતું, તોપણ સહાઈગત ધર્મ, સુરતીતા, ક્ષમા, નિમકહલાણી, રૈવતુ-
નું પ્રતિપાલન આદિ ચુલુ, વિદ્યાકળા, અને તેવખતની સ્ત્રીઓની છુટ
મુસલમાન રાજના વખત કરતાં ધણે દરજે વિશેષ હતી

અણહિલવાડના રાજ્યનો વિશે જરૂરી સફાઈ અનેકે કે તેને
શુધ્ધ પણ મતબલ હતી. પોતાની રૈવતને પરદેશીના હુમલાથી બચાવવી,
પોતાના અંદરના રાજકારભારમાં વ્યવસ્થા રાખવી અને આશપાત રા-
જ્યોને નમાવી તામે રાખવા. અણહિલવાડના અંકિઆ રાજ તેવખત
મંડલેશ્વર, એ ખીતાબથી ઓળખાતા હતા. કેટલાએક તામેદાર પણ જો-
રાવર અને જુદા રાજના ધણી, જેમકે આજુનો રાજ, ગિરનારનો રાજ
અને કોકલુનો મલીદારજીન એ મંડલીક એ ખીતાબથી ઓળખાતા. મં-
ડલેશ્વરો પણ પોતાના તાબાની રૈવત આથે કુટુંબના વડા અગર વૃધ તરીકે
ક વર્તતા. કાઠિયાવાડના લોકોનો અસહયોજ માંજનો આવેલો પોતાના
રાજ આથેનો આવો પ્યાર બરેલો મેળેષ અઘાપી કેટલાંએક નાના રા-
જ્યોમાં ને શુધ્ધ કરી કાઠી સંરચાનોમાંથી હજી સાવ નાજુદ થયો નથી.
આ દેશના લોકો રાજને આજપણ ધંડોરે અગર વૃદ્ધ કરી કેહેછે. વા-
તરીતમાં તેને બાપુ અગર આપા કરી બોધવેછે. ધંડોરો પોતાની રૈવત-
ને બેટાબેટી તરીકે ગણેછે. ભારે ડોરની પો રૈવત રીસાઈ ખીતિ જામ
જવાનું કરેછે ત્યારે રાજ તેનું મનામણુ કરેછે. જુના વખતમાં કોઈ રા-
જને કોઈ જોરાવર રાજની ખાતરી કરવા માટે કોઈ માણસ ઓળખા
આપવા જરૂર પડતી તો તે રૈવતને અગર પોતાના કુવરને આપતા. મત-
બલ તે બને તેને સમાન હતાં. રૈવતની વહુ ઘીકરીમાં પડે અગર તેને
તાં રાજ આપી મનેછે તો તેજીએ પોતાના મસર

નો ધીતિહામ.

પણ ઠીકઠી હાંપછે તો તે બેધડક ખુલે મા.૧ બો.
૧ મર્ણુમાં રૈયત પોતાના મુજબની પેઠે
કરવાં અને મરે ત્યારે સર્વે જાણે માથે
૨ આજ આ દેશમાં અવાધી સુધાંછે.
૩ અજબ રાજની ભ્રષ્ટ આલથી પ્યારને બ-
૪ નામ. તોપણ તેનો અમલ દેખાવ ધણાજ

અમલથી આ દેશમાં વિશિષ્ટ કરી જોવામાં આ-
વેછે. યદ્યપ્તે અવાધાને હરેક સંકટ અને જોખમ મહત્ત્વ કરીને પણ બ-
ચાવવો એ આ દેશના રાજ અમલથીજ પોતાની પવિત્ર ફરજ સમજે
છે. માણસ તો શું પણ મસલાનેવા પશુ ચારે પણ અબાડ બોકોના આ-
મિત યોદ્ધા પરમારે અને ચુકાસમાના આમિત મોહેલાએ પોતાના ઉ-
પરીઓ સામા કેવા સુકાળમાં કર્યા હતા. જટ બોકોને બચાવવા યુગી-
ના પરમારોએ પોતાને માથે મંડું વરે લીધું હતું. ઓખાના રાજાએ બાદ-
શાહી વદેનું જોખમ સહન કરી મુજફરને ન ઓખો ને કચ્છના રાજાએ
૬ થી અને બાલચથી તેને બાદશાહી કાંપમાં ચોપી લીધો તેથી આ દેશ-
ના બાદ કચ્છના રાજાની બધી નીંદા કરેછે, ને ઓખાના રાજાનાં વ-
ખાણુ કરેછે. હર કોઈ બારવટીઓ કાંઈ અપરાધી હજારો યુદ્ધ કરીને
પણ પોતાના રાજના પગમાં દુધીયાર સુંકી આવી નમતો તો તેને ક્ષમા
મળ્યા વગર રહેતીજ નહીં. ટેક ચારે પણ આ દેશના રાજાઓએ મોટાં
મોટાં વેર માથે લીધાં છે. નોંધણું કેટલી એક વાત ચારે પ્રતીમાનાઓ લી-
ધી હતી તેમાંની એક પણ ત્યારે તેવાથી પાર નવડી અને આખરનો લી-
વસ આવી પહોંચ્યો ત્યારે તે કામ પાર પાડવા તેણે પોતાના છોકરાઓને
બનામણુ કરી હતી. તેઓમાંના ખેંચારે એ ચાર કરી ચિધરાજ સાથે
મદોદું વેર બીજું કર્યું હતું. કેચર મકવાણાને પણ ચિધના સુમરા રાજ
સાથે એવાજ કારણથી વેર થયું હતું.

મણીચત ધર્મ, ક્ષમા, અને ટેક એ સર્વ ગુણ કેટલીક હદ સુધી ધ-
ણા ચારા છે. પણ તે હદપાર વધી ગયા તો, બિલટા નુકસાન કારક થઈ

૫૦૬. આ દેશના રાજાઓનાં એ સર્વ ૬૯ પાર એમના જોવામાં આવે છે.

સુરવીરનાની બાબતમાં પહેલાંના રાજપુત ધણાજ યોદ્ધા હતા. એ વખતના રાજાઓનાં બચકરમાંથી કોઈ બાગી આવતો તો તેને મળ કરવાનો કોઈ પણ સંખેત ધારો ન હોવાથી ધણીવાર બચકરમાં બળાં છુટતાં તો ભ્રમ અને અન્ય જાતીના કાંડીઆઓમાં થતાં પણ રાજપુતનો ઘીકરો બાગી આવવામાં કે દુશ્મન સામો પાકો પગ જરવામાં મોઢી ચેરત જણતો હતો. આવી રીતે કોઈ પણ રાજપુત બાજુ ખોઈ બાગી આવતો તો તેનાથી હંચું મ્હોકરી પોતાના જાતબાઈઓમાં યોદ્ધા ઉપર ભ્રમી સકાતું નહીં. એટલુંજ નહીં પણ તેના ધરનાં યોદ્ધાં પણ તેને ને મેંણાં દેતાં તે સેવનત મોત કરનાં પણ તે એધીક જણતો. આવી ચેર આજરોને જલ્દયે રાજપુતનો ઘીકરો મરણું એ વધારે ચાકે માનતો હતો. ધુ-હમાં જય કરી આબાણી નેમ તેને આ લોકોમાં કીર્તિની આશા હતી, તેમ એ પણ તેને વિશ્વાસ હતો કે ધુ-હમાં મરીય તો રત્ન મળશે. ને કોઈ બકાઈમાં મરતો તેનો રાજા તરફથી કાઠેર જાયોએ પાવળીઓ ઉ-જો કરી તેનાં બઈરાં જોકરાંમાં જોપણ માટે આમક કલવાઈ અગર મીરાસ આપતા હતા.

રાજા ત્યારે ધુ-હમાં ચડતા હતા ત્યારે આપવા પાત્ર આવર અગર હુતે જશે એવી સેઓને નાનડી લાવ માટે અમને અણક દેવે આ મગારી કરતા આમા આવીએ એવી સેઓ બચકરના લોકોમાં જાતો અલાવતા હતા. મૂળ રાજા ત્યારે મહરિષુ ઉપર મયો પાત્ર નેણે ક-હું હતું કે આ મગારી કરવા હુંને મોમેચર મહાદેવે રવત્રમાં આવી બળાં-મણુ કરીએ. જામ રાવળે કહું હતું કે આમાપુત્રી માનાએ હુંને રવત્રમાં આવી કહુંએ કે તેં મારા મોજન પાત્ર

રત્રમાં આમા રાખવી નહીં, પણ તુ કાઠે લોકોનિકે તેઓના જાત રહે

અને ખુશી થતા બા.૧બા.

અને સ્ત્રી પાસે

ને બદલે મા ને

અન્યથા નહીં, તથા અન્ય, અન્ય

પીતાબ હતા. અભુહિતવાડ રાજ

તથા અન્ય કોઈને નોકરી બદલે

અને પશુ મળતા. બસ-

ઈ નહીં. વાણીઆ બો-

લતા હતા તથા અન્ય અન્ય વારે બસકરતા બેપરી તરીકે

તા. તેઓમાં સુરવિગ્નાનો એક રાજપુતો જેવો નહતો તો-

મુલ્યમાં અને સમાધાન રાજવામાં તેઓ વધારે ખુશીવાળા
પણતા. તથા રાજનો દોસ્ત આંગો, અને તેનો દીકરો સભ્યન, જ્યારે
નો નોકર મુંઝવે, કુમારવાળના વખતનો હિલાયત અને વિરલવલના વખ-
તના વસ્તુપાલ અને તેજપાલ સર્વ વાણીયા બનીતા હતા.

ભીમ દેવનો વાણીઆ મંત્રિ વિમળચાહ રાજના યુગાદથી ખીછી
આપ્તના રાજને ત્યાહાં જઈ રહ્યો હતો તેવામાં ત્યારે માજવાના રાજ-
એ યુગરાતમાં સુવારી કરી ત્યારે ભીમદેવે એ સમય સુધક અને
અશ્વિન મંત્રીને બોલાવવા પોતાના મંત્રિને સંદ્રાવતી ત્રગરી મો કલ્પો
હતો. વિરલવલના મે મંત્રિઓમાં વસ્તુપાલ જેમ રાજ્ય સૌમ્યમાં બહુ
પ્રિય હતો, તેમ તેજપાલ પુરુષના કામમાં મારો હતો. તેજપાલને
પાયોજા રાજ્યે ત્યારે સેનાધીપતીની પદવી સોંપી ત્યારે તે કોઈ પણ
સેના તામાયક બીવડો નહતો.

તે કુ રાજાઓની દરબારમાં અમલધીજ બાદચારણ બોકોનું ધ-

તે રાજાઓની અમલધીજ અમલધીજોના ધા પીતો અમલધી ચારણ સ્ત્રીઓ-

ત્રીઓને તેઓ

ત્યારે, મામિયા,

બા.૧બા.

અન્ય અન્ય સુભળ તા-

પ્ર. • પ્ર.

માંથી મેલેગરા માતા એ યુગમાં ચારણ સ્ત્રીઓની પુણ છે. તેને રાજ-
પુત્રો પાડા બકરાં વગેરે ચડાવેલે, અને તેમના પુજારી જુવા લોકો પુણી
ને દેવીઓના ઈરાદા સમજાવેલે તેને તેઓ ધણું માને છે. બાદ ચાર-
ણના શરીરને રાજપુત લોકો ધણું પવિત્ર ગણેછે. બડાઈને વખત સામ-
સામા પક્ષના સંધિયા બઈ જવાનું અને વઠિનું કામ હમેશાં તે લોકો ચ-
લાવેલે. તેમના શરીરને ઈલા કરવામાં બને પક્ષના રાજપુતલોકો મ્હોટું
પાપ અને ગેર આજરૂ સમજેછે. છેક હમણાના વખતસુધી દસ્તાવેજ
અથવા કોઈ પણ જાતનો કરાર પળાવવામાં તે રાજાઓ બાદ ચારણને
જમાત આપતા હતા.

રાસમાજમાં જ્યારેય ફારબમ કહેલે કે રાજા ત્યારે પોતાના દીલા-
ત કુવરની સાથે પોતાના સામનો વચે સભામાં ખીરાજનો તેવખત વાણી-
યા મેલેયરો બાપવા વીગેરે રાજ્ય કામ ચલાવતા, જેન અમર બ્રાહ્મણ પં-
ડીતો પોતાના કંથોમાંથી સાજના મત સમજાવી મોટી તકરારનાં સમાધા-
ન કરતા. ધણી વખતે તો કેટલીએક કહણ તકરારોનો ખુલાસો ત્યારે કો-
ઈ કરી ન શકતું ત્યારે ડાહી નાવકાઓ આવી કરતી. બાદ લોકો
નેઓ અધાં બડાયેલા ગણાતા હતા અને નેઓની દેશ પરદેશમાં ફ-
ર્માંથી વોકેટગારી વિશેષ હતી તેઓ સભામાં બેસી બારથ અને રામાયણ-
ની વાતો સંભળાવતા અને કોઈ કોઈવાર પરદેશની ખુબ સુરત કંથાઓ-
નાં હદખાર વખાણ કરી રાજાનું મન તે તરફ ખેંચી નવાકજીઆ અને
બડાઈયો ઉત્કરતા. દરેક રાજ્યમાં બાદ લોકોનું ધણજી માન હતું. જના-
નાનામાં જવાની પણ તેઓને છુટ હતી. બડાઈને વખત તેઓ યુદ્ધમાં
સાથે જતા અને સુરસીરતાના ગીતગાઈ બડરીયાઓને સુરાતન ચડાવતા
હતા.

બાદ લોકોને મ્હોડેથી હરકોઈ દેશની ખુબ સુરત સ્ત્રી વિશે રાજા
સંભળતા કે તુરત તેનું તેને પોતાના જવાનખાતામાં દાખલ કરવા મત ને
ચાનું. તે મતબજ પાર પડ્યા સુધી તેહેને બેહેન વગર નહીં એક નાનકડો
વખતના રાજા પોતાનો બધો વખત કાંઈ જતા.

તા, રાત્રીએ તેઓ એકલા હાથમાં તરવાર બઈ

નિકળતા. વખત તેઓ પોતાનાથે એક પાણીની કાચું લાવે.

૬૨૧૨

મહારાજે ભારે

માનતા કે તેનો

આપના નામને સ્વને ના-

ને એક વાણીયાની જોડે જ-

૧૬ ઉતારનાર આ પાટણ રા-

મજ થતો, તેના હાથમાંથી

૨૬ રાજ્યે તેને મજામાં તેમ-

ઉપર ખેંચી જો-

૮૧ તેમ તે રાજ્ય

કામમાં પોતાનાં

૨૬ રાજમાળા

૨૬ આપવા હૈયાં તતપર

૨૬ રાજ્યમાં મંડપમાં જમ તે

બધા રાજાઓમાંથી વાતચાત આપના વતન કરતી જોવામાં આવતી, તેમ

બધા રાજામાં તે પોતાના સ્વામિની જોડે રતીની પેઠે જોતી, માનવતી મા

તા તરીકે બાળપણમાં તે પોતાના કુંવરને નોખા કરવામાં મદદ આપતી

અને મ્હોટપણે આરંભ

૨૬ પો-

તાવારે થણીવાર થતા

૨૬ મરતો ત્યારે તે એક જાણના વાતચાત આપના આપના ભારે તે

પોતાની જોડે બરેથી આંખોથી પોતાના સ્વામિનું મળ ખોળામાં બંધ રા-

તા ઉપર નહડતી, તે વખત ને શિવડાતા બંધકર નાદ અને વેમી બોકોના

કામીવારાથી તેના કોમળ કાનોઉપર અચરસથી અને જરા પછી સ્ત્રીતામાંથી

બડકો ઉઠી ભારે કાળા પ્રમાણનો ગંદ આકાશમાં ફેલાઈ જતો, તે વખત

જાણે એમજ બાગનું હોય નહીં કે આ કાળો પ્રમાણે સ્વર્ગથી ભોકોના

આ નીચેના ગુન્હાઓને છુપાડે છે. અતિજ્ઞા ધર્મથી પોતાના સ્વામિના

મરણ પછી કોઈ ખીલ જુલમજારના હાથમાં જવા કરતાં શણક દેવી આ-

ને શણક ગોઠેલની ઓળી પેઠે આવી રીતે પ્રાણ ત્યાજ કરવો એ

પ્ર. ૭ મુ.

ફેટલી એક રીતે જીના વખતમાં આઈ ગયાનું હતું. પણ પછી તો ફક્ત ચિરસ્તા આરંભ પોતાના પત્ની વાંચે પરાણે બંધી મરવું એ આવ બહાનુ ધીરકાર પાત્ર અને કમકમાટ બરેજો હતો. પ્રથમ હજવણી સર્વ મોઝાણો પોતાના પતિ આવે સતી થતી, આંહી તેઓને તેમ કરવાની કાંઈ ઉપાર કહ્યા સુજબ જરૂર નહતી.

જીના વખતના બોકોમાં સુકન વિશે પણ અલી આસ્થા હતી કે પુત્રી પોતાના મહેલમાં બેસી પોતાના પતિજયણિ પરને વારંવાર ફેલેકરાવ-કે સારાં સુકન વેળા વગર રંછમાં પમારતા નહીં. રાણકદેવડી પોતાના મહેલ આગળ ત્યારે ઉતરી ત્યારે મહેલમાં પેસતાં તેને ઠોકર વાગેલી હો નીકળ્યું. તે ખવત તેણીએ નીચાંચો ચુકી પોતાની સાથે ખેંચારનો ભાણેજ હતો તેને કહ્યું બાઈ સુકન અતિ માઠાં થયાં. સુકનને વેળે ગાડી-પાથરવાળા જેથી રહ્યા અને ઉમરાળાવાળા ચિહોરના પછી થઈ પડ્યા. આજ પણ હજી કાંડીઆ બોકોમાં સુકનવિશે થોડી આસ્થા નથી. હરેક બારવડીઓ પોતાની સાથેના સુકનાવેળી બોકોની સખાહથી બઝાઈ કંઈ આ અગર છુટના ફેરા કરે છે.

આ સર્વ ઉપરથી જણાયે છે જીના વખતના હિંદુ રાજાઓમાં કેટલાએક વેહેમોની સાથે કેટલા એક બહુ સારા ધારા હતા. અને બોકો પણ આજ કરતાં વધારે સદચુક્તી હતા. તે સર્વમાં મહારો થઈ બિનબંધી ન જેમ વેંમનું અને પીહકણા સ્વાભાવનું જોર વધતું ગયું તેમ તેની સાથે કેટલાએક ખરાબ રસમો ફાપલ થયા તેનું સુખ્ય કારણ સુસજમાન બોકોનું રાત્ન હતું. આ વખતમાં હિંદુઓએ જીલમ વગર પીઠું કાંઈ જોડ્યું નથી. હિંદુ ધર્મના સુસજમાન બોકો કદા કુસમાન હતા. સુસજમાન રાત્નમાં હિંદુઓ ઉપર જે જીલમ થયો છે તે વિશે મિરાતે એહેમ-બિનો કરતા કેટલોએક સારો એહવાલ આપે છે. તે જણે છે કે સુસજમાન અહમદ ગુજરાતીના વખતમાં બધા જર્મીદારોએ બહારો અને તોફાન ઉઠાવ્યું હતું. મારે તેઓને બાદશાહે ધજા કરી તેઓના રાત્નમાંથી હાંકી કાઢ્યા અને તેની અવજી દેશમાં બાદશાહી ચાલ્યાં બેસાડ્યાં. જર્મીદારો પોતાનો સર્વ બીરાસ થયો જોઈ બીરાસ થયાને ટોળેટોળાં મળી રસ્તાઓમાં અને પરગણાંમાં છુટકાટ કરવા બોળ્યા. અવ્યવસ્થા વધી પડી,

• ઇતિહાસ.

• યજ્ઞ બાંધી, બાદશાહી આ- ભા.૧ બો

દેશે વિચાર આપવાનું હતું

• મતલબથી જમીંદારો હવે

તે જમીનોને પાછા તેડાવ્યા.

• ના માટે આપી,

પણ બાગ આ-

ગળા, તે તલપદની જમી-

ને પાશ્વેથી પોતાના ગામની

• તેમાં આગમ્યોથી હાલર થવા

તેમાં ખીન્ને ઈલા-

• ન હજુરમાં સલા-

નું એમ નામના નીક પોતાના ગીરા

વજામીની બાબત આપવાનાં દસ્તાવે

જમીંદારો વરણી મુસલમાનો થવા તેથી

દાનને ઉતારવા કમ પડે, નવાબ બાદશાહો તેઓનો ગીરામ તેઓને મુલાંચ

દેવા હોયો. અને તેઓ પાશ્વેથી દરનાબ પેશકશી લેવાનો ફરાવ થયો.

એ ફરાવની સાથે તેઓ પાશ્વેથી પણ પોતાનાં ગામોની ચોખી ચાકરી ક-

રાથી અને જરૂર પડે બાદશાહી નોકરીમાં હાલર થવું એ મતલબનાં દસ્તા

વેજ લેવામાં. ફેરલાએક જમીંદારો કે તેઓને બાદશાહી ફોજ હજી છતી

મજી નહતી તેઓ પાશ્વેથી પણ મુસલમાન જમીંદારોની પેઠે પેશકશી લેવા

ફરાવ મળે. આ રીતે મુલકમાં સલામી અને પેશકશીની બાબતો દા-

નના તવારિખો ઉપરથી જણાવ છે કે આ બાબતો

• જોરાવર બચકર બઈ ગયા વગર વશુલ થઈ શકી

• ન ઉપરાવલ પાદશાહી નીકરે જમીંદારોના મુલ-

કમાં

• નત વિશેનું ફેરણું

એક મ.

• બાદશાહીઓ અને વારતા-

ઓમાં

• નેક રાજપૂતોએ ગીરામચાર

• રી ન.

• નક જમીની ટેક મુકી પોતાની

વ્યાપારની બાબતમાં ઘણા બા.૧ બો.

ચીનો સુસાકર પોતાના ૫-

ઝિ, જુના વખતમાં કેવ વા-

હતા એમ જોઈ શકાય છે-

૫૦૩.

મહુવા,

રાજાના વખતમાં ધોધા,

૬૪માં સુખ્ય હતા. તારી

બોલો છે. - વખત ૧૬૬૨માં આ બધા ત્યારે કાંઈ સુદત

દિવસમાં ગયા હતા. આ વખત આ દેશનો આવક બવકનો બા-

પાર બાક હતી આખલ બાપારીઓના હાથમાં હતો. પંદરમી સદીથી

આ દેશના કીનારામાં અને સમુદ્રમાં પોર્ટુગીઝ લોકો જોરાવર થઈ પડ્યા.

એ લોકો પોતાની સુસુદ્ર સેનધી ઘણી તારી વાકૂવારીને લીધે આ દે-

શના આંચીવા છુટાગાઓને પોહીતી શકે એવા હતા. આંચીવા લોડો

તે વખત સમુદ્ર વાટે પ્રવાસ કરનારાઓને મોટું ભય ગણાતા હતા. પો-

ર્ટુગીઝ લોકો પ્રથમ ઔરાટમાં વ્યાપાર અર્થે દિવસે દરમાં આવી અમદા-

વાદના બાદશાહી અમલદારની પરવાનગીથી કોઠી બાંધી રહ્યા. પછવા-

ડેથી તેઓએ કોઠો બાંધવાનો મનમુખા કર્યો બાદશાહી ફોજે તેઓને

ત્યાંહાંથી હાંકી કાઢ્યા. બાદશાહી નેરીએ તેઓની પછવાડે ટીક મુજબ

અને માહીમના ટાપુ નજરીક જઈ સુકાબલા કર્યા હતા. તો પણ

પોર્ટુગીઝ લોકોએ દિવનો સંજય સુકવો નહો. બાહાદુર શાહે તેઓને

કાહાડવા કટલાએક નિશકૂળ પ્રયત્ન કર્યા તેમાં આખરે એ બાદશાહનું

મોત થયું. બાદશાહે આ વખત પોતાની દરીવાઈ ફોજમાં ડંડારાજપુ-

રના સીદીઓને એ રામમટે ચારા વાકૂવાર બણી રાખ્યા હતા. તે-

ઓએ આ કીનારા ઉપર બહારાવાદમાં પોતાનો અમલ બિચાડ્યો.

બાહાદુરશાહના મરણ પછી દીવજંદર પોર્ટુગીઝ લોકોના તાબા-

માં આવ્યું તે દરીને તેઓએ છોડ્યું નહો. અકબરશાહ જેવા શ-

ક્તીવાન બાદશાહના મુબેદાર મીરન અજુબ કોકાને પણ મહે જતી

વખત પોર્ટુગીઝ લોકો પાચેથી સમુદ્રમાં ફરવાનું બાઈએચ (પરવાનગી)

સેતું પડ્યું હતું. આ દેશના દરીઆ કીનારાના જમીદારો પોતાના વા-

હાહોની સત્તામતીને અર્થે પોર્ટુગીઝ લોકોને દરયાલ ખુટાની બાબત આ-

૬. વતા હતા. પોર્ટુગીસ લોકોના વખતથી હીવ આ દેશના વ્યાપાર માટે મુખ્ય બંદર થઈ પડ્યું. આ વખતથી હીવના વ્યાપારી ધણાજ વેચાતાન થયા. આજપણ આ દેશના લોકો હીવના વ્યાપારીની જીતી-પુતી-કિતાં ધણાં વખાણુ કરેછે. આ દેશમાં જીવકના વ્યાપારમાં મુખ્ય કરી આ દેશની ખેતીવાડીની ચીજોહતી. આ દેશની આબાદી વિશે, મીરા તે ચોકિદરીનો કરતા ધણાં વખાણુ કરેછે. આવકના વ્યાપારમાં પોર્ટુગીસ અને આરબ લોકો પોતાના અને પોતાની પ્રડોશના દેશોની ચીજો લાવી હીવ શીગરે બંદરોની બજારમાં વેચતા હતા. આ દેશના કીનારાના વાણીઆ વેપારીઓ પણ પશ્ચિમ તરફ છેક અરબસ્થાન અને આફ્રીકાના બંદરો અને પૂર્વ તરફ જાવાના રાષ્ટ્ર સુધી વ્યાપાર અર્થે વાંઢાણુ મારી જઈ ત્યાંહાં પોતાની જીંદગીનો ધણો વખત ગુજારી મોઢોટી દોલત મેળવી આવતા હતા.

બાબ ૧ લો અમામ.

સાહ્યકા કાગળ જાનાયોના વખતે

પ્રાંત, ૩-૫-૧૯૫૬

જાનાયોના
પા. ૫૪૬,

સાહ્યકા કાગળ જાનાયોના વખતે ૧૪૫

પ્રાંત, ૩-૫-૧૯૫૬	૭૮ થી ૩૭૬
હિંદુ ધર્મના આચાર્યનાં અમલ	
વલ્લભિ નગરના રાજા (તામ્બર ઉપરથી), આચાર્ય - ૩૭૮ થી ૪૨૩	
શિલાદિત્ય (ગાંધીના રાજાના ઉપરથી) ૪૨૦	
વલ્લભિના રાજા આચાર્ય ૩૦૦	
પ્રમલીનો પાથો	
પ્રભાસચાંચી	
ધર્મામાં વાળા	
અમલદિલવાડ ૭૪૬	
સોલંકી વેશની અમલદિ, ૧૧૬૨: રચાવના	
વેશનીના રાજાની અને જાનાયોનાં માત {	
(આટકોટના પાવળીયા ઉપરથી) }	
નોંધણ પેટેલા ગાદી તરીકે ધર્મો	
(રાજાનાં જોડોના ચોડામાંથી) }	૬૬૨
મહમુદ ચિત્તનીની સોમનાથ ઉપર સવારી ૧૦૩૦	
જાનાયોના પાટકોમાં રચાવના	{ આચાર્યની સદીની }

જાન્યુઆરી,	૧૪૯૭
૧ દીવ લીધું,	૧૫૩૪
દારના રાજ્યની આખર,	૧૫૪૩
.. .. .	૧૫૪૩
સુલતાનની બારશાહીની આખર,	૧૫૭૩
શ્રીહોરમાં ગોહેલોની રથાપના,	૧૫૮૦
સુલતાનની બારશાહ પામેયી બાગવું,	૧૫૮૦
તેને જામ તથા બોમા જમાણનો આશય,	૧૫૮૦-૫
સુલતાનની બારશાહ,	૧૫૮૦
સુલતાનની કોળે જુનાગઢ લીધું,	૧૫૮૧
સુલતાનની મરણ પામ્યા,	૧૬૦૫

વધારો સંજર ર નો. વંશાવળીઓ ઈ. સ. ૧૬૦૦ સુધી

વાળાઓની કુળે બે વંશાવળી મળી છે. એક રાલ્લેથી મંચળછુ જુયળી મોકલેલો મજુદાર મણીશંકર માટેથી અને બીજી ભચયજી તાબાના ભાટ પળા મોરોદ અને હરમુર રાલ્લેવાળેથી. એમાંની કોઈ પણ વિચારધાયક નથી. માટે તેમાંનો યોગેએક ભાગ કે તેના પરાપણ વિષે કુંતે બીજી જગતોએથી કોઈ આધાર મળેલો તેટલો આ જગે ભઈ બાકીનો હાલ જોડી દજી છજી. આ વંશનો પહેલો રાજા એભલ યયો, તેણે મેવાડથી આવી વળામાં પોતાનું રાજ્ય સ્થાપું. એ એભલથી ૬ થી પેઢીએ કાકીના ભાટ નીને એભલ યયો કેહેલે.

એભલ..... ૧ કોની બોકો પાએથી તળાજી લીધું.

— ૧ રહોલ એભલથી ૬ કો પ્રણ

એભલ. ૨ જો. કાળા ચારજીનો કોઠ મટાકયો.

અજો.

એભલ. ૩ જો. તેને રાણુછ મોલેલેમારી વળાનું રાજ લીધુ.

કેભાઈત. રાહા ચાચીવાળી કન્યા યોનબાઈને પ્રણયો.

પાન.

નામ	વંશાર	કહાનો	પીકનો.	વાય	વેરાવળ	બાળવણ
૧. કોની	વોમેછુ કો.ક.	અમરમિછુ કો.ક.	કાંતરવડ.	કોનીચા શાંતરવાળા	કોનીચા [૫૨૪.]	અમુરાચારજી
૨. કોની	ચાંપાલછુ કો.ક.	વાળીછુ કો.ક.	કો.ક.	કોનીચા કો.ક.	કોનીચા [૫૨૪.]	અમુરાચારજી

આ વિશે બાકીના કોઈકે જાણવા માટે સહાયક સંસ્થાઓ
ને કહેવામાં આવે.

આમ સરના કોઈકે જાણવા માટે આમ સરના કોઈકે જાણવા માટે

ગિરનારના સુપ્રસાદના

નોંધણી. ઉ. સ. ૬૬૬
નંબરો.

મંડલીક મહાશય

વિભાગ મેળા મહા
અમલો
અમલો

મંડલીક મેળા મહા

મંડલીક મેળા મહા

મંડલીક મેળા મહા

મંડલીક મેળા મહા

અંગાર (સાદા ગાંડીયો). ઘેલકનો ભભાઈ.

ભાઈશિહ / આ રાત્ર તથા તે પહેલાનો બેંગાર

મોકલશિહ / પૃથ્વીરાજની ઘડાઈમાં હતા

મોકલ.

અંગાર (સાહેબાળ) અંગાર ભાઈશિહ.

મંગલિક. / મોરેલાઈ

મંગલિક. / મોરેલાઈ

મંગલિક. / મોરેલાઈ

મંગલિક. / મોરેલાઈ

विषयः

१. २२५.

१. २२५.
२. २२५.
३. २२५.

१. २२५.

२. २२५.

३. २२५.

४. २२५.

५. २२५.

६. २२५.

७. २२५.

८. २२५.

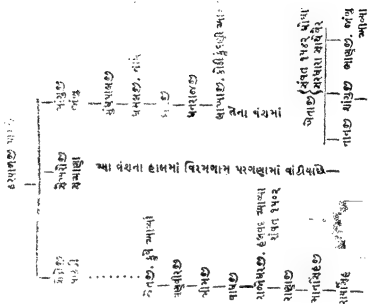
९. २२५.

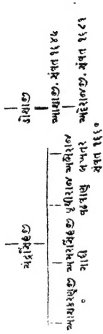
१०. २२५.

११. २२५.

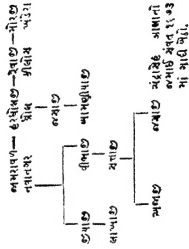
१२. २२५.

Prof. Dr. H. H. H. H.

જોડેના લોકો.

શુદ્ધિપત્ર.

		પારિમાફ	પંક્તિ	અરો મબ્દ.
કુશદીપ	૨ અંગે ૬	૨	૨	કુશદીપ
અ	૬	૧	૨૨	અંક
પ્રલં	૪	૧	૫	પ્રલં
પેહેલાં	૧૧	૧	૭	પેહેલાંનાં
બાહુલી	૧૫	૨	૧૩	બાહુલી
બાદશા	૧૮	૨	૭	બાદશાહ
કાકતર	૧૯	૧	૭	કાકતર
હેમામાય	૨૧	નોઠમાં	૭	હેમામાયે
અંધર	૨૬	૨	૨	અંધર
સ્થાપા	૨૭	૨	૯	સ્થાપા
હિંદુસ્થા	૩૩	૨	૬	હિંદુસ્થાન
કનીસ્ક	૨૮	૧	૧૧	કનીસ્ક
જોડણું	૩૮	૧	૧૪	જોડણું
નિશાળીઆ	૩૯	૧	૧૬	નિશાળીઆઓ
અર્ધમ	૫૩	૧	૪	અર્ધમ
વાર	૭૬	૨	૭	વાર
વિખરાવણું	૮૨	૨	૧	વિખરાવણું
વંચા	૯૦	૨	૧	વહિવંચા
પોહોતો	૧૦૮	૧	૫	પોહોતો
તપા	૧૦૨	૧	૮	તપા
પલ	૧૦	૧	૯	પલ
વાળા	૧૧	૩	૩	વાળા
બારવટું	૧૧૫	મથાળે		બારવટું
પુંખ	૧	૨	૧૧૧ ૧૨૬	પુંખ

ଅନୁ
ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

ଅନୁ

